

รายงานการวิจัย

โครงการวิจัยกิจกรรมของผู้สูงอายุชาวไทยและชาวญี่ปุ่นผ่านทฤษฎี Social Engagement

Theory กรณีศึกษาธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสังคมกับการท่องเที่ยวชุมชน

โดยองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดภูเก็ต

(Activities for the Thai and Japanese elders through the concept of Social Engagement

Theory – A case study of long stay tourism business and community tourism conducted

by Local Tambon Administration in Phuket province)

โครงการส่งเสริมการทำงานวิจัยเชิงลึกในสาขาวิชาที่มีศักยภาพสูง

กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช

สัญญาเลขที่ CU-CLUSTER-Aging-๑-๒๘-๕๓

โดย

วิทยาลัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเทือง หงสรวานการ

วันที่ 8 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2554

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยและคณะสามารถบรรลุเป้าหมายของการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ได้ด้วยทุนอุดหนุนการวิจัยจากโครงการส่งเสริมการทำงานวิจัยเชิงลึกในสาขาวิชาที่มีศักยภาพสูง กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช หรือ CU-CLUSTER-FUND ซึ่งผู้วิจัยและคณะประสงค์ขอแสดงความขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังประสงค์จะแสดงความขอบพระคุณผู้ประสานงานในจังหวัดภูเก็ต ทั้งคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (มอ.) วิทยาเขตภูเก็ต น้องๆ นักศึกษาของ มอ. ชาวไทยผู้สูงอายุและชาวไทยในจังหวัดภูเก็ต ตลอดจนชาวญี่ปุ่นผู้สูงวัยทั้งในจังหวัดภูเก็ตและ ที่ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งต่างก็มีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) และการวิจัยเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต ทั้งสิ้นอันได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้สูงอายุชาวไทย ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา องค์กรที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด สื่อสารมวลชนชาวไทย และสื่อสารมวลชนต่างประเทศของจังหวัดภูเก็ต

งานวิจัยนี้จะสำเร็จลุล่วงไปไม่ได้เลยหากขาดซึ่งมุกิตติกรรมจากที่ปรึกษาภาคีติดตลกิตติกรรมของโครงการวิจัยทั้งสองท่าน ท่านแรกคือ ท่านอาจารย์สุรียา วีรวงศ์ นักวิจัยผู้เชี่ยวชาญระดับ 9 อดีตนักวิจัยอาวุโสของสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้เมตตาเสียสละเวลายามเกษียณมาดำเนินการสนทนากลุ่มกับชาวไทยต่าง ๆ และที่ปรึกษาภาคีติดตลกิตติกรรมของโครงการวิจัยท่านที่สองคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมพ์ภรณ์ สุวัตติกุล อาจารย์ผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษผู้รับผิดชอบงานด้านกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต ผู้เมตตาเสียสละเวลายามเกษียณมาดำเนินการสนทนากลุ่มกับชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษ โดยการวิจัยครั้งนี้ดำเนินไประหว่างปลายปี พ.ศ. 2553 ถึงกลางปี พ.ศ. 2554 นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังต้องขอขอบพระคุณจากใจจริงแก่อาจารย์ Naoyuki Koyama ผู้มีความตั้งใจอันแน่วแน่ในการค้นหาความต้องการด้านกิจกรรมทางสังคมของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น ผู้สูงอายุร่วมกับผู้สูงอายุคนไทยในจังหวัดภูเก็ต โดยอาจารย์ Koyama รับผิดชอบงานด้านการเรียนการสอนที่ภาควิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต ผู้อาสาเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเพิ่มเติมที่ประเทศญี่ปุ่นระหว่างการพักร้อนประจำปีที่บ้านเกิดช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2554 หลังจากเกิดเหตุการณ์ที่โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ Fukushima Daiichi Nuclear Power Plant เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2554 ได้เพียงไม่นาน

หากมีข้อผิดพลาดประการใด ๆ จากการดำเนินงานวิจัยในโครงการนี้ ผู้วิจัยและคณะขออ้อมรับไว้ด้วยจิตคารวะ

ผู้วิจัยและคณะ

เดือนมิถุนายน ปี พ.ศ. 2554

บทคัดย่อ

สังคมผู้สูงอายุ (Aging society) เป็นปรากฏการณ์สากลของประเทศชั้นนำทางอุตสาหกรรมทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย จึงก่อให้เกิดการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวทางเลือก (Alternative tourism) นั่นคือการท่องเที่ยวพลองสเคย์ (หรือการท่องเที่ยวแบบพำนักนาน/พำนักระยะยาว) ในฐานะการท่องเที่ยวเพื่อประสบการณ์ที่มีคุณภาพ (Quality tourism experience) การท่องเที่ยวพลองสเคย์มุ่งเน้นนักท่องเที่ยวผู้สูงวัยยามเกษียณผู้สามารถเดินทางออกนอกประเทศแบบชั่วคราวเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมร่วมกับคนท้องถิ่นหากแต่พักอาศัยระยะยาวเป็นแรมเดือนหรือบางกรณีเป็นเวลาแรมปี ดำรงชีพด้วยเงินบำนาญของตนเองโดยไม่ทำงานในประเทศของการพลองสเคย์ รวมทั้งมีความตั้งใจเดินทางกลับสู่ประเทศไทยเมื่อเสร็จสิ้นระยะเวลาของการพลองสเคย์ในที่สุด อย่างไรก็ตาม หนึ่งทศวรรษนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เมื่อการท่องเที่ยวพลองสเคย์ได้ถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการในประเทศไทย ปรากฏพื้นฐานของการท่องเที่ยวประเภทนี้ยังมีได้ถูกทำให้เป็นที่ประจักษ์ เนื่องจากมุ่งเน้นการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านที่พักอาศัยอย่างหรูหราและกิจกรรมสันทนาการเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวเองเป็นหลักตลอดมา นั่นเอง งานวิจัยฉบับนี้จึงได้เลือกจังหวัดภูเก็ต ประเทศไทย เป็นสถานที่ดำเนินการศึกษาเพราะภูเก็ตมีความเป็นนานาชาติสูงที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ และงานวิจัยนี้มีความประสงค์จะตอบโจทย์วิจัยด้าน (1) ความพร้อมของผู้สูงอายุชาวไทยและผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นในการมีกิจกรรมทางสังคมร่วมกัน (2) การศึกษาประเภทของกิจกรรมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุทั้งสองฝ่าย (3) การศึกษารูปแบบของกิจกรรมของผู้สูงอายุในฐานะการท่องเที่ยวชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ตลอดจน (4) การศึกษาการสนับสนุนจาก อปท. และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง โดยคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยระหว่างปี พ.ศ. 2553-2554 และได้รับการผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยหมายเลข 039.1/53

ทั้งนี้ วิธีวิทยาที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพคือ การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) กับผู้มีส่วนร่วมการวิจัยทั้งชายและหญิงจำนวน 13 กลุ่มรวมทั้งสิ้น 81 รายจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ของการท่องเที่ยวพลองสเคย์ในจังหวัดภูเก็ต ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้สูงอายุชาวไทย ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา องค์กรที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด สื่อสารมวลชนชาวไทย และสื่อสารมวลชนต่างประเทศ ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มเป็นนักวิจัยร่วมผู้เชี่ยวชาญด้านสังคมวิทยาและมนุษยศาสตร์จำนวน 3 ราย โดยได้ดำเนินการสนทนากลุ่มในภาคภาษาไทย ภาคภาษาญี่ปุ่น และภาคภาษาอังกฤษ การสนทนากลุ่มทุก ๆ กลุ่มได้ทำการบันทึกเสียงและทำการถอดเทปเสียงเพื่อการวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยและนักวิจัยร่วม 2 รายต่างให้ Code ของเนื้อหาการสนทนากลุ่มอย่างเป็นอิสระต่อกันโดยมีข้อมูลสะท้อนกลับในบางประเด็น ก่อนที่จะร่วมกันพัฒนา Code ของ

การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพเพื่อแสวงหา Themes and categories ทั้งนี้ ร่างฉบับแรกของ ผลการศึกษาได้จัดส่งไปยังผู้เข้าร่วมวิจัยทั้งชาวไทยและชาวญี่ปุ่นเพื่อตรวจสอบเฉพาะเนื้อหา และความครอบคลุมเท่านั้น โดยได้รับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพียงเล็กน้อย ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ ดำเนินการแก้ไขร่างดังกล่าวหลังจากได้หารือและได้ข้อสรุปร่วมกันกับผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม แล้ว

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาแบบบรรยายเชิงคุณภาพ (Qualitative descriptive content analysis) พบว่า เช่นเดียวกับจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวกระแสหลัก (Mass tourism) อื่นๆ ของโลก จังหวัดภูเก็ตกำลังอยู่ท่ามกลางวิกฤติของการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติ การเสื่อมถอยของสภาพแวดล้อม ปัญหาประชากรแฝง และปัญหาสังคมอื่นๆ ผู้เข้าร่วมวิจัยต่างมี มุมมองเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวล่องสเดย์ในจังหวัดภูเก็ตว่า เป็นชาวตะวันตกที่อาศัยร่วมกันใน สถานที่หรูหรา หรือชาวตะวันตกที่สมรสกับชาวไทยและเปิดกิจการร้านค้าขึ้นในจังหวัด หรือ เป็นนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นผู้เดินทางมาเล่นกอล์ฟ หรือแม้แต่หวนคิดถึงโครงการในอดีตของการ นำผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่ต้องการการดูแลในเนอร์ซิงโฮมของจังหวัดภูเก็ต (อนเป็นจุดประสงค์ของ โครงการ Japan's Silver Columbia Plan ในอดีต) นอกจากนี้ ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นและผู้สูงอายุ ชาวไทยยังได้แสดงมุมมองของการใช้ชีวิตในวัยเกษียณว่า เป็นการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและเป็น การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ของคนญี่ปุ่น และการให้ความช่วยเหลือและการให้คืนกลับสู่ สังคมของคนไทย แม้ว่าการท่องเที่ยวล่องสเดย์เพื่อการแลกเปลี่ยนภาษาและวัฒนธรรมระหว่าง กันจักไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนเลยในภูเก็ต หากแต่ผู้สูงอายุชาวไทยและผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นรวมทั้งผู้ มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มอื่นๆ ก็ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับกิจกรรมอันพึงประสงค์ (ซึ่งได้สอบถามต่อ ในแบบสอบถามของการวิจัยเชิงปริมาณ) รวมทั้งการสนองตอบเชิงบวกจากองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวล่องสเดย์ดังกล่าว

ผลการวิจัยเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 574 ราย (ชาวไทยจำนวน 500 ราย (แบ่งออกเป็นผู้สูงอายุชาวไทยจำนวน 429 รายและอื่นๆ จำนวน 71 ราย และชาวญี่ปุ่นผู้สูง อายุจำนวน 74 ราย) มีอัตราการตอบกลับร้อยละ 76.92 สำหรับคนไทยและร้อยละ 100 สำหรับ ชาวญี่ปุ่นตามลำดับ) พบว่า ผู้สูงอายุชาวไทยโดยเฉลี่ยมีอายุประมาณ 63 ปี เป็นเพศหญิง ประมาณร้อยละ 62 ระดับการศึกษาน้อยกว่าประถมศึกษาประมาณร้อยละ 65 สมรสแล้ว ประมาณร้อยละ 58 โดยประมาณร้อยละ 87 เกิดในจังหวัดภูเก็ต อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มคนไทยนี้ ร้อยละ 71 (จำนวน 355 ราย) มีความยินดีในการมีกิจกรรมทางสังคมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุคน ไทยและคนญี่ปุ่น โดยประสงค์ให้มีกิจกรรมด้านหัตถกรรม (ร้อยละ 34.6) งานอาสาสมัคร (ร้อย ละ 23.1) อาหารไทยและญี่ปุ่น (ร้อยละ 19.7) กีฬาไทยและญี่ปุ่น (ร้อยละ 15.8) และกิจกรรม ท้องถิ่น (ร้อยละ 6.8) โดยประสงค์ให้จัดกิจกรรมดังกล่าวทุกๆ เดือน (ประมาณร้อยละ 70) ใน ลักษณะการเรียนรู้ร่วมกัน (ประมาณร้อยละ 52) หรือการแลกเปลี่ยน ซึ่งกันและกัน (ประมาณ ร้อยละ 25) ประมาณร้อยละ 60 ของกลุ่มตัวอย่างคนไทยผู้สูงอายุและคนไทยกลุ่มอื่นๆ เชื่อว่า ความแตกต่างของภาษาจะเป็นอุปสรรคต่อการมีกิจกรรมทางสังคมร่วมกันและเลือกให้มีล่าม

อาสาสมัคร (ร้อยละ 62.0) ด้านที่พักอาศัยของชาวญี่ปุ่นผู้สูงอายุ นั้น คนไทยประมาณร้อยละ 58.0 เห็นว่า ควรใช้ที่พักอาศัยที่มีอยู่แล้ว (เช่น อพาร์ทเมนต์ คอนโดมิเนียม หรือบ้าน) และประมาณร้อยละ 24 เห็นว่า สามารถอาศัยร่วมกับคนไทยได้ด้วยการที่ต่างฝ่ายต่างมีเกณฑ์การคัดเลือกซึ่งกันและกัน โดยเห็นว่าที่พักอาศัยควรอยู่ในจังหวัดภูเก็ต (ประมาณร้อยละ 95) สำหรับการมีตัวกลางประสานงานกิจกรรมทางสังคมระหว่างการท่องเที่ยวแบบลองสเตย์นั้น กลุ่มตัวอย่างคนไทยประมาณร้อยละ 57.0 เห็นว่า ควรเป็นความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานของประเทศญี่ปุ่น ที่เกี่ยวข้อง และประมาณร้อยละ 23.0 เห็นว่า ควรเป็นความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยร่วมกับหน่วยงานของประเทศญี่ปุ่น จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและกิจกรรมทางสังคมพบว่า อายุ เพศ กลุ่ม ที่สังกัด ระดับการศึกษา ความถี่ของการจัดกิจกรรม ความแตกต่างของภาษาในการสื่อสาร การแก้ไขปัญหาเรื่องภาษา รูปแบบของที่อยู่อาศัยระหว่างการลองสเตย์ และตัวกลางประสานงานการจัดกิจกรรมทางสังคมร่วมกันนั้นล้วนแล้วแต่มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมทางสังคมระหว่างผู้สูงอายุคนไทยและผู้สูงอายุคนญี่ปุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} < 0.001$ ทุกตัวแปรยกเว้นกลุ่มที่สังกัด $p\text{-value}$ เท่ากับ 0.016) ในภาพรวมกลุ่มคนไทยเห็นว่า ควรให้การสนับสนุนกิจกรรมทางสังคมระหว่างการท่องเที่ยวลองสเตย์เพราะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมระหว่างกัน หากแต่เสนอแนะให้ศึกษาอำนาจหน้าที่ของ อปท. อย่างละเอียดในการทำหน้าที่ดังกล่าว รวมทั้งแนะนำให้เกณฑ์นักศึกษาไทยผู้มีความรู้ด้านภาษาญี่ปุ่นจากมหาวิทยาลัยในจังหวัดมาทำหน้าที่เป็นล่ามอาสาสมัคร

ผลการวิจัยยังพบว่า ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นโดยเฉลี่ยมีอายุประมาณ 64 ปี เป็นเพศชายประมาณร้อยละ 65 ประมาณร้อยละ 42 ระบุอาชีพเดิม เช่น เคยเป็นพนักงานบริษัทและแม่บ้าน เป็นต้น กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาระดับมัธยมปลาย (ประมาณร้อยละ 40) และระดับมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 35) สมรสแล้วประมาณร้อยละ 72 กลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 83 ระบุบ้านเกิดในประเทศญี่ปุ่นว่า ร้อยละ 27.5 มาจากโตเกียว (ตอนกลางของญี่ปุ่นใน Kanto) ประมาณร้อยละ 10 มาจากโอซาก้า (ตอนกลางของญี่ปุ่นใน Kansai) และประมาณร้อยละ 8 มาจาก Aichi (ตอนกลางของญี่ปุ่นใน Chubu) เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนของเงินจำนวน 100 เยน มีค่าเท่ากับ 37 บาท กลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 21 ระบุจำนวนเงินบำนาญที่ได้รับว่าอยู่ที่จำนวน 2,000,000 เยนต่อปี (ประมาณ 61,666 บาทต่อเดือน) และประมาณร้อยละ 21 ก็ได้รับเงินบำนาญที่จำนวน 3,000,000 เยนต่อปี (ประมาณ 92,500 บาทต่อเดือน) นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 23 มีรายได้จากแหล่งอื่นๆ (เช่น ค่าเช่า) จำนวนน้อยกว่า 1,000,000 เยนต่อปี (ประมาณ 30,833 บาทต่อเดือน) เท่าๆกับจำนวน 2,000,000 เยนต่อปี (ประมาณ 61,666 บาทต่อเดือน) เช่นกัน โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวนประมาณร้อยละ 13 ได้รับเงินรายได้อื่นๆ จำนวน

4,000,000 เยนต่อปี (ประมาณ 123,333 บาทต่อเดือน) อีกด้วย อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มคนญี่ปุ่น ผู้สูงอายุนี้ประมาณร้อยละ 70 (จำนวน 51 ราย) มีความยินดีในการมีกิจกรรมทางสังคมร่วมกับผู้สูงอายุคนไทย โดยประสงค์ให้มีกิจกรรมด้านอาหารไทย-ญี่ปุ่น (ร้อยละ 33.3) งานอาสาสมัคร (ร้อยละ 23.5) กิจกรรมท้องถิ่น (ร้อยละ 17.6) หัตถกรรมไทยและญี่ปุ่น (ร้อยละ 15.7) และกีฬาไทยและญี่ปุ่น (ร้อยละ 9.8) โดยประสงค์ให้จัดกิจกรรมดังกล่าวทุก ๆ เดือน (ประมาณร้อยละ 75) ในลักษณะการแลกเปลี่ยนกัน (ประมาณร้อยละ 42) การเรียนรู้ร่วมกัน (ประมาณร้อยละ 28) และเป็นกิจกรรมอาสาสมัคร (ประมาณร้อยละ 10) ประมาณร้อยละ 90 ของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุคนญี่ปุ่นเชื่อว่า ความแตกต่างของภาษาจะเป็นอุปสรรคต่อการมีกิจกรรมทางสังคมร่วมกันและเลือกให้มีล่ามอาสาสมัคร (ร้อยละ 96) ด้านที่พักอาศัยนั้นกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นประมาณร้อยละ 90.0 เห็นว่า ควรใช้ที่พักอาศัยที่มีอยู่แล้ว (โดยเลือกบ้านจัดสรรร้อยละ 31.8 เลือกคอนโดมิเนียม ร้อยละ 29.5 และเลือกอพาร์ทเมนต์ร้อยละ 15.9) มีเพียงประมาณร้อยละ 4 ของกลุ่มตัวอย่าง คนญี่ปุ่นผู้สูงอายุที่เห็นว่า ควรพักอาศัยกับคนไทย ผู้สูงอายุด้วยเกณฑ์การคัดเลือกซึ่งกันและกัน โดยเห็นว่า ที่พักอาศัยควรอยู่ในจังหวัดภูเก็ต (ประมาณร้อยละ 98) เช่นที่ Phuket Town (ร้อยละ 13.0) และที่อำเภอถลาง (ร้อยละ 10.9) สำหรับการมีตัวกลางประสานงานการท่องเที่ยวแบบลงสเดย์นั้น กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นประมาณร้อยละ 61.0 เห็นว่า ควรเป็นความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานของประเทศญี่ปุ่นที่เกี่ยวข้อง ประมาณร้อยละ 16 เห็นว่าควรเป็นความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นท้องถิ่นและบริษัทเอกชนของคนไทยร่วมกับหน่วยงานของประเทศญี่ปุ่น และประมาณร้อยละ 12 เห็นว่าควรเป็นความร่วมมือระหว่างบริษัทเอกชนไทยร่วมกับบริษัทเอกชนของญี่ปุ่น จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและกิจกรรมทางสังคมพบว่า จำนวนเงินบำนาญที่ได้รับและจำนวนเงินรายได้อื่น ๆ เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมทางสังคมระหว่างผู้สูงอายุคนไทยและผู้สูงอายุคนญี่ปุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p-value 0.003 และ <0.001 ตามลำดับ) ในภาพรวมกลุ่มผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นเห็นว่า ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนาจึงต้องการรู้ว่าผู้คนมีระดับการศึกษา มีสภาพแวดล้อม และรัฐบาลและประชาชนดูแลคนต่างชาติอย่างไร; แบบสอบถามนี้เป็นครั้งแรกที่สำรวจกับคนเอเชียจึงรู้สึกดีใจมากเพราะมีการพูดถึงคนเอเชียด้วยตนเอง; หากอยู่ประเทศไทยนานกว่านี้แม้ว่าจะทำกิจกรรมร่วมกับคนไทยแต่ก็คิดขัดเรื่องภาษาจึงคิดว่าน่าจะเริ่มจากสิ่งที่เป็นไปได้ในชีวิตประจำวันร่วมกันก่อนน่าจะดี; การอยู่นานๆ ในต่างประเทศ จะมีความปลอดภัยใหม่เพราะมีแต่ข่าวอาชญากรรมตามหน้าหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ เป็นต้น

การอภิปรายผลได้กล่าวถึงการดำเนินการท่องเที่ยวซึ่งเกินขีดความสามารถในการรองรับ (Over-carrying capacity) ของการท่องเที่ยวกระแสหลักในจังหวัดภูเก็ต แนวคิดเรื่อง Silver Columbia Plan แนวคิดเรื่องคุณค่าของการมีชีวิตอยู่ของชาวญี่ปุ่น (Ikigai) และการ

ช่วยเหลือสังคมของคนไทย (Generativity) แนวคิดเกี่ยวกับ Successful Ageing ของทฤษฎี Social Engagement Theory แนวคิดการท่องเที่ยวเพื่อสังคม (Social Tourism) รวมทั้งแนวคิด การจัดการการท่องเที่ยวจากฐานของชุมชน

กล่าวโดยสรุป การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมร่วมกับคนไทยผู้สูงอายุของนักท่องเที่ยว ชาวญี่ปุ่นผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ตอาจเป็นสิ่งที่สามารถนำไปสู่การวิจัยในอนาคตเรื่องแบบจำลอง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินกิจกรรมของผู้สูงอายุทั้งสองฝ่ายร่วมกับภาคีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในรูปแบบของ 'อาสาสมัครคนท้องถิ่นผู้สูงอายุ' (Senior volunteers) และพันธมิตรชีวิต (Life alliances) รวมทั้งส่วนประสมใหม่แบบ 2As1C (Access and Accommodation และ Community-based tourism management through senior voluntary activities) ของการท่องเที่ยวลงสเดย์ในจังหวัดภูเก็ต

Abstract

Aging society is a global phenomenon of leading industrialized nations including Japan. This leads to an alternative tourism which one of them is long-stay tourism. Long-stay tourism is considered a type of quality tourism experiences with an emphasis on the elderly tourists. They are able to travel abroad to exchange languages and cultural activities with the local people on a temporary basis but long-term stay (in months or years time). As they depend on their pension beneficiaries, they do not work in their long-stay destination. They also intend to go back to Japan upon the final completion of their long-stay period. However, a decade after its official start in 2001 in Thailand, the basic philosophy of long-stay tourism has not been achieved. Due to the fact that an emphasis has always been on the provision of luxurious accommodation and exclusive recreation activities among long-stay tourists. This research project chose Phuket province, Thailand, as the study site due to its being one of the most international glamour atmosphere. The study aimed to find (1) the readiness of the elderly Thais and the elderly Japanese for joint social activities (2) the types of preferred joint social activities among the two parties (3) the patterns of joint social activities as community tourism of Phuket's local governments (4) the possible support from the local governments and their alliances. The research team conducted the current project during 2010-2011 with an ethical protocol no. 039.1/53.

The first research method used was qualitative study through focus group discussion (FGD) with 13 groups of participants (81 males and females) who were stakeholders of long-stay tourism in Phuket. There were seven stakeholder groups: local governments, the elderly Thais, the elderly Japanese, higher educational level institute, tourism-related organizations, Thai press, and foreign media. Three moderators of FGDs were from sociology and humanity backgrounds who conducted FGDs in the Thais, the Japanese, and the English-speaking people. All FGDs were audio-taped and were transcribed for qualitative content analysis. The principal investigator and the other 2 moderators independently performed the initial coding with a few feedback comments. Collectively, we defined the different themes and performed cross-referencing within the different coding and categories. The first drafts of result were sent to the Thai and the Japanese participants to check on content and comprehensiveness only with a few comments. The research team had corrected after discussion with the group moderators until we found final agreement.

From the qualitative descriptive content analysis, we found that same as other mainstream mass tourism destination worldwide, Phuket is facing its crisis in terms of natural resource degradation, environmental deterioration, latent population, and other social problems. The participants perceived long-stay tourists in Phuket as the westerners who live exclusively with their own clans, or the westerners who get married with the Thais and open their own business in the province. For them, long-stay tourists also meant the Japanese golf tourists. In fact, the participants also recognized the project in Phuket in the previous days which tried to have the elderly Japanese to live in the built-up nursing home (the purpose of Japan's Silver Columbia Plan in the past). In addition, from the focused group discussion with the elderly Japanese, they perceived their retirement life as the life that worth living by using leisure time effectively. On the other hand, the elderly Thais wanted to help out and give back to the society as their legacy values. Though the authentic exchange of languages and cultural activities have never taken place in Phuket, the elderly Thais and the elderly Japanese as well as other stakeholders in Phuket suggested a number

of possible joint social activities (which were further investigated in the quantitative research method), including positive responses from the local governments in Phuket regarding long-stay tourism in the province.

From the quantitative research with 574 samples (composing of 500 Thais – 429 elderly Thais and 71 other Thais – plus 74 elderly Japanese) with the response rate of 76.92 % for the Thais and 100% for the Japanese respectively, the result revealed that the average age of the Thais was approximate 63 years old, female (approx. 62%), finished less than primary education (approx. 65%), married (approx. 58%), and approx. 87% of the samples were born in Phuket. However, the Thai samples of 71% (a total of 355 persons) were willing for joint social activities between the elderly Thais and the elderly Japanese. These ready-to-go samples chose handicraft activities (34.6%), volunteerism (23.1%), food tourism between Thai-Japanese (19.7%), light sports (15.8%), and customary events (6.8%). These proposed activities should be held monthly (approx. 70%) in form of mutual learning (approx. 52%) or as mutual exchange (approx. 25%). Among the Thais, approx. 60% believed in the differences of language as an obstacle for conducting joint social activities. They suggested for volunteer interpreter (approx. 62%). As for the accommodation for the elderly Japanese, the Thais of 58% would like to see the Japanese elderly live in existing facilities (for instance, apartment, condominium, or houses). Thais of approx. 24% offered mutual living in the Thai house but with certain selection criteria on both sides. Approx. 95% would like Phuket to be the site of accommodation facilities. In terms of joint social activities collaborative body during long-stay period, the Thais for approx. 57% would like the Royal Thai Government, the local governments in Phuket, and concerned Japanese organization, take care of this issue. Approx. 23% would like the Royal Thai Government to co-operate with concerned Japanese organization directly. From an analysis of association between independent variables and joint social activities, age, gender, group membership, educational level, frequency of activities hold, difference in language, solution for language problem, types of accommodation during long-stay period, and coordinating bodies, had the relationship with joint social activities between the elderly Thais and the elderly Japanese with statistical significance at 0.05 (p -value < 0.001 for all factors, except for group membership with p -value of 0.016). Overall, the Thai samples would want to support joint social activities during long-stay period as they could bring about good relationship of the two nations and could serve as sources of exchange for language and cultural activities. However, the samples would like to study more about the scopes of responsibility of the local governments in Phuket serving as the coordinating body and recommended to have local university students keen in Japanese to volunteer as interpreters for the elderly.

From the quantitative research with 74 elderly Japanese, the result revealed that the average age of the Japanese was approximate 64 years old with approx. 65% were males. Approx. 42% identified their work background as company's staff and housewives. The samples had secondary school (approx. 40%) with 35% university graduates. Approx. 72% were married and approx. 83% indicated their hometown in Japan that 27.5% of them were from Tokyo (central/Kanto); 10.0% from Osaka (central/Kansai) and approx. 8% from Aichi (central/Chubu). With an exchange rate of 100 yens equaled to 37 Thai baht, the Japanese of approx. 21% specified an amount of their pension beneficiaries at 2,000,000 yens annually (approx. 61,666 baht per month) and another approx. 21% had 3,000,000 yens annually (approx. 92,500 baht per month). Moreover, approx. 23% of the samples had another source of income (for instance, renting charge) of less than 1,000,000 yens per year (approx. 30,833

baht per month) as well as for 2,000,000 yens per year (approx. 61,666 baht per month), with approx. 13% of the samples had 4,000,000 yens annually other type of income (approx. 123,333 baht per month). However, the Japanese samples of approx. 70% (a total of 51 persons) were willing for joint social activities between the elderly Thais and the elderly Japanese during the long-stay period. These ready-to-go samples chose food tourism (33.3%), volunteerism (23.5%), customary events (17.6%), handicrafts (15.7%), and light sports (9.8%). These proposed activities should be held monthly (approx. 75%) in form of mutual exchange (approx. 42%), mutual learning (approx. 28%), and volunteerism (approx. 10%). Among the Japanese, approx. 90% believed in the differences of language as an obstacle for conducting joint social activities with the Thais and would want to have volunteer interpreter (approx. 96%). As for the accommodation, the elderly Japanese of approx. 90% would like to live in existing facilities: 31.8% in houses, 29.5% in condominium, and 15.9% in apartment. There were only approx. 4% of the samples who would want to live with Thai houses with selection criteria on both sides. The samples opined that accommodation facilities should be located in Phuket (approx. 98%), for instance, at Phuket Town (13.0%) and Tha-lang district (10.9%). In terms of joint social activities collaborative body during long-stay period, the elderly Japanese for approx. 61% would like the Royal Thai Government, the local governments in Phuket, and concerned Japanese organization, to take care of this issue. Approx. 16% would like the local governments in Phuket and Thai private sectors cooperate with concerned Japanese organization. Approx. 12% of the samples would want the Thai and the Japanese private sectors to cooperate each other. From an analysis of association between independent variables and joint social activities, it found that amount of pension beneficiaries and other source of income had the relationship with joint social activities between the elderly Thais and the elderly Japanese during long-stay period with statistical significance at 0.05 (p-value 0.003 and <0.001 respectively). Overall, as Thailand is a developing country, the Japanese sample would want to know the level of education of the Thais and the environment in Thailand, and how foreigners would be taken care of by the Thai government and general Thai people; they felt that this survey was impressive as it was the first time ever that Asians asked questions among themselves; if staying longer in Thailand, the sample would want to join activities with the Thais but the obstacle was language competency, therefore, mutual daily life activities should be the first to start; the samples wondered how safe are foreigners living abroad as there were often criminal news on newspaper and televisions.

For discussion part, the research proposed the concepts of over-carrying capacity of mainstream mass tourism in Phuket, Silver Columbia Plan, Ikigai, Generativity, and successful aging through Social Engagement Theory. As well, the concepts of Social Tourism and Community-based tourism were also mentioned.

In conclusion, establishing joint social activities between the elderly Thais and the elderly Japanese in Phuket may lead to future research in regards to the model of Local Tambon Administration (local governments) in Phuket regarding joint social activities with relevant local alliances. This is especially true for the model of 'Senior volunteers' and 'Life alliances' through the new proposed component of 2As1C (Access, Accommodation and Community-based tourism management through senior voluntary activities) for the conduct of long-stay tourism in Phuket.

สารบัญเรื่อง

กิตติกรรมประกาศ.....	2
บทคัดย่อ.....	3
Abstract.....	8
บทนำ.....	14
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	14
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	18
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	18
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย.....	18
1.4.1 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
1.4.1.1 Social Engagement Theory.....	18
1.4.1.2 ชุรกิจลองสเดย์.....	23
1.4.1.3 การท่องเที่ยวชุมชน.....	26
1.4.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้อง.....	28
1.4.2.1 แนวคิดเรื่องสุขภาวะ.....	28
1.4.2.2 แนวคิดเรื่องชุรกิจลองสเดย์.....	29
1.4.2.3 แนวคิดเรื่องประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ.....	30
1.4.2.4 แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมในสังคม (Social Engagement Theory).....	30
1.4.2.5 แนวคิดเรื่องการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	31
1.4.2.6 แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวชุมชน.....	32
1.4.2.7 จังหวัดภูเก็ต.....	33
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	39
1.6 จริยธรรมการวิจัย.....	39
เนื้อเรื่อง.....	40
2.1 วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
2.2 ผลการวิจัย.....	47
2.2.1 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพเชิงบรรยายจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Qualitative descriptive content analysis).....	47
2.2.2 ผลการวิจัยเชิงปริมาณจากการวิเคราะห์แบบสอบถาม.....	79

อภิปรายผล.....	85
3.1 ผลการวิจัยตามสมมติฐาน.....	85
3.2 ผลการศึกษา.....	88
สรุปและข้อเสนอแนะ.....	97
4.1 การวิจัยในขั้นต่อไป.....	98
4.2 การประยุกต์ใช้ผลงานวิจัยที่ได้.....	98
บรรณานุกรม.....	99
5.1 เอกสารอ้างอิงภาษาไทย.....	99
5.2 เอกสารอ้างอิงภาษาอังกฤษ.....	100
ภาคผนวก.....	105
ประวัตินักวิจัยและคณะ พร้อมหน่วยงานต้นสังกัด.....	135

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 เขตการปกครองส่วนภูมิภาคและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดภูเก็ต.....	34
ตารางที่ 2 จำนวนประชากรเพศชายและหญิงและจำนวนครัวเรือนในแต่ละอำเภอของจังหวัดภูเก็ต.....	34
ตารางที่ 3 ช่วงอายุของนักท่องเที่ยว (ไทยและต่างชาติ) ที่เดินทางมาจังหวัดภูเก็ต.....	37
ตารางที่ 4 คำขอของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเพื่อการอาศัยอยู่เป็นระยะเวลานาน 90 วันในจังหวัดภูเก็ตปี พ.ศ. 2553.....	38
ตารางที่ 5 แนวทางการสนทนากลุ่มกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของการวิจัย.....	44
ตารางที่ 6 แนวเรื่อง กลุ่ม และรหัส (Themes, categories and codes).....	47
ตารางที่ 7 ผลการศึกษาเชิงปริมาณของกลุ่มตัวอย่างคนไทย.....	107
ตารางที่ 8 ผลการศึกษาเชิงปริมาณของกลุ่มตัวอย่างคนญี่ปุ่น.....	121

1. บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ภายใต้กรอบแนวคิดของ Aging Cluster ในโครงการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่อง Community for healthy ageing research projects - Intervention / programmes for maintaining independence and promoting social participation ด้านการจัดกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุและครอบครัวเพื่อเสริมสร้างลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สูงอายุนั้น ข้อเสนองานวิจัยฉบับนี้ประสงค์จะนำเสนอการศึกษากิจกรรมของผู้สูงอายุชาวไทยและชาวญี่ปุ่นผ่านทฤษฎี Social Engagement Theory กรณีศึกษาธุรกิจลองสเตย์กับการท่องเที่ยวชุมชนโดยองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดภูเก็ต ในฐานะที่เป็นกิจกรรมหนึ่งซึ่งสามารถตอบสนองแนวคิดดังกล่าว

ปรากฏการณ์ของสังคมผู้สูงอายุมีประจักษ์พยานเกิดขึ้นในประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำของโลกรวมถึงประเทศญี่ปุ่น ประชากรของประเทศญี่ปุ่นในปัจจุบันมีอายุขัยมัชฌิมฐานที่ 41 ปี ทั้งนี้ จำนวนของประชากรสูงอายุของประเทศญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเนื่องมาจากการลดลงของอัตราการเกิดและการเพิ่มขึ้นของการมีอายุที่ยืนยาวโดยเฉลี่ยเหตุเพราะความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์การแพทย์และการสาธารณสุข การได้รับการศึกษาในระดับสูงขึ้นโดยเฉลี่ย และการเพิ่มขึ้นโดยทั่วไปของคุณภาพชีวิตของประชากรชาวญี่ปุ่น ปัจจัยเหล่านี้ทำให้การมีชีวิตครอบครัวขยายของผู้ป็นลดลง ซึ่งเร่งให้รัฐบาลประเทศญี่ปุ่นต้องจัดให้มีเงินบำนาญแก่ประชากรวัยเกษียณของตนเอง รวมทั้งคนสูงอายุญี่ปุ่นเริ่มสนใจการแสวงหาประสบการณ์การท่องเที่ยวในต่างแดนมากขึ้น¹ ในขณะที่ผู้สูงอายุชาวไทยก็มีจำนวนมากขึ้นจนกระทรวงสาธารณสุขของไทยได้จัดให้มีชมรมผู้สูงอายุและสวัสดิการขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งกิจกรรมที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุ ได้แก่ กิจกรรมการออกกำลังกาย การส่งเสริมการประกอบหัตถกรรม การฌาปนกิจ เป็นต้น เพื่อเป็นการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่างๆ ดังกล่าว (องค์การบริหารส่วนจังหวัดด้านการให้ความคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการบำรุงรักษาศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น เทศบาลนครด้านการส่งเสริมกิจการการท่องเที่ยว เทศบาลเมืองด้านการจัดทำกิจกรรมซึ่งจำเป็นเพื่อสาธารณสุข และการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลด้านการส่งเสริมการพัฒนาศรี เด็ก

¹ Hongsranagon, P. (2006) Research note: Needs of, and readiness to respond to the needs of Japanese pensioners in long-stay tourism in Chiangmai province, Thailand. *Tourism Economics*, Vol 12, pp. 475-485.

เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ และการบำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น) (น. 57/88/90-91/151)².

จากการที่เกิดแนวโน้มการลดตัวลงของของจำนวนวันพักแรมของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยเฉลี่ยที่อัตราร้อยละ 1.43 ต่อปีต่อเนื่องกันจากปี พ.ศ. 2540-2545 องค์การที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของไทยจึงริเริ่มโครงการเพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวพักในประเทศไทยนานวันขึ้นเพื่อดึงรายได้ซึ่งเป็นเงินตราต่างประเทศจากการท่องเที่ยวให้มากขึ้น กลุ่มเป้าหมายคือนักท่องเที่ยวผู้มีกำลังซื้อสูงด้วยระยะเวลาการพักแรมนานกว่า 1 เดือนโดยเน้นผู้สูงอายุวัย 60 ปีขึ้นไปหรือคนวัยเกษียณผู้ได้รับเงินบำนาญและมีเวลาว่างมากกว่าคนในวัยอื่นๆ ทั้งที่เป็นชาวตะวันตกและชาวญี่ปุ่นหรือที่เรียกชื่อว่า การท่องเที่ยวพลองสเดย์³

โดยปรัชญาของการท่องเที่ยวพลองสเดย์ (หรือการท่องเที่ยวแบบพำนักนาน/การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว) นั้น ควรเป็นการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่หรือ Alternative Tourism ประเภทหนึ่ง ซึ่งเน้นความสัมพันธ์ที่ดีและจริงจังระหว่างนักท่องเที่ยวพลองสเดย์และคนท้องถิ่น อันสะท้อนให้เห็นถึงการให้คุณค่าและการให้ความสำคัญของมนุษย์ และการตระหนักถึงการอนุรักษ์ไว้ซึ่งสายใยแห่งวัฒนธรรมและสายสัมพันธ์ของสังคมในประเทศที่นักท่องเที่ยวมาเยือน ปรัชญาดังกล่าวทำให้หลักการสำคัญของการท่องเที่ยวพลองสเดย์ คือ การเรียนรู้-การแลกเปลี่ยนภาษาและวัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวในฐานะแขกผู้มาเยือน (visitor) และคนท้องถิ่นในฐานะเจ้าบ้าน (host) (มิใช่ผู้ให้บริการและผู้รับบริการซึ่งมีฐานะที่ไม่เท่าเทียมกัน) ในช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนวัยเกษียณอาศัยพักอาศัยอยู่เป็นเวลาแรมเดือนหรือแรมปี ด้วยเงินบำนาญที่รัฐบาลของตนเองจัดให้ ก่อนที่จะเดินทางกลับสู่มาดูภูมิเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของการท่องเที่ยวพลองสเดย์ในที่สุด

หากแต่การบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวพลองสเดย์โดยภาครัฐนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา กลับมีจุดเน้นที่โครงการอสังหาริมทรัพย์ซึ่งหรูหราและโอ้อ่า การเที่ยวชมสถานที่แหล่งท่องเที่ยวซึ่งมีความงดงาม การเน้นสถานที่พักอาศัยเป็นการเฉพาะ (Exclusive living place) ที่มีการรักษาความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินอย่างเข้มงวด รวมทั้งการจัดชั้นเรียนกิจกรรมการค้าเชิงพาณิชย์ (โดยขาดการตระเตรียมกิจกรรมและประสบการณ์ของการเรียนรู้-การแลกเปลี่ยนภาษาและวัฒนธรรมอย่างเป็นธรรมชาติระหว่างนักท่องเที่ยวและคนท้องถิ่น) ด้วยหวังเพียงที่จะเพิ่มรายได้จากนักท่องเที่ยวที่มีกำลังซื้อสูงเหล่านี้เท่านั้น ทำให้การบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวพลองสเดย์มิได้สนองตอบปรัชญาของการพัฒนาอย่างยั่งยืนของ

² สมชาติ เจศรีชัย. (2546). *รวมกฎหมายเกี่ยวกับองค์การปกครองท้องถิ่นและการเลือกตั้งท้องถิ่น พ.ศ. 2546* (ควบคุมและจัดให้มีการเลือกตั้งโดย กกต.) บริษัท จำไทยเพลส จำกัด, กรุงเทพฯ.

³ Hongsranagon, P. (2006) Research note: Needs of, and readiness to respond to the needs of Japanese pensioners in long-stay tourism in Chiangmai province, Thailand. *Tourism Economics*, Vol 12, pp. 475-485.

โลก ทั้งในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การศึกษาความต้องการ
ของตลาดการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แต่ประการใด⁴

เพื่อเป็นการสนองตอบต่อปรัชญาแท้จริงของการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนภาษาและ
วัฒนธรรมของคนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวลงสเดย์จึงสมควรตรวจดูศักยภาพและความเป็นไป
ได้ของการมีกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุชาวไทยและผู้สูงอายุ
ญี่ปุ่น เนื่องจากทฤษฎี Social Engagement Theory หรือ Activity Theory กับ Successful
Aging นั้น ได้รับการกล่าวขานถึงจากนักวิจัยจำนวนมาก โดยระบุว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรม
ต่างๆ ในการใช้ชีวิตประจำวันมีความสัมพันธ์กับการเข้าสู่วัยสูงอายุอย่างประสบผลสำเร็จ ทั้ง
ด้านการปรับตัว การลดความเจ็บป่วย การมีร่างกายและสมองที่ดี การหลีกเลี่ยงความ
พิการ⁵ รวมทั้งการทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาวะดี (Havighurst and Albrecht, 1953 อ้างใน

---

⁴ ประเทือง หงสรานากร.(2549). *ความต้องการและความพร้อมในการสนองตอบความ
ต้องการเรื่องการท่องเที่ยวแบบพำนัคนานเพื่อการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมโดยชุมชนไทย
กรณีศึกษากลุ่มลูกค้าเป้าหมายคนไทยวัยเกษียณ*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา
วิชาสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

⁵ Everard, K.M., Lach, H.W., Fisher, E.B., and Baum, M.C. (2000) Relationship of Activity and Social Support to the Functional Health of Older Adults. *Journal of Gerontology*, Vol. 55, pp, S208-212; Baltes, P. B., and Baltes, M. M. Psychological perspectives on successful aging: The model of selective optimization with compensation. In P. B. Baltes & M. M. Baltes (Eds.), *Successful aging: Perspectives from the behavioral sciences* (pp. 1-34). Cambridge University Press, Cambridge, 1990; Fries, J. F. (1980) Aging, natural death, and the compression of morbidity. *New England Journal of Medicine*, Vol. 303, pp.130-136; Garfein, A. J. and Herzog, A. R. (1995) Robust aging among young-old, old-old, and oldest-old. *Journal of Gerontology: Social Sciences*, Vol. 50B, pp. S77-S87; Lemon, B. W., Bengtson, V. L., and Peterson, J. A. (1972). An exploration of the activity theory of aging: Activity types and life satisfaction among in-movers to a retirement community. *Journal of Gerontology*, Vol. 27, pp.511-523; Longino, C. F. and Kart, C. S. (1982) Explicating activity theory: A formal replication. *Journal of Gerontology*, Vol. 37, pp.713-722; Unger, J. B., Johnson, C. A., and Marks, G. (1997) Functional decline in the elderly: Evidence for direct and stress-buffering protective effects of social interactions and physical activity. *Annals of Behavioral Medicine*, Vol. 19, pp.152-160; Glass, T. A., Mendes de Leon, C., Marottoli, R. A., and Berkman, L. F. (1999) Population based study of social and productive activities as predictors of survival among elderly Americans. *British Medical Journal*, Vol. 319, pp. 478-483; Horgas, A. L., Wilms, H., and Baltes, M. M. (1998) Daily life in very old age: Everyday activities as expression of successful living. *The Gerontologist*, Vol. 38, pp.556-568; Berkman, L. F. and Syme, S. L. (1979) Social networks, host resistance, and mortality: A nine-year follow-up study of Alameda county residents. *American Journal of Epidemiology*, Vol.109, pp.186-204; House, J. S., Robbins, C., and Metzner, H. L. (1982) The association of social relationships and activities with mortality: Prospective evidence from the Tecumseh Community Health Study. *American Journal of Epidemiology*, Vol. 116, pp.123-140; Berkman, L. F., Leo-

Litwin and Shiovitz-Ezra, 2006)⁶ Rowe and Kahn (1997) กล่าวว่า ในขณะที่ร่างกาย
สบายดีไม่มีโรค พร้อมทั้งมีกายภาพและสมองที่ดีนั้น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งที่ได้รับเงิน
และไม่ได้รับเงิน (ในกรณีของผู้สูงอายุ) แต่ได้สร้างคุณค่าให้แก่สังคม เช่น การเป็นอาสาสมัครนี้
ก่อให้เกิด Successful aging เช่นกัน (Rowe and Kahn อ้างใน Bergman et al. 1995; Herzog
et al. 1998; Menec, 2003)⁷ ทั้งนี้ Maddox (1963) (อ้างใน Lemon, Bengtson, and
Peterson, 1972) กล่าวว่า ในขณะที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มนุษย์จะมีความเป็นตัวตนในสังคม
และในทางตรงกันข้าม หากมนุษย์ปฏิเสธสิ่งแวดล้อมแล้วจะเกิดความรู้สึกสูญเสียความเชื่อมั่น
ในตัวเองและรู้สึกว่าถูกโดดเดี่ยวจากสังคมรอบข้าง⁸

Summers, L., and Horwitz, R. (1992) Emotional support and survival after myocardial
infarction. *Annals of Internal Medicine*, Vol. 117, pp. 1003–1009; Blumenthal, J. A.,
Burg, M. M., Barefoot, J., Williams, R. B., Haney, T., and Zimet, G. D. (1987) Social
support, Type A Behavior, and coronary artery disease. *Psychosomatic Medicine*,
Vol. 49, pp. 331–340; Uchino, B. N., Cacioppo, J. T., and Kiecolt-Glaser, J. K. (1996)
The relationship between social support and physiological processes: A review with
emphasis on underlying mechanisms and implications for health. *Psychological
Bulletin*, Vol. 119, pp. 488–531; Antonucci, T. C. Social supports and social
relationships. In R. H. Binstock & L. K. George (Eds.), *Handbook of aging and the
social sciences* (pp. 205–226). 3rd ed. Academic Press, San Diego, 1990; Berkman,
L. F. (1995) The role of social relations in health promotion. *Psychosomatic
Medicine*, Vol. 57, pp. 245–254; Seeman, T. E., Berkman, L. F., Charpentier, P. A.,
Blazer, D. G., Albert, M. S., and Tinetti, M. E. (1995) Behavioral and psychosocial
predictors of physical performance: MacArthur studies of successful aging. *Journal of
Gerontology: Medical Sciences*, Vol. 50A, pp. M177–M183; Penninx, B. W. J. H.,
van Tilburg, T., Kriegsman, D. M. W., Deeg, D. J. H., Boeke, A. J. P., and van Eijk,
J. T. M. (1997) Effects of social support and personal coping resources on mortality in
older age: The Longitudinal Aging Study Amsterdam. *American Journal of
Epidemiology*, Vol. 146, pp. 510–519.

⁶ Litwin, H., and Shiovitz-Ezra S. (2006) The association between activity and
well-being in later life: what really matters? *Ageing & Society*, Vol. 26, pp. 225-242.

⁷ Berkman, L. F., Seeman, T. E., Albert, M., Blazer, D., Kahn, R., Mohs, R.,
Finch, C., Schneider, E., Cotman, C., McClearn, G., Nesselroade, J., Featherman, D.,
Garmezy, N., McKhann, G., Brim, G., Prager, D., and Rowe, J. (1995) High, usual,
and impaired functioning in community dwelling older men and women: Findings
from the MacArthur Foundation Research Network on Successful Aging. *Journal of
Clinical Epidemiology*, Vol. 46, pp. 1129–1140; Herzog, A. R., Franks, M. M.,
Markus, H. R., and Holmberg, D. (1998) Activities and well-being in older age:
Effects of self-concept and educational attainment. *Psychology and Aging*, Vol. 13,
pp. 179–185; Menec, V.H. (2003) The relation between everyday activities and
successful aging: a 6-year longitudinal study. *Journal of Gerontology*, Vol. 58B, pp.
S74-S82.

⁸ Lemon, B.W., Bengtson, V.L., and Peterson, J.A. (1972) An Exploration of
the Activity Theory of Aging: Activity Types and Life Satisfaction among In-Movers
to a Retirement Community. *Journal of Gerontology*, Vol. 27, pp. 511-523.

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- a. เพื่อศึกษาความพร้อมของผู้สูงอายุชาวไทยและผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นในกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมร่วมกัน
- b. เพื่อศึกษาประเภทของกิจกรรมอันเป็นที่ต้องการของผู้สูงอายุทั้งสองฝ่าย
- c. เพื่อศึกษารูปแบบของกิจกรรมของผู้สูงอายุในฐานะการท่องเที่ยวชุมชนของอบต. ในจังหวัดภูเก็ต
- d. เพื่อศึกษาการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมดังกล่าว

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในทุกๆ อำเภอของจังหวัดภูเก็ต ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอเกาะภูเก็ต และอำเภอกุดกลาง ระหว่างปี พ.ศ. 2553-2554

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

ผลงานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจะได้นำเสนอในรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1.4.1. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.4.1.1 Social Engagement Theory

Everard และคณะ (2000) ต้องการประเมินความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วม (เช่น การมีกิจกรรมและการได้รับการสนับสนุนทางสังคม) และการทำงานตามปกติของร่างกายในผู้สูงอายุจำนวน 244 รายด้วยการสุ่มแบบสะดวก โดยกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้อาศัยอยู่ในชุมชนและมีอายุ 65 ปีขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกขององค์กรที่มีชื่อว่า OASIS กลุ่มตัวอย่างเรียนอยู่ในชั้นเรียนเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ ในชั้นเรียนที่ไม่มีวิชาเกี่ยวกับสุขภาพ และไม่มีชั้นเรียนใดๆ ทั้งสิ้น ด้วยการใช้การศึกษาแบบตัดขวาง คณะผู้วิจัยได้ใช้ Checklist สำหรับการมีกิจกรรมจำนวน 55 ข้อซึ่งดัดแปลงมาจาก Activity Card Sort ของ Baum (1993 and 1995) โดยมีสเกลย่อยสี่แบบ ได้แก่ กิจกรรม Instrument เช่น การเดินช้อปปิ้ง การเข้าครัว การจ่ายบิลค่าใช้จ่าย และการทำงานบ้าน) กิจกรรมทางสังคม (เช่น การเดินทาง การมีสนทนา การร่วมงานจัดเลี้ยง และการไปโบสถ์) กิจกรรมยามว่างที่ใช้พลังสูง (เช่น การว่ายน้ำ การทำงานไม้ การเดิน และการทำสวน) ตลอดจนกิจกรรมยามว่างที่ใช้พลังต่ำ (เช่น การเย็บปักถักร้อย การอ่านหนังสือ การดูโทรทัศน์ และการฟังเพลง) คณะผู้วิจัยยังได้ใช้ Social Support Inventory (SSI) จำนวน 17 ข้อเพื่อวัดการมีส่วนร่วม ซึ่งวัดการสนับสนุนทั้งชนิด (Emotional หรือ instrumental) และรูปแบบ (ชั้นนำหรือไม่ชั้นนำ) ส่วนแบบ SF-12 Health

Survey ถูกใช้เพื่อวัดการทำงานตามปกติทั้งทางร่างกายและจิตใจ แบบสอบถามเหล่านี้ถูกส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ ส่วนแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมนั้นถูกนำเข้าในการสำรวจช่วงกลางของการเก็บข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ร้อยละ 97.5 ของกลุ่มตัวอย่างเป็นคนผิวขาว ร้อยละ 75 เป็นหญิง อายุเฉลี่ย 73 ปี ร้อยละ 56.6 สมรสแล้ว ร้อยละ 45 เป็นผู้จบการศึกษาระดับวิทยาลัย และร้อยละ 10.2 มีรายได้ไม่น้อยกว่า 15,000 เหรียญ สหรัฐ. ตัวแปรที่ใช้คือ อายุ เพศ สถานภาพสมรส รายได้ กิจกรรม Instrument กิจกรรมทางสังคม กิจกรรมยามว่างที่ใช้พลังสูง กิจกรรมยามว่างที่ใช้พลังต่ำ การให้การสนับสนุนทางอารมณ์แบบไม่ชี้นำ การให้การสนับสนุนทาง Instrument แบบไม่ชี้นำ การให้การสนับสนุนทางอารมณ์แบบชี้นำ และการให้การสนับสนุนทาง Instrument แบบชี้นำ สุขภาพทางกาย และสุขภาพจิต ผลการวิจัยยืนยันว่าการมีส่วนร่วมและการทำงานของร่างกายตามปกติมีความสัมพันธ์กันตามแบบจำลองของ Rowe and Kahn's (1997) เรื่องการก้าวอย่างสูงวัยอย่างประสบผลสำเร็จ (Successful Aging) ด้วยการใช้ Hierarchical linear regression ผลการวิจัยพบว่า การคงไว้ซึ่งกิจกรรม Instrumental กิจกรรมทางสังคม และกิจกรรมยามว่างที่ใช้พลังสูงมีความสัมพันธ์กับคะแนนทางร่างกายสูงกว่า ขณะที่การคงไว้ซึ่งกิจกรรมยามว่างที่ใช้พลังต่ำมีความสัมพันธ์กับคะแนนทางร่างกายน้อยกว่า ส่วนการคงไว้ซึ่งกิจกรรมยามว่างที่ใช้พลังต่ำมีความสัมพันธ์กับคะแนนทางจิตใจสูงกว่า ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยที่สามารถดัดแปลงได้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของร่างกายตามปกติจะขยายผลของการก้าวอย่างสูงวัยอย่างประสบผลสำเร็จ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงปัจจัยเสี่ยงบางประการ เช่น กิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กับการเริ่มมีการทำงานของร่างกายที่ลดลง การให้การรักษาแต่เนิ่นๆ อาจเป็นไปได้ก่อนที่จะเกิดความพิการ ซึ่งเป็นผลลดความเสี่ยงของการพิการและเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการรักษาในท้ายที่สุด⁹

Sirven and Debrand (2008) กล่าวถึงแนวโน้มของการเป็นสังคมผู้สูงอายุในทวีปยุโรปที่ส่งผลถึงการมีสุขภาวะที่เลวลง การลดลงของความสามารถทางเศรษฐกิจ และการเพิ่มค่าใช้จ่ายของการดูแลรักษาสุขภาพของภาครัฐ (อ้างถึง European Commission, 2006) การส่งเสริมสุขภาพของประชากรผู้สูงวัยมิได้เป็นเพียงเป้าหมายเชิงนโยบายสุขภาพสาธารณะเท่านั้น หากแต่ยังเป็นวัตถุประสงค์ระดับกลางของความยั่งยืนทางเศรษฐกิจอีกด้วย นโยบาย "Healthy Ageing" (อ้างถึง WHO, 2006) ถือเป็นกระบวนการของการเพิ่มโอกาสเพื่อสุขภาพที่ส่งเสริมให้คนสูงวัยมีส่วนร่วมในสังคม การมีส่วนร่วมในสมาคมหรือกลุ่มสังคมใดๆ อาจช่วยรักษา (หากไม่เพิ่ม) ขนาดของเครือข่ายทางสังคม และการเกษียณยังมีความสัมพันธ์กับการลดลงของความสามารถทางพุทธิปัญญาของประชากรด้วย (อ้างถึง Adam et al., 2006) การมีส่วนร่วมทางสังคมทำให้กระบวนการนี้ช้าลง เนื่องจากต้องใช้พลังสมองซึ่งช่วยทำนุบำรุงสุขภาพจิตด้วย (อ้างถึง Almedom, 2005) หากคำกล่าวทั้งสองนี้เป็นจริง การมีส่วนร่วมใน

⁹ Everard, K.M., Lach, H.W., Fisher, E.B., and Baum, M.C. (2000) Relationship of Activity and Social Support to the Functional Health of Older Adults. *Journal of Gerontology*, Vol. 55, pp. S208-212.

กิจกรรมทางสังคมจะช่วยปรับปรุงสถานะทางสุขภาพของผู้สูงอายุ ดังนั้น เพื่อเป็นการทดสอบสมมติฐานเหล่านี้ คณะผู้วิจัยใช้การศึกษาภาคตัดขวางแบบการรายงานด้วยตนเอง (2004) จากผู้สูงอายุอายุ 50 ปีขึ้นไปที่ร่วมงานวิจัย Survey of Health, Ageing, and Retirement in Europe (SHARE) ในประเทศจำนวน 11 ประเทศในทวีปยุโรป คณะผู้วิจัยตั้งข้อสมมติฐานไว้ว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมอาสาสมัครมีผลต่อสถานะทางสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างครั้งแรกเป็นครัวเรือนจำนวน 22,000 แห่ง (หรือกลุ่มตัวอย่างจำนวน 31,000 ราย) ในประเทศออสเตรีย เบลเยียม เดนมาร์ก ฝรั่งเศส เยอรมัน กรีซ อิตาลี เนเธอร์แลนด์ สเปน สวีเดน และ สวิสเซอร์แลนด์ Full rank data matrix ที่ใช้ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 18,210 รายซึ่งมีอายุ 50 ปีขึ้นไป การเก็บข้อมูลครอบคลุมถึงตัวแปรทางสุขภาพ (เช่น สุขภาพที่รายงานด้วยตนเอง การทำงานของร่างกาย การทำงานทางพุทธิปัญญา พฤติกรรมทางสุขภาพ และการใช้บริการของสถานพยาบาล) ตัวแปรด้านจิตวิทยา (เช่น สุขภาพจิต การมีสุขภาวะ และความพึงพอใจในชีวิต) ตัวแปรทางเศรษฐกิจ (เช่น กิจกรรมการทำงานในปัจจุบัน คุณลักษณะของงาน โอกาสของการทำงานหลังวัยเกษียณ แหล่งที่มาและองค์ประกอบของรายได้ในปัจจุบัน การมีฐานะดีและการบริโภค บ้านอยู่อาศัย และการศึกษา) และตัวแปรด้านการสนับสนุนทางสังคม (เช่น การได้รับความช่วยเหลือภายในครอบครัว การโอนรายได้และสินทรัพย์ เครือข่ายทางสังคม และกิจกรรมอาสาสมัคร) คณะผู้วิจัยเลือกการรายงานสุขภาพด้วยตนเอง (Self-reported health (SRH) ในฐานะที่เป็นตัวแปรของผลลัพธ์ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 18,210 รายส่วนใหญ่รายงานว่า ตนเองมีสุขภาพดีหรือดีมาก (ร้อยละ 56.7) โดยประเทศเยอรมัน ฝรั่งเศส อิตาลี และสเปน มีคะแนนส่วน SRH น้อยที่สุด ความเป็นไปได้ของการรายงานสถานะสุขภาพว่าดีหรือดีมากถูกคำนวณจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (หลังจากควบคุมตัวแปรที่เป็นอายุ การศึกษา รายได้ และองค์ประกอบของครัวเรือน) ด้วยการใช้ Regression coefficients เพื่อประเมินกลุ่มตัวอย่างที่มีและไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม (โดยการแก้ไข Selection bias ในสองกรณี) ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมทางสังคมมีร้อยละ 3 จุดในการเพิ่มส่วนแบ่งของกลุ่มตัวอย่างที่รายงานว่าดีหรือดีมากโดยเฉลี่ย อัตราการมีส่วนร่วมทางสังคมสามารถปรับปรุงสถานะทางสุขภาพและลดความไม่เท่าเทียมทางสุขภาพภายในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและในทุกประเทศ ผลการศึกษาแนะนำว่านโยบาย “Healthy Ageing” ที่อยู่บนฐานของการมีส่วนร่วมทางสังคมอาจเป็นประโยชน์แก่ผู้สูงวัยในทวีปยุโรป¹⁰

Lemon, Bengtson, and Peterson (1972) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างชนิดของกิจกรรมทางสังคมและความพึงพอใจในชีวิตในชุมชนกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุตามทฤษฎี

¹⁰ Sirven, N., and Debrand, T. (2008) Promoting Social Participation for Healthy Ageing A Counterfactual Analysis from the Survey of Health, Ageing, and Retirement in Europe (SHARE). IRDES Working Paper No 7., January 2008.

“Activity Theory of Aging” ซึ่งระบุว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการมีกิจกรรมกับความพึงพอใจในชีวิต ยิ่งเกิดการสูญเสียบทบาทมากเท่าใด ก็ยิ่งลดความพึงพอใจในชีวิตลงเท่านั้น โดยได้ให้นิยามของคำว่า กิจกรรมว่าหมายถึง การกระทำตามปกติหรือการกระทำที่เป็นแบบอย่าง ซึ่งอยู่นอกเหนือจากแรงทางร่างกายตามปกติ โดยในงานวิจัยนี้ได้แบ่งประเภทของกิจกรรมออกเป็นสามประเภท ได้แก่ กิจกรรมที่ไม่เป็นทางการซึ่งรวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับญาติ เพื่อน และเพื่อนบ้าน กิจกรรมอย่างเป็นทางการ เช่น การมีส่วนร่วมทางสังคมในองค์กรอาสาสมัครที่เป็นทางการ และกิจกรรมที่ทำเพียงลำพัง เช่น การดูโทรทัศน์ การอ่านหนังสือ และกิจกรรมอดิเรกอื่นๆ คณะผู้วิจัยสรุปว่า ผลการวิจัยในกลุ่มตัวอย่างนี้กล่าวได้ว่า การมีกิจกรรมทางสังคมกับเพื่อนมีความสัมพันธ์อย่างใดอย่างหนึ่งกับความพึงพอใจในชีวิต ในขณะที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมที่มีกับเพื่อนบ้าน ญาติ องค์กรที่เป็นทางการ และกิจกรรมที่ทำเพียงลำพัง ¹¹

Litwin and Shiovitz-Ezra (2006) ได้ทำการสำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,334 ราย ที่เป็นชาวยิว-อิสราเอลในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งเกษียณแล้วและมีอายุมากกว่า 60 ปีในครัวเรือนจำนวน 3,500 แห่ง โดยการสำรวจนี้กระทำโดย Israeli Central Bureau of Statistics (CBS) การสำรวจครอบคลุมผู้คนในชาติพันธุ์ต่างๆ ในอิสราเอล เช่น ชาวยิว-อิสราเอลที่เป็นทหารผ่านศึก ชาวอาหรับ-อิสราเอล และผู้อพยพมาจากไซเวียตยูเนียน เป็นต้น ด้วยการใช้ Principal analytical method ที่เป็น Structural equation modelling (SEM) ผ่าน Amos 4 statistical program การวิจัยนี้มุ่งที่จะศึกษาความสัมพันธ์อันสลับซับซ้อนระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในกิจกรรมต่างๆ และการมีสุขภาวะเมื่อสูงอายุ การวิจัยนี้ประสงค์จะ (1) ใช้การวิเคราะห์แบบ Confirmatory factor analysis เพื่อระบุการแบ่งกิจกรรมทั้งสามประเภท ได้แก่ กิจกรรมที่เป็นทางการ กิจกรรมที่ไม่เป็นทางการ และกิจกรรมที่ทำเพียงลำพังตามทฤษฎี Activity Theory การวิจัยยังตรวจสอบคุณภาพของความสัมพันธ์ทางสังคมกับตัวชี้วัดทางกิจกรรม เพื่อพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและผลของกิจกรรมที่ไม่เป็นทางการ และการวัดสุขภาวะด้วยการใช้คะแนนของแบบ 12-item General Health Questionnaire (GHQ-12) เพื่อวัดความพึงพอใจในการใช้เวลา และเพื่อวัดความพึงพอใจในชีวิตและการมีสุขภาวะทางจิต ตัวแปรที่เป็นผลลัพธ์ทางสุขภาวะได้ถูกออกแบบเป็นการเฉพาะเพื่อดูผลของกิจกรรมในคนวัยสูงอายุ การวิเคราะห์ได้ ดูถึงผลของระดับเศรษฐกิจ-ฐานะ สถานภาพทางสุขภาพ และคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล คุณภาพของความสัมพันธ์ทางสังคมหรือ ‘Social relationship quality’ เป็น Construct ที่ใช้วัดความพึงพอใจกับเด็กเล็ก เพื่อน และเพื่อนบ้าน รวมทั้งสเกลการวัดความว่าเหวด้วยตนเอง Path analysis และ Structural equation modelling ได้ถูกนำมาใช้ด้วยและผลการวิจัยพบว่า เมื่อ

¹¹ Lemon, B.W., Bengtson, V.L., and Peterson, J.A. (1972) An Exploration of the Activity Theory of Aging: Activity Types and Life Satisfaction among In-Movers to a Retirement Community. *Journal of Gerontology*, Vol. 27, pp. 511-523.

พิจารณาคุณภาพของความสัมพันธ์ทางสังคมจะเห็นได้ว่า จำนวนของกิจกรรมไม่มีผลกับสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง หากแต่คุณภาพของความสัมพันธ์ทางสังคมต่างหากซึ่งส่งผลต่อกิจกรรมและสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง จึงเป็นการยืนยันว่า คุณภาพของความสัมพันธ์ทางสังคมมีความหมายมากกว่าการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในฐานะที่เป็นตัวทำนายการเข้าสู่วัยสูงอายุที่ดี กล่าวโดยสรุปได้ว่า การมีสุขภาพในวัยสูงอายุมีผลน้อยที่ว่าคุณสูงอายุทำอะไร หากแต่สิ่งที่มีผลมากกว่าคือ ใครที่ผู้สูงอายุมีกิจกรรมด้วยและความรู้สึกที่มีต่อกันต่างหาก¹²

Menec (2003) ต้องการประเมินผลของกิจกรรมประจำวัน เช่น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การอ่านหนังสือ และการเป็นอาสาสมัครซึ่งมีผลต่อปัจจัยต่างๆ เช่น การมีสุขภาพ การกระทำหน้าที่ตามปกติ และการเสียชีวิต งานวิจัยนี้มีเจตจำนงวิจัยสองข้อ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างระดับของกิจกรรมโดยรวมและผลของสุขภาพ การทำงานตามปกติและการเสียชีวิต และสิ่งใดคือความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมพิเศษ (เช่น การเยี่ยมครอบครัวหรือเพื่อน การมีกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุ และการอ่านหนังสือ) และผลของสุขภาพ การทำงานตามปกติ และการเสียชีวิต กิจกรรมเหล่านี้ถูกวัดในปี ค.ศ. 1990 ส่วนการมีสุขภาพ การทำงานตามปกติ และการเสียชีวิตถูกวัดใน 6 ปีต่อมาคือในปี ค.ศ. 1996 การมีสุขภาพได้รับนิยามว่า เป็นตัวชี้วัดสองประเภท ได้แก่ ความพึงพอใจในชีวิตและความสุข (อ้างถึง Garfein & Herzog, 1995; Roos & Havens, 1991) การทำงานตามปกติได้รับนิยามว่า เป็นตัวชี้วัดที่อยู่บนฐานของการทำหน้าที่ทางร่างกายและบุคลิกปัญญา ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถทำนายการมีสุขภาพ การทำหน้าที่ตามปกติ และการเสียชีวิต ซึ่งรวมถึงตัวแปรทางประชากร การทำหน้าที่ตามปกติและการมีสุขภาพ สถานะทางสุขภาพ และเครือข่ายการสนับสนุนทางสังคม แหล่งข้อมูลคือ Aging in Manitoba (AIM) Study ซึ่งเป็นการศึกษาต่อเนื่องอันยาวนานและมีขนาดใหญ่มากที่สุดเรื่องคนสูงอายุในประเทศแคนาดา ด้วยการใช้ Regression analysis ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับทฤษฎี Activity Theory ที่ว่า ระดับการมีกิจกรรมในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสุข นอกจากนี้ ระดับของกิจกรรมยังมีความสัมพันธ์กับการทำหน้าที่ตามปกติที่ดีขึ้น และการลดลงของการเสียชีวิตในอีกหกปีต่อมา ในขณะที่กิจกรรมทางสังคมอาจส่งผลกระทบต่อผลทางร่างกายที่เห็นได้จากการทำงานตามปกติที่ดีขึ้นและการมีชีวิตที่ยืนยาวมากยิ่งขึ้น หากแต่กิจกรรมที่ทำโดยลำพัง เช่น การอ่านหนังสืออาจมีผลต่อจิตใจโดยแสดงถึงจิตสำนึกของการมีส่วนร่วมในชีวิต¹³

¹² Litwin, H. and Shiovitz-Ezra S. (2006) The association between activity and wellbeing in later life: what really matters? *Ageing & Society*, Vol. 26, pp. 225-242.

¹³ Menec, V.H. (2003) The relation between everyday activities and successful aging: a 6-year longitudinal study. *Journal of Gerontology*, Vol. 58B, pp. S74-S82.

1.4.1.2 อธิบายองค์ประกอบ

งานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (2551) เรื่องรูปแบบที่พักแบบพำนักระยะยาวที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย เพื่อเสนอต่อสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา¹⁴ กล่าวว่า เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีอัตราการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง และเป็นเป้าหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยที่ผ่านมา ประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวมากกว่าปีละ 3 แสนล้านบาท และยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากสถิติระหว่างปี พ.ศ.2543-2547 ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันกับเพื่อนบ้านในภูมิภาคเดียวกันรองเพียงประเทศมาเลเซียเท่านั้น ดังนั้น การพัฒนาการท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องเร่งหาสินค้าและบริการใหม่ๆ เพื่อสนองตอบความต้องการของนักท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย มีคุณภาพ และเพิ่มโอกาสการแข่งขันกับต่างประเทศ (น. 2) คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวได้จัดการประชุมปฏิบัติการเพื่อพิจารณายกร่างมาตรฐานที่พักแบบพำนักระยะยาวเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2545 โดยมีมาตรฐานที่พักประเภทคอนโดมิเนียม ตึกสูง อาคารชุด ประเภทโรงแรม/รีสอร์ท และประเภทโครงการเฉพาะ (น. 171) โครงการวิจัยฉบับนี้เน้นการจัดทำมาตรฐานที่พักแบบพำนักระยะยาวที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย กล่าวคือ ที่ตั้งของที่พัก การตกแต่งที่พักและอุปกรณ์อำนวยความสะดวก การจัดกิจกรรมโดยผู้ประกอบการและความร่วมมือกับพันธมิตร เช่น แหล่งท่องเที่ยวหรือกลุ่มอุตสาหกรรมโอท็อป และการให้บริการโดยบุคลากรที่มีความชำนาญด้านภาษาต่างประเทศและการให้บริการอันน่าประทับใจ โดยเปรียบเทียบประเทศซึ่งเป็นคู่แข่งทางการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวของประเทศไทย ได้แก่ มาเลเซีย ประเทศที่ได้รับความนิยมอย่างสูงจากนักท่องเที่ยวทั่วไป ได้แก่ ออสเตรเลียและสเปน และประเทศซึ่งมีศักยภาพของการเป็นลูกค้าการท่องเที่ยวของประเทศไทย ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ฟินแลนด์และญี่ปุ่น (น. 42) ผลการวิจัยได้ค้นพบมาตรฐานที่พักอาศัยซึ่งควรมี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับแพลตตินัม ระดับทองและระดับเงิน ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) สถานที่ตั้ง สภาพแวดล้อม สิ่งก่อสร้างทั่วไป ทางสัญจรและสถานที่จอดรถ (2) โถงต้อนรับและลิฟต์ (3) ห้องพัก (4) ห้องอาหาร บริเวณประกอบอาหารและพื้นที่รับประทานอาหาร (5) บริการเสริมอื่นๆ (6) บุคลากร (7) ระบบรักษาความปลอดภัย (8) การจัดการทรัพย์สิน สิ่งแวดล้อมและความสัมพันธ์ชุมชน และ (9) ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ ราคาและการระบุค่าบริการต่างๆ ผลการวิจัยพบว่า ประเทศไทยมีอาคารสถานที่ซึ่งมีลักษณะเป็นที่พักอาศัยแบบพำนักระยะยาวได้รวมทั้งสิ้น 283 แห่ง หากแต่มีประเด็นสำคัญซึ่งจะต้องดำเนินการ คือ การสร้าง

¹⁴ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (2551). รูปแบบที่พักแบบพำนักระยะยาวที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย. เสนอต่อสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. มกราคม, 2551, น. 1-239.

เครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว ซึ่งจะเป็นผลทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเผยแพร่สิ่งที่ดี และ สงวนรักษาไว้ซึ่งสิ่งที่เป็นทรัพยากรโดยวิธีการที่ถูกต้อง (น. บทสรุปผู้บริหาร) เพราะแม้ว่าผลกระทบเชิงบวกที่ได้จากการท่องเที่ยว คือ การนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศไทย และ มีการว่าจ้างงานจำนวนมาก หากแต่คนในชุมชนที่เป็นพื้นที่จุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยว อาจมีความเข้าใจหรือทัศนคติเชิงลบต่อการท่องเที่ยว เช่น การที่สินค้าและบริการ อสังหาริมทรัพย์ในพื้นที่มีราคาสูงขึ้น ปัญหาสังคมเกี่ยวกับโสเภณี การพนัน สิ่งเสพติด และ อาชญากรรมที่เพิ่มมากขึ้น เป็นต้น งานวิจัยนี้ได้อ้างอิงถึงสิ่งที่มลรัฐฮาวายซึ่งมีการท่องเที่ยว สูงที่สุดแห่งหนึ่งของสหรัฐอเมริกาประสบปัญหาเรื่องทัศนคติเชิงลบของประชาชนที่มีต่อการท่องเที่ยว ถึงแม้ว่าในปี 2548 การท่องเที่ยวสามารถทำรายได้ให้แก่รัฐฮาวายมากกว่า 11.5 พันล้านดอลลาร์ หากแต่จากการที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในฮาวายจำนวนมากกว่า 7.5 ล้านคนโดยร้อยละ 77 ของนักท่องเที่ยวเป็นชาวอเมริกันก็ตาม ชาวฮาวายเองกลับเริ่มรู้สึกว่า รัฐของตนไม่เหมาะที่จะอยู่อาศัยอีกต่อไป เนื่องจากคุณภาพชีวิตและความยั่งยืนของธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมถูกทำให้ลดลง ทั้งยังมีความกังวลว่า ทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่จะสามารถรองรับ คนทั้งที่เป็นผู้คนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้นานสักเท่าใด ดังนั้น สำนักงานการท่องเที่ยวของรัฐบาลจึงได้สร้างความรู้และความเข้าใจให้แก่คนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว พร้อมกับสร้างความรู้และความเข้าใจให้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากสิ่งแวดล้อมที่สูญเสียไปในสถานที่หนึ่งจะมีผลกระทบต่อสถานที่อื่นๆ ด้วย แผนพัฒนาการท่องเที่ยวของรัฐบาลระหว่างปี 2549-2558 ได้นำผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วนเข้ามาร่วม พิจารณาการวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์ที่คำนึงถึงประชาชนในบริเวณที่เป็นจุดหมาย ปลายทางและแหล่งท่องเที่ยวสำคัญไว้อย่างชัดเจน เช่น การให้ความเคารพต่อประชาชนและ มรดกทางสังคมและวัฒนธรรมของฮาวาย การสนับสนุนและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ในท้องถิ่น การให้คุณค่าและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม การแสวงหาความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายรวมทั้งผู้คนในอนาคต (Next generation) การสนับสนุนและการส่งเสริมเศรษฐกิจแบบยั่งยืน และการจัดประสบการณ์การท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์และ ประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว (น. 23)

งานวิจัยของบันชิตา พิลิกดีเดช (2548)¹⁵ เรื่องพฤติกรรมกาอยู่อาศัยในสถานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว: กรณีศึกษาโครงการสแกนดิเนเวียน วิลเลจ จังหวัดชลบุรี อันเป็นที่พำนักของชาวสแกนดิเนเวียนที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไปจากประเทศนอร์เวย์ สวีเดน และ

---

¹⁵ บันชิตา พิลิกดีเดช. (2548). พฤติกรรมกาอยู่อาศัยในสถานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว: กรณีศึกษาโครงการสแกนดิเนเวียน วิลเลจ จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาเคหการ ภาควิชาเคหการ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เดนมาร์ก ผู้เข้ามาพักอาศัยแบบไม่ถาวรเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 เดือน นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ต้องการที่พักซึ่งตั้งอยู่ใกล้ทะเล ใกล้ชุมชน ใกล้โรงพยาบาล มีสิ่งแวดล้อมดี อากาศดี มีอาหารหลากหลาย และมีแหล่งการจับจ่ายซื้อของ ผู้วิจัยกล่าวว่า ที่พักอาศัยในกรณีนี้ได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาลและมีการบริหารจัดการเกี่ยวกับที่พักเป็นอย่างดีซึ่งประสบความสำเร็จได้ด้วยปัจจัยภายใน เช่น ทีมผู้บริหารและพนักงานที่ให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด นักท่องเที่ยวมีกรรมสิทธิ์ในที่พักอาศัยจึงทำให้มีโอกาสร่วมตัดสินใจ และปัจจัยภายนอก ได้แก่ การที่รัฐบาลให้การสนับสนุน ประชาชนในท้องถิ่นมีทัศนคติที่ดีต่อโครงการ โดยยอมรับว่า ทำให้เกิดการว่างงาน การสร้างรายได้ให้กับคนในท้องถิ่น และความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในท้องถิ่น เป็นไปในเชิงบวก (น. 193-194) โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment) โดยผู้พักอาศัยสามารถซื้อสิทธิในการถือครองอสังหาริมทรัพย์เป็นโครงการที่ขายห้องพักให้แก่ลูกค้า ผู้เข้าพักสามารถออกแบบและตกแต่งห้องพักตามความต้องการของตนเอง โดยเจ้าหน้าที่โครงการจะประสานงานเกี่ยวกับงานช่างและอุปกรณ์ แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ในข้อกำหนดของโครงการ เช่น การติดกันสาดโดยใช้สีตามข้อกำหนด เป็นต้น ภายในโครงการมีสระว่ายน้ำขนาดใหญ่ ร้านอาหาร มุมพักผ่อนสำหรับผู้เข้าพัก กิจกรรมอันเป็นที่นิยมของลูกค้า คือ การตีกอล์ฟ โดยมีรถโดยสารรับส่งลูกค้าโดยไม่มีค่าใช้จ่าย การจัดกิจกรรมต่างๆ จะให้แขกผู้เข้าพักลงชื่อร่วมกิจกรรมตามความสมัครใจ (น.194) การประชาสัมพันธ์ผ่านสำนักงานขายที่อยู่ในประเทศเดนมาร์กในลักษณะปากต่อปาก และการประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ซึ่งต้องมีการลงทะเบียนเป็นสมาชิกก่อนเข้าชม มีการให้ลูกค้าทดลองอยู่ก่อนตัดสินใจ ผู้มีสิทธิเข้าพักได้ต้องเป็นเจ้าของห้องพักหรือเป็นญาติหรือเป็นเพื่อนของเจ้าของห้องพัก ช่วงเทศกาลท่องเที่ยวจะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาจำนวนมาก โครงการจึงเน้นการจัดกิจกรรมพิเศษตามเทศกาลสำคัญๆ ของประเทศไทยเพื่อให้ผู้เข้าพักได้สัมผัสบรรยากาศแบบไทยๆ นอกจากนี้ โครงการยังมีรถรับส่งสองแถวเพื่อบริการสมาชิกที่ต้องการไปตลาดหรือไปจับจ่ายใช้สอย จึงทำให้สมาชิกก่อนข้างมีความสะดวกสบายในการใช้ชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ โครงการกำลังเปิดโครงการ 2 ซึ่งตั้งอยู่ติดกัน หากแต่เป็นบ้านเดี่ยวโดยจะปลูกบ้านเมื่อลูกค้าสั่งซื้อที่ดินแล้วเท่านั้น นอกจากนี้ บัณฑิตา พิสิทธ์เดช ยังกล่าวอีกว่า วรรณกรรมต่างๆ ล่าสุด (ณ ปีพ.ศ. 2551) ที่มีอยู่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบลองสเตย์ในประเทศไทยนั้น ยังคงมีแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวลองสเตย์ในแนวทางเดียวกับการท่องเที่ยวกระแสหลักอยู่มาก ซึ่งมุ่งเน้นความสะดวกสบายของที่พักอาศัยเป็นหลัก และเน้นการให้บริการจากพนักงานและผู้ประกอบการเป็นสำคัญ โดยเพียงแต่เพิ่มกิจกรรมที่อยู่ในลักษณะคล้ายชั้นเรียนจำลองโดยอาจจะไม่มีหรือไม่มีค่าใช้จ่าย เช่น กิจกรรมในลักษณะของการศึกษา กิจกรรมประเภทงานสร้างสรรค์ การสอนและการฝึกปฏิบัติเพื่อผ่อนคลาย ตลอดจนการเรียนการทำอาหาร ศิลปะ ดนตรี ฯลฯ ให้แก่ผู้สูงอายุขณะอยู่ในประเทศไทย (น. 177-178; 223-225) หากแต่ประเด็นของความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวลองสเตย์และชุมชนท้องถิ่นในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ ยังเป็นประเด็นที่จะต้องขบคิดเพื่อการแก้ไขปัญหาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เนื่องจากเจ้าของกิจการหรือ

ผู้บริหารระดับสูงของที่พักรับรองสเคย์ยังไม่เล็งเห็นความสำคัญของท้องถิ่น ดังนั้น งานวิจัยจึงเสนอให้มีการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับกิจกรรมท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับกิจกรรมในท้องถิ่น และองค์กรในระดับท้องถิ่น อีกทั้งควรมีการเตรียมความพร้อมของประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้กับที่พักของนักท่องเที่ยวล่องสเคย์ (น. 195-197)

1.4.1.3 การท่องเที่ยวชุมชน

Keeney (2000) กล่าวถึงการให้ความสำคัญกับบทบาทของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและเสนอให้ทำความเข้าใจและคาดหวังในพฤติกรรมของผู้คนในพื้นที่ให้มากขึ้น เนื่องจากประชาชนเองจะเป็นผู้ตัดสินใจต่อการดำเนินการใดๆ ในพื้นที่ เพราะฉะนั้นการแก้ปัญหาส่วนใหญ่จึงควรเป็นความรับผิดชอบของคนในชุมชนเอง¹⁶

วิฑูรย์ เวชประสิทธิ์ (2542) พบว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหรือลงมือปฏิบัติตามโครงการจะสร้างงานให้เกิดในชุมชน เกิดการกระจายโอกาสของการใช้ทรัพยากร ทุน และความรับผิดชอบ ดังนั้น การมีส่วนร่วมในการพัฒนาจึงควรให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้ร่วมในการปฏิบัติให้มากที่สุดเพื่อให้คนพื้นที่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีความรู้สึกผูกพันกับโครงการ อีกทั้งเป็นผู้รับผลประโยชน์จากโครงการนั้นๆ โดยตรงอีกด้วย ผลกระทบทางอ้อมคือ การทำให้ชุมชนเกิดความร่วมมือในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่มีให้คงอยู่ในสภาพที่ดีและอุดมสมบูรณ์ เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่กำลังเสื่อมโทรมลงในปัจจุบัน¹⁷

Tosun and Timothy (2003) อ้างถึง Timothy (1999) and Tosun (2000) เมื่อกล่าวว่า การวางแผนการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักถูกกำหนดมาจากส่วนกลางซึ่งอาจไม่ตระหนักถึงสภาพการณ์ที่แผนการถูกนำไปปฏิบัติจริงระดับท้องถิ่น เมื่ออ้างถึง Inskeep (1991) นั้น Tosun and Timothy (2003) กล่าวว่า สำหรับการท่องเที่ยวทางเลือก (Alternative tourism) และการท่องเที่ยวด้วยความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) การคำนึงถึงสังคมและวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่อ่อนไหวต่อความรู้สึกมาก จึงทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการวางแผนและการนำไปปฏิบัติจริงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อสร้างความมั่นใจว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวส่งผลประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นและไม่รบกวนชีวิตประจำวันของผู้คนด้วย สิ่งนี้บอกเป็นนัยว่า

¹⁶ Keeney, G. *On the nature of things: Contemporary American landscape architecture*. Gavin Keeney Basel, Birkhauser, 2000.

¹⁷ วิฑูรย์ เวชประสิทธิ์. (2542). บทบาทของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม: ศึกษากรณีอำเภอศรีธรรมราช. รายงานการประชุมทางวิชาการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร '42 สิ่งแวดล้อมในศตวรรษใหม่. คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 24-25 กันยายน 2542.

ความสำเร็จของการพัฒนาการท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนจากชุมชนอย่างแข็งแกร่ง (อ้างถึง Getz, 1983) การพัฒนาการท่องเที่ยวจากชุมชนจึงเป็นสิ่งที่ต้องเกิดขึ้นก่อนการได้มาซึ่งความยั่งยืน (อ้างถึง Woodley, 1993) เนื่องจากยิ่งผู้คนในชุมชนได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวมากเท่าใด จะยิ่งทำให้พวกเขาปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมรวมทั้งสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้นเท่านั้น (อ้างถึง McIntyre, Hetherington, and Inskip, 1993 and Timothy 1999) (น.5) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกรณีที่นักท่องเที่ยวต่างชาตินักท่องเที่ยวมักถูกมองว่าเป็นผู้ฉกฉวยโอกาส นิยมความฟุ่มเฟือย และรักเพียงการมีความสุขของตนเองเท่านั้น ทั้งยังเป็นผู้ขาดความเข้าใจวัฒนธรรมข้ามชาติและขาดทักษะการสื่อสารอีกด้วย (อ้างถึง Din, 1989; Dogan, 1989) (น. 8) ¹⁸ ในทำนองเดียวกัน หากผู้มาเยี่ยมเยือนไม่รู้สึกรู้ว่า สถานที่ซึ่งมาเยือนนั้นมีคุณค่าแก่การมาเยี่ยม ความนิยมก็จะลดน้อยถอยลง (อ้างถึง Cooper, 1993) (น. 6) ¹⁹ ในปัจจุบัน ด้วยกระแสของการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น (เช่น องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย) จึงสร้างโอกาสให้แก่คนท้องถิ่นได้เริ่มจัดการประเด็นอันเป็นความห่วงใยภายในชุมชนได้ด้วยตนเอง การท่องเที่ยวชุมชนจึงนับเป็นผลของการกระจายอำนาจ อันก่อให้เกิดกระบวนการเป็นประชาธิปไตย ²⁰ จนชุมชนสามารถใช้ทรัพยากร และสร้างความคิดริเริ่มเพื่อแสวงหาวิธีการอันเหมาะสมของการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยท้องถิ่นได้เองในที่สุด (น. 61) ²¹

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับประเด็นหลักๆ 7 ประการ ได้แก่ (1) ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม (2) การนำแผนการท่องเที่ยวมาปฏิบัติจริง (3) การทำให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้จงได้ (4) การเพิ่มความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (5) การกระจายต้นทุนและผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมของการท่องเที่ยวระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (6) ความพึงพอใจของความต้องการที่รู้สึกได้ของท้องถิ่น และ (7) การทำให้กระบวนการประชาธิปไตยแข็งแกร่งขึ้นในพื้นที่จุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยว (น.11) ²² นอกจากการกระจายอำนาจด้านการวางแผนการท่องเที่ยวแล้ว ผู้บริหารควรบูรณาการแผนการท่องเที่ยวเข้าไว้ในเป้าหมายของ

---

¹⁸ Tosun, C. and Timothy, D.J. (2003) Arguments for Community Participation in the Tourism Development Process. *The Journal of Tourism Studies*, Vol. 14, pp. 2-15.

¹⁹ Ibid.

²⁰ Davidoff, P. (1965) Advocacy and pluralism in planning. *Journal of the American Institute of Planners*, Vol. 31, pp. 331-338.

²¹ Brohman, J. (1996) New directions in tourism for third world development. *Annals of Tourism Research*, Vol. 23, pp. 48-70.

²² Tosun, C. and Timothy, D.J. (2003) Arguments for Community Participation in the Tourism Development Process. *The Journal of Tourism Studies*, Vol. 14, pp. 2-15.

ชุมชนในภาพรวมอีกด้วย (อ้างถึง Howell and Bemisderfer, 1982; Spanoudis, 1982; Getz, 1987; Haywood, 1988) (p. 98)²³ ด้วยการเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วยการฝึกฝนทักษะและให้การสนับสนุน รวมทั้งการให้อำนาจแก่กลุ่มท้องถิ่นต่างๆ ในชุมชน (น.106)²⁴.

จวบจนปัจจุบัน ยังไม่ปรากฏงานวิจัยใดที่ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมของผู้สูงอายุชาวไทยและชาวญี่ปุ่นผ่านทฤษฎี Social Engagement Theory กรณีศึกษาธุรกิจลองสเดย์กับการท่องเที่ยวชุมชนโดยองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดภูเก็ต งานวิจัยนี้จะดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ของการท่องเที่ยวแบบลองสเดย์รวม 7 กลุ่มในจังหวัดภูเก็ต ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้สูงอายุชาวไทย ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น สถาบันอุดมศึกษา องค์กรที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว สื่อสารมวลชนชาวไทย และสื่อสารมวลชนต่างประเทศ ผู้มีความประสงค์เข้าร่วมการวิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางในการพัฒนาแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นภาคีดังกล่าวจำนวน 400 ฉบับ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแบบ Content Analysis กับข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณสำหรับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

1.4.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

1.4.2.1 แนวคิดเรื่องสุขภาวะ

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) ได้ให้นิยามของ "สุขภาพ" ว่าเป็น สุขภาวะทางร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ ที่มีใช้การไร้โรคเท่านั้น (Health is a stage of complete physical, mental, social and spiritual well-being, not merely absence of disease or infirmity) สุขภาพนั้นบูรณาการอยู่ในการพัฒนามนุษย์และสังคมทั้งหมด (Health is integral in total human and social development) โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 8 เป็นต้นมามุ่งสร้าง "ความอยู่ดีมีสุข" ของคนไทย

ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดสุขภาวะนั้นมาจากสาเหตุหลัก 4 ประการ ได้แก่ ด้านชีววิทยา ด้านพฤติกรรมการใช้ชีวิต ด้านปัจจัยสิ่งแวดล้อม และด้านบริการสุขภาพ²⁵ จากหลักการทั้ง 4 ประการของการให้บริการสาธารณสุข กล่าวคือ การป้องกัน การส่งเสริม การรักษา และ

²³ Simmons, D.G. (1994) Community participation in tourism planning. *Tourism Management*, Vol. 15, pp. 98-108.

²⁴ Ibid.

²⁵ Wannarat L. (2000). *Livable city concept*. Public Health Academic Bureau, Thailand Ministry of Public Health, Bangkok.

การฟื้นฟูสุขภาพนั้น หลักการ "สร้างนำซ่อม" คือ การสร้างเสริมสุขภาพที่ดีและไม่รื้อให้สุขภาพสูญเสียเพื่อลดความเสียหายที่เกิดขึ้นกับชีวิต การเจ็บป่วย ความคุ้มค่า ประสิทธิภาพการทำงาน และการปฏิบัติเชิงรุก ในกรณีที่เกิดการเจ็บป่วย ผู้ป่วยจำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างถูกต้องและเป็นธรรมชาติที่สุด หลักการนี้ส่งเสริมความสามารถและสร้างโอกาสให้ประชาชนสามารถดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชนเองอย่างแท้จริง ด้วยการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี มีคุณค่า และมีความสุขมากยิ่งขึ้น โดยเป็นหลักการที่ประยุกต์ใช้ได้กับประชากรทุกกลุ่มวัย รวมทั้งประชากรวัยสูงอายุด้วย

1.4.2.2 แนวคิดเรื่องธุรกิจล่องสเตย์

ธุรกิจล่องสเตย์ (Long Stay Tourism) นั้น เกิดมาจากกระแสการกลายมาเป็น "สังคมผู้สูงอายุ" (Aging Society) ในประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำของโลกตะวันตกและประเทศญี่ปุ่น ด้วยการสนับสนุนของรัฐบาลของประเทศต้นทางทำให้ผู้สูงอายุวัยตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไปที่มีสุขภาพแข็งแรงดี พร้อมทั้งจะใช้เงินบำนาญที่ได้รับมานั้นในการใช้ชีวิตช่วงหนึ่งหลังเกษียณในต่างประเทศ ซึ่งมีค่าครองชีพอันเหมาะสม มีทัศนียภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และเชื้อชาติของคนท้องถิ่นที่แตกต่างไปจากประเทศของตน โดยภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นพื้นที่หนึ่งในประเทศปลายทาง (Destination area) อันเป็นที่นิยมของผู้สูงอายุเหล่านี้ นอกเหนือไปจากภาคพื้นยุโรปตอนใต้ที่มีภูมิอากาศแบบเมดิเตอร์เรเนียน ทั้งนี้ กลุ่มเป้าหมายทางการตลาดของธุรกิจล่องสเตย์ ได้แก่ ผู้สูงอายุจากประเทศสหรัฐอเมริกา ยุโรปเหนือ สแกนดิเนเวีย และประเทศญี่ปุ่น โดยมีปรัชญาพื้นฐานของการล่องสเตย์คือ การท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้การใช้ชีวิตประจำวันและอาหารการกินของคนท้องถิ่น รวมทั้งการแลกเปลี่ยนภาษาและวัฒนธรรมก่อนที่จะเดินทางกลับบ้านเกิดในที่สุด โดยการท่องเที่ยวแบบล่องสเตย์นับเป็นหนึ่งในการท่องเที่ยวทางเลือก (Alternative tourism) ซึ่งต่างจากการท่องเที่ยวกระแสหลัก (Mainstream tourism) ซึ่งเน้นจำนวนและรายได้ของนักท่องเที่ยวทุกๆ วัยผู้มีเวลาน้อยหากแต่ต้องการเยี่ยมชมสถานที่ต่างๆ ชมวิวทิวทัศน์ (Sightseeing) และจับจ่ายซื้อของ (Shopping) มากกว่า จึงทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างคนท้องถิ่นและผู้สูงอายุล่องสเตย์เป็นไปอย่างมีเวลาพอเป็นเวลาแรมเดือนหรือแรมปีในการศึกษาเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างเจ้าบ้านที่ต้อนรับแขกผู้มาเยือนด้วยฐานะทางสังคมด้วยความเท่าเทียมกัน มิใช่การเป็นผู้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวแต่เพียงฝ่ายเดียว ยิ่งยงการท่องเที่ยวกระแสหลัก²⁶

²⁶ ประเทือง หงสรานากร. (2549). *ความต้องการและความพร้อมในการสนองตอบความต้องการเรื่องการท่องเที่ยวแบบพำนักนานเพื่อการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมโดยชุมชนไทย*

1.4.2.3 แนวคิดเรื่องประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ

ประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพของผู้สูงอายุชาวต่างประเทศ หรือ Quality Tourism Experience นั้น ถือเป็นประสบการณ์ที่ผู้สูงอายุพึงได้รับจากการเดินทางเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้แก่ตนเอง ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านผู้สูงอายุเอง ผลิตภัณฑ์/กิจกรรม และคนท้องถิ่น เมื่อผู้สูงอายุมีโอกาสดำเนินกิจกรรมตามความสนใจของตนเอง โดยละเลิกสิ่งที่ตนเองคุ้นเคย การได้กระทำกิจกรรมอันหลากหลายในสภาพแวดล้อมใหม่ๆ กับการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับคนท้องถิ่นอย่างเป็นธรรมชาติ เพื่อพัฒนาคุณภาพทางจิตวิญญาณให้แก่ตนเองนั้น จะทำให้ผู้สูงอายุได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพนี้ได้เอง โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวจำเป็นต้องเป็นความสัมพันธ์อย่างยั่งยืน และตั้งอยู่บนฐานของความเท่าเทียม ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน มีความเคารพ และมีการให้เกียรติกันอยู่เสมอ²⁷

1.4.2.4 แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมในสังคม (Social Engagement Theory)

ในงานของ Park (2009) (น. 1-3) นั้น ทฤษฎี Social Engagement Theory หมายถึง การมีความเชื่อมโยงเชิงสังคมและจิตอารมณ์กับคนอื่นๆ และในชุมชน ที่ส่งผลให้เกิดสุขภาวะทางสุขภาพและจิตใจของคนสูงอายุ (อ้างถึง Baltes, 1996; Dykstra, 1990; Tomaka, Thompson, and Palacios, 2006) โดยที่ทฤษฎีดังกล่าวได้สร้าง construct เพื่อความเข้าใจว่า คนสูงอายุสามารถก้าวเข้าสู่วัยชราอย่างประสบผลสำเร็จได้อย่างไร ทั้งๆ ที่ชีวิตกำลังก้าวผ่านเหตุการณ์และสภาวะทางสุขภาพต่างๆ (อ้างถึง Rowe and Kahn, 1998; Minkler and Fadem, 2002) ผลดีของการประยุกต์ใช้ทฤษฎีดังกล่าว คือ การลดลงของอัตราการเสียชีวิต (อ้างถึง Berkman & Syme, 1979; Rozzini, Bianchetti, Franzoni, Zanetti, and Trabucchi, 1991) การชะลอความเสื่อมตามวัย (อ้างถึง Unger, Johnson, and Marks, 1997; Mendes de Leon, Glass, and Berkman, 2003) ระดับของความสุขและคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น (อ้างถึง Graney, 1975; Thompson and Heller, 1990) การมีอาหารเสริมที่น้อยลง (อ้างถึง Cacioppo and Hughes, 2006) และการมีความเสี่ยงของความจำเสื่อมที่ลดลง (อ้างถึง Bassuk, Glass, and Berkman, 1999) หากปราศจากซึ่งการมีความเชื่อมโยงเชิงสังคมและจิตอารมณ์กับคนอื่นๆ และในชุมชนแล้ว คนสูงอายุจะรู้สึกอ้างว้าง โดดเดี่ยว และเหงา (อ้างถึง Victor, Scambler, Bond, and Bowling, 2000) ไม่ว่าจะอยู่ที่บ้านพักคนชราหรือใน

กรณีศึกษากลุ่มลูกค้าเป้าหมายคนญี่ปุ่นวัยเกษียณ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

²⁷ อ้างแล้ว, น. 202.

ชุมชนของตนเอง (อ้างถึง Hook, Sobal, and Oak, 1982) การวัดมิติของ Social Engagement Theory อาจเป็นมุมมองเรื่องการได้รับการสนับสนุนเชิงสังคมจากครอบครัว เพื่อนฝูง และคนที่มีความสำคัญคนอื่น ๆ การมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันจากสองฝ่าย การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การสนุกสนานกับอาหารมือต่างๆ และมุมมองเรื่อง มิตรภาพที่ได้รับจากคนอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมนั้น (น.4) จะได้มาซึ่งการปรับตัวในเชิงบวกของคนวัยสูงอายุ (อ้างถึง Lemon, Bengtson, and Peterson, 1972; Longino and Kart, 1982) หมายความว่า คนวัยสูงอายุที่มีส่วนร่วมกิจกรรม สังคมและมีสัมพันธภาพทางสังคมเกิดขึ้นขณะที่มีอายุมากขึ้นนั้นจะเป็นผู้ที่มีความพึงพอใจในชีวิตและมีทัศนคติเชิงบวก ซึ่งล้วนแต่ส่งผลถึงสุขภาวะของตนเอง แม้จะมีข้อจำกัดทั้งทางกาย และจิตใจก็ตามที่ (อ้างถึง Minkler and Fadem, 2002) เพราะการมีความเชื่อมโยงกับสังคมนีเองที่ทำให้ผู้สูงอายุสามารถเติมเต็มชีวิตของตนเองและมีสำนึกของการมีสุขภาวะ²⁸

1.4.2.5 แนวคิดเรื่องการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะหนึ่งองค์กรประกอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ของไทย เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีความสำคัญมากที่สุดด้านการจัดบริการสาธารณะ ให้แก่ประชาชน ซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการกระจายอำนาจของรัฐธรรมนูญ ๒ พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา โดยกิจกรรมหนึ่งของการถ่ายโอนอำนาจและหน้าที่ประเภทที่ อปท. ต้องกระทำ (นอกเหนือจากหน้าที่ซึ่งเลือกทำได้โดยอิสระ) นั่นคือ งานการส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้แก่ ประชากรทุกกลุ่มวัย โดยเฉพาะประชากรผู้สูงอายุ (น. 3/12-13)²⁹ อย่างไรก็ตาม จุดด้อย ประการหนึ่งในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุของ อปท. คือ การขาดข้อมูลพื้นฐานหรือข้อมูลใน รายละเอียดเกี่ยวกับคุณลักษณะต่างๆของผู้สูงอายุ เช่น การทำงาน รายได้ การพึ่งพาตนเอง การได้รับการดูแลจากครอบครัว และภาวะสุขภาพ ฯลฯ เนื่องจากงานด้านผู้สูงอายุยังมิได้ถูก กำหนดให้เป็น "วาระชาติ" โดยงานวิจัยของวิพรรณ ประจวบเหมาะและคณะ (2552) ได้ให้ ข้อเสนอแนะไว้หลายประการและหนึ่งในนั้นคือ การส่งเสริมศักยภาพการทำงานด้านผู้สูงอายุ

²⁸ Park, N.S. (2009) The Relationship of Social Engagement to Psychological Well-Being of Older Adults in Assisted Living Facilities. *Journal of Applied Gerontology*, Vol. Online First, pp. 1-21.

²⁹ ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และกอบกุล ราชะนาคร. (2552). *ชุดการวิเคราะห์ช่องว่างทางนโยบาย การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการจัดบริการสาธารณะที่ดี*. บริษัท ทีคิวพี จำกัด, กรุงเทพมหานคร.

ของท้องถิ่นด้วยความช่วยเหลือเชิงวิชาการและการบริหารจัดการในฐานะพี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษา (น. 14/17/19)³⁰

1.4.2.6 แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวชุมชน

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วะสี ได้กล่าวไว้ว่า การเฝ้ารอนโยบายจากส่วนกลางเพียงอย่างเดียวจะทำให้ชุมชนซึ่งเป็นฐานของประเทศปราศจากความเข้มแข็ง(น. 3)³¹ ในทางกลับกัน หากชุมชนเรียนรู้ที่จะเขียนแผนแม่บทชุมชนด้วยตนเองแล้ว "ก็จะสามารถขับเคลื่อนแผนไปสู่การพัฒนาอย่างบูรณาการได้ทั้งทางเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม การศึกษา และสุขภาพ เกิดความอยู่เย็นเป็นสุขในเวลาไม่นาน" (น. 7)³² โดยเฉพาะใน "ชุมชนที่ชาวบ้านรวมตัวกันทำวิจัยเรื่องของชุมชนเอง จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ทำให้ชุมชนหายจากความยากจนอย่างถาวร เพราะการวิจัยทำให้เกิดปัญหา เปลี่ยนวิธีคิดใหม่ ปรับพฤติกรรมการผลิตและการบริโภค...ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ชุมชนก็สามารถปรับตัวได้อย่างต่อเนื่องเพื่อความสมดุล...ชุมชนจะเข้มแข็ง มีศักดิ์ศรี และพึ่งตนเองได้" (น. 10)³³

อาจารย์อเนก เหล่าธรรมทัศน์ ได้กล่าวถึงความแตกต่างของนโยบายสองระดับว่า "(ในขณะที่) นโยบายระดับชาติควรเน้นเรื่องความเป็นเอกภาพ เรื่องมาตรฐาน เรื่องวิชาการและเรื่องความครอบคลุม (หาก) แต่นโยบายระดับท้องถิ่นไม่ควรจะไปเลียนแบบส่วนกลาง (แม้ที่จริงแล้ว) ท้องถิ่นต้องมีจุดเน้นของตัวเองโดยควรเน้นที่ความแตกต่าง เน้นที่เอกลักษณ์ และเน้นที่อารยธรรมและประวัติศาสตร์ของตนเอง (เป็นสำคัญ)" (น. 19)³⁴

จึงกล่าวได้ว่า อบต. ในฐานะที่อยู่ใกล้ชิดกับท้องถิ่นทั้งในเรื่องการดำรงชีวิตและการพัฒนาตามแบบฉบับของตนเอง ควรให้ความสนใจเรื่องการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุชาวไทยและนักท่องเที่ยวยุโรปของธุรกิจลองสเคย์ว่า จะสามารถเป็นไปได้

³⁰ วิพรรณ ประจวบเหมาะและคณะ. (2552). *โครงการสร้างระบบการติดตามและประเมินผลแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2* (พ.ศ. 2545-2564). วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

³¹ ประเวศ วะสี. *ยุทธศาสตร์ อบต.: จุดเปลี่ยนประเทศไทยหัวใจคือชุมชน*. กรีนปัญญาญาณ, กรุงเทพมหานคร.

³² อ้างแล้ว, น. 7.

³³ อ้างแล้ว, น. 10.

³⁴ อเนก เหล่าธรรมทัศน์. *ประชาธิปไตยท้องถิ่น แง่คิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น*. บริษัท ทีคิวพี จำกัด, กรุงเทพมหานคร.

หรือไม่ มากน้อยเพียงใด อนาคต.เองสามารถให้การสนับสนุนเท่าใด และรูปแบบของกิจกรรมเหล่านั้นคืออะไร เพื่อสร้างนวัตกรรมการท่องเที่ยวชุมชนอันเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ได้เองในที่สุด

1.4.2.7 จังหวัดภูเก็ต

จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดหนึ่งทางภาคใต้ของประเทศไทยแถบทะเลอันดามันและเป็นจังหวัดพี่เลี้ยงของคลัสเตอร์อันดามัน (ประกอบด้วยภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง และระนอง) ภูเก็ตเป็นเกาะขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของภาคใต้ในทะเลอันดามัน ประกอบด้วยเกาะบริวาร 32 เกาะ (พื้นที่ทั้งสิ้น 27 ตารางกิโลเมตร) มีพื้นที่รวม 543 ตารางกิโลเมตร ภูเก็ตอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 867 กิโลเมตร และมีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ช่องแคบปากพระ อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ทะเลอันดามัน และอำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย

พื้นที่ส่วนใหญ่ของภูเก็ตยังเป็นพื้นที่ชนบทและเกษตรกรรมรวม 156,468 ไร่ด้านตะวันตกของจังหวัด ส่วนการใช้ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย ย่านธุรกิจ ศูนย์การค้า และโครงสร้างพื้นฐานกระจุกตัวอย่างหนาแน่นอยู่ทางทิศตะวันตกและตะวันออกของจังหวัด ภูเก็ตมีภูมิอากาศแบบเขตศูนย์สูตรที่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ มีอากาศร้อนชื้นตลอดปีและมี 2 ฤดูกาล คือ ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนเมษายน-พฤศจิกายน และฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคมถึงเดือนมีนาคมของแต่ละปี

จังหวัดภูเก็ตแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 3 อำเภอ 17 ตำบล และ 103 หมู่บ้าน การบริหารราชการท้องถิ่นประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) จำนวน 1 แห่ง เทศบาล จำนวน 9 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จำนวน 9 แห่ง ดังรายละเอียดในตารางที่ 1 (น. 2-1/2-2/2-5)³⁵ และรายละเอียดด้านจำนวนประชากรเพศชายและหญิงและจำนวนครัวเรือนในแต่ละอำเภอของจังหวัดภูเก็ตในตารางที่ 2 (น. 6)³⁶

³⁵ บริษัท พิลูทรี เทคโนโลยี จำกัด. (2552). *โครงการศึกษาการเพิ่มศักยภาพการรองรับการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต*. รายงานฉบับสุดท้าย. เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552.

³⁶ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.(2553). *โครงการคลังปัญญาผู้สูงอายุจังหวัดภูเก็ต*. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดภูเก็ต, ภูเก็ต.

ตารางที่ 1 เขตการปกครองส่วนภูมิภาคและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดภูเก็ต

การปกครองส่วนภูมิภาค			องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น				
อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	อบจ.	เทศบาล นคร	เทศบาล เมือง	เทศบาล ตำบล	องค์การ บริหาร ส่วน ตำบล
เมืองภูเก็ต	8	44	ภูเก็ต	ภูเก็ต	-	รัฐภา วิจิต ราไวย์ กะรน	ฉลอง เกาะแก้ว
กะทู้	3	13	ภูเก็ต	-	ป่าตอง กะทู้	-	กมลา
ถลาง	6	46	ภูเก็ต	-	-	เทพกระษัตรี เชิงทะเล	เทพกระษัตรี เชิงทะเล ศรีสุนทร ไม้ขาว สาธุ ป่าคลอก
รวม	17	103	1	1	2	6	9

ที่มา: ที่ทำการปกครองจังหวัดภูเก็ต, 2552 (อ้างอิงใน โครงการศึกษาการเพิ่มศักยภาพการรองรับการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต รายงานฉบับสุดท้าย โดย บริษัท พิสูทธิ์ เทคโนโลยี จำกัด เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552, น. 2-5)

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรเพศชายและหญิงและจำนวนครัวเรือนในแต่ละอำเภอของจังหวัดภูเก็ต

เขตอำเภอ	ชาย	หญิง	รวม	หลังคาเรือน
เมืองภูเก็ต	96,799	109,405	206,204	97,304
กะทู้	22,045	24,425	46,470	27,707
ถลาง	39,083	40,369	79,472	38,991
รวม	157,927	174,219	332,146	164,002

ที่มา รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 จังหวัดภูเก็ต หน้า 18.

ด้านสภาพเศรษฐกิจระดับภาค ผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคใต้ (Southern gross regional product) มีมูลค่าประมาณ 847 พันล้านบาท (ร้อยละ 10 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศหรือจีดีพี) คิดเป็นอันดับ 4 รองจากกรุงเทพฯและปริมณฑล (3.6 พันล้านบาท) ภาคตะวันออก (1.5 พันล้านบาท) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (905 ล้านบาท) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของทุกภาคในช่วงระยะเวลาปี พ.ศ. 2543-2550 พบว่า อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคใต้เฉลี่ยต่อปีอยู่ที่ร้อยละ 9 ซึ่งสูงเป็นอันดับที่สองรองจากภาคตะวันออกที่มีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 12.7 ทั้งนี้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของภาคใต้ในช่วงปีที่ผ่านมา ได้แก่ ปริมาณและราคาของผลผลิตพืชหลัก คือ ยางพาราและปาล์มน้ำมัน ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ความไม่แน่นอนทางการเมืองและเศรษฐกิจจากสถานการณ์ความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และภัยพิบัติจากเหตุการณ์สึนามิเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2547 โดยเฉพาะผลกระทบต่อการท่องเที่ยวและบริการมีการชะลอตัวลงอย่างมาก ทำให้ระหว่างปี พ.ศ. 2549-2550 นั้น อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคมีเพียงร้อยละ 1.8 เมื่อเทียบกับร้อยละ 4.8 ของปีก่อนหน้า (น. 2-13 ถึง 2-15)³⁷

ส่วนประชากรแฝง ซึ่งหมายถึง ประชากรที่อพยพเข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่เป็นเวลานานน้อยกว่า 3 เดือนโดยมิได้แจ้งย้ายชื่อเข้าทะเบียนบ้าน ประกอบด้วยกลุ่มแรงงานต่างถิ่นที่มาทำงาน ประชาชนทั่วไปรวมทั้งนักเรียน/นักศึกษา และแรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานถูกต้องตามกฎหมาย ในปัจจุบัน ภูเก็ตมีจำนวนประชากรแฝงรวม 137,131 คน (ข้อมูลจากสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นในจังหวัดภูเก็ตปี พ.ศ. 2552) แบ่งออกเป็นประชากรแฝงชาวไทยจำนวน 103,895 ราย (คิดเป็นร้อยละ 31.77 ของประชากรตามทะเบียนราษฎร) และชาวต่างประเทศจำนวน 33,236 ราย โดยประชากรแฝงชาวไทยส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมือง (ร้อยละ 79.01) อำเภอกะทู้ (ร้อยละ 24.30) และอำเภอถลาง (ร้อยละ 3.92) ส่วนประชากรแฝงชาวต่างประเทศจำนวน 33,236 รายเป็นแรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงาน โดยแบ่งออกเป็นแรงงานจำนวน 24,526 ราย (ร้อยละ 73.79) ที่เข้าเมืองผิดกฎหมายหากแต่ได้รับการผ่อนผันให้ทำงานตามมติคณะรัฐมนตรี และอีกจำนวน 8,710 ราย (ร้อยละ 26.21) เป็นแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยถูกต้องกฎหมาย (น. 2-27 ถึง 2-28)³⁸

ด้านประวัติศาสตร์ ชุมชน และวัฒนธรรมของภูเก็ตินั้น กล่าวได้ว่า ภูเก็ตมีประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการของการเป็นเมืองมายาวนานตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ซึ่งมีการขุดพบเครื่องมือหินและขวานหินที่บ้านกมลา อำเภอกะทู้ จึงสันนิษฐานว่ามีมนุษย์อาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าวกว่า 3,000 ปีที่แล้วมา และการที่แผนที่ของปโตเลมี ผู้เป็นนักภูมิศาสตร์

³⁷ บริษัท พิสุทธิ์ เทคโนโลยี จำกัด. (2552). *โครงการศึกษาการเพิ่มศักยภาพการรองรับการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต*. รายงานฉบับสุดท้าย. เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552.

³⁸ อ้างแล้ว, อ้างใน น. 2-27 ถึง 2-28.

ชาวกรีกในปี ค.ศ. 700 ได้เรียกเกาะภูเก็ตว่า แผลมจั้งซีลอน ด้วย ภูเก็ตได้มีบทบาทในสมัยต่าง ๆ ของประเทศไทย นับตั้งแต่สมัยอาณาจักรพราลิงค์ ศรีวิชัย ศิริธรรมนคร สุโขทัย กรุงศรีอยุธยา และสมัยรัตนโกสินทร์ในปัจจุบัน วิวัฒนาการของภูเก็ตแบ่งออกเป็นสมัยยุคเหมืองแร่ (ปรากฏหลักฐานในปี พ.ศ. 2054) และสมัยการท่องเที่ยว (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2490 โดยภูเก็ตเริ่มธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างจริงจังในปี พ.ศ. 2529 เป็นต้นมา) จากพัฒนาการทางประวัติศาสตร์เหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อถึงสภาพการณ์ปัจจุบันของภูเก็ต เพราะการเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญ เป็นเมืองท่าและเมืองการค้า-การลงทุน จึงก่อให้เกิดการแย่งชิงผลประโยชน์จากทรัพยากรจากหลายกลุ่มหลายฝ่ายทั้งภายในและภายนอกประเทศจวบจนปัจจุบัน (น. 2-32 ถึง 2-34)³⁹

การเป็นเมืองท่าการเดินทางเรือของภูเก็ตก่อให้เกิดการรวมตัวของชนกลุ่มต่างๆ ได้แก่ ชาวไทยเชื้อสายจีน ชาวไทยมุสลิม ชาวเล (หรือชาวไทยใหม่) ผู้เป็นชนเผ่าดั้งเดิมแถบอันดามันทางตอนใต้ของเมียนมาร์ ไทย และมาเลเซีย เป็นกลุ่มชนที่ไม่มีภาษาเขียน รักความเป็นอิสระ เลี้ยงชีพด้วยการยังชีพเท่านั้น ไม่เพาะปลูกหรือเลี้ยงสัตว์ มักใช้ชีวิตตามเกาะต่างๆ และใช้ชีวิตบนเรือ ทำให้กลายมาเป็นชนกลุ่มน้อยในพื้นที่ ชาวเลเป็นกลุ่มมอเก็นสิงห์ทะเลและกลุ่มอูรักลาไวย์ และตั้งถิ่นฐานใน 4 หมู่บ้าน ได้แก่

1. หมู่ 4 ตำบลรัชฎา เกาะสิเหร่ (กลุ่มอูรักลาไวย์และกลุ่มมอเก็นสิงห์ทะเล)
2. หมู่ 3 บ้านสะปำ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอกลาง (กลุ่มอูรักลาไวย์)
3. หมู่ 2 บ้านราไวย์ ตำบลราไวย์ อำเภอเมือง (กลุ่มมอเก็นสิงห์ทะเลและกลุ่มอูรักลาไวย์)
4. หมู่ที่ 5 บ้านแหลมหลา ตำบลไม้ขาว อำเภอกลาง (กลุ่มมอเก็นสิงห์ทะเลและกลุ่มอูรักลาไวย์) (น. 2-34 ถึง 2-36)⁴⁰

การเติบโตด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 ซึ่งเป็นปีแห่งการยุคเหมืองแร่ของเกาะภูเก็ต ซึ่งเริ่มด้วยจำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ 800,000 รายได้เพิ่มขึ้นสูงมหาศาลจำนวนกว่า 5,000,000 รายในปี พ.ศ. 2551 โดยเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติร้อยละ 65 และชาวไทยอีกร้อยละ 35 สำหรับอายุของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาภูเก็ตมีรายละเอียดในตารางที่ 3 โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พักแรมในภูเก็ตประมาณ 3-4 วัน (น. 2-54)⁴¹

³⁹ อ่างแล้ว, อ่างโน น. 2-32 ถึง 2-34.

⁴⁰ อ่างแล้ว, อ่างโน น. 2-34 ถึง 2-36. |

⁴¹ อ่างแล้ว, อ่างโน น. 2-54.

ตารางที่ 3 ช่วงอายุของนักท่องเที่ยว (ไทยและต่างชาติ) ที่เดินทางมาจังหวัดภูเก็ต

รายละเอียด	พ.ศ. 2550	พ.ศ. 2549	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
ต่ำกว่า 25 ปี	1,461,122	373,148	+ 291.57
25-34 ปี	1,731,969	1,515,089	+14.31
35-44 ปี	899,122	1,251,046	-28.13
45-54 ปี	408,556	688,728	-40.68
มากกว่า 55 ปี	504,884	671,313	-24.79

(อ้างอิง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในโครงการศึกษาการเพิ่มศักยภาพการรองรับการ
ท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต รายงานฉบับสุดท้าย โดย บริษัท พิสุทธิ เทคโนโลยี จำกัด เดือน
พฤศจิกายน พ.ศ. 2552, น. 2-53)

จะเห็นได้ว่า จังหวัดภูเก็ตยังคงเป็นพื้นที่เป้าหมายของการท่องเที่ยวกระแสหลักโดย
ดึงดูดนักท่องเที่ยววัยเยาว์ถึงวัยทำงานมากกว่าวัยสูงอายุ อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาเพื่อ
ประเมินสถานการณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต และสรุปผลการวิเคราะห์การใช้ Diamond
Model เพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของคลัสเตอร์ ทั้งที่เป็นปัจจัยส่งเสริมและปัจจัย
อันเป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวของภูเก็ต โดยเฉพาะด้าน
สถานการณ์ของอุปสงค์ (Demand conditions)⁴² พบว่า ภูเก็ตสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวผู้มี

⁴² Diamond Model คือ กรอบแนวคิดหรือตัวแบบสำหรับการวิเคราะห์ความสามารถใน
การแข่งขันของเครือข่ายวิสาหกิจ โดยการพิจารณาและประเมินสภาพการณ์ปัจจัยของปัจจัย
แวดล้อมทางธุรกิจทั้ง 4 ด้านซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) ของ
บริษัทในเครือข่ายวิสาหกิจเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (Competitive advantage)
เพื่อพิจารณาว่าสถานการณ์เหล่านั้นจะเอื้อหรือจะเป็นอุปสรรคต่อการปรับปรุงหรือพัฒนาผลิต
ภาพหรือไม่ อย่างไร และอย่างน้อยเพียงใด ตลอดจนการวิเคราะห์บทบาทของภาครัฐซึ่งมีผลต่อ
ปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ด้วยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ เลื่อนโซด้านปัจจัยการผลิต (Input factor condition)
เงื่อนไขด้านอุปสงค์ (Demand conditions) บริบทการแข่งขันและกลยุทธ์ของธุรกิจ (Strategy
and rivalry context) และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนกัน (Related and supporting
industries) (จากบริษัท พิสุทธิ เทคโนโลยี จำกัด. (2552). *โครงการศึกษาการเพิ่มศักยภาพการ
รองรับการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต*. รายงานฉบับสุดท้าย. เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552, น. ๓6-
๓7 (ภาคผนวก ข)

กำลังซื้อสูง นักท่องเที่ยวกลุ่มลองสแตย์ และนักท่องเที่ยวที่กลับมาซ้ำอีก (repeating tourists) (อ้างถึง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) ได้ (น. ก-16 ภาคผนวก ก)⁴³

จากสถิติปี พ.ศ. 2542-2547 มีชาวญี่ปุ่นอายุมากกว่า 65 ปีจำนวน 65,000 คนเดินทางมาเที่ยวประเทศไทย (น. 32)⁴⁴ และประมาณร้อยละ 8 เป็นนักท่องเที่ยวแบบลองสแตย์ (น. 12)⁴⁵ และจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของสมาคมญี่ปุ่นประจำจังหวัดภูเก็ตพบว่า มีชาวญี่ปุ่นจำนวนประมาณ 500 คนอาศัยอยู่ในภูเก็ต (ทั้งวัยหนุ่มสาวและวัยผู้สูงอายุ)⁴⁶ นอกจากนี้ จากข้อมูลในตารางที่ 4 โดยกองตรวจคนเข้าเมือง จังหวัดภูเก็ต แสดงให้เห็นถึงจำนวนนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นผู้ขออาศัยอยู่เป็นระยะเวลา 90 วันในปี พ.ศ. 2553 โดยนักท่องเที่ยวเหล่านี้ นิยมเดินทางมาประเทศไทยระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมีนาคม (เพื่อหนีฤดูหนาวจากญี่ปุ่น) และระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคม (เพื่อหนีหน้าร้อนจัดของญี่ปุ่น)

ตารางที่ 4 คำขอของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเพื่อการอาศัยอยู่เป็นระยะเวลานาน 90 วันในจังหวัดภูเก็ตปี พ.ศ. 2553

สัญชาติ	เดือน	คำขอเพื่อการอาศัยอยู่เป็นระยะเวลานาน 90 วัน (จำนวนคน)
ชาวญี่ปุ่น	มกราคม	52
	กุมภาพันธ์	49
	มีนาคม	37
	เมษายน	27

⁴³ อ้างแล้ว, อ้างใน น. ก-16 (ภาคผนวก ก)

⁴⁴ ประเทือง หงสรานากร. (2549). *ความต้องการและความพร้อมในการสนองตอบความต้องการเรื่องการท่องเที่ยวแบบพำนักนานเพื่อการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมโดยชุมชนไทย กรณีศึกษากลุ่มลูกค้าเป้าหมายคนญี่ปุ่นวัยเกษียณ*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

⁴⁵ ประเทือง หงสรานากร. (2549). *ความต้องการและความพร้อมในการสนองตอบความต้องการเรื่องการท่องเที่ยวแบบพำนักนานเพื่อการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมโดยชุมชนไทย กรณีศึกษากลุ่มลูกค้าเป้าหมายคนญี่ปุ่นวัยเกษียณ*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

⁴⁶ การสัมภาษณ์กับเจ้าหน้าที่สมาคมญี่ปุ่นในจังหวัดภูเก็ตเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2553.

	พฤษภาคม	17
	มิถุนายน	22
	กรกฎาคม	32
	สิงหาคม	27
	กันยายน	17
	ตุลาคม	14
	พฤศจิกายน	24
	ธันวาคม	21

ที่มา: กองตรวจคนเข้าเมือง จังหวัดภูเก็ต เดือนกุมภาพันธ์ 2554

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนสูงวัยในชุมชนของ อบต. ในจังหวัดภูเก็ต เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวแบบลงสเคย์ของจังหวัดภูเก็ต และสื่อสารมวลชนของจังหวัดภูเก็ต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประโยชน์จากงานวิจัยที่เกิดแก่ผู้สูงอายุชาวไทยและผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นผ่านกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมร่วมกันตามทฤษฎี Social Engagement Theory ที่นำไปสู่การก้าวผ่านการสูงวัยอย่างประสบความสำเร็จ (Successful aging) ด้วยการมีประสบการณ์การท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ (Quality tourism experience) ในฐานะนักท่องเที่ยวลงสเคย์นั่นเอง

1.6 จริยธรรมการวิจัย โครงการวิจัยนี้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หมายเลข 039.1/53 ลงวันที่ 12 กรกฎาคม 2553 (ภาคผนวก)

2. เนื้อเรื่อง

2.1 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพแบบบรรยาย (Descriptive qualitative study) ครั้งนี้ใช้การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) กับการท่องเที่ยว ลองสเดย์ในจังหวัดภูเก็ต โดยมีจุดประสงค์ในการเรียนรู้ความพร้อมของผู้สูงอายุชาวไทยและผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นในการมีกิจกรรมทางสังคมร่วมกัน การศึกษาประเภทของกิจกรรมอันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุทั้งสองฝ่าย การศึกษารูปแบบของกิจกรรมของผู้สูงอายุในฐานะการท่องเที่ยวชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในจังหวัดภูเก็ต ตลอดจนการศึกษา การสนับสนุนจาก อปท. เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมดังกล่าว ก่อนการดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ราย (ชาวไทยและชาวญี่ปุ่น) จากกลุ่ม ที่ได้ดำเนินการสนทนากลุ่มแล้ว ระยะเวลาของการดำเนินงานวิจัย คือ ระหว่างปี พ.ศ. 2553-2554

การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ได้ดำเนินการตามมาตรฐาน ทั้งนี้ การสนทนากลุ่ม คือ ลำดับชุดของการสัมภาษณ์ที่ถูกออกแบบเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลด้านแนวคิด เฉพาะประเด็นในสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตร (Non-threatening) การสนทนากลุ่มเป็นประเภท ของกลุ่มพิเศษที่มีวัตถุประสงค์ มีจำนวนสมาชิกกลุ่ม มีองค์ประกอบของกลุ่ม และ มีกระบวนการต่างๆ ของตนเอง กล่าวคือ วัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม ได้แก่ การรับฟัง และรวบรวมข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจว่า ผู้คนรู้สึกและคิดอย่างไรเกี่ยวกับหัวข้อของการสนทนา สมาชิกกลุ่มต่างๆ ได้รับเชิญให้เข้าร่วมเพราะต่างก็มีคุณลักษณะบางประการร่วมกันซึ่ง มีความสัมพันธ์กับหัวข้อของการสนทนา ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มจะเป็นผู้สร้างบรรยากาศอัน เป็นมิตรเพื่อกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มต่างๆ คนได้แบ่งปันแนวคิดและความคิดเห็นร่วมกัน โดยไม่ เร่งให้สมาชิกกลุ่มลงมติเป็นเอกฉันท์ในหัวข้อสนทนานั้นๆ การสนทนากลุ่มสามารถจัดขึ้น หลายๆ ครั้งในประเภทของกลุ่มที่มีความคล้ายคลึงกัน เพื่อผู้วิจัย/ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มจัก สามารถเล็งเห็นถึงแนวโน้มและรูปแบบของข้อมูลที่ได้มา จากนั้นผู้วิจัย/ผู้ดำเนินการสนทนา กลุ่มจะวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวอย่างเป็นระบบเพื่อดึงข้อมูล/แนวคิดเกี่ยวกับหัวข้อภายใต้การ สนทนากลุ่มนั้นๆ⁴⁷

การสนทนากลุ่มดำเนินไปโดยให้สมาชิกกลุ่มตอบคำถามซึ่งไปรยหัวโดยผู้ดำเนินการ สนทนากลุ่ม และรับฟังข้อชี้แนะที่สมาชิกกลุ่มตอบ การสนทนากลุ่มเป็นแนวคิดจากมุมมองของ ชุมชน (ผู้เป็นสมาชิกในกลุ่มการสนทนา) ซึ่งเปิดเผยให้เห็นถึงบริบททางสังคมซึ่งก่อร่างสร้างรูป

⁴⁷ Krueger, R.A. and Casey, M.A. *Focus Groups – a Practical Guide for Applied Research*. 3rd ed. Sage, Thousand Oaks, pp. 4-5, 2000.

(form) ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มแต่ละราย⁴⁸ โดยปกติแล้ว ผู้วิจัยจะใช้ ‘การสุ่มตัวอย่างด้วยเชิงคุณภาพ’ (Qualitative sampling ใน Kuzel, 1992)⁴⁹ เพื่อรวบรวมความหลากหลาย และเพื่อสร้างองค์ประกอบเชิงโครงสร้างขึ้นอันเป็นกระบวนการที่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่ม (Random sampling) เหตุนี้เองที่ทำให้ ‘การเป็นตัวแทน’ เชิงสถิติมิได้เป็นเป้าหมายของการสนทนากลุ่ม หากแต่การสนทนากลุ่มในฐานะที่เป็นเครื่องมือการวิจัยนั้น เป็นสิ่งที่มีคุณค่าในระยะของการสำรวจก่อนดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ⁵⁰ แม้ว่าการสนทนากลุ่มจะมีข้อด้อยเชิงมานุษยวิทยา (เมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการทางมานุษยวิทยาอื่นๆ) เพราะเป็นสิ่งที่เกิดนอกบริบทปกติของการใช้ชีวิตประจำวันของผู้คนทั่วไป หากแต่การสนทนากลุ่มก็เป็นวิธีการอันเป็นประโยชน์ในการประเมินอย่างรวดเร็ว (Rapid assessment) ด้านความคิดของชุมชนเกี่ยวกับหัวข้อภายใต้การสนทนา อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการสร้างการอภิปรายเรื่องที่ชุมชนมีความความห่วงใยอีกด้วย⁵¹

การวิเคราะห์เนื้อหาหรือ Content analysis เป็นวิธีการวิจัยอันเป็นที่นิยมในหลายทศวรรษที่ผ่านมา แนวทางการวิเคราะห์เนื้อหาจะแตกต่างกันออกไปตามความสนใจเชิงทฤษฎี และตามสาระหลักของผู้วิจัยและประเด็นของการศึกษา การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นกระบวนทัศน์เชิงธรรมชาติ (Naturalistic paradigm) ของการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นวิธีการหนึ่งในหลายๆ วิธีการของการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งเป็นข้อความ (Text data) (ส่วนวิธีการอื่นๆ ได้แก่ การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา, Grounded Theory, ปรัชญาการณียนิยม และการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์) การวิเคราะห์เนื้อหาในการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นมุ่งเน้นคุณลักษณะของภาษาในฐานะที่เป็นการสื่อสาร โดยให้ความใส่ใจเนื้อหาหรือความหมายเชิงบริบทของข้อความดังกล่าว ซึ่งอาจเป็นภาษาพูด ตัวพิมพ์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และอาจได้ข้อมูลมาด้วยการเล่าเรื่อง การใช้คำถามสำรวจเชิงปลายเปิด การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกตการณ์ หรือผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น บทความ หนังสือ หรือคู่มือ การวิเคราะห์เนื้อหาในการวิจัยเชิงคุณภาพตรวจสอบภาษาอย่างเข้มข้น เพื่อแยกแยะข้อความขนาดใหญ่ๆ เข้าเป็นกลุ่มก่อนของการเป็น

---

⁴⁸ Scammell, M.K., Senier, L. Darrah-Okike, J., Brown, P., and Santos, S. (2009) Tangible evidence, trust and power: Public perceptions of community environmental health studies. *Social Science & Medicine*, Vol. 68, pp. 143–153, Retrieved from doi:10.1016/j.socscimed.2008.10.002, accessed on 2 June 2010.

⁴⁹ Kuzel, A.J. Sampling in qualitative inquiry. In B.F. Crabtree and W.L. Miller (Eds.), *Doing Qualitative Research* (pp. 31-44). Sage, California, 1992.

⁵⁰ Barbour, R.S., and Kitzinger, J. Afterword. In R.S. Barbour and J. Kitzinger (Eds.), *Developing Focus Group Research – Politics, Theory and Practice*. (p. 201). Sage, London, 1999.

⁵¹ Hahn, R.A., and Inhorn, M.C. *Anthropology and Public Health – Bridging Differences in Culture and Society*. 2nd ed. Oxford University Press, Oxford, p. 23, 2009.

ตัวแทนของความหมายที่คล้ายคลึงกัน⁵² เป้าหมายของการวิเคราะห์เนื้อหาคือ “การให้ความรู้และการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ของหัวเรื่องภายใต้การศึกษา” (Downe-Wamboldt, 1992, p. 314)⁵³ การวิเคราะห์เนื้อหาในการวิจัยเชิงคุณภาพได้ถูกนิยามให้เป็นวิธีการวิจัยเพื่อการตีความเชิงอัตวิสัย (Subjective) ของเนื้อหาในข้อความ ผ่านการแยกแยะอย่างเป็นระบบจากกระบวนการให้รหัส (Code) การแยกเป็นกลุ่มก้อน (Category) และการระบุแนวเรื่อง (Theme) ทั้งนี้ กระบวนการวิเคราะห์เนื้อหามีอยู่ทั้งสิ้น 7 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การสร้างคำถามการวิจัยที่ต้องการคำตอบ (2) การคัดเลือกตัวอย่างของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ (3) การระบุกลุ่มก้อนที่จะประยุกต์ใช้ (4) การร่างกระบวนการให้รหัสและการอบรมให้แก่ผู้ลงรหัส (5) การเริ่มกระบวนการลงรหัส (6) การกำหนดความไว้วางใจได้ (Reliability) และ (7) การวิเคราะห์ผลจากกระบวนการลงรหัส⁵⁴ โดยความสำเร็จของการวิเคราะห์เนื้อหาขึ้นอยู่กับกระบวนการให้รหัส (Coding) เป็นอย่างมาก ในขั้นตอนต่อมา ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มก้อนเหล่านี้จะถูกระบุด้วยตารางการให้รหัส ซึ่งเป็นเครื่องมือของการแปลความจากการจัดข้อมูลดิบเข้าสู่ข้อมูลที่เป็นกลุ่มก้อน⁵⁵ การวิเคราะห์เนื้อหาอาจทำเองด้วยมือและจัดสรรขึ้นแนวเรื่องเข้าสู่หัวข้อเรื่องและกลุ่มก้อนของเรื่องจากรหัสที่กำหนดไว้ก่อนล่วงหน้า โดยค่อยๆ พัฒนาขึ้นและขยายตัวออกไปโดยใช้แนว Grounded Theory กล่าวคือ ทีมวิจัยจักต้องผ่านกระบวนการอ่านเข้าไปซ้ำมาหลาย ๆ ครั้ง เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงข้อขัดแย้ง หรือเพื่อสร้างกรอบคิดของข้อมูลดิบ หรือเพื่อพัฒนาการปรับให้เข้ากับ Construct (ข้อความจริงทางสังคมซึ่งอิงทฤษฎี) โดยมีเป้าหมายของการวิเคราะห์คือ การระบุแนวเรื่อง (Theme) ซึ่งมีความสำคัญ หรือการระบุกลุ่มก้อนต่างๆ (Category) ในเนื้อหาที่ได้มา และการบรรยายอย่างพร้อมพรั่งของข้อความจริงทางสังคม (Construct) จากแนวเรื่อง/กลุ่มก้อนเหล่านั้น ราวกับว่าสิ่งเหล่านั้นโลดแล่นอยู่ในบริบทเฉพาะบริบทใดบริบทหนึ่ง ด้วยการเตรียมข้อมูลอย่างระมัดระวัง การให้รหัส และการแปลความนี้เองที่ทำให้ผลของการวิเคราะห์เนื้อหาในการวิจัยเชิงคุณภาพสามารถสนับสนุน

---

⁵² Lindkvist, K. Approaches to textual analysis. In K. E. Rosengren (Ed.), *Advances in content analysis* (pp. 23-41). Sage, California, 1981; McTavish, D.-G. and Pirro, E.-B. (1990) Contextual content analysis. *Quality and Quantity*, Vol. 24, pp. 245-265; Kondracki, N. L. and Wellman, N. S. (2002) Content analysis: Review of methods and their applications in nutrition education. *Journal of Nutrition Education and Behavior*, Vol. 34, pp. 224-230.

⁵³ Downe-Wamboldt, B. (1992). Content analysis: Method, applications, and issues. *Health Care for Women International*, Vol. 13, pp. 313-321.

⁵⁴ Kaid, L. L. Content analysis. In P. Emmert and L. L. Barker (Eds.), *Measurement of communication behavior* (pp. 197-217). Longman, New York, 1989.

⁵⁵ Poole, M. S., and Folger, J. P. (1981) Modes of observation and the validation of interaction analysis schemes. *Small Group Behavior*, Vol. 12, pp. 477-493.

พัฒนาการของทฤษฎีหรือแบบจำลองใหม่ ๆ ในขณะเดียวกันกับที่ยอมรับทฤษฎีที่มีอยู่แล้วด้วยการบรรยายอย่างละเอียดถึงวันถึงบริบทหรือปรากฏการณ์เฉพาะนั้น ๆ ⁵⁶

การศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus group moderator) จำนวน 3 ราย โดยเป็นชาวไทยผู้มีทักษะด้านการดำเนินการสนทนากลุ่มจำนวน 2 ราย (ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มกับคนไทย และผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มกับชาวต่างชาติผู้ใช้ภาษาอังกฤษ) และชาวญี่ปุ่นอีกหนึ่งราย (ผู้อาศัยและทำงานในฐานะอาจารย์สอนภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาในจังหวัดภูเก็ต มีความคล่องแคล่วในภาษาไทย และอาศัยอยู่ที่ภูเก็ตเป็นระยะเวลา นานกว่า 7 ปี) ผู้ที่ได้รับการอบรมจนเกิดทักษะในการทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างชาวญี่ปุ่น การสนทนากลุ่มทุก ๆ กลุ่มจะบันทึกเสียงไว้เพื่อถอดเทปแบบคำต่อคำ (Verbatim) เป็นภาษาไทย ภาษาญี่ปุ่น (ซึ่งต่อมาได้แปลเป็นภาษาไทย) และภาษาอังกฤษ (ซึ่งต่อมาได้แปลเป็นภาษาไทย) โดยผู้เชี่ยวชาญภาษาต่างๆ ดังกล่าว

หลังจากผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยแล้ว คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสนทนากลุ่มครั้งแรกในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2553 เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์กับสมาชิกกลุ่มจำนวน 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุชาวไทย (อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปทั้งชายและหญิง) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างละหนึ่งแห่งจากอำเภอเมือง ภูเก็ต และถลาง นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นผู้สูงอายุ (วัย 60 ปีขึ้นไปผู้เดินทางไป-กลับภูเก็ต-ญี่ปุ่นโดยเฉลี่ยทุก ๆ 3 เดือน) องค์กรด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต สถาบันอุดมศึกษา สื่อสารมวลชนชาวไทย และสื่อสารมวลชนต่างประเทศ นอกเหนือจากกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุชาวไทยและผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นแล้ว กลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เป็นผู้อยู่ในวัยกลางคนทั้งชายและหญิง ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ (ที่ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร) ต่างอาศัยอยู่ในจังหวัดภูเก็ตโดยเฉลี่ยคนละมากกว่า 5 ปีขึ้นไป และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต การสนทนากลุ่มครั้งที่ 2 จัดขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์กับกลุ่มจำนวน 6 กลุ่มซึ่งเป็นประเภทเดียวกันกับกลุ่มแรกๆ ยกเว้นไม่มีกลุ่มสื่อสารมวลชนต่างประเทศ ในแต่ละกลุ่มของการสนทนากลุ่มจะมีผู้เข้าร่วมประมาณ 6-8 คนต่อกลุ่มและใช้เวลาประมาณ 1.5 ชั่วโมงต่อกลุ่ม ซึ่งนับรวมการสนทนากลุ่มทั้งสิ้นจำนวน 13 กลุ่มและรวมจำนวนผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มทั้งสิ้น 81 ราย แบ่งออกเป็นชาวไทยจำนวน 67 ราย ชาวต่างชาติผู้ใช้ภาษาอังกฤษจำนวน 4 ราย และชาวญี่ปุ่นผู้สูงอายุจำนวน 10 ราย โดยผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเป็นผู้กำหนดสถานที่และเวลา ทั้งนี้เป็นที่คาดว่า หากเกิดการอิ่มตัวของข้อมูล (Content saturation หมายถึง การไม่มีแนวเรื่องหรือ Theme ใหม่ ๆ เกิดขึ้นจากการสนทนากลุ่มใหม่ ๆ อีกต่อไปแล้ว) มิได้เกิดขึ้นหลังจากการสนทนากลุ่มคนไทยทั้ง 10 กลุ่มแล้ว คณะผู้วิจัยจึงดำเนินการสนทนากลุ่มเพิ่มต่อไปอีก

---

⁵⁶ Hilber, A.M., Hull, T.H., Preston-Whyte, E., Bagnol, B., Smit, J., Wacharasin, C., and Widyantoro, N (2010) For the WHO GSVP Study Group. A cross cultural study of vaginal practices and sexuality: Implications for sexual health. *Social Science & Medicine*, Vol. 70, pp. 392-400. Retrieved from doi:10.1016/j.socscimed.2009.10.023, accessed on 2 June 2010.

นอกจากนี้ หลังจากเสร็จสิ้นการสนทนากลุ่มทั้งหมดแล้ว คณะผู้วิจัยยังได้ดำเนินการใช้แบบสอบถามในเดือนมีนาคม – พฤษภาคม พ.ศ. 2554 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 574 ราย ประกอบด้วยคนไทยจำนวน 500 รายและคนญี่ปุ่นจำนวน 74 ราย โดยมีอัตราการตอบกลับร้อยละ 76.92 สำหรับคนไทยและร้อยละ 100 สำหรับชาวญี่ปุ่น) หนึ่ง สำหรับแบบสอบถามและการ pilot test ในกลุ่มคนไทยและคนญี่ปุ่นนั้นมิได้ดำเนินการ เนื่องจากเป็นการใช้เนื้อหาจากการสนทนากลุ่มจากแต่ละกลุ่มมาสอบถามซ้ำในการสำรวจด้วยแบบสอบถามดังกล่าว

เนื่องจากการศึกษาก่อนหน้าเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของสเดย์เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมซึ่งกันและกันน้อยมาก เพราะส่วนใหญ่จะเน้นเฉพาะการสำรวจความต้องการหรือความพึงพอใจด้านที่อยู่อาศัยของนักท่องเที่ยวของสเดย์เป็นหลัก ดังนั้น จากการทบทวนวรรณกรรมเท่าที่มีอยู่ด้านการก้าวผ่านวัยสูงอายุอย่างประสบความสำเร็จ การท่องเที่ยวทางเลือก/การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพของประสบการณ์การท่องเที่ยว/การท่องเที่ยวเน้นความสนใจเฉพาะ ทฤษฎี Social Engagement Theory และการท่องเที่ยวจากฐานของชุมชน คณะผู้วิจัยได้ทำการร่างแนวทางการสนทนากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยยึดหลักการของการสอบถามจากประเด็นกว้างๆ เพื่อการสร้างความคุ้นเคย (Rapport) กับสมาชิกกลุ่มทุกๆราย ก่อนมุ่งเข้าสู่ประเด็นหลักของโจทย์วิจัยทั้ง 4 ข้อ (ตามรายละเอียดในตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 แนวทางการสนทนากลุ่มกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของการวิจัย

กลุ่มผู้สูงอายุชาวไทย	กลุ่มผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น	กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ
<ol style="list-style-type: none"> 1. สิ่งใดคือความต้องการ/ความสุขของผู้สูงอายุชาวไทย 2. การมีชมรมผู้สูงอายุชาวไทยในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของท่านได้หรือไม่ 3. เพราะเหตุใดนักท่องเที่ยวจึงมาเที่ยวภูเก็ต 4. การมีนักท่องเที่ยวที่ภูเก็ตจำนวนมากๆ มีผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันของท่านหรือไม่ 5. ชาวภูเก็ตตอบสนอง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพราะเหตุใดท่านจึงเลือกมาลองสเดย์ที่ภูเก็ต 2. ท่านพักอาศัยอยู่ที่ใด 3. ท่านเคยมีกิจกรรมร่วมกับคนไทยบ้างหรือไม่ 4. การพูดจากันคนละภาษากับคนไทยเป็นอย่างไร 5. ท่านเคยพบผู้สูงอายุคนไทยในภูเก็ตบ้างหรือไม่ 6. กิจกรรมของผู้สูงอายุคนไทยที่ท่านเคยพบเห็นได้แก่อะไรบ้าง 7. หากหน่วยงาน (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพราะเหตุใดนักท่องเที่ยวจึงมาเที่ยวภูเก็ต 2. ผลของการมีนักท่องเที่ยวที่ภูเก็ตจำนวนมากๆ เป็นอย่างไร 3. ชาวภูเก็ตตอบสนองต่อประเด็นดังกล่าวอย่างไร 4. ท่านเคยรู้จักการท่องเที่ยวแบบลองสเดย์หรือไม่ 5. ท่านเคยพบนักท่องเที่ยวลองสเดย์ชาวญี่ปุ่นผู้สูงอายุที่ภูเก็ตหรือไม่ 6. การใช้ชีวิตของผู้สูงอายุคนไทยในภูเก็ตเป็นอย่างไร 7. ท่านคิดว่าควรมีกิจกรรม

<p>ต่อประเด็นดังกล่าวอย่างไร</p> <p>6. ท่านเคยได้ยิน/รู้จัก การท่องเที่ยวแบบลองสเดย์หรือไม่</p> <p>7. ท่านเคยพบ นักท่องเที่ยวลองสเดย์ชาวญี่ปุ่นผู้สูงอายุที่ภูเก็ตหรือไม่</p> <p>8. ท่านเคยแลกเปลี่ยนพูดคุยกับนักท่องเที่ยวลองสเดย์ชาวญี่ปุ่นผู้สูงอายุหรือไม่</p> <p>9. ท่านคิดว่ากิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยนพูดคุยกับนักท่องเที่ยวลองสเดย์ชาวญี่ปุ่นผู้สูงอายุน่าจะได้แก่อะไรบ้าง</p> <p>10. การพูดจาจากกันคนละภาษาน่าจะเป็นอย่างไร</p> <p>11. นักท่องเที่ยวลองสเดย์ชาวญี่ปุ่นผู้สูงอายุควรอาศัยอยู่ร่วมกับชุมชนคนไทยหรือไม่</p>	<p>สมาคมญี่ปุ่น) เชิญชวนให้ท่านเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กับผู้สูงอายุคนไทย ท่านต้องการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวหรือไม่</p> <p>8. ประเภทของกิจกรรมที่ท่านประสงค์จะเสนอแนะคืออะไร</p> <p>9. ยามเจ็บป่วยท่านใช้บริการของโรงพยาบาลใด</p> <p>10. ท่านมีข้อเสนอแนะใดๆ ให้แก่องค์กรในภูเก็ตเพื่อการลองสเดย์หรือไม่</p>	<p>เพื่อการแลกเปลี่ยนพูดคุยระหว่างผู้สูงอายุคนไทยกับนักท่องเที่ยวลองสเดย์ชาวญี่ปุ่นผู้สูงอายุหรือไม่</p> <p>8. กิจกรรมเหล่านั้นควรได้แก่อะไรบ้าง</p> <p>9. การพูดจาจากกันคนละภาษาน่าจะเป็นอย่างไร</p> <p>10. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยสามารถเป็นตัวกลางของการจัดกิจกรรมต่างๆ นั้นได้หรือไม่ อย่างไร</p> <p>11. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีขั้นตอนในการบริหารจัดการกิจกรรมดังกล่าวอย่างไร</p> <p>12. นักท่องเที่ยวลองสเดย์ชาวญี่ปุ่นผู้สูงอายุควรอาศัยอยู่ร่วมกับชุมชนคนไทยหรือไม่ เพราะเหตุใด</p>
--	---	---

ทั้งนี้ ผู้วิจัยหลัก (Principal investigator) ได้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มทุกๆ กลุ่มเพื่อทำหน้าที่สังเกตบรรยากาศโดยรวมและสังเกตการสื่อสารด้วยภาษากาย (Non-verbal communication) ของแต่ละกลุ่มอีกด้วย หลังจากการสนทนากลุ่มแต่ละกลุ่มเสร็จสิ้นลง ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มแต่ละรายและผู้วิจัยหลักได้ร่วมกันหารือเกี่ยวกับแนวเรื่องอันเป็นประเด็น และความแตกต่างในรายละเอียดของกลุ่มต่างๆ เพื่อทำการปรับปรุงแนวทางการสนทนากลุ่มในกลุ่มต่อไป และเนื่องจากการสนทนากลุ่มกับคนไทยทั้ง 10 กลุ่มสามารถให้การอิมตัวของข้อมูลภายใต้หัวข้อการสนทนากลุ่มแล้ว คณะผู้วิจัยจึงมิได้ดำเนินการสนทนากลุ่มคนไทยใดๆ เพิ่มเติมอีก

อนึ่ง ในการดำเนินการสนทนากลุ่มกลุ่มที่หนึ่งซึ่งเป็นกลุ่มสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษานั้นมีจุดประสงค์ให้เป็นกลุ่มนำร่อง (Pilot test) อย่างไรก็ดีตาม เนื่องจากผลการวิจัยที่ได้จากกลุ่มแรกนี้มิได้มีความแตกต่างเป็นพิเศษกว่ากลุ่มคนไทยอื่นๆ ที่เหลืออีก

9 กลุ่มทั้งในแง่ของการตั้งคำถามหรือกระบวนการอื่นๆ ในการดำเนินการสนทนากลุ่ม อีกทั้งผลการวิจัยที่ได้จากกลุ่มที่หนึ่งนี้มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มการสนทนากลุ่มอื่นๆเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะผลพวงจากการท่องเที่ยวที่จังหวัดภูเก็ตประสบอยู่ในปัจจุบัน จึงเป็นสาเหตุให้คณะผู้วิจัยเก็บผลจากการสนทนากลุ่มกลุ่มที่หนึ่งนี้ไว้เป็นกลุ่มคนไทยรวมทั้งสิ้นจำนวน 10 กลุ่มเพื่อนำเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป สำหรับกลุ่มคนญี่ปุ่นผู้สูงอายุเนื่องจากมีจำนวนจำกัดมากในจังหวัดภูเก็ตระหว่างเวลาของการวิจัยปีพ.ศ. 2553-2554 จึงมิได้มีการดำเนินการทำ Pilot test หากแต่จากการแปลบทสัมภาษณ์จากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทยแบบ Verbatim แสดงให้เห็นถึงการสั่นไหวของข้อมูลอย่างเป็นธรรมชาติและไม่มีจุดใดที่แสดงว่าคำถามการวิจัยขาดความกระจ่างชัดเจนในความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างชาวญี่ปุ่นแต่ประการใด

ด้านการวิเคราะห์เนื้อหานั้น ผู้วิจัยหลักและผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มอื่นๆ (ผู้ดำเนินการกลุ่มภาษาอังกฤษและกลุ่มภาษาญี่ปุ่น) รวม 3 รายต่างให้รหัสแรกเริ่มอย่างเป็นอิสระต่อกัน ทั้งยังให้นิยามแนวเรื่องเพื่อทำการอ้างอิงข้ามกันของกลุ่มการให้รหัสต่างๆ และทำการค้นหาคำจากเอกสารการถอดเทปหรือส่วนต่างๆ ของเอกสารดังกล่าว พร้อมกับการชี้แจงความคิด การค้นพบแนวเรื่องต่อไป โดยแสวงหารูปแบบร่วมและสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มต่างๆ ทั้งนี้ ร่างฉบับแรกของผลการวิจัยได้ถูกส่งให้แก่กลุ่มชาวไทยและชาวญี่ปุ่นเพื่อตรวจสอบเนื้อหาและความครอบคลุมเท่านั้น โดยมีข้อมูลสะท้อนกลับเพียงในบางประเด็นซึ่งคณะผู้วิจัยได้หารือร่วมกับผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มจนมีความเห็นพ้องต้องกันก่อนทำการแก้ไข

สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณนั้น แบบสอบถามได้ถูกพัฒนาขึ้นหลังจากได้รับทราบเนื้อหาต่างๆ จากการสนทนากลุ่มทั้งหมด โดยคณะผู้วิจัยได้ทำการสำรวจด้วยแบบสอบถามนี้จำนวน 500 ฉบับสำหรับกลุ่มคนไทยและจำนวน 74 ฉบับสำหรับผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นในจังหวัดภูเก็ตเอง และในประเทศญี่ปุ่น เนื่องจากมีคนญี่ปุ่นผู้สูงอายุจำนวนน้อยในภูเก็ตเพราะประเทศญี่ปุ่นได้ประสบภัยธรรมชาติสึนามิและเหตุการณ์แผ่นดินไหวในวันที่ 11 มีนาคม 2554 รวมทั้งการรั่วไหลของโรงงานไฟฟ้านิวเคลียร์ Fukushima Daiichi Nuclear Power Plant จึงเป็นเหตุให้จำนวนชาวญี่ปุ่นผู้สูงอายุผู้เดินทางมายังประเทศไทยระหว่างไตรมาสแรกของปี 2554 มีจำนวนจำกัดเป็นอย่างมาก⁵⁷ ดังนั้น เมื่อผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มชาวญี่ปุ่นมีโอกาสเดินทางเยี่ยมบ้านประจำปีระหว่างเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2554 จึงอาสาแจกแบบสอบถามเพิ่มเติมในประเทศญี่ปุ่น ด้านการวิเคราะห์ทางสถิตินั้น คณะผู้วิจัยได้ใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน) โดยให้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ p-value 0.05

⁵⁷ การสอบถามทางโทรศัพท์กับพนักงานสายการบินแจแปนแอร์ไลน์ สนามบินนานาชาติ

2.2 ผลการวิจัย

2.2.1 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพแบบบรรยายจากการวิเคราะห์เนื้อหา

(qualitative descriptive content analysis)

การวิเคราะห์เนื้อหาจากส่วนต่าง ๆ ของเอกสารการถอดเทปส่งผลให้เกิดการให้รหัสเบื้องต้น ซึ่งหลังจากการแปลความเชิง Inductive และผ่านกระบวนการจัดกลุ่มแล้วเกิด Construct แนวเรื่อง (Theme) ได้ 5 แนว (รายละเอียดในตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 แนวเรื่อง กลุ่ม และรหัส (Themes, categories and codes)

แนวเรื่อง	รหัส
1. ผลกระทบเชิงลบจากการท่องเที่ยว กระแสหลักในจังหวัดภูเก็ต	
ภาพรวม	การไม่เป็นเกาะสวรรค์อีกต่อไปของภูเก็ต ภูเก็ตบนฐานเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว การเติบโตที่ไร้แผนและไร้ขีดจำกัดของภูเก็ต
ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ	ค่าครองชีพที่สูงขึ้นเป็นภาระของชาวบ้าน การปราศจากระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ การลงทุนเพื่อกอบโกยของบรรดานายทุน
ผลกระทบด้านประชากร	การมีประชากรแฝงจำนวนมาก การย้ายออกของคนภูเก็ตพื้นถิ่น คนรุ่นใหม่พื้นเมืองได้รับผลกระทบ
ผลกระทบด้านสังคม-วัฒนธรรม	วัฒนธรรมของชาวต่างชาติ อาชญากรรมและอุบัติเหตุที่มากขึ้น การปิดหาดสาธารณะของผู้ประกอบการ โรงแรม
ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม	ปัญหาขยะล้นเมือง ปัญหาเรื่องน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค ปัญหาการบุกรุกพื้นที่บนเขา
ผลกระทบด้านการเมือง	การสลับสับเปลี่ยนผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง (และผลต่อนโยบายการพัฒนา) การขาดเสถียรภาพทางการเมืองของไทย (และผลต่อการท่องเที่ยว)
2. การรับรู้เกี่ยวกับนักท่องเที่ยวล่องสเตย์ ในจังหวัดภูเก็ต	

นักท่องเที่ยวลองสเดย์ทั่วไป	ยังไม่เป็นที่รู้จักกันอย่างทั่วถึง
นักท่องเที่ยวลองสเดย์ชาวตะวันตก	ชาวตะวันตกที่แต่งงานกับหญิงชาวไทยและ ดำเนินธุรกิจการค้า
	หมู่บ้านเฉพาะสัญชาติของชาวตะวันตกแบบ Exclusive living place ซึ่งคนไทย มีบทบาท/ส่วนร่วมน้อย
	ชาวตะวันตกผู้พักตามแหล่งท่องเที่ยวแบบ ไปๆ-มาๆ เป็นระยะเวลา 6 เดือน/หนึ่งปี
นักท่องเที่ยวลองสเดย์ชาวญี่ปุ่น	นักท่องเที่ยงเพื่อการเล่นกอล์ฟ
	เรื่องความปลอดภัย
	เรื่องค่าครองชีพ
	การขาดกิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยนทาง วัฒนธรรมกับคนไทย
3. ความต้องการในการมีกิจกรรมทาง สังคมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น และผู้สูงอายุชาวไทย	
ความปรารถนาของชาวญี่ปุ่นผู้สูงอายุ	การรู้จักชาวบ้านคนไทยให้มากขึ้น (ภาษา)
	การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ (กิจกรรม)
ความสุขของผู้สูงอายุชาวไทย	การให้ผู้อื่น
	การเป็นปูชนียบุคคล
4. กิจกรรมร่วมกันที่เสนอแนะ	
งานหัตถกรรม	ผลิตภัณฑ์จากผ้า จักสาน แกะสลัก เซรามิค ทอผ้า ปักผ้า ร้อยลูกปัด จัดดอกไม้ พับกระดาษ
อาหาร	แกะสลักผลไม้ ทำกับข้าว ทำขนมหวาน
กีฬา	กอล์ฟ ออกกำลังกาย หมากรูกไทย-ญี่ปุ่น
กิจกรรมท้องถิ่น	งานรื่นเริงตามเทศกาล งานประเพณีประจำปี งานแต่งงาน งานศพ
งานอาสาสมัคร	สอนหนังสือ สอนภาษา อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ปลูกสวน รักษาความสะอาดในละแวกบ้าน การให้คำแนะนำตามความเชี่ยวชาญ

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งที่มีชื่อเสียงของท้องถิ่น	สถานที่ท่องเที่ยว งานแสดงทางวัฒนธรรม งานเพลง งานวรรณกรรม สมุนไพรท้องถิ่น นวดแผนโบราณ ประวัติศาสตร์ทางศาสนา ประวัติศาสตร์ของวัดวาอาราม ไร่ญี่ปุ่น ไร่ไทย การชงชาญี่ปุ่น พิธีบายศรีสู่ขวัญของไทย การสวมใส่ชุดกิโมโนยุคเก่า การสวมใส่ชุดไทย
5. การสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
ในฐานะการท่องเที่ยวชุมชน	การกระจายรายได้ให้ชุมชนอย่างเป็นธรรม การรักษาทรัพยากรธรรมชาติ
ในฐานะตัวกลางการประสานงาน	การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน ด้านที่พักอาศัย ด้านกิจกรรม ด้านองค์กรที่เป็นตัวกลาง

1. ผลกระทบเชิงลบจากการท่องเที่ยวกระแสหลักในจังหวัดภูเก็ต

จังหวัดภูเก็ตในภาพรวม

เมื่อก้าวถึงจังหวัดภูเก็ตในภาพรวม คือ ภาพของการสูญเสีย การมองทุกสิ่งทุกอย่างเป็นเรื่องของเงินตราเพื่อแสวงหารายได้จากการท่องเที่ยว และการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างไร้ทิศทางและขาดการควบคุม

การไม่เป็นเกาะสวรรค์อีกต่อไปของภูเก็ต

เช่นเดียวกับจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวกระแสหลักอื่นๆ ในโลก การมุ่งเน้นจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติและจำนวนเงินรายได้อันเป็นเงินตราต่างประเทศ ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวซึ่งขาดความยั่งยืน การจัดการการท่องเที่ยวอย่างไร้ทิศทางและปราศจากการควบคุมนั้นยังผลให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติอันเคยเป็นเสน่ห์ และเป็นปัจจัยดึงดูดผู้คนให้มาเยือนเกาะภูเก็ตในอดีต

(ชาย — สื่อสารมวลชน)

R1 — การท่องเที่ยวของภูเก็คนี้ทำให้ขาดความยั่งยืน เราไม่อาจเรียกภูเก็ตว่าเป็นเกาะสวรรค์อีกต่อไปด้วยการนำนักท่องเที่ยวเข้ามาจำนวนมหาศาลถึง 6-8 ล้านคนต่อปี และจะคงรักษาภูเก็ตให้เป็นเกาะสวรรค์อีกได้ ความเสื่อมถอยของเกาะภูเก็ตเห็นได้ทั่วไปจากมลภาวะต่างๆ

ทั้งที่เป็นมลภาวะทางสายตา ทางเสียง และทางทะเล – บรรดาสิ่งปฏิภูลถูกระบายลงสู่ชายหาด
สัตว์ป่าหายตัวไปหมด เต่าไม่วางไข่เต่าอีกต่อไปแล้ว อีกสัก 5 ปีภูเก็ตจะเป็นเหมือนเมืองพัทยา
ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม – สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นได้อย่างไร

R1– ความโลภ คำเดียวเท่านั้น

(หญิง – อาจารย์)

R2 – เท่าที่เคยคุยกับคนที่นั่งเครื่องบินมาว่า มาภูเก็ตทำไม เขาบอกว่า ภูเก็ตมีชื่อเสียงมาก
“Once in a life time” เขาจะต้องมาภูเก็ตสักครั้งหนึ่งให้จงได้ แล้วก็เคยถามคนที่เดินทางกลับ
จากภูเก็ต เขาบอกว่า มาแล้ว เห็นภูเก็ตแล้ว “Once is enough!”

ภูเก็ตบนฐานเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว

จากแผนพัฒนาจังหวัดภูเก็ตให้เป็นพื้นที่ของการท่องเที่ยวกระแสหลัก (แสงแดด หาด
ทราย และทะเลหรือ Sun-sand-see mainstream mass destination) อย่างเต็มตัวในปี พ.ศ.
2529 เป็นต้นมา ทำให้ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดภูเก็ตเน้นการท่องเที่ยวกระแสหลักเป็น
อันดับแรก แทนที่การทำธุรกิจเหมืองแร่ การปลูกสวนยางพารา และการปลูกปาล์มน้ำมันอย่างที่
ผ่านมา

(หญิง – สื่อสารมวลชน)

R3 – ภูเก็ตอยู่ได้ทุกวันนี้เพราะเศรษฐกิจหลักมาจากการท่องเที่ยว โดย 80-90 เปอร์เซ็นต์ของ
รายได้ของจังหวัดมาจากการท่องเที่ยวทั้งหมด

(หญิง – อาจารย์)

R4 – ความเปลี่ยนแปลงแถวๆ บ้านเกิดขึ้นทุกอาทิตย์ คือ มีตึก ที่พัก และร้านค้าใหม่ๆ เพิ่มขึ้นอยู่
เสมอ มีการทำลายป่า ทำลายสวนยางพารามากๆ และมีตึกขึ้นแทนที่เต็มไปหมด น่าแปลกมาก
ที่ตัวเองได้เห็นความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นมากมายขนาดนี้

(ชาย – ผู้สูงอายุชาวไทย)

R5 - ภูเก็ตมีค่าครองชีพสูงมาก สูงกว่าจังหวัดอื่นๆ อย่างเช่นราคาของการใช้จ่ายของชาวบ้าน
แทบจะเหมือนกันกับของนักท่องเที่ยวเลย

การเติบโตที่ไร้แผนและไร้ขีดจำกัดของภูเก็ต

การเร่งสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวจำนวนมหาศาล โดยเฉพาะที่พัก
อาศัย ทำให้เกิดภาวะเกินพิกัดของขีดความสามารถในการรองรับ (Over-carrying capacity)

การทำลายธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ ภาวะอุปทานล้นตลาด (Over-supply) รวมทั้ง การดึงดูดแรงงาน (ไทยและต่างชาติ) จำนวนมากเพื่อการก่อสร้างอาคารบ้านเรือน ซึ่งเป็นคนนอกพื้นที่หรือเป็นแรงงานต่างด้าวในจังหวัดภูเก็ต

(ชาย — สื่อสารมวลชน)

R6 — ภูเก็ตเดินทางมาถึงระดับอันตรายแล้ว ถ้าเรากำลังพูดเรื่องของอนาคต ภูเก็ตไม่มีแผนรองรับใดๆ เลยสำหรับอนาคต ในขณะที่ทุกสิ่งทุกอย่างได้รับการควบคุมแล้ว

(หญิง — สื่อสารมวลชน)

R7 - ภูเก็ตเติบโตแบบที่โครงสร้างพื้นฐานซึ่งต้องรองรับตามมาไม่ทัน ทำให้มองว่า การท่องเที่ยวของภูเก็ตค่อนข้างจะสะเปะสะปะ ไม่ค่อยมีรูปแบบ

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

จากการรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติผู้มีกำลังซื้อสูง เพราะมูลค่าของสกุลเงินตราต่างประเทศที่สูงกว่าค่าเงินบาทของไทย ทำให้ผู้อาศัยอยู่ในภูเก็ต ต้องมีค่าใช้จ่ายสูงขึ้นตามไปด้วย เช่น ค่าครองชีพที่สูงขึ้นอันภาระของชาวบ้าน

(หญิง — สื่อสารมวลชน)

R8 — ปัญหาก็คือว่า คนในพื้นที่เองจะได้รับผลจากเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของภูเก็ตค่อนข้างมาก นอกจากเรื่องที่เพื่อนๆพูดมาแล้วก็คือ เรื่องของการใช้ชีวิตตามปกติ จากที่เราสามารถอยู่ได้อย่างปกติก็กลายเป็นว่า ภูเก็ตเป็นเมืองพิเศษไปเลย ทุกอย่างจะพิเศษไปหมด ค่าใช้จ่ายประจำวัน ค่ารถค่ารา เราต้องใช้ราคาเดียวหรือเหมือนกันหรือใกล้เคียงกับราคาของนักท่องเที่ยว แม้ว่าบางครั้งอาจจะได้ลดบ้าง แต่ก็ไม่มาก เลยดูไม่เป็นธรรมกับคนในพื้นที่

(ชาย — ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น)

R9 - ราคาสินค้าขึ้นสูงจริงๆ เมื่อก่อนยังถูกอยู่

(ชาย — องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R 10 – การท่องเที่ยวนี้มองผิวเผินอาจดูว่าดี ทำให้ภูเก็ตเจริญ แต่จริงๆ แล้วผลกระทบคือ ทำให้เศรษฐกิจแย่ ของแพงขึ้น อีกประการหนึ่งคือ การเอารัดเอาเปรียบทั้งนักท่องเที่ยวหรือคนท้องถิ่น ดีหัวได้ดีหัวเลย ไม่สนใจเรื่องราคา นี่คือข้อเสียที่สุด

(หญิง — องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R 11 — ตอนที่ภูเก็ตนิยมภาษารัสเซีย ใครพูดภาษารัสเซียกับภาษาเกาหลีได้จะรุ่งมากเลย ภาษาอังกฤษไม่ค่อยเท่าไร ตอนที่รัสเซียเข้ามาทำบริษัทเองแล้ว ทำเอเยนต์เอง รายได้ที่ตกถึงมือคนไทยจริงๆ น้อยมาก คนไทยเป็นได้แค่ลูกจ้าง

การปราศจากระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ

ในฐานะที่เป็นปัจจัยที่ห้าของการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์ในปัจจุบัน โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางเพื่อเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ การคมนาคมเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

(ชาย — สื่อสารมวลชน)

R 12 — ผมคิดว่าปัญหาใหญ่ที่สุดปัญหาหนึ่งของจังหวัดภูเก็ต คือ ระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ เพราะภูเก็ตไม่มี ทุกๆ วันจะมีนักท่องเที่ยวร้องบ่นเรื่องถูกขูดรีดราคาจากเรือเจ็ตสกีจากรถตุ๊กตุ๊ก เพราะเป็นราคาที่พวกเขาต้องจ่ายอย่างไม่น่าเชื่อเมื่อเปรียบเทียบกับกรุงเทพฯ รถตุ๊กตุ๊กอาจคิดราคาสูงถึง 500 บาทสำหรับระยะทางเพียง 1 กิโลเมตร หรือ 700 บาทสำหรับระยะทางเพียง 2 กิโลเมตรเท่านั้น

(ชาย — สื่อสารมวลชน)

R13 — ที่นี้เคยพูดกันมาหลายปีแล้วเรื่องการสร้างระบบรถรางเบา แต่ก็ไม่ได้ถึงไหน เพราะกลุ่มการค้าขนาดใหญ่ (ชินดิเคท) ที่ควบคุมหลายๆ ส่วนของเกาะภูเก็ต

(ชาย — อาจารย์)

R14 - พวกรถที่พัฒนาเป็นกลุ่มอิทธิพลเกือบจะเป็นประเด็นใหญ่ที่สุดของเกาะภูเก็ต เป็นปัญหาที่ทำให้การพัฒนาระบบการคมนาคมสาธารณะของภูเก็ตเป็นไปได้ยากมาก

การลงทุนเพื่อกอบโกยของบรรดานายทุน

โรงแรมเป็นองค์ประกอบหลักประการหนึ่งของการท่องเที่ยวกระแสหลัก (นอกเหนือจากการคมนาคม สถานที่ท่องเที่ยว และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวแล้ว) ภูเก็ตในฐานะที่เป็นเมืองนานาชาติซึ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติจากนานาประเทศจำนวนมากมีโรงแรมในเครือต่างชาติ (International chain hotels) จำนวนมากราวกับดอกเห็ด

(ชาย — สื่อสารมวลชน)

R15 — คนที่อยู่ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวส่วนมากไม่ใช่คนภูเก็ต เลยไม่สนใจกับผลพวงจากการกระทำของตนเอง ซึ่งเน้นผลประโยชน์ส่วนบุคคลและเป็นเป้าหมายระยะสั้น เพราะพวก

เขาสามารถส่งเงินกลับประเทศ หรือเลิกทำธุรกิจแล้วกลับประเทศ โดยไม่ต้องรับผิดชอบกับผลกระทบแง่ลบที่ตามมาของจังหวัดภูเก็ต

(หญิง - สื่อสารมวลชน)

R16 - ชาวต่างชาติหรือนายทุน พวกเขามาที่นี่เพื่อกอบโกยมากกว่าสร้างสรรค์

(ชาย - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R 17 - แม้แต่การท่องเที่ยวในปัจจุบันนี้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในภูเก็ตปีละประมาณ 8,000,000 คน ซึ่งสร้างรายได้นับแสนๆ ล้านบาท แต่เป็นเงินที่เข้าสู่ประเทศไทยจริงๆ สักกี่ล้าน ส่วนหนึ่งถูกดึงกลับประเทศของนักลงทุนชาวต่างชาติในภูเก็ตเสียหมด

ผลกระทบด้านประชากร

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากเศรษฐกิจการท่องเที่ยว ทำให้มีการว่าจ้างแรงงานต่างถิ่นจำนวนมากเพื่อก่อสร้างที่พักอาศัยและร้านค้าต่างๆ ในภูเก็ต จนทำให้เกิดสภาวะการณ์การมีประชากรแฝงจำนวนมาก

(ชาย - สื่อสารมวลชน)

R18 - ภูเก็ตมีประชากรต่างชาติจำนวนมหาศาล ทั้งที่เป็นคนไทยจากจังหวัดอื่นและแรงงานจากประเทศอื่นๆ รวมทั้งแรงงานต่างด้าวซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวพม่าที่มาทำงานหารายได้ แต่ไม่ได้จ่ายภาษีเงินได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(หญิง - สื่อสารมวลชน)

R19 - เรามีคนต่างชาติประมาณ 300,000 คน และมีประชากรแฝงประมาณ 300,000-400,000 คนที่เข้ามาทำงานในภูเก็ต

(ชาย - อาจารย์)

R20 - ส่วนใหญ่ภูเก็ตมีเจ้าของธุรกิจ SME เป็นชาวต่างชาติ แล้วก็คนไทยที่เข้ามาทำงานภาคการท่องเที่ยวก็เป็นคนนอกพื้นที่ประมาณ 60-70 เปอร์เซ็นต์

(หญิง - สื่อสารมวลชน)

R21 - เด็กเร่ร่อนโดยเฉพาะลูกพม่าลูกต่างด้าวมียุติจำนวนมากมายในภูเก็ต ประมาณการว่าปีหนึ่ง ๆ มีเด็กประมาณเกือบ 100,000 คน

(ชาย — อาจารย์)

R22 — เรื่องสาธารณสุขในภูเก็ต อย่างชาวพม่าที่เข้ามาทำอาชีพรับจ้างมีเยอะมาก จนนำโรคที่เมืองไทยไม่มีแล้วกลับมาอีก ทำให้คนท้องถิ่นกลัวพอสมควร บางเวลาที่มีโรคระบาดเกิดขึ้น พวกเราจะรู้สึกกังวล หรือว่าเวลาเมื่อมีงานเทศกาลบางช่วงบางวันเราจะพบว่า ตรงกับวันหยุดของแรงงานพม่า และต้องเจอคนพม่ามาจำนวนมาก ทำให้คนท้องถิ่นไม่กล้าเข้าไปร่วมในงาน

การย้ายออกของคนภูเก็ตพื้นถิ่น

เพื่อหลีกเลี่ยงความสับสนวุ่นวายของความหนาแน่นด้านประชากรที่สูงขึ้น และการมีคนเข้า-คนออกในภูเก็ตจำนวนมาก ทำให้เกิดการย้ายออกของคนภูเก็ตพื้นถิ่นในอัตราสูง

(หญิง — สื่อสารมวลชน)

R23 — คนภูเก็ตดั้งเดิม ส่วนใหญ่จะขายที่ดินสัก 10 ไร่เพื่อไปซื้อที่แค่ 200 ตารางวา ที่กรุงเทพฯ คนภูเก็ตที่ทำงานที่กรุงเทพฯและทำงานตามบริษัทต่างๆ มีอยู่มาก

(หญิง — อาจารย์)

R24 - ครอบครัวเราเป็นคนภูเก็ต ไม่ค่อยชอบความวุ่นวาย ไม่ชอบความแออัด อย่างเช่นเพื่อนคุณแม่ขายที่ตรงหาดป่าตอง แต่ไม่ได้ขายเพราะอยากร่ำรวย แต่เพราะไม่ชอบความวุ่นวาย แล้วไปซื้อที่ต่างจังหวัดอยู่แทน อย่างที่บ้านก็เหมือนกัน ไปซื้อที่ดินที่พังงาอยู่แทน

(ชาย — สื่อสารมวลชน)

R25 — พอพูดถึงคนภูเก็ตเก่า ตอนนี้พวกเขากลายเป็นคนส่วนน้อยไปแล้ว และอยู่กันอย่างกระจัดกระจายทั่วเกาะภูเก็ต

คนไทใหม่พื้นเมืองได้รับผลกระทบ

เช่นเดียวกับการถูกรุกล้ำของคนภูเก็ตเก่า คนไทใหม่ในภูเก็ตก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงปัญหานี้

(ชาย — สื่อสารมวลชน)

R26 - ชาวไทใหม่ที่อาศัยอยู่ที่เกาะสิเหร่ หาดราไวย์ ท่าฉัตรชัย แหลมง่า และเกาะแก้ว ก่อนหน้านี้ก็จะออกจับปูจับปลาและออกทะเลสัก แต่บางครั้งก็เกิดการกระทบกระทั่งกับกลุ่มผู้ประกอบการตามชายหาดจนมีกรณีถึงโรงถึงศาลกัน เพราะชาวไทใหม่ถูกตัดสายอากาศตอนดำเนินาหาปูหาปลาริมชายฝั่ง เพราะผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวอ้างสิทธิที่ดินบนชายฝั่งและคิดว่าชายหาดเป็นของเขาทั้งหมด

ผลกระทบด้านสังคม-วัฒนธรรม

การเป็นแหล่งประชากรหนาแน่นซึ่งมีความแตกต่างระหว่างคนไร้ฐานะและผู้มีฐานะดี ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมนานับประการ

วัฒนธรรมของชาวต่างชาติ

(ชาย— องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R 27 - ผมอยู่ที่จังหวัดภูเก็ตมา 23 ปีแล้ว เมื่อก่อนเจียบสงบมาก เป็นเมืองที่น่าอยู่ แต่ตอนนี้ไม่น่าอยู่แล้ว มีแต่คนต่างชาติมาอยู่มากมาย บ้านผมล้อมรอบไปด้วยคนต่างชาติ ผมยังพูดสนุกกับหลานๆว่า ต่อไปอีกสักห้าปี ผมจะต้องพูดฝรั่งแล้ว ผมจะไม่พูดไทย ผมว่า วัฒนธรรมมันเปลี่ยนแปลงสังคม

(ชาย— องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R 28 - ภูเก็ตเป็นเมืองหลากหลายวัฒนธรรมตั้งแต่สมัยโบราณนานมาแล้ว เพราะว่าคนต่างชาติจะเข้ามาอยู่ที่จังหวัดภูเก็ตมากทำให้วิถีชีวิตชุมชนของเราเปลี่ยนไป

(หญิง— องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R 29 - ตอนนี้ก็เป็นปัญหาของสังคมมากเลย ยังมีปัญหาอีกมากมายที่เข้ามา เช่น อาชญากรรม ยาเสพติด โสเภณี มากกระทบ เพราะตอนนี้ในภูเก็ตเราไม่สามารถป้องกันสิ่งเหล่านี้ได้เพราะมันเกิดขึ้นเร็วมาก เร็วเสียจนกระทั่งเราไม่มีโอกาสทำให้สังคมของเรารู้จักอยู่ในโลกอย่างชาญฉลาด คือ เตรียมตัวไม่ให้เกิดปัญหาเกิดขึ้นมากไปกว่านี้ เราต้องสอนคนในพื้นที่และคนในชุมชนให้รู้จักการเตรียมรับมือกับโลกาภิวัตน์ที่กำลังเข้ามา เพราะฉะนั้น แม้ชาวต่างชาติเข้ามาทำให้เราเกิดรายได้ แต่ถ้าเปรียบเทียบกับสิ่งที่เราต้องสูญเสียไป มันคุ้มค่ากันหรือเปล่า วัฒนธรรมบางอย่างของภูเก็ตแทบไม่เหลือแล้ว และไม่มีลูกหลานที่จะมาสืบทอดต่อ เพราะไปตาม ๆ ดูแล้ว ลูกหลานบางคนจะไม่เอาเลยในสิ่งที่บรรพบุรุษสร้างไว้ ภูมิปัญญาบางอย่างก็สูญหายไป มันพื้นไม่ได้แล้วเพราะลูกหลานไม่เอาไม่รับเลย แล้วอาชีพที่เคยเป็นเกษตรกรรมอะไรอย่างนี้ก็ไม่ใช้แล้ว ชายที่ขายทางให้กับฝรั่งไปแล้ว

อาชญากรรมและอุบัติเหตุที่มากขึ้น

อาชญากรรมหลายรูปแบบซึ่งมักเกิดกับนักท่องเที่ยวที่มีฐานะดีนั้น ในขณะนี้ได้ลุกลามสู่คนท้องถิ่นแล้ว รวมทั้งการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนจากจำนวนยานพาหนะที่เพิ่มมากขึ้นในภูเก็ตเพราะมีนักท่องเที่ยวปีละหลาย ๆ ล้านคน

(ชาย — ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น)

R30 - บ้านที่ภูเกิดแออัดมากขึ้น ผมก็เลยลืดอกฤญแจให้แน่นหนาเหมือนกัน ตอนผมอยู่ที่ญี่ปุ่น ผมไม่เคยลืดอกประตูบ้านเวลานอนเลย

(หญิง — ผู้สูงอายุชาวไทย)

R31 - ผู้คนก็เยอะ เวลาไปไหนเราก็ต้องระวัง ต้องปิดบ้านให้แน่นหนา จะออกไปข้างนอกสองคน ก็ไม่ได้ ต้องไปคนเดียว อีกคนต้องอยู่บ้าน โดยมากคนจัดแจงไม่ใช่เด็กในพื้นที่หรอก แต่เป็นพวกติดยา เป็นพวกแก๊งค์ก่อสร้าง

(ชาย — ผู้สูงอายุชาวไทย)

R32 - แต่เดิมภูเกิดเป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ ในช่วงนี้ก็รู้สึกว่แตกต่างบ้านต่างเมืองมามาก ความสงบเรียบร้อยก็ไม่เหมือนเมื่อก่อนแล้ว ไม่เหมือนเมื่อ 40-50 ปีก่อน ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองก็ไม่มี มีแต่โจรผู้ร้ายแล้วก็พวกจัดแจง ฉกชิงวิ่งราว ต่างก็มาตามความเจริญของท้องถิ่น

(ชาย — อาจารย์)

R33- จำนวนรถมอเตอร์ไซด์หรือรถยนต์ก็มีปริมาณมากขึ้น นักศึกษาประสบอุบัติเหตุค่อนข้างบ่อย เพราะนักท่องเที่ยวนจะขับคนละด้านกับประเทศไทย บางทีนักท่องเที่ยวนมา ก็เลยเกิดอุบัติเหตุ ที่จอดรถก็น้อยเพราะว่าภูเกิดไม่ได้สร้างสถานที่ไว้รองรับปริมาณนักท่องเที่ยวนจำนวนมากขนาดนี้

การปิดหาดสาธารณะของผู้ประกอบการโรงแรม

จากความคิดที่จะครอบครองทุกตารางนิ้วของอสังหาริมทรัพย์ที่สร้างขึ้นในภูเกิดซึ่งเปรียบเสมือนพื้นที่ทำเลทอง โดยมีราคาค่าที่ดินสูงลิบลิว ทำให้ไร่การตระหนักว่ ชายหาดเป็นพื้นที่สาธารณะสำหรับทุก ๆ คน

(หญิง — สื่อสารมวลชน)

R34 - เรื่องของการใช้หาดสาธารณะเหมือนถูกปิดกั้น

(ชาย — อาจารย์)

R35 - การใช้พื้นที่ซึ่งอยู่ตามแนวชายหาดตามกฎหมายบอกไว้ว่เป็นพื้นที่สาธารณะ ทุกคนมีสิทธิใช้ได้ แต่ในความเป็นจริงแล้ว โรงแรมที่สร้างติดกับชายทะเล บุคคลภายนอกไม่สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ได้ เพราะจะมีพนักงานรักษาความปลอดภัยยืนกันและมีป้ายเขียนไว้ว่ ‘สำหรับแขกที่มาพักโรงแรมเท่านั้น’ จึงทำให้เกิดปัญหาทางสังคมขึ้น

(หญิง — องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R36 — เพราะฉะนั้น ก็ไม่รู้ว่าใครจะมีอำนาจบุกรุกที่ดินสาธารณะ เมื่อสมัยเด็กๆ เราไปชายหาดไหนก็ได้ เราจะไปว่ายน้ำ ไปเล่นน้ำทะเลตรงไหน หาดไหนก็ได้ เพราะเป็นที่สาธารณะ แต่ตอนนี้เข้าไม่ได้แล้ว เพราะมีการกันอาณาเขต ต่อไปคงต้องวาดรูปทะเลให้ลูกหลานดูแล้ว

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

การใช้ประโยชน์จากธรรมชาติอย่างไม่หยุดยั้งและไร้ความยั้งคิด สร้างความเสียหายและก่อกมลภาวะแก่สิ่งแวดล้อมในภูเก็ตอย่างประมาณค่ามิได้

(หญิง — สื่อสารมวลชน)

R37 - เตาเผาขยะที่ภูเก็ตรองรับได้เพียงวันละประมาณ 250-300 ตัน แต่ช่วงไฮซีซั่นที่นักท่องเที่ยวเข้ามาจำนวนมาก ๆ บางครั้งปริมาณขยะสูงถึง 500-600 ตันต่อวัน ขยะถึงล้นเกาะ ยิ่งถ้ามีการขยายท่าอากาศยานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวได้ถึง 12.5 ล้านคนในปี 2563 คิดว่าปริมาณขยะก็จะเพิ่มขึ้นตามจำนวนนักท่องเที่ยวด้วย

(หญิง — องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R38 - แต่สิ่งที่สำคัญก็คือว่า ปัญหาขยะยังขาดการจัดการที่ดี คือ ไม่ถึง 50 เปอร์เซ็นต์ เพราะว่าผลกระทบกันไปมา คือ บางคนที่ไม่ได้เสียภาษีให้กับ อบต.(องค์การบริหารส่วนตำบล) เราก็ไม่เก็บให้ กลายเป็นว่า ขยะไหลลงมาที่ถนน อบต. ก็ถูกต่อว่าว่า ทำไมไม่เก็บขยะ มั่วแต่เก็บขยะได้ทะเลอยู่นั้นแหละ

(หญิง — อาจารย์)

R39 - ภูเก็ตเป็นเกาะเล็กๆ ที่มีปัญหาขาดแคลนน้ำ ยิ่งหน้าแล้งน้ำยิ่งไม่พอ คุณภาพน้ำดำนํ้ามีสีแดง ไฟฟ้าบางที่ก็ดับ ไฟฟ้าไม่พอ ไฟฟ้าตก หลายคนบ่นว่า ทำไมภูเก็ตไฟฟ้าไม่เสถียรเอาเสียเลย ซึ่งอาจมองว่า มีการบริโภคมากกว่าความสามารถในการรองรับ

(หญิง — อาจารย์)

R40 - บ้านในภูเก็ตราคาสูงมาก บ้านแถบเชิงเขาราคานับร้อยๆล้านบาทต่อหลัง เพราะมีการบุกรุกขุดเจาะเขาเพื่อสร้างบ้านสวยๆ หลังงามๆ

(ชาย — สื่อสารมวลชน)

R41 — ที่ภูเก็ตเราอาจเจอน้ำท่วม ฝนแล้ง และแผ่นดินถล่มในอาทิตย์เดียวกันได้พร้อมๆกัน

(ชาย – องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R42 – เคยมีการบุกรุกป่าชายเลน อย่างนายทุนพยายามซื้อที่บริเวณแถบป่าชายเลน แล้วก็พยายามบุกรุกคืบไปเรื่อยๆ สามารถปลูกต้นมะพร้าวได้ภายในคืนเดียวโดยปลูกเต็มพื้นที่เลย บุกรุกกันเป็นร้อยๆ ไร่ เพราะที่ดินหายากขึ้นทุกวัน เลยไปบุกรุกป่าชายเลนแทน

ผลกระทบด้านการเมือง

การเมืองการปกครองมีผลต่อแนวทางการพัฒนาจังหวัดภูเก็ตโดยตรงทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ และส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัด

(ชาย – สื่อสารมวลชน)

R43 – เจ้าหน้าที่ระดับสูงของภูเก็ตมักได้รับการแต่งตั้งจากกระทรวงมหาดไทยโดยมีการสลับสับเปลี่ยนผู้ดำรงตำแหน่งบ่อยๆ ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

(ชาย – สื่อสารมวลชน)

R44- การมีเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศไทยมีผลอย่างมากต่อนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่จะมาเที่ยวประเทศไทย

(หญิง – อาจารย์)

R45- เรื่องระบบขนส่งมวลชน หลายๆ อย่างทำไม่ได้ แม้จะพยายามทำ ก็ไม่รู้ไปถึงไหน ยังไงก็ได้แค่นั้นแหละ ไม่ได้อะไรมากมาย เพราะฉะนั้นคนไม่รู้จักกับสิ่งเหล่านี้ได้อย่างไร

2. การรับรู้เกี่ยวกับนักท่องเที่ยวลونغสเตย์ในจังหวัดภูเก็ต

การรับรู้เกี่ยวกับนักท่องเที่ยวลونغสเตย์ในจังหวัดภูเก็ตทั่วไป

การรับรู้ของคนท้องถิ่นเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวลونغสเตย์ในภูเก็ตโดยทั่วไปมักยังไม่เป็นที่รู้จักกันอย่างดีนัก

(ชาย – องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R46 – ไม่ค่อยเข้าใจคำว่า ‘ธุรกิจลونغสเตย์’ กับ ‘นักท่องเที่ยวลونغสเตย์’ ถ้าเป็น ‘โฮมสเตย์’ บางคนก็ผ่านการดูงานมาบ้างแล้ว แต่ว่า ‘ลونغสเตย์’ เป็นเรื่องใหม่สำหรับเรา

นักท่องเที่ยวลองสเดย์ชาวตะวันตก

การรับรู้เกี่ยวกับนักท่องเที่ยวลองสเดย์ชาวตะวันตกในภูเก็ตมักเป็นการแต่งงานกับหญิงชาวไทยและดำเนินธุรกิจการค้า

(ชายและหญิง — ชมรมผู้สูงอายุในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม- รู้จักนักท่องเที่ยวลองสเดย์ชาวต่างชาติใหม่

R47 (หญิง) - เคยเห็นนะ เขามีแฟนเป็นคนภูเก็ต มาตั้งรกรากอยู่ภูเก็ต ส่วนแฟนจะออกหน้า

ทำร้านอาหารเลย ชายเฟอร์นิเจอร์เลย มีจ๊ะ มีเยอะเยอะจ๊ะ

R48 (ชาย) - เรื่องลองสเดย์อยู่ในเขตบ้านผม มามีแฟนแล้วก็สร้างบ้าน เขาที่ดิน มาซื้อที่ดินในนามของแฟน แล้วก็ปลูกบ้านสร้างบ้าน ส่วนมากชาติอังกฤษ อเมริกา รู้สึกว่าในเมืองก็จะเยอะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ป่าตอง ที่ฉลอง ที่กะตะ และที่กะรนด้วย

(ชาย— องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R49 - ในความคิดผมไม่อยากจะเห็นแบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเลย เช่น ฝรั่งเศสเข้ามาเพื่ออยู่กับผู้หญิงไทยที่อายุอ่อนกว่าและเช่าบ้านให้อยู่ อยู่กันยาว 6 เดือนเพราะว่าต้องกลับไปทำงานอีก 6 เดือน อีกแบบคือปลดเกษียณแล้วมาแต่งงานกับหญิงไทย โดยอพยพมาอยู่ประเทศไทยเลย เพราะฉะนั้น ฝรั่งเศสที่มาจากไทยจะมาดูก่อนว่า ผู้หญิงไทยภาคไหนดีกว่ากัน ถ้าภาคไหนดีก็จะหาผู้หญิงภาคนั้นอยู่ด้วย สามารถปักหลักอยู่ได้ เกษียณก็มาปักหลักอยู่เลย ปัจจุบันที่ภูเก็ตก็เหมือนกัน และยังมาเพื่อทำอาชีพแข่งกับคนไทยอีกด้วย

นักท่องเที่ยวลองสเดย์ชาวตะวันตกมักอาศัยในหมู่บ้านเฉพาะสัญชาติของชาวตะวันตกแบบ *Exclusive living place* ซึ่งคนไทยมีบทบาท/ส่วนร่วมน้อย

(ชาย — อาจารย์)

R 50 - ในภูเก็ตมีชุมชนอยู่ชุมชนหนึ่งชื่อว่า ชุมชนไลยวน เป็นชุมชนที่มีคนไทยน้อย ตอนนี้มีคนต่างชาติที่แต่งงานกับคนไทยแล้วก็มาอยู่ เริ่มต้นเป็นอย่างนั้น ตอนนี้นำขึ้นมาขึ้นเป็นมุมเล็กๆของคนเยอรมัน ถัดไปอีกนิดหนึ่งก็จะเป็นมุมของอิตาลีแล้วก็มีฝรั่งเศส โดยเช่าบ้านระยะยาวอยู่กัน แต่ที่พักอาศัยเหล่านี้ไม่ใช่สำหรับนักท่องเที่ยวกติ กลุ่มนี้น่าจะเข้าช่ายลองสเดย์เพราะเป็นกลุ่มที่เข้ามาแล้วอยู่นานมาก โดยคนไทยมีส่วนน้อยมาก

นักท่องเที่ยวลองสเดย์ชาวตะวันตกอาจเป็นผู้พักอาศัยตามแหล่งท่องเที่ยวแบบไป ๆ-มา ๆ เป็นระยะเวลา 6 เดือนหนึ่งปี

ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม - มีการท่องเที่ยวลงสเคย์ที่ภูเก็ตบ้างไหม แล้วอยู่ทางแถบไหนบ้าง
(ชาย - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R51- จะเป็นฝรั่งเสียเยอะแหวหาดราไวย์ พวกอังกฤษแล้วก็ชาวเยอรมัน ชอบอยู่แถวแหล่ง
ท่องเที่ยว ปาดองก็เยอะ กมลาภิยะคะ กะตะ กระรนด้วย อยู่กันเป็นปีๆ หรือประมาณ 6 เดือนแล้ว
ก็กลับมาอีก

นักท่องเที่ยวลงสเคย์ชาวญี่ปุ่น

ในขณะที่นักท่องเที่ยวลงสเคย์ชาวญี่ปุ่นผู้สูงอายุจะเป็นนักท่องเที่ยวผู้เดินทางเพื่อการ
เล่นกอล์ฟ ซึ่งมีจำนวนไม่มากนักในจังหวัดภูเก็ต ชอบเน้นเรื่องความปลอดภัยและค่าครองชีพ
ระดับต่ำ รวมทั้งไม่ค่อยมีกิจกรรมร่วมกับคนไทยท้องถิ่น

(ชาย - สื่อสารมวลชน)

R52- คนญี่ปุ่นสูงวัยหน่อยก็จะมาเล่นกอล์ฟเป็นประจำ และคบหากับสมาชิกของคันทรีคลับ
(ชื่อสนามกอล์ฟแห่งหนึ่งในจังหวัดภูเก็ต) เที่ยวหาดป่าตองบ้าง แต่ก็เป็นคนเงียบๆ อยู่กับ
ตัวเองมากกว่า นักท่องเที่ยวเหล่านี้แม้เจอปัญหาต่างๆ ที่มีอยู่ในภูเก็ต (ราคาแพงเกินจริงอย่าง
มากสำหรับนักท่องเที่ยว) ก็คงพยายามหลีกเลี่ยงมากกว่าในระยะสั้นๆ

(ชาย - สื่อสารมวลชน)

R53- เท่าที่เห็นนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นมักจะระมัดระวังเรื่องความปลอดภัย เป็นคนที่น่านับถือ
ด้านพฤติกรรมกรรมการแสดงออก เมื่อเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวสัญชาติอื่นๆ

(หญิง - อาจารย์)

R54 - เท่าที่เข้าใจ คนญี่ปุ่นที่เข้ามาภูเก็ตนับวันยังเป็นคนรวย มีความหวาดกลัวเรื่องสึนามิ
และสภาพทางการเมืองของไทย เพราะเขาคงนึกไม่ออกว่า ภูเก็ตกับกรุงเทพฯ อยู่ห่างไกลกัน
แค่ไหน ชาวญี่ปุ่นเป็นนักท่องเที่ยวที่ต้องการความปลอดภัยสูงมาก ขณะนี้เท่าที่อ่านและคุยกัน
คิดว่า นักท่องเที่ยวญี่ปุ่นค่อนข้างจะหายไปด้วยซ้ำ เพราะว่าพูดกันเรื่องสึนามิกันเกือบทุกวัน

(ชาย - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R55 - คนญี่ปุ่นที่มาอยู่แบบลงสเคย์ในภูเก็ตมีจำนวนไม่มาก อาจไม่ถึง 10 เปอร์เซนต์ด้วยซ้ำ
แต่อยู่ได้ไม่นานเท่าไรก็ย้ายไปอยู่จังหวัดเชียงใหม่ เพราะค่าครองชีพที่เชียงใหม่ถูกกว่าภูเก็ตมาก

(ชาย— สื่อสารมวลชน)

R56 — คิดว่าเรื่องการจัดกิจกรรมทางสังคมระหว่างผู้สูงอายุชาวไทยและชาวญี่ปุ่นมีความสำคัญ เพราะไม่ค่อยเห็นกิจกรรมซึ่งถูกออกแบบมาเพื่อการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมมาก่อนเลย

3. ความต้องการในการมีกิจกรรมทางสังคมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นและผู้สูงอายุชาวไทย

ข้อมูลภูมิหลัง

จากการสนทนากลุ่มกับนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่เป็นสามีและภรรยาคนหนึ่งผู้เดินทางมาเล่นกอล์ฟเพื่อสุขภาพ เนื่องจากการเล่นกอล์ฟในอากาศร้อน มีผลดีกับร่างกายมากกว่าในอากาศเย็นเพราะร่างกายสามารถเคลื่อนไหวได้มากกว่า ทั้งคู่อยู่ที่ภูเก็ตตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2554 โดยเล่าให้ฟังว่า พวกเขาไปๆมาๆ ระหว่างญี่ปุ่นและภูเก็ตตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 โดยอยู่ครั้งละ 10-20 วัน แต่หลังจากเกษียณแล้วในปี พ.ศ. 2550 ทั้งคู่เดินทางมาอยู่ที่ภูเก็ตครั้งละประมาณ 3 เดือน และกลับญี่ปุ่นอีก 3 เดือน จึงเท่ากับอยู่ที่ญี่ปุ่นครึ่งปีและอยู่ที่ภูเก็ตอีกครึ่งปี โดยมักอยู่ที่ภูเก็ตระหว่างเดือนธันวาคมถึงต้นเดือนมีนาคม และอีกครั้งในเดือนมิถุนายนจนถึงเดือนสิงหาคมเป็นประจำทุกปี

ส่วนสามีและภรรยาผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นอีกคู่หนึ่งเดินทางมาจังหวัดภูเก็ตได้ประมาณ 1 ปีแล้ว ตอนแรกเช่าคอนโดมิเนียมอยู่เป็นระยะเวลา 1 ปีแล้วจึงย้ายมาพักที่บ้านเดี่ยวเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2553 (มีห้องเพียงหนึ่งห้องต่อบ้านเดี่ยวหนึ่งหลัง) ภรรยาเล่าว่า ทั้งคู่พยายามหาที่อยู่อาศัยในต่างประเทศมานานประมาณ 10 ปีมาแล้ว สุดท้ายตัดสินใจเลือกอยู่ที่ประเทศไทย

ส่วนชายผู้สูงอายุอีกรายผู้มีใช้นักท่องเที่ยวเพื่อการเล่นกอล์ฟเพราะมีปัญหาการเคลื่อนไหวของร่างกายบางส่วน เคยเดินทางมาจังหวัดภูเก็ตเมื่อปี พ.ศ. 2543 กับภรรยา (ก่อนภรรยาจะเสียชีวิตอีก 2-3 ปีต่อมา) โดยเริ่มพักที่โรงแรมแถวหาดป่าตองและมีเพื่อนชาวญี่ปุ่นคนหนึ่งที่นี่ หลังเกิดเหตุการณ์สึนามิในปี พ.ศ. 2547 เพื่อนคนนี้ได้ชักชวนให้มาใช้ชีวิตที่ภูเก็ตราว 2-3 เดือน จึงเป็นเหตุผลของการตัดสินใจมาอยู่ภูเก็ตนานๆ ทุกๆ ปี ด้วยการใช้ชีวิตการท่องเที่ยวซึ่งทำให้อยู่ได้นาน 2 เดือนและสามารถต่อวีซ่าได้อีก 1 เดือน จึงทำให้สามารถอยู่ได้นาน 3 เดือนต่อครั้ง ช่วงที่อยู่ภูเก็ตตลอด 3 เดือนนั้นบังเอิญเป็นเวลาตรงกับหน้าหนาวที่สุดของเกาะฮอกไกโดบ้านของเขา เขาเดินทางไปๆ มาๆ ระหว่างญี่ปุ่นและภูเก็ตเช่นนี้รวมแล้วเป็นระยะเวลา 7 ปี หากแต่ไม่เคยคิดว่าจะย้ายมาอยู่ที่ภูเก็ตตลอดไปเนื่องจากร่างกายตนเองค่อยๆ อ่อนแอลงเรื่อยๆ

บุคคลต่างๆ เหล่านี้ชื่นชอบอากาศของภูเก็ตรวมทั้งระดับค่าครองชีพซึ่งพวกเขาสามารถอยู่ได้ด้วยเงินบำนาญของตนเองได้อย่างไม่ยากลำบาก ชีวิตที่ภูเก็ตดำเนินไปอย่างเชื่องช้าเมื่อเปรียบเทียบกับชีวิตในประเทศญี่ปุ่น นักท่องเที่ยวในกลุ่มนี้เล่นกอล์ฟวันเว้นวัน หากแต่ครั้งนี้เล่น

กอล์ฟเพียงสัปดาห์ละ 3 ครั้งและมีได้กระทำกิจกรรมอื่นได้อีกเลยนอกจากการนั่งดูวิดีโอภาพยนตร์ และสารคดีญี่ปุ่นที่บ้านพัก แม้บางคนจะเคยสมัครเรียนการทำอาหารไทยบ้างกับสถาบัน การสอนทำอาหาร โดยมีค่าเล่าเรียนคนละประมาณ 3,000 บาท หรือเคยสมัครเรียนแกะสลักผัก และผลไม้ด้วยค่าเรียนชั่วโมงละ 1,200 บาทก็ตาม หนึ่ง สำหรับการรักษาด้วยยาฝังปวย นักท่องเที่ยวเหล่านี้สามารถใช้ประกันภัยการท่องเที่ยวจากบัตรเครดิตของตนเอง และยังสามารถ ใช้ประกันภัยของรัฐบาลญี่ปุ่นควบคู่กัน โดยนักท่องเที่ยวมีส่วนรับภาระเพียง 1 ใน 3 ของค่าใช้จ่าย ที่เกิดขึ้นทั้งหมด โดยโรงพยาบาลเอกชนที่ภูเก็ตจัดให้มีล่ามญี่ปุ่นไว้คอยอำนวยความสะดวก ตลอดเวลา โดยส่วนตัวแล้ว ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นเหล่านี้คิดว่า ประเทศไทยยังไม่มีปัญหาสังคม ผู้สูงอายุมากเท่ากับประเทศญี่ปุ่น ผู้สูงอายุไทยยังมีครอบครัวคอยดูแลเป็นอย่างดีเพราะผู้สูงอายุ ไทยถือว่าเป็นผู้มีคุณค่าในสังคม และการดูแลผู้สูงอายุโดยครอบครัวไทยดีกว่าที่ประเทศญี่ปุ่น ทั้งนี้ มีผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นจำนวนไม่น้อยผู้ประสงค์จะทดลองเดินทางออกนอกประเทศเช่นพวกตน บ้าง หากแต่ไม่มีข้อมูลเพียงพอต่อการตัดสินใจ จึงเฝ้าแต่คิดว่า คนญี่ปุ่นที่ไปต่างประเทศครั้งละ หลายๆเดือน ต้องเป็นคนร่ำรวยเท่านั้น

ความปรารถนาของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นผู้สูงอายุ

จากการสนทนากลุ่มกับผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นที่เป็นนักกอล์ฟพบว่า พวกเขาต้องการ มีความสัมพันธ์กับคนไทยทุกๆไป ประสงค์จะพูดภาษาไทยได้บ้าง และต้องการใช้เวลาว่างให้ เป็นประโยชน์

การรู้จักชาวบ้านคนไทยให้มากขึ้น (ภาษา)

ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม - มาภูเก็ตหลายครั้งแล้ว คุณพอรู้จักกับคนไทยบ้างไหม

R57 (ชาย) - มีความสัมพันธ์กับคนไทยน้อยมาก มีแค่คุยทักทายเท่านั้น ตอนสมัยอยู่ที่คอนโด ก็ไม่มีคนไทยอาศัยอยู่ เวลามีปัญหา เช่น น้ำไม่ไหล หรือช่างบ้านเสียงดัง ก็ได้แต่คุยกับพนักงาน ที่ดูแลคอนโด แต่ไม่เคยไปกินข้าวหรือว่าคุยเรื่องสัพเพเหระกับคนไทยเลย

R58 (หญิง) - ตลาดสดที่ภูเก็ตใช้ภาษาอังกฤษได้บ้าง แม้คนขายจะไม่รู้ภาษาอังกฤษแต่ก็เข้าใจ ได้ หากเป็นตัวเลขก็ใช้เครื่องคิดเลข ไม่มีปัญหาเหมือนที่เชียงใหม่

R59 (ชาย) - ถ้าไม่รู้ภาษาไทยก็ใช้ภาษาท่าทางได้ ซึ่งการสนทนาก็ไม่ค่อยเหมือนการสนทนา เท่าไหร่ ผมคิดว่าคนญี่ปุ่นที่มากูเกิดน่าจะอยากเรียนภาษาไทย

R60 (ชาย) - ถ้าอยากสนิทกับคน (ไทย) ที่นี้จริงๆ ภาษาเป็นเรื่องสำคัญ เวลาไปซื้อของตามห้าง หรือเวลาไปเล่นกอล์ฟ ไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องภาษาหรอก

R61 (หญิง) - แต่ก็ยังรู้สึกเสียตายอยู่ที่คุยกับคนไทยไม่ได้ ฉันรู้สึกว่าอยากพูดไทยได้ด้วย แต่บางทีก็พูดไม่ได้เลย ทำอะไรต่อก็ไม่ได้ บางทีก็รู้สึกหงุดหงิดเหมือนกัน

ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม - ถ้ามีหน่วยงานหรือสถาบันที่สอนภาษาไทยให้จะเรียนไหม

R58 (หญิง) - อยากเรียนค่ะ

ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม - ในกรณีที่มีกิจกรรมที่ได้ใช้ภาษาไทยจะเข้าร่วมไหม

R61 (หญิง) - อยากไปค่ะ อยากไปอยู่ในสังคมคนไทยบ้าง อยากเข้าร่วมกิจกรรม

R60 (ชาย) - ในเมืองก็มีสถาบันสอนภาษา แต่ไม่ค่อยรู้สึกอยากไปเรียนแบบนี้ อยากเรียนแบบสบายๆ มากกว่า

R59 (ชาย) - ถ้าหมู่บ้านหรืออำเภอมีการสอนภาษาไทยให้ก็จะดี

ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม - คิดว่าเรียนภาษาไทยด้วยการทำกิจกรรมดีกว่าการเรียนแบบมีอาจารย์สอนหรือเปล่า เหมือนกับคนญี่ปุ่นอธิบายด้วยภาษาญี่ปุ่น คนไทยอธิบายด้วยภาษาไทย

R57 & R58 (ชายและหญิง) - ชอบแบบนี้จังเลย

R60 (ชาย) - แบบนี้น่าจะได้ประโยชน์มากที่สุด

หากแต่นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นผู้สูงอายุก็มีความกังวลว่า คนไทยจะให้ความสนใจตนเอง ในฐานะนักท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด

R60 (ชาย) - สำหรับพวกเราหรือคนญี่ปุ่นอื่นๆ ที่อยู่ประเทศไทย ทุกคนคิดอยากจะสร้างความสัมพันธ์กับคนไทย แต่ก็ไม่รู้ว่าคนไทยคิดยังไงกับพวกเรา คนไทยอยากร่วมทำกิจกรรมกับคนต่างชาติหรือเปล่า สงสัยว่าคนไทยไม่ค่อยอยากทำกิจกรรมกับคนต่างชาติสักเท่าไร

R61 (หญิง) - คนไทยอาจคิดว่าเราเป็นแค่นักท่องเที่ยวหรือเปล่า หรือแค่คิดว่า พวกเรามาเพื่ออยู่เมืองไทยสบายๆ แล้วก็กลับ

R57 (ชาย) - คนไทยก็เลยคิดว่าเราไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตเขา พวกเขามองเราแบบนี้หรือเปล่านะ

ผลของการพูดภาษาท้องถิ่นไม่ได้คือ การต้องจ่ายแพงแบบไม่อาจต่อรองได้

R61 (หญิง) - คอนโดที่พักอยู่ไม่ได้เตรียมเรื่องรถโดยสาร ถ้าไม่มีรถเวลาอยากไปไหนก็ต้องจ้าง

R59 (ชาย) - รถตุ๊กตุ๊ก หรือมอเตอร์ไซด์รับจ้าง ทุกครั้งต้องต่อรอง แล้วก็แพงด้วย

R58 (หญิง) - แพงจริงๆ เพราะว่าเราเป็นนักท่องเที่ยวคนญี่ปุ่น อยากไปที่นั่นที่นี้ ก็บอกว่า 500 บาท แพงขนาดนี้เชียวนะหรือ

R57 (ชาย) - สิ่งที่ยากจะขอร้องเรื่องหนึ่งก็คือ เรื่องการขนส่งนี้แหละ ภูเก็ตเป็นเมืองท่องเที่ยว มีรถสำหรับการท่องเที่ยวเยอะมาก (อย่างรถตุ๊กตุ๊ก รถแท็กซี่ รถตุ้) แต่ทุกครั้งที่คนขับรถเรียกเรา ให้ขึ้นรถ เราต้องต่อรองราคา สำหรับนักท่องเที่ยวแล้วแบบนี้รู้สึกลำบากใจมาก

R61 (หญิง) - ไม่มีราคาที่ชัดเจนว่าจากที่ไหนไปที่ไหนราคาเท่าไร ถ้ามีราคาชัดเจนก็จะใช้รถแบบนี้ด้วยความสบายใจ

R59 (ชาย) - ที่ภูเก็ตก็มีแท็กซี่มีเตอร์ แต่ไม่ได้ใช้เพราะว่าปิดเครื่องมิเตอร์ตลอด เพราะฉะนั้นเวลาใช้แท็กซี่มีเตอร์ที่ภูเก็ตมีความรู้สึกว่ามันว่างใจ

R57 (ชาย) - แท็กซี่มีเครื่องมิเตอร์ แต่มากกว่า 90 เปอร์เซ็นต์ไม่ได้ใช้

R58 (หญิง) - อยากต่อรองก็ต่อรองไม่ได้

R59 (ชาย) - เพราะว่าเราพูดภาษาไทยไม่ได้

กลยุทธ์ในการปรับตัวด้านการคมนาคมประจำวันของชาวญี่ปุ่นเหล่านี้ ได้แก่

R57 (ชาย) - พวกเราอยู่ที่นี้สามเดือนวันสามเดือนจะเช่ารถก็ไม่คุ้ม ตอนนีพวกเราเลยพยายามหันมาใช้รถสาธารณะ อีกรายเราเองก็มีเวลาว่างเยอะ เวลาไปป่าตองก็ใช้รถสาธารณะ ก็สนุกดี

R58 (หญิง) - สนุกจริงๆ มีรถโดยสารออกจากหน้าห้างด้วย อยากจะลองนั่งก็เลยขึ้นรถดู มีคนไทยถามว่าเป็นคนญี่ปุ่นหรือเปล่า พอตอบว่าใช่ คนไทยก็ให้ส้มมาทานด้วย เลยรู้สึกว่าน่าจะสนุกแน่ๆ ถ้าเข้าใจภาษาไทย ก็จะช่วยกันได้อย่างสนุกสนาน

R60 (ชาย) - รถสาธารณะนอกจากคนไทยใช้แล้ว ก็มีชาวตะวันตกใช้บริการเยอะ ราคาถูกด้วย

ส่วนอุปสรรคของการเรียนรู้จักคนไทยท้องถิ่นด้วยตัวเองของบรรดานักกอล์ฟสูงอายุชาวญี่ปุ่นเหล่านี้ ได้แก่

R57 (ชาย) - มีโอกาสที่จะเจอกับคนไทยน้อยมาก ที่สนามกอล์ฟมีคนไทยที่เป็นคนรวยเท่านั้น เพราะฉะนั้น จะรู้จักกับคนไทยทั่วไปยากมาก เลยคิดว่าพัตกอล์ฟที่บ้านพักนี้น่าจะดีกว่า

R58 (หญิง) - ที่เมืองไทยไม่มีชมรมผู้สูงอายุเหมือนที่ญี่ปุ่นหรือ

ผู้ดำเนินการอภิปรายกลุ่ม - น่าจะมีชมรมผู้สูงอายุคนไทย อย่างที่ อบต. (องค์การบริหารส่วนตำบล) มีกลุ่มสำหรับผู้สูงอายุคนไทยเพื่อการดูแลสุขภาพด้วย

R59 (ชาย) - ที่ภูเก็ตมีสวนสาธารณะน้อย เวลาอยากไปเดินเล่นช่วงเช้าหรือช่วงเย็นๆ ทำไม่ได้สะดวกเพราะกลัวสุนัขที่คอยเห่า ถ้าไปสวนสาธารณะได้ก็อาจรู้จักกับคนไทยที่ไปออกกำลังกายบ้าง ถ้ารัฐบาลช่วยเพิ่มโอกาสให้ก็จะดี

R60 (ชาย) - ถ้าอยากไปก็ไปยาก เดินไปก็ไปไม่ได้เพราะการจราจรที่นี่ไม่ค่อยดี แล้วก็สุนัขข้างทางเยอะ ไม่รู้ว่านี่เจ้าของหรือเปล่า หรือว่าเป็นสุนัขจรจัด

R57(ชาย) – นี่เป็นปัญหาอย่างหนึ่ง สุนัขข้างถนนเยอะมาก เพื่อนถูกกัดมาแล้วสามครั้ง แย่มากเลย

R58 (หญิง) – เพราะพวกเราเลือกจะพักใกล้ซูเปอร์มาร์เก็ตหรือห้างหรือร้านค้าๆแบบนี้ เพราะฉะนั้นเลยไม่ค่อยมีโอกาสที่จะเจอกับคนไทย

การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

(R60) ตัวเองชอบพฤกษชาติมาก ดูแลดอกไม้ทุกวัน ที่ถนนหรือที่แถวบ้าน ทำให้ดูสวยงามทั้งหมด ชอบช่วยทำความสะอาดทุกวัน วันละนิดวันละหน่อย แล้วก็เลี้ยงสุนัขสองตัวด้วย ชีวิตอยู่อย่างสงบ ไม่รีบร้อน ในแต่ละวันคิดอยู่เสมอว่ามีอะไรที่พอจะช่วยให้หรือเปล่า

R58 (หญิง) – สมัยอยู่ที่ภูเก็ตทาวนข้างๆ บ้านมีเด็กเล็ก ฉันทสอนเรื่องพับกระดาษให้ แต่พวกเด็กๆ ไม่ค่อยสนใจเรื่องพับกระดาษเท่าไร ปกติการพับกระดาษเป็นเรื่องที่คนต่างชาติสนใจเยอะมาก

R61 (หญิง) - คนตะวันตกสนใจมากเรื่องพับกระดาษของญี่ปุ่นนะ

R58 (หญิง) - คนญี่ปุ่นที่ไปอเมริกาบอกว่ามีคนสนใจเรื่องนี้มาก

R61 (หญิง) - คนตะวันตกบอกว่าสุดยอด แต่ที่ภูเก็ตคนไม่ค่อยให้ความสนใจมากเท่าไร

R 60 (ชาย) - เพื่อนที่ฮ็อกไกโดสามารถร่าญี่ปุ่นได้ ชงชาญี่ปุ่นได้ เขาเคยถามว่า ที่ภูเก็ตมีสถานที่ให้โซ่วใหม่ แต่คิดว่าคนไทยส่วนใหญ่คิดแต่เรื่องทำมาหากินมากกว่า เพื่อนก็เลยตัดใจไปแล้ว และบอกว่าถ้าทำได้ก็สามารถแลกเปลี่ยนเรื่องวัฒนธรรมได้ด้วย ความจริงเป็นแบบนี้หรือเปล่า

ความสุขของผู้สูงอายุชาวไทย

จากการสนทนากลุ่มกับผู้สูงอายุชาวไทยผู้เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุของ อปท. (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ได้เห็นว่า บรรดาพ่อแม่ปู่ย่าตายายเหล่านี้ต้องการทำตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคมด้วยการเป็น ‘ผู้ให้’ มากกว่าการเป็น ‘ผู้รับ’ และในสายตาของคนรอบข้างแล้ว ผู้สูงอายุคือปูชนียบุคคลของสังคมไทย

การให้ผู้อื่น

(ชาย - ชมรมผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R62 - ได้พบปะพูดคุยกันบ้าง (กับสมาชิกชมรมผู้สูงอายุของ อปท.) มีอะไรก็ปรึกษาหารือกัน ทำให้ลดความกดดันทางจิตใจบ้าง มีความสุขอยู่อีกอย่างหนึ่งก็คือ ถ้าได้ช่วยเหลือสังคมรู้สึกว่าจะมีความสุข เพราะว่าสามารถทำหน้าที่หลายๆ อย่างในการช่วยเหลือสังคมได้

(ชาย - ชมรมผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R63 - ความต้องการของผู้สูงอายุ จริงๆแล้ว อบต. ของเรายังจัดไม่ตรงเป้าหมายและไม่ตรงประเด็น พอถึงงานหนึ่งก็ให้ผู้สูงอายุมารับเสื้อผ้า รับข่าวสาร รับผ้าถุง พวกนั้นไม่ใช่ความต้องการของผู้สูงอายุ ความต้องการของผู้สูงอายุจริงๆ คือ การให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ เพราะว่าผู้สูงอายุคือ ผู้ที่มีความรู้สึกว่าตัวเองหมดความสำคัญแล้ว เพราะฉะนั้น ความต้องการคือ การทำประโยชน์ให้แก่ชุมชน การให้แก่ผู้อื่น เช่น ให้ความรู้ เราสอนเด็กให้ทำนู่น ทำนี่ ทำนั่น จึงจะเป็นผู้สูงอายุที่มีความสุข ขอฝากว่า ต้องพัฒนาที่ร่างกายและสุขภาพจิต จึงจะได้รับความสุขที่สมบูรณ์ของผู้สูงอายุ

(ชาย - ชมรมผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R64 - ผู้สูงวัยคงต้องการสุขภาพที่แข็งแรง ร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ ในชมรม (ผู้สูงอายุ) และร่วมทำกิจกรรมอื่นๆ ด้วยกัน เช่น ออกกำลังกาย รำไม้พลอง รำ 4 ภาค และร่วมการปฏิบัติพิธีการต่างๆ

(หญิง - สื่อสารมวลชน)

R65 - เท่าที่สัมผัส หญิงไทยสูงวัยมักมีความอยากรู้และพยายามพูดคุยกับคนต่างชาติราวกับเป็นลูกหลาน พวกเขาอยากดูแล มีความห่วงใย และมีความเป็นมิตรกับคนต่างชาติมาก

(หญิง - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R66 - สิ่งที่เราต้องการก็คือ การมีสุขภาพแข็งแรงและมีการพัฒนาจิตใจ การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมทำให้สดชื่นขึ้น ไปวัดบ้าง หรือการออกกำลังกายร่วมกันตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลาบ่ายสามโมงถึงสี่โมงครึ่ง เวลาว่างงานกิจกรรมต่างๆ ขอให้เชิญมาเถอะ ทุกคนมีความมั่นใจในตนเอง และคิดว่าในวัยเกษียณของเราต้องการเพียงแค่นี้ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากชมรมผู้สูงอายุทั้งภูเก็ท ทางถลางบ้าง ทางป่าตองบ้าง ไปกันเรื่อยๆ คิดว่านี่คือสิ่งที่ผู้สูงอายุต้องการ และคิดว่าผู้สูงอายุทางญี่ปุ่นก็คงต้องการอย่างนี้เหมือนกัน

(ชาย - ชมรมผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R67 - ความต้องการของผู้สูงอายุ คือ ความสุขในบ้านปลายชีวิต ความสุขคือการให้ จะทำอย่างไรก็แล้วแต่ อย่าให้ผู้สูงอายุเป็น 'ฝ่ายรับ' อย่างเดียว ควรเป็น 'ฝ่ายให้' บ้าง เพื่อจะได้มีความรู้สึกว่าตนเองมี 'ความสำคัญ' ต่อสังคม

(ชาย – ชมรมผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R68 – เมื่อทุกคนเมื่อมีอายุมากขึ้น สิ่งสำคัญคือการแสวงหาเพื่อน จะทำอย่างไรในการนำคนแก่ทั้งหมด สว.(คนสูงวัย) ทั้งหมดอยู่กันอย่างเป็นเพื่อน ทุกอย่างก็จะราบรื่น ทั้งเรื่องวัฒนธรรมความเป็นอยู่ น่าจะได้มีการพูดคุยกันได้ แต่ความเป็นเพื่อนสำคัญที่สุด

การเป็นปูชนียบุคคล

(หญิง – สื่อสารมวลชน)

R69 – ในปัจจุบันนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ สนับสนุนให้จัดตั้ง 'ชมรมผู้สูงอายุ' คือ การมีแกนนำผู้มีความรู้ อาจเป็นครูบาอาจารย์ที่เกษียณอายุไปแล้วหลายปี หรือผู้ที่อยู่ในอาชีพอื่นๆ จะได้รับการยกย่องเพื่อให้เป็นแกนนำด้วย มีการจัดกิจกรรมที่ชัดเจนพอสมควร อย่างในเขตเทศบาลของภูเก็ต ผู้สูงอายุไทยจะร่วมกับโรงพยาบาลวชิระภูเก็ต (โรงพยาบาลของรัฐ) พร้อมกับโรงพยาบาลเอกชน คือ โรงพยาบาลกรุงเทพภูเก็ต โดยจัดให้มีกิจกรรมการออกกำลังกายด้วยไม้พองหรือด้วยเชือก ส่วนที่สองคือ การถ่ายทอดความรู้ โดยจัดให้นักวิชาการด้านสุขภาพอนามัยมาบรรยายเพื่อโภชนาการที่ดีของผู้สูงอายุ หรือเพื่อการดูแลรักษาตัวเอง ผู้สูงอายุบางครั้งจะได้รับเชิญให้เล่าเรื่องต่างๆ ให้เด็กๆ ฟัง หรือเป็นวิทยากรผู้ให้ความรู้แก่เยาวชน

4. กิจกรรมร่วมกันที่เสนอแนะ

การร่วมทำกิจกรรมทางสังคมด้วยกันระหว่างผู้สูงอายุชาวไทยและผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นนั้น มีอยู่มากมาย โดยสามารถแบ่งออกเป็นความสนใจด้านงานหัตถกรรม อาหาร กีฬา กิจกรรมท้องถิ่น งานอาสาสมัคร การกีฬา และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งที่มีชื่อเสียงของท้องถิ่น

(ชาย – สื่อสารมวลชน)

R70 – ถ้าพูดถึงคนไทยสูงอายุคิดว่าน่าจะชอบที่จะสอนภาษาไทยให้กับคนที่สนใจ

(หญิง – สื่อสารมวลชน)

R71 – รู้สึกว่า คนไทยผู้สูงอายุชอบเรียนรู้วัฒนธรรมต่างๆ เพราะมีคนต่างชาติหลังไหลมาภูเก็ตเป็นจำนวนมาก พวกเขาสนใจเรื่องพวกนี้จริงๆ

(ชาย- สื่อสารมวลชน)

R72- น่าจะดีถ้าเป็นโครงการแลกเปลี่ยนทางภาษาแบบงานอาสาสมัคร เช่น คนไทยสอนภาษาไทยให้คนญี่ปุ่น และคนญี่ปุ่นสอนภาษาให้คนไทย เพราะคนญี่ปุ่นชอบเรียนภาษาเอามากๆ คนญี่ปุ่นชอบเรียนรู้ไม่ว่าจะรู้อะไรบ้างหรือไม่ก็ตาม แต่พวกเขาก็ยังรู้สึกสนุกสนานกับกระบวนการเรียนรู้ ยิ่งถ้าเป็นเรื่องการได้รู้จักอีกภาษาหนึ่งเพิ่มถือว่าเป็นเกียรติประวัติของเขาเลย ตัวอย่างคนญี่ปุ่นจำนวนมากที่สมัครเรียนภาษาอังกฤษในญี่ปุ่นเป็นตัวอย่าง

(หญิง - สื่อสารมวลชน)

R73 - ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นเห็นคุณค่าของสุขภาพที่ดี น่าจะมีกิจกรรมการออกกำลังกายร่วมกับคนไทยอย่างเป็นทางการ อย่าง Tai chee ที่นิยมมากในญี่ปุ่น

(ชาย - ชมรมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R74 -ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุปี 2546 กระทรวงสาธารณสุขจะเน้นเรื่องการดูแลสุขภาพ (เช่น การทานอาหาร การออกกำลังกาย) การเดินชูล้ำๆ การรำสี่ภาค การส่งเสริมด้านการอาชีพ เพื่อให้ผู้สูงอายุรวมกลุ่มกันใช้ความรู้ความสามารถที่มีให้เป็นประโยชน์ ป้องกันสมองเสื่อมเร็วเกินไป เช่น อาจร่วมกันทำดอกไม้จัน บั้นหม้อดินเผา ทำน้ำส้มแขก ร่วมกิจกรรมฅาปนกิจ สงเคราะห์ และพอมิใครเจ็บไข้ได้ป่วยก็พากันไปเยี่ยมเยียนที่บ้านหรือโรงพยาบาล

(ชาย - สื่อสารมวลชน)

R75 - ภาษาน่าจะเป็นอุปสรรคใหญ่ เพราะคนสูงอายุญี่ปุ่นไม่ค่อยพูดภาษาอังกฤษ แถมยังชอบอยู่กับเป็นกลุ่มก้อนและพูดแต่ภาษาญี่ปุ่น แล้วจะให้มาพูดคุยกับผู้สูงอายุชาวไทยจึงยังนึกไม่ออก เว้นแต่เป็นเรื่องความบันเทิงอย่างเทศกาลภาพยนตร์ที่ต่างก็นำภาพยนตร์ของตนเองมาแสดง ก็พอจะเป็นไปได้

(ชาย - สื่อสารมวลชน)

R76 - ถ้าจัดกิจกรรมที่มีการวางแผนล่วงหน้าอย่างการเล่นกอล์ฟก็น่าจะไม่มีอุปสรรค แม้จะมีปัญหาเรื่องภาษาอยู่บ้าง แต่พวกเขาก็ยังร่วมเล่นกอล์ฟกันได้อยู่ดี

(หญิง - สื่อสารมวลชน)

R77 - อาจเป็นเรื่องของอาหารก็ได้ เพราะญี่ปุ่นก็มีอาหารอร่อย และอาหารไทยก็มีชื่อเสียง

(ชาย - สื่อสารมวลชน)

R78 - เรื่องอาหารนี้เป็นเรื่องดีทีเดียว เพราะการท่องเที่ยวด้านอาหารในญี่ปุ่นเป็นเรื่องใหญ่มาก ผู้คนจะขับรถมาวันเสาร์-อาทิตย์ราว 5 ชั่วโมงไปยังจังหวัดที่มีชื่อเสียงเรื่องอาหารเพื่อไปทานอาหารตัวเป็นๆ ที่นั่น

(หญิง - สื่อสารมวลชน)

R79 - เรื่องของวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ อย่างถ้าเป็นช่วงไหว้พระจันทร์ก็อาจจะแสดงพิธีการไหว้พระจันทร์ของไทย และถามว่าที่ญี่ปุ่นเขาทำอย่างไรกันบ้าง

(ชาย - สื่อสารมวลชน)

R80 - เพราะคนญี่ปุ่นนับถือศาสนาชินโตนิกายอะไรก็แล้วแต่ ก็น่าจะมีการจัดตั้งชมรมขึ้นมา แล้วก็แลกเปลี่ยนพบปะทำกิจกรรมร่วมกัน อย่างเช่นไปวัดด้วยกัน

(ชาย - อาจารย์)

R81 - อย่างการสาธิตการทำขนมหรือพวกจักสาน การรำโนรา

(ชาย - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R82 - กิจกรรมการปลูกป่าดีไหมครับ

(หญิง - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R83 - ช่วยทำความสะอาด เก็บขยะดูแลต้นไม้ ดูแลสถานที่สาธารณะ แบบเพื่อนช่วยเหลือเพื่อน

(ชาย - ชมรมผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R84 - สามารถมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเรื่องการดูแลสุขภาพ ชนบธรรมเนียมประเพณี อาจใช้ภาษาใบ้ก็ได้ แต่ต้องเข้าใจกันก่อนนะ ถ้าส่วนราชการให้การสนับสนุนและให้การช่วยเหลือเป็นตัวกลางให้ เช่น ฝ่ายสวัสดิการของ อบต. ก็จะได้

(ชาย - สื่อสารมวลชน)

R85 - คนญี่ปุ่นเป็นคนมีความสุขมาก ชอบทำงานอดิเรกและไม่ชอบนั่งเฉยๆ คนญี่ปุ่นชอบทำให้ตัวเองมีภารกิจอยู่ตลอดเวลา เช่น ทำงานหัตถกรรมดั้งเดิม (การจัดดอกไม้ของหญิงญี่ปุ่น) และ

การปรุงอาหาร คนญี่ปุ่นมักชอบทำกิจกรรมและมีสุขภาพที่ดี ถ้าพวกเขาอยู่ในหมู่บ้านคนเกษียณ
ใจกลางเมืองและมีกิจกรรมที่เตรียมไว้ล่วงหน้าทุกวันก็จะดี

(ชาย - สื่อสารมวลชน)

R86 - ถ้าสามารถสร้างกิจกรรมที่แลกเปลี่ยนกันได้ เช่น คนไทยก็แบ่งปันหัตถกรรมไทยบางอย่าง
และคนญี่ปุ่นก็ทำเหมือนกัน น่าจะเป็นเรื่องที่ประสบความสำเร็จอย่างมาก

(หญิง - ชมรมผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R87 - มีหลายอย่างร่วมทำกันได้ อย่างการทำขนมแข่ง ขนมข้าวดอก ขนมทางใต้ คือทำได้ทุก
อย่าง

(ชาย - ชมรมผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R88 - การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ภูเก็ตทำได้ตลอดทั้งปีเพราะมีกิจกรรมต่างๆ อยู่ทุกเดือนซึ่ง
สามารถแลกเปลี่ยนกันได้ เราก็ดูของเขา เขาก็มาดูของเรา ส่วนเรื่องภาษาทั่วโลกคุยกันได้
ภาษาไปก็คุยกันได้ เขาแสดงให้ดู เราก็รู้แล้ว เราแสดงให้เขาดู ก็เห็นแล้วว่าทำยังไง เริ่มตั้งแต่
วันตรุษจีน วันไหว้เทวดา วันไหว้บรรพบุรุษ เทศกาลขนมเต่า เทศกาลสงกรานต์ เทศกาลไหว้
พระจันทร์ เทศกาลกินผัก วันสารทไทย งานลอยกระทง จะเห็นได้ว่าภูเก็ตมีงานวัฒนธรรม
ตลอดทั้งปี

(ชาย - ชมรมผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R89 - เรื่องอาหารของภูเก็ตเป็นที่เลื่องชื่อนักท่องเที่ยวพอสมควร ทำอย่างไรให้ญี่ปุ่นเข้ามาพร้อมกับเรา
แล้วทำอาหารด้วยกัน นอกจากศิลปะหัตถกรรมด้วยกันแล้ว อยากรู้ก็ตาม อาหารต้องเป็นอะไร
ที่แปลกแยกจากญี่ปุ่นพอสมควร เพราะฉะนั้นเขาอาจจะอยากให้ชาวบ้านทำอาหารของภูเก็ตให้
ดูแล้วนั่งทานด้วยกัน แล้วอีกวันเขาก็สาธิตอาหารของเขาแล้วก็นั่งทานด้วยกัน ซึ่งก็รู้สึกมีความ
ผูกพันดีมาก

(หญิง - ชมรมผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R90 - กิจกรรมที่ผู้สูงอายุทำร่วมกัน เช่น การทำผ้าบาติก (ผ้าเช็ดหน้า ผ้าพันคอ) การสาน
ตะกร้าโดยใช้เอ็นสังเคราะห์ ผู้เชี่ยวชาญจะสอนการถักทอ ผู้สูงอายุก็ร่วมฝึกทำได้ ทำ
เครื่องประดับ เพ็ชร์ผ้าถุง (ผ้าสะโพรง ผ้าปาเต๊ะ) การร้อยลูกอย่างง่ายๆ คิดว่ากิจกรรมเหล่านี้
ทางชุมชนทำอยู่แล้ว หากจะเชิญผู้สูงอายุญี่ปุ่นมาร่วมด้วยคงเป็นไปได้ ทางการศึกษาออก
โรงเรียนก็มาสอนผู้สูงอายุด้วย เขาสอนให้ทำน้ำมันชีวภาพ ทำแชมพูสระผมโดยใช้ดอกอัญชัน
เต๋ยวนี้ชุมชนได้รับงบประมาณจากท้องถิ่นมาก เราก็ไปร่วมกับเขาด้วย

(ชาย—ชมรมผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R91 – ความเหลื่อมล้ำของอำนาจการต่อรองทางวัฒนธรรมมีอยู่ต่างกัน ที่ผ่านมากคนไทยมักอ่อนน้อมต่อมตน มีอะไรก็พยายามยอม แต่คนญี่ปุ่นอาจไม่ใช่ออย่างนั้นเพราะเขาอาจมีอำนาจการต่อรองที่สูงกว่า และเพราะญี่ปุ่นเป็นประเทศพัฒนาแล้ว และมีฐานะทางการเงินดีกว่า แต่เท่าที่สัมผัสเขาก็อยากมาพูดคุยกับคนไทยอยู่เหมือนกัน

(หญิง—องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R92 – ถ้ามาอยู่แบบลองสเดย์ก็น่าจะไปหาปลา กรีดยาง ทำนา กับคนไทย

(หญิง—องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R93 – อาจมาดึกลองยาวกัน เพราะว่าชมรมที่หาดสุรินทร์มีการเล่นกลองยาว คนญี่ปุ่นอาจมีเครื่องดนตรีญี่ปุ่นมาเล่น มาเปลี่ยนกันแสดงให้ดู

(หญิง—องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R94 – คนญี่ปุ่นอาจมีโอกาสใส่ชุดยาหย่าที่เป็นชุดพื้นเมืองของภูเก็ต เพราะผู้สูงอายุญี่ปุ่นชอบแต่งตัวแบบย้อนยุค

(ชาย—องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R95 – บางครั้งก็มีกลุ่มชาวญี่ปุ่นมาแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม คือ ในพื้นที่ของ อบต. เองมีคนมุสลิมจำนวนมากประมาณร้อยละ 80 และเคยมีชาวญี่ปุ่นมาแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมบ้าง โดยอาศัยนอนอยู่ที่มัสยิด (ชาวญี่ปุ่นที่เป็นอิสลาม) มาอยู่มากินกับคนไทย คนญี่ปุ่นมากินน้ำซุ๊ป มากินแกงแพะอยู่ในมัสยิด บางคนมาอยู่นาน 3-4 เดือน ส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นและคนอายุมากกว่า 70 ปี พวกเขาอยากมาแลกเปลี่ยนเรื่องของศาสนา ซึ่งตรงนี้ทำให้ได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน

(หญิง—องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R96 – คนญี่ปุ่นเป็นคนมีคุณภาพ ยิ่งอายุมากยิ่งมีประสบการณ์ ถ้ามาลองสเดย์จริงๆ คนไทยอาจได้รับความรู้จากเขา เช่น ทำอย่างไรประเทศญี่ปุ่นถึงได้เจริญถึงขั้นนี้ เป็นประเทศหนึ่งที่เป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ อาจมีการส่งเด็กเยาวชนเข้าไปพูดคุยขอความรู้จากผู้เฒ่าผู้แก่เหล่านี้

(ชาย - ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น)

R97 - เวลาคุยกันหลายคน ถ้ามีเรื่องที่เหมือนกันก็สามารถคุยได้ เช่น เรื่องอาหาร การตกปลา การเล่นกีฬา การร้องเพลง การเล่นโกะ การคุยเรื่องยาสมุนไพร เรื่องนวดแผนโบราณ หรือแม้แต่ เรื่องการทำความสะดวก

R98 - สิ่งที่ดีที่สุด คือ งานแต่งงาน งานศพของไทย แต่ละสถานที่ทำไม่เหมือนกัน หากคนญี่ปุ่น เข้าร่วมได้ก็จะดี

ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม - ถ้าตำบล (อปท.) เสนอให้คนญี่ปุ่นเข้าร่วมงานจะไปไหม

R98 - ถ้าตำบลจัดก็ไปนะ

(สามีภรรยาชาวญี่ปุ่นผู้สูงอายุ)

R99 (หญิง) - ถ้ามีคนไทยที่ทำอาหารเก่งๆ มาสอนก็น่าจะสนุก คนที่อายุมากแล้วก็น่าจะรู้วิธีปรุงอาหารให้อร่อย

R100 (หญิง) - เรื่องทำอาหารแค่มีวัตถุดิบวางอยู่ข้างหน้า แม้ไม่รู้ภาษาก็ยังเข้าใจกันได้

R101 (ชาย) - เรื่องแบบนี้ถ้ารัฐบาลช่วยจัดการให้โดยไม่ต้องคิดราคาแพงๆ ก็น่าจะได้

R99 (หญิง) - การทำอาหารน่าจะช่วยสร้างความสัมพันธ์กันได้ง่าย

R100 (หญิง) - ทำด้วยกัน กินด้วยกัน ก็จะเข้าใจกันง่าย

(ชาย-ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น)

R102 - เคยมีกิจกรรมใส่ชุดกิโมโนอยู่ครั้งหนึ่ง มีคนไทยมามากแต่มีคนสอนน้อย ลำบากมาก

(สามีภรรยา - ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น)

R103 (หญิง) - ถ้ามีห้องเรียนสอนภาษาญี่ปุ่นก็ดีนะ ถ้าสมาคมญี่ปุ่นไม่จัดการให้ เราก็ทำเองไม่ได้

R104 (หญิง) - ถ้ามีการสอนภาษาไทยให้คนญี่ปุ่นอย่างที่มาเลเซียที่คาเมรอนไอร์แลนด์ ทางอำเภอไทยกับสมาคมญี่ปุ่นอาจร่วมมือกันเปิดคอร์สสอนภาษาญี่ปุ่น มีการสอนรำญี่ปุ่นก็ได้

(ชาย-ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น)

R105 - ประเทศไทยมีวัดเยอะ เวลาพวกเราไปวัดก็แค่ดูเฉยๆ ไม่รู้ความหมายอะไร แม้ว่าที่ญี่ปุ่นจะนับถือศาสนาพุทธเหมือนกัน แต่ถ้ามีคนอธิบายเรื่องศาสนาในประเทศไทยให้ก็จะดี ไม่ใช่แค่ดูเฉยๆ อยากรู้ความหมายด้วย

(ภรรยา – ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น)

R106 - ฉันอยากเรียนนวดไทยค่ะ

R107 - ฉันก็อยากเรียนเหมือนกัน

5. การสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะผู้ดูแลคุณภาพชีวิตของเด็ก สตรี และคนชราในพื้นที่ มี 'ชมรมผู้สูงอายุไทย' หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวชุมชน และหน่วยงานสวัสดิการ ทั้งยังมีงบประมาณเพื่อการดำเนินการท้องถิ่น จึงอยู่ในฐานะที่สามารถให้การสนับสนุนกิจกรรมทางสังคมตั้งที่กล่าวมานี้ระหว่างผู้สูงอายุชาวไทยและนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นได้ใน 3 ประการ ได้แก่

ในฐานะการท่องเที่ยวชุมชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการการท่องเที่ยวลงสเดย์โดยชุมชนระหว่างคนญี่ปุ่นวัยเกษียณกับผู้สูงอายุชาวไทยนั้น แม้จะเป็นเรื่องใหม่มากของจังหวัดภูเก็ต ในการนำเอาผู้คนจากสองวัฒนธรรมที่แตกต่างมาดำเนินกิจกรรมร่วมกันทางสังคม และแม้จะเป็นการจุดประกายของการท่องเที่ยวทางเลือกในโครงสร้างที่แข็งตัวของการท่องเที่ยวกระแสหลัก (Highly structured mass tourism) ของภูเก็ตก็ตาม หากแต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งก็เริ่มมีความคิดเกี่ยวกับการสร้างความยั่งยืนให้การท่องเที่ยวทางเลือกในบางพื้นที่แล้ว

การกระจายรายได้ให้ชุมชนอย่างเป็นธรรม

(หญิง – อาจารย์)

R108 - มีหลาย อบต. ที่พยายามช่วยเหลือเรื่องการพัฒนา อย่างเช่นตอนนี้ ก็มี อบต. บางแห่งติดต่อมาให้มหาวิทยาลัยทำวิจัยเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของการพัฒนาเกาะๆ หนึ่ง ซึ่งตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของ อบต. ว่า ควรจะพัฒนาอย่างไรให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ในขณะเดียวกันก็เป็นการท่องเที่ยวซึ่งสร้างรายได้ให้กับชุมชนอย่างแท้จริง

การรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

(ชาย – องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R109 - การท่องเที่ยวลงสเดย์ของผู้สูงอายุชาวต่างชาติ นักท่องเที่ยวคงไม่นำขยะมาทิ้งเกลื่อนกลาดเหมือนกับนักท่องเที่ยวอื่นๆ ถ้านักท่องเที่ยวลงสเดย์คนญี่ปุ่นผู้สูงอายุมาพักที่ภูเก็ต

คนไทยผู้สูงอายุอาจพาขึ้นรถสองแถวไปเที่ยวตรงโน้น ตรงนี้ นั่งรถกินลมไปหาดโน้น หาดนี้ ไปดูวัดพระทอง ไปดูทุ่งกลางชนะศึก ไปดูประตูเมืองภูเก็ต ไปดูอดีตสะพานสารสิน อะไรพวกนี้ คิดว่า คนท้องถิ่นคงเต็มใจที่จะให้การสนับสนุน คงไม่ให้อั่งรอยเปอร์เซ็นต์ ให้สัก 95 เปอร์เซ็นต์

(หญิง -องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R110 - ในเมื่อคนญี่ปุ่นมาอยู่เมืองไทย เราก็กพาเขาไปเรียนรู้วัฒนธรรม เพราะว่าสถานที่ซึ่งคนสูงอายุส่วนใหญ่ชอบมักเป็นวัดวาอาราม หรือสถานที่สำคัญทางโบราณคดี หรือทางประวัติศาสตร์ เพราะเป็นการพัฒนาตนเอง และเพิ่มศักยภาพชีวิตของผู้สูงอายุของทั้งสองประเทศให้ดียิ่งขึ้น

การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน

(ชาย -องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R111 - ควรเชิญผู้นำชุมชนเข้ามาร่วมวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวลงสเดย์ชาวญี่ปุ่น เพื่อช่วยกันหาวิธีการจัดการว่า ทำอย่างไรให้นักท่องเที่ยวลงสเดย์ญี่ปุ่นมาแล้วสามารถอยู่ร่วมกับคนไทยสูงวัยได้อย่างยั่งยืน

ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม - การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การมีนักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวซ้ำอีก ไซไหม

R111 - ไซ นอกจากแกนนำชุมชนแล้ว ยังควรให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมด้วยเพื่อตกลงเกณฑ์การจัดการร่วมกันให้เป็นมาตรฐาน อาจมีการอบรม พาดูงาน การ outsource ผู้มีทักษะด้านการจัดการการท่องเที่ยวลงสเดย์มาเป็นโค้ช ตั้งคณะกรรมการประเมินผล รวมทั้งการอบรม ฝึกคนท้องถิ่น (เยาวชน) ด้านทักษะภาษาญี่ปุ่นให้มากขึ้น

ในฐานะตัวกลางการประสานงาน

ตัวกลางการประสานงานด้านที่พักอาศัย

(ชาย -องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R112 - ควรให้ชาวญี่ปุ่นแยกอยู่เป็นบ้านหลังของตนเอง ทำทานเอง แต่อาจมาทำกิจกรรมร่วมกับคนไทยสูงอายุ หรือเป็นกิจกรรมของหมู่บ้านก็ได้

(ชาย - ชมรมผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R113 - ถ้าชาวญี่ปุ่นมาอยู่ประมาณเดือนถึงสองหรือสามเดือน ควรจัดสถานที่ให้อยู่โดยเฉพาะ ซึ่งมีขอบเขต ปลอดภัย และไม่แออัดนัก แล้วมาร่วมกิจกรรมกับผู้สูงอายุไทยได้โดยสะดวก

(หญิง - สื่อสารมวลชน)

R114 - ท้องถิ่นน่าจะเป็นหน่วยงานหลัก เพราะว่าปัจจุบัน ทุกๆ ท้องถิ่นจะมี 'ชมรมผู้สูงอายุไทย' จึงนำประสานงานตรงนี้ได้ ท้องถิ่นค่อนข้างเข้มแข็งและให้ความสำคัญเรื่องผู้สูงอายุ เรื่องของปัญหาสังคม จึงทำให้ท้องถิ่นน่าน่าจะมีศักยภาพที่ทำงานนี้ได้

(หญิงและชาย - สื่อสารมวลชน)

ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม - ท้องถิ่นสามารถจัดการเรื่องการท่องเที่ยวลงสเดย์ได้อย่างไร

R115 (หญิง) - เพราะท้องถิ่นมีหน่วยงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวด้วย เป็นหน่วยงานที่จัดการเรื่องการท่องเที่ยวอยู่แล้ว

R116 (ชาย) - เจอกันครึ่งทางน่าจะดีกว่า คือ ให้เป็นไตรภาคีระหว่าง เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานญี่ปุ่น เพราะท้องถิ่นอาจไม่มีงบประมาณและไม่มีความชำนาญพอที่จะทำ แต่ท้องถิ่นสามารถช่วยเรื่องการสนับสนุนกิจกรรมและเรื่องของผู้สูงอายุ แต่อาจไม่สามารถเป็นผู้ลงทุน ๆ น่าจะเป็นเอกชนมากกว่า อย่าง สุภาลัย พฤษภา เครือดุสิต เซอรادتัน เซ็นทรัล ฮาฟาลี และ CBRE ในภูเก็ต

ตัวกลางการประสานงานด้านกิจกรรม

(ชาย - ชมรมผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R117 - ความต้องการของคนญี่ปุ่นอาจจะไม่เหมือนกับคนไทย เพราะว่าการอยู่กินก็ไม่เหมือนกัน แต่อาจจะใกล้เคียง เช่น การออกกำลังกายร่วมกัน แม้การสื่อสารอาจจะลำบากหน่อย เพราะไม่คุ้นเคยกัน แต่ถ้าเป็นไปได้ก็จะได้มีเพื่อนต่างชาติบ้าง

(ชาย - ชมรมผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R118 - ถ้าเรามีความประสงค์จะให้นักท่องเที่ยวลงสเดย์คนญี่ปุ่นสูงอายุอยู่นานๆ อันดับแรกต้องสร้างความมั่นใจว่า มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อีกประเด็นคือ การต้อนรับขับสู้ การมีความสัมพันธ์ต่อกัน การให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน การเป็นมิตรกัน เหล่านี้ขึ้นอยู่กับจิตสำนึกของคนด้วย

(ชาย — องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R119 - โครงการวิจัยกิจกรรมทางสังคมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุคนไทยและผู้สูงอายุคนญี่ปุ่น ถ้าทำได้ในระดับหนึ่งเชื่อว่าจะเป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่น

(ชาย — องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R120 - เคยคิดหลายๆ ครั้งกับหลายๆ หน่วยงานว่า ผู้สูงอายุสามารถสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว แต่จะเป็นการท่องเที่ยวลักษณะอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ไม่ใช่แค่ชาวญี่ปุ่น แต่อาจรวมถึงอีกหลายๆ ชาติ เพราะคนที่มีสุขภาพแข็งแรงย่อมสามารถไปเที่ยว สามารถเรียนรู้วัฒนธรรม ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ดี ถ้าโครงการนี้เกิดขึ้นได้ที่ภูเก็ต รูปแบบจะเป็นอย่างไร

(ชาย — องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R121 - สำหรับผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น เราไม่รู้ว่าเข้ามาเพื่ออะไร เช่น มาอยู่นานเพื่อให้คนไทยสูงวัย นำเที่ยวหรือไม่ ข้อสองคือ เขาจะมาทำงานร่วมกันหรือไม่ อันที่สามคือ เขาต้องการมาเรียนรู้วัฒนธรรมในจังหวัดภูเก็ตที่หลากหลายหรือไม่ อันที่สี่ คือ เขาต้องการเรียนรู้วิถีชีวิตและต้องการสัมผัสความเป็นอยู่พื้นบ้านของไทยว่าเป็นอย่างไร ต่างกับเขาอย่างไรหรือไม่ เราควรพิจารณาว่ามีความพร้อมหรือไม่ ถ้าเขาจะมาในท้องถิ่นของเราจริงๆ สมควรมีการอบรมให้ความรู้กับผู้สูงอายุในท้องถิ่นว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไหร่ ให้เกิดความพร้อม เช่น การอบรมภาษาญี่ปุ่นขั้นพื้นฐาน จะได้ไม่เขินอายกันอย่างเช่นทุกวันนี้

(ชาย — ชมรมผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R123 - สามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้ แต่ว่าจะให้ใครจัดการ ต้องมีสักหน่วยงานหนึ่งที่ดูแล อย่างท้องถิ่นจัดได้ไหม ถ้าให้ท้องถิ่นจัดก็สามารถทำได้ อย่างกองสวัสดิการก็สามารถทำได้ แต่ว่าจะทำอย่างไรให้กองสวัสดิการมีความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมของญี่ปุ่น และคนญี่ปุ่นที่ประสานงานก็ต้องรู้จักวัฒนธรรมไทยด้วย เพราะฉะนั้น การศึกษาเชิงวัฒนธรรมต้องศึกษาให้ลึกซึ้ง ให้สามารถสร้างความกลมกลืนในสังคม อย่าปล่อยให้ผู้สูงอายุนั่งคุยกันเฉยๆ จะมีอีกกลุ่มหนึ่งใหม่ที่อายุน้อยลงมาหน่อยอย่างวัยแรงงาน อย่างเยาวชนมาร่วมด้วย เพราะผู้สูงอายุก็คงไม่อยากรับคุยกับผู้สูงอายุเพียงลำพังหรอก เราเพียงอยากจะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีเท่านั้น กิจกรรมทางสังคมเหล่านี้เกิดขึ้นได้แน่นอน แต่อาจจะต้องศึกษาเรื่องความแตกต่างทางวัฒนธรรม อาจต้องสร้างองค์กรเพื่อจัดกิจกรรมขึ้น

(หญิง— ชมรมผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R124 - น่าจะมีตัวแทนผู้มีความรู้ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเข้ามา อาจจะเป็นตัวแทนจากหน่วยงานราชการ หรือตัวแทนชุมชนซึ่งได้รับการอบรมมา และมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมญี่ปุ่น เข้ามาเป็นตัวประสานว่า จะจัดกิจกรรมร่วมกันอะไรได้บ้าง

(ชาย—องค์กรเกี่ยวกับการท่องเที่ยว)

R125 - สิ่งใหม่ๆ ซึ่งจะเข้าไปในพื้นที่ อย่างน้อยควรให้ชุมชนได้ชั่งน้ำหนัก คำว่า 'ชุมชนยอมรับ' หมายถึงว่า ถ้ามีการเสนอกิจกรรมอะไรไป ชุมชนจะยอมรับได้หรือไม่ มีคนอื่นเข้ามาแล้วจะทำลายความเป็นส่วนตัวของคนในชุมชนไหม จะเป็นการทำลายโอกาสของการอยู่กับลูก ๆ หลาน ๆ แบบส่วนตัวไหม จะรบกวนภารกิจที่ทำอยู่ประจำไหม โดยเป้าหมายสุดท้ายคือชาวบ้านสามารถมีรายได้เพิ่มขึ้นกับสิ่งที่เขาลงแรงไปหรือไม่ จุดที่จะทำให้เกิดการยอมรับได้ก็คือความพร้อม

เป็นที่เข้าใจได้ว่า อปท. อาจมีความเคลือบแคลงสงสัยเรื่องความแตกต่างระหว่างการแลกเปลี่ยนกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุชาวไทยและผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นของการท่องเที่ยว ลองสแตย์ เพราะที่ผ่านมา ภูเก็ตเคยเกือบจะตระเตรียมจัดทำ 'Nursing home ของคนชราชาวญี่ปุ่น' ที่ตำบลสาคร อำเภอดอนสัก จังหวัดภูเก็ต ประมาณ 4-5 ปีที่ผ่านมา ดังนี้

(ชายและหญิง - สื่อสารมวลชน)

R126 (ชาย) - เคยมีอยู่ช่วงหนึ่ง มีการพูดเปรยๆ กันว่า อยากให้ภูเก็ตเป็นคล้ายๆ กับสถานที่พักระยะยาวของคนเกษียณชาวญี่ปุ่น เพราะว่าภูเก็ตมีความพร้อมในหลายๆ เรื่อง ทั้งในเรื่องของโรงพยาบาลเอกชนที่สามารถรองรับได้ ความพร้อมเรื่องแหล่งท่องเที่ยวสวยงาม และเรื่องของการบินและสนามบินนานาชาติ

R127 (ชาย) - เรื่องนี้บูมอยู่ช่วงหนึ่งราว 4-5 ปีที่แล้ว โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สมาคมการท่องเที่ยวจังหวัด และโรงพยาบาลเอกชนของภูเก็ต

R128 (หญิง) - หลังจากนั้นก็เงียบๆ ไป

R129 (หญิง) - เคยถึงกับกำหนดสถานที่ด้วยซ้ำ ดูเหมือนจะเป็นบ้านสาคร เป็นเขตชนบทของชาวมุสลิม อยู่ใกล้สนามบินที่อำเภอดอนสัก แดงหาดในยาง มีที่ว่างอยู่เยอะและใกล้ทะเล ค่อนข้างเงียบสงบไม่พลุกพล่าน

R130 (หญิง) - คล้ายๆ Nursing home ของคนชรา คือ เงินที่คนญี่ปุ่นได้จากการเกษียณอายุรายเดือนนี้ทำให้เขาสามารถย้ายมาอยู่บ้านเราได้แบบสบายๆ โดยไม่ต้องทำงานเลย

(ชาย- ชมรมผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R131 - เรื่องผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นนี้ เมื่อก่อนมีความรู้สึกว่า ช่วงปี 2540 กว่าๆ ญี่ปุ่นจะตระเวนหาพื้นที่ทั่วโลก เพื่อดูว่าผู้สูงอายุญี่ปุ่นกลุ่มใดชอบจะอยู่ยุโรป ชอบอยู่อเมริกา หรือชอบอยู่เอเชีย เขาจะหาที่รองรับให้ในช่วงปี 2540 กว่าๆ ตอนนี้จะมาเป็นลองสเดย์หรืออะไรไม่ทราบได้

(หญิง- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

R132 - กิจกรรมที่จะมาเที่ยวของผู้สูงอายุนี้ไม่เกี่ยวข้องกับบ้านพักคนชราอะไรอย่างนี้ใช่หรือไม่ เพราะเคยได้ยินมาว่า คนญี่ปุ่นหลังเกษียณอายุแล้วจะมีการจัดสถานที่ มีการทำธุรกิจบ้านพักคนชรา มีการให้บริการโดยลูกค้าชาวต่างชาติที่จะมาอาศัยอยู่ในประเทศไทย

(หญิง- องค์กรเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว)

R133 - นักท่องเที่ยวญี่ปุ่นจะเข้ามาในรูปแบบของนักท่องเที่ยวที่มาพักเป็นระยะเวลาสั้นๆ หรือเข้ามาเพียงแค่วิทยาวัฒนธรรม หรือมาเพื่ออาศัยนานๆ ไปเลยเหมือนกันบ้านพักคนชราชาวญี่ปุ่นในประเทศไทย

ข้อความเหล่านี้มิได้เป็นการกล่าวเกินจริงแต่ประการใด เนื่องจากในปี พ.ศ. 2529 ชาวญี่ปุ่นที่ได้รับเงินบำนาญ⁵⁸ (น. 29) จะได้รับเชิญให้เข้าร่วมโครงการใหม่โครงการหนึ่ง ซึ่งยังจัดว่าเป็นข้อเสนอโครงการที่มีความขัดแย้งกันในตัวเองสูง โดยผู้คิดแรกเริ่มคือ กระทรวงแห่งชาติด้านการค้าและอุตสาหกรรมต่างประเทศของญี่ปุ่นเกี่ยวกับ 'การส่งออกผู้สูงอายุของญี่ปุ่น' โดยให้ชื่อว่า 'Silver Columbia Plan' ซึ่งนำเสนอโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลผู้เพิ่งเดินทางกลับมาจากภารกิจดำรงตำแหน่งที่ประเทศสเปน ผู้ทราบว่า ความแข็งของค่าเงินเยนสามารถซื้อสินค้าและบริการต่างๆ ในประเทศสเปนได้เป็นจำนวนมาก ตามแผนงานนี้เมือง Silver ต่างๆ จะถูกก่อสร้างโดยบริษัทเอกชนญี่ปุ่นเพื่อรองรับการเข้าอยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นในปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นไป ซึ่งนับเป็นปีครบรอบปีที่ 500 ซึ่งโคลัมบัสได้เหยียบย่างดินแดนซึ่งปัจจุบันเป็นประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นครั้งแรก นอกจากที่ประเทศสเปนแล้ว อีกหลายๆ ประเทศในภูมิภาคเอเชียและออสเตรเลีย ยังจัดว่าเป็นพื้นที่เป้าหมายปลายทางของโครงการนี้ด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตามก็ดีบางประเทศในภูมิภาคนี้ได้มีการร้องเรียนจากภาคสาธารณะเกี่ยวกับโครงการดังกล่าวว่า อาจเป็นการขยายอาณานิคมทางประชากรของประเทศญี่ปุ่นด้วยอำนาจของกำลังซื้อที่สูงของค่าเงินเยน ทั้งนี้ ในปัจจุบัน กระทรวงแห่งชาติด้านการค้าและอุตสาหกรรมต่างประเทศของญี่ปุ่นได้ถอดถอนโครงการดังกล่าวออกไปแล้ว แต่ยังคงมีวางร่างแผนงานใหม่ในการร้องขอให้ดินแดน

⁵⁸ Martin, L.G. (1989) The Graying of Japan. *Population Bulletin*, Vol. 44, pp. 1-48.

ต่างประเทศอนุญาตให้มีการออกวีซ่าระยะยาวแก่ชาวญี่ปุ่นผู้สูงอายุ เพื่อกระตุ้นให้บริษัทเอกชนของญี่ปุ่นลงทุนสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในต่างแดนให้ (น. 31)⁵⁹

ด้านองค์กรที่เป็นตัวกลาง

(ชาย-องค์กรเกี่ยวกับการท่องเที่ยว)

R134 – คิดว่าคงหนีไม่พ้นที่จะเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวแทนพี่น้องประชาชน โดยอปท. อาจจะเป็นเทศบาล อบต. (องค์กรบริหารส่วนตำบล) อบจ.(องค์กรบริหารส่วนจังหวัด) ก็ได้ เพราะอย่างน้อยที่สุด คนในชุมชนก็มีตัวแทนที่จะเชื่อมโยงกับกลุ่มชาวบ้านในชุมชน ภาครัฐอาจจะทยอยห่างออกมานิดหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นรัฐส่วนกลางหรือรัฐส่วนภูมิภาค อาจทยอยห่างออกมา แต่ไม่ใช่การไม่ดูแลเลย แต่ทำตัวเป็นตัวเชื่อมและเป็นตัวประสานที่จะเข้าไปช่วยเหลือในสิ่งที่เกินความสามารถของ อปท. หรือในสิ่งที่ อปท. ร้องขอมา โดยคนที่ดำเนินการเองควรเป็นเจ้าภาพซึ่งหมายถึงชุมชนชาวบ้านกับองค์กรระดับท้องถิ่น

2.2.2 ผลการวิจัยเชิงปริมาณจากการวิเคราะห์แบบสอบถาม

ตารางที่ 7 และตารางที่ 8 (ภาคผนวก) แสดงผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างคนไทยผู้สูงอายุและคนไทยอื่นๆ จำนวน 500 ราย และกลุ่มคนญี่ปุ่นผู้สูงอายุจำนวน 74 ราย โดยสามารถสรุปผลพอสังเขปได้ดังนี้

ผลการวิจัยเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 574 ราย (ชาวไทยจำนวน 500 ราย (แบ่งออกเป็นผู้สูงอายุชาวไทยจำนวน 429 รายและอื่นๆ จำนวน 71 ราย และชาวญี่ปุ่นผู้สูงอายุจำนวน 74 ราย) มีอัตราการตอบกลับร้อยละ 76.92 สำหรับคนไทยและร้อยละ 100 สำหรับชาวญี่ปุ่นตามลำดับ) พบว่า ผู้สูงอายุชาวไทยโดยเฉลี่ยมีอายุประมาณ 63 ปี เป็นเพศหญิงประมาณร้อยละ 62 ระดับการศึกษาน้อยกว่าประถมศึกษาประมาณร้อยละ 65 สมรสแล้วประมาณร้อยละ 58 โดยประมาณร้อยละ 87 เกิดในจังหวัดภูเก็ต อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มคนไทยนี้ ร้อยละ 71 (จำนวน 355 ราย) มีความยินดีในการมีกิจกรรมทางสังคมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุคนไทยและคนญี่ปุ่น โดยประสงค์ให้มีกิจกรรมด้านหัตถกรรม (ร้อยละ 34.6) งานอาสาสมัคร (ร้อยละ 23.1) อาหารไทยและญี่ปุ่น (ร้อยละ 19.7) กีฬาไทยและญี่ปุ่น (ร้อยละ 15.8) และกิจกรรม

⁵⁹Martin, L.G. (1989) The Graying of Japan. *Population Bulletin*, Vol. 44, pp. 1-48 (more in "Japanese Elderly Put on Export List", *Hongkong Standard* (August 8, 1986); Hamish McDonald, "Leiter from Silver Columbia" *Far Eastern Economic Review* (February 19, 1987), p. 122; "Japan Drafts Plan to Promote Overseas Travel for elderly," *Honolulu Star-Bulletin* (May 11, 1988), p. A17.

ท้องถิ่น (ร้อยละ 6.8) โดยประสงค์ให้จัดกิจกรรมดังกล่าวทุกๆ เดือน (ประมาณร้อยละ 70) ในลักษณะการเรียนรู้ร่วมกัน (ประมาณร้อยละ 52) หรือการแลกเปลี่ยน ซึ่งกันและกัน (ประมาณร้อยละ 25) ประมาณร้อยละ 60 ของกลุ่มตัวอย่างคนไทยผู้สูงอายุและคนไทยกลุ่มอื่นๆ เชื่อว่าความแตกต่างของภาษาจะเป็นอุปสรรคต่อการมีกิจกรรมทางสังคมร่วมกันและเลือกให้มีล่ามอาสาสมัคร (ร้อยละ 62.0) ด้านที่พักอาศัยของชาวญี่ปุ่นผู้สูงอายุ นั้น คนไทยประมาณร้อยละ 58.0 เห็นว่า ควรใช้ที่พักอาศัยที่มีอยู่แล้ว (เช่น อพาร์ทเมนต์ คอนโดมิเนียม หรือบ้าน) และประมาณร้อยละ 24 เห็นว่า สามารถอาศัยร่วมกับคนไทยได้ด้วยการที่ต่างฝ่ายต่างมีเกณฑ์การคัดเลือกซึ่งกันและกัน โดยเห็นว่าที่พักอาศัยควรอยู่ในจังหวัดภูเก็ต (ประมาณร้อยละ 95) สำหรับการมีตัวกลางประสานงานกิจกรรมทางสังคมระหว่างการท่องเที่ยวแบบลองสเตย์นั้น กลุ่มตัวอย่างคนไทยประมาณร้อยละ 57.0 เห็นว่า ควรเป็นความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานของประเทศญี่ปุ่นที่เกี่ยวข้อง และประมาณร้อยละ 23.0 เห็นว่า ควรเป็นความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยร่วมกับหน่วยงานของประเทศญี่ปุ่น จากการศึกษาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและกิจกรรมทางสังคมพบว่า อายุ เพศ กลุ่มที่สังกัด ระดับการศึกษา ความถี่ของการจัดกิจกรรม ความแตกต่างของภาษาในการสื่อสาร การแก้ไขปัญหาเรื่องภาษา รูปแบบของที่อยู่อาศัยระหว่างการลองสเตย์ และตัวกลางประสานงานการจัดกิจกรรมทางสังคมร่วมกันนั้นล้วนแล้วแต่มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมทางสังคมระหว่างผู้สูงอายุคนไทยและผู้สูงอายุคนญี่ปุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p -value < 0.001 ทุกตัวแปรยกเว้นกลุ่มที่สังกัด p -value เท่ากับ 0.016)

ในภาพรวมกลุ่มคนไทยเห็นว่า

- ควรมีการรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวางจากผู้สูงอายุชาวไทยและชาวญี่ปุ่น
- ควรศึกษาลักษณะของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นและชาวไทยอย่างละเอียด พร้อมทั้งอธิบาย

ผู้สูงอายุให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรม/ ควรมีการประชุมกับชาวบ้านผู้สมัครใจเข้าร่วมให้แน่นอนเพื่อร่วมกันวางแผนในการปฏิบัติอย่างรอบคอบ

- ควรมีการสอบถามระยะเวลาในการลองสเตย์และการจัดตั้งโซนกิจกรรมอย่างเจาะจง
- ควรมีการเตรียมความพร้อมของชุมชนและพื้นที่ในการรองรับการจัดกิจกรรม

แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติ เช่น ภาษาขั้นพื้นฐาน การรบกวนวิถีชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุหรือไม่

- ควรมีการทดลองกิจกรรมและการประเมินผลก่อนการดำเนินการจริง
- ควรให้การสนับสนุนกิจกรรมทางสังคมระหว่างการท่องเที่ยวลองสเตย์เพราะเป็น

การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างสองประเทศ เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมระหว่างกัน เป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุ เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการบริหารบ้านเมืองที่ดี เป็นการพัฒนาสังคมให้มีความมั่นคงและมีความสามัคคีมากกว่าเดิม เป็นการสร้าง

ขวัญกำลังใจและความสามัคคีในหมู่ผู้สูงอายุให้มีความสุขและจิตใจร่าเริง เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต

- เสนอแนะให้ศึกษาอำนาจหน้าที่ของ อปท. อย่างละเอียดในการทำหน้าที่ดังกล่าว
- แนะนำให้เกณฑ์นักศึกษาไทยผู้มีความรู้ด้านภาษาญี่ปุ่นจากมหาวิทยาลัยในจังหวัดมาทำหน้าที่เป็นล่ามอาสาสมัคร
- การส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวแบบลองสเตย์ควรมองเรื่องการอนุญาตให้วีซ่าเข้าประเทศ ปัจจุบัน มีนักท่องเที่ยวต่างชาติอาศัยช่องว่างเข้ามาหาอาชีพทำในพื้นที่ หรือบางคนพยายามจะปรับสมุดเงินฝากธนาคารเพื่อให้ได้วีซ่า (ระยะยาว) แต่พอได้มาอยู่จริงกลับไม่มีเงินพอเมื่อไม่สบายก็มารักษาตัวที่สถานพยาบาลของประเทศไทยโดยไม่มีเงินจ่ายค่ารักษาพยาบาลจนเป็นภาระของรัฐบาลไทย

ผลการวิจัยยังพบว่า ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นโดยเฉลี่ยมีอายุประมาณ 64 ปี เป็นเพศชายประมาณร้อยละ 65 ประมาณร้อยละ 42 ระบุอาชีพเดิม เช่น เคยเป็นพนักงานบริษัทและแม่บ้านเป็นต้น) กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาระดับมัธยมปลาย (ประมาณร้อยละ 40) และระดับมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 35) สมรสแล้วประมาณร้อยละ 72 กลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 83 ระบุบ้านเกิดในประเทศญี่ปุ่นว่า ร้อยละ 27.5 มาจากโตเกียว (ตอนกลางของญี่ปุ่นใน Kanto) ประมาณร้อยละ 10 มาจากโอซาก้า (ตอนกลางของญี่ปุ่นใน Kansai) และประมาณร้อยละ 8 มาจาก Aichi (ตอนกลางของญี่ปุ่นใน Chubu) เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนของเงินจำนวน 100 เยน มีค่าเท่ากับ 37 บาท กลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 21 ระบุจำนวนเงินบำนาญที่ได้รับว่าอยู่ที่จำนวน 2,000,000 เยนต่อปี (ประมาณ 61,666 บาทต่อเดือน) และประมาณร้อยละ 21 ก็ได้รับเงินบำนาญที่จำนวน 3,000,000 เยนต่อปี (ประมาณ 92,500 บาทต่อเดือน) นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 23 มีรายได้จากแหล่งอื่นๆ (เช่น ค่าเช่า) จำนวนน้อยกว่า 1,000,000 เยนต่อปี (ประมาณ 30,833 บาทต่อเดือน) เท่ากับจำนวน 2,000,000 เยนต่อปี (ประมาณ 61,666 บาทต่อเดือน) เช่นกัน โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวนประมาณร้อยละ 13 ได้รับเงินรายได้อื่นๆ จำนวน 4,000,000 เยนต่อปี (ประมาณ 123,333 บาทต่อเดือน) อีกด้วย อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มคนญี่ปุ่นผู้สูงอายุนี้ประมาณร้อยละ 70 (จำนวน 51 ราย) มีความยินดีในการมีกิจกรรมทางสังคมร่วมกับผู้สูงอายุคนไทย โดยประสงค์ให้มีกิจกรรมด้านอาหารไทย-ญี่ปุ่น (ร้อยละ 33.3) งานอาสาสมัคร (ร้อยละ 23.5) กิจกรรมท้องถิ่น (ร้อยละ 17.6) หัตถกรรมไทยและญี่ปุ่น (ร้อยละ 15.7) และกีฬาไทยและญี่ปุ่น (ร้อยละ 9.8) โดยประสงค์ให้จัดกิจกรรมดังกล่าวทุก ๆ เดือน (ประมาณร้อยละ 75) ในลักษณะการแลกเปลี่ยนกัน (ประมาณร้อยละ 42) การเรียนรู้ร่วมกัน (ประมาณร้อยละ 28) และเป็นกิจกรรมอาสาสมัคร (ประมาณร้อยละ 10) ประมาณร้อยละ 90 ของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุคนญี่ปุ่นเชื่อว่า ความแตกต่างของภาษาจะเป็นอุปสรรคต่อการมี

กิจกรรมทางสังคมร่วมกันและเลือกให้มีล่ามอาสาสมัคร (ร้อยละ 96) ด้านที่พักอาศัยนั้นกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นประมาณร้อยละ 90.0 เห็นว่า ควรใช้ที่พักอาศัยที่มีอยู่แล้ว (โดยเลือกบ้านจัดสรรร้อยละ 31.8 เลือกคอนโดมิเนียม ร้อยละ 29.5 และเลือกอพาร์ทเมนท์ร้อยละ 15.9) มีเพียงประมาณร้อยละ 4 ของกลุ่มตัวอย่าง คนญี่ปุ่นผู้สูงอายุที่เห็นว่า ควรพักอาศัยกับคนไทย ผู้สูงอายุด้วยเกณฑ์การคัดเลือกซึ่งกันและกัน โดยเห็นว่า ที่พักอาศัยควรอยู่ในจังหวัดภูเก็ต (ประมาณร้อยละ 98) เช่นที่ Phuket Town (ร้อยละ 13.0) และที่อำเภอถลาง (ร้อยละ 10.9) สำหรับการมีตัวกลางประสานงานการท่องเที่ยวแบบลองสเดย์นั้น กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นประมาณร้อยละ 61.0 เห็นว่า ควรเป็นความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานของประเทศญี่ปุ่นที่เกี่ยวข้อง ประมาณร้อยละ 16 เห็นว่าควรเป็นความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นท้องถิ่นและบริษัทเอกชนของคนไทยร่วมกับหน่วยงานของประเทศญี่ปุ่น และประมาณร้อยละ 12 เห็นว่าควรเป็นความร่วมมือระหว่างบริษัทเอกชนไทยร่วมกับบริษัทเอกชนของญี่ปุ่น จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและกิจกรรมทางสังคมพบว่า จำนวนเงินบำนาญที่ได้รับและจำนวนเงินรายได้อื่นๆ เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมทางสังคมระหว่างผู้สูงอายุคนไทยและผู้สูงอายุคนญี่ปุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p-value 0.003 และ <0.001 ตามลำดับ)

ในภาพรวม กลุ่มผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นเห็นว่า

- ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนาจึงต้องการรู้ว่าผู้คนมีระดับการศึกษา มีสภาพแวดล้อม และรัฐบาลและประชาชนดูแลคนต่างชาติอย่างไร
- แบบสอบถามนี้เป็นครั้งแรกที่สำรวจกับคนเอเชียจึงรู้สึกดีใจมากเพราะมีการพูดถึงคนเอเชียด้วยกันเอง
- ดิฉันรู้สึกประทับใจคนไทยที่มีนิสัยยิ้มแย้ม อ่อนโยน มีน้ำใจ ให้การช่วยเหลือผู้อื่นในแบบที่คนญี่ปุ่นไม่มี
- หากอยู่ประเทศไทยนานกว่านี้แม้ยากจะทำกิจกรรมร่วมกับคนไทยแต่ก็ติดขัดเรื่องภาษาจึงคิดว่าน่าจะเริ่มจากสิ่งที่เป็นไปได้ในชีวิตประจำวันร่วมกันก่อนน่าจะดี
- ปัญหาเรื่องภาษาคงไม่เป็นไร แค่เข้าใจและใจตรงกันก็พอ คนญี่ปุ่นที่เกษียณแล้วเอาเงินมาที่ภูเก็ตทำให้ชาวของในท้องถิ่นนั้นราคาเพิ่มขึ้นไปด้วย นักท่องเที่ยวที่มาภูเก็ตระยะสั้นคิดว่าขาดของประเทศไทยคือชายหาดป่าตองเท่านั้น
- พูดถึงตัวกลางในการประสานงานคิดว่าหน่วยงานที่เป็นตัวกลางในภูเก็ตคงทำได้ยาก เพราะว่าที่นี่ไม่มีบริษัทญี่ปุ่นหรือมีพนักงานคนญี่ปุ่นเหมือนที่กรุงเทพฯ ภูเก็ตมีเพียงสมาคมญี่ปุ่น ซึ่งไม่ได้มีกิจกรรมอะไรมากมาย คนญี่ปุ่นที่ภูเก็ตรู้จักกันเป็นการส่วนตัวหรือผ่านทางอินเทอร์เน็ตมากกว่าผ่านสมาคมญี่ปุ่น ฉันคิดว่าคนญี่ปุ่นที่ภูเก็ตไม่ค่อยรู้จักกันนะ เพราะฉะนั้น ถ้าพูดถึงศูนย์กลางการประสานงานอยากแนะนำว่า เป็นที่กองตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดภูเก็ตซึ่งเป็นสถานที่

ที่คนญี่ปุ่นผู้มีวิชาของสเดย์ต้องไปเสมอๆ ฉันเองชอบอยู่ที่ภูเก็ตและต้องการมีความสัมพันธ์กับคนไทย ถ้ามีการทำกิจกรรมที่ตามมา (ตามแบบสอบถาม)นี้ได้ก็จะดี และยินดีมากพร้อมสนับสนุนอยากรู้จักและอยากเป็นเพื่อนกับคนไทยมากๆ

- ผู้สูงอายุญี่ปุ่นที่อยู่ที่นี่น่าจะสนใจแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมอยู่แล้ว แต่ไม่รู้ว่าผู้สูงอายุคนไทยจะสะดวกหรือไม่ ไม่ควรจำกัดเฉพาะคนญี่ปุ่นเท่านั้น คนต่างชาติคนอื่นๆก็น่าจะสนใจแลกเปลี่ยนหรือทำกิจกรรมร่วมกันด้วย ถ้าหน่วยงานของรัฐบาลเข้ามาจัดการหรือกำหนดทุกอย่างก็คงไม่ดีนัก แต่บางครั้งเราก็ต้องการสถานที่จากรัฐบาลบ้างในการจัดงานหรือจัดกิจกรรมต่างๆ เวลาทำกิจกรรมร่วมกันสิ่งที่สำคัญคือการมีผู้นำที่ดีจะได้เกิดความสุขสนทนา

- พูดถึงหน่วยงานประสานงานของญี่ปุ่นมีหลายแบบ กิจกรรมและที่พักก็มีหลายอย่าง บางทีอาจทำให้การทำกิจกรรมเป็นไปได้ยาก ผู้สูงอายุที่วัยสูงกว่า 60 ปีที่ญี่ปุ่นตอนนี้มีมากกว่า 5 ล้านคนแล้ว แต่ว่าความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยและคนญี่ปุ่นน่าจะเป็นไปได้ยากเพราะมีปัญหาเรื่องของภาษา และคนญี่ปุ่นที่ลองสเดย์ที่ภูเก็ตมีไม่มากนัก ปัจจุบันญี่ปุ่นมีผู้สูงอายุมากขึ้นๆ แต่นโยบายยังคงตามไม่ทันทำให้ผู้สูงอายุมีความกังวลเรื่องการดำเนินชีวิต เช่น การหางานสำหรับผู้สูงอายุเป็นไปได้ยากมากขึ้น ผมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำกิจกรรมร่วมกันดังนี้

(1) การสร้างที่อยู่สำหรับผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นโดยเฉพาะ (ลักษณะคล้ายบ้านพักคนชรา) เพื่อให้คนญี่ปุ่นอยู่ที่นี่ได้นานขึ้น ถ้าประเทศไทยรับคนญี่ปุ่นมากขึ้นก็จะได้รับการลงทุนจากรัฐบาลและเอกชนของคนญี่ปุ่นมากขึ้น ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการมาจากเงินบำนาญที่ผู้สูงอายุได้รับ

(2) ให้ผู้สูงอายุคนไทยรวมกันเป็นกลุ่มและสร้างตึกสำหรับผู้สูงอายุคนไทยอยู่รวมกันไว้ด้วย

(3) การทำกิจกรรมร่วมกันควรระบุวัตถุประสงค์และเป็นกิจกรรมที่มีความหมาย ต้องเป็นกิจกรรมที่สร้างความรู้สึก และมีเหตุผลในการดำเนินชีวิตต่อไปด้วย โดยพื้นฐานแล้วต้องเป็นกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ และสร้างความรู้สึกที่ไม่แถมมาก โดยรัฐบาลไทยและญี่ปุ่นต้องร่วมมือกัน

(4) ประเทศไทยยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุญี่ปุ่นที่จะเข้ามา ในขณะที่ประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอื่นๆมี ผมเป็นผู้สูงอายุแล้ว ถ้ามีตึกหรือสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุก็จะดี

(5) ภูเก็ตเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแต่บางพื้นที่กลับสกปรกมากเรื่องความสะอาดของอาหารและภาชนะใส่อาหารก็น่าสงสัยว่าสะอาดจริงหรือไม่ คนญี่ปุ่นส่วนใหญ่แพ้ง่ายก็เลยอยากให้อุณหภูมิเรื่องนี้ด้วย

- ดิฉันรู้สึกว่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุคนไทยและคนญี่ปุ่นเป็นเรื่องในอุดมคติและคงเป็นไปได้ยาก ฉันเป็นกังวลเรื่องสภาพแวดล้อมต่างๆในชีวิตเวลาอยู่เมืองไทย เช่น คนไทยชอบกินข้าวนอกบ้านบ่อยๆ ไม่มีระเบียบวินัยในการจราจร ต่างกับคนญี่ปุ่นที่มีเงินบำนาญที่ดี

มีสวัสดิการ และการรักษาสุขภาพที่ดี สำหรับฉันทำกับข้าวทานเองสามเวลาทำให้ลูกรักกิน แต่เด็ก
ที่นี่พอเลิกเรียนก็ซื้ออาหารกิน ฉันรู้สึกเป็นห่วง กินที่ไหนก็ทิ้งขยะที่นั่น เดินไปกินไป ถนนหนทาง
ก็มีขยะ ทำให้ฉันรู้สึกเสียใจมากเพราะภูเก็ตเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแต่คนไทยกลับทำแบบนี้

- การอยู่นานๆในต่างประเทศจะมีความปลอดภัยไหมเพราะมีแต่ข่าวอาชญากรรม
ตามหน้าหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์
- หวังว่าอนาคตจะย้ายไปต่างประเทศ

3. อภิปรายผล

ในปัจจุบัน จังหวัดภูเก็ตได้กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายให้เป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเลระดับโลก โดยมุ่งดำเนินการพัฒนาเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์และวัฒนธรรม และพัฒนาอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม จังหวัดภูเก็ตยังต้องเผชิญกับความท้าทายจากปัจจัยภายนอก ทั้งยังประสบปัญหาภายในด้านต่างๆ อันเนื่องมาจากการขยายตัวของการท่องเที่ยวอย่างไร้ทิศทาง และการเผชิญกับการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวกับนานาชาติ จึงมีความจำเป็นต้องเร่งหามาตรการในการแก้ไขและเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการปรับกระบวนการคิด การวางแผน และการปฏิบัติงาน ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศ (น. 1-1)⁶⁰

3.1 ผลการศึกษาตามสมมติฐาน

การศึกษาค้นคว้าพบว่า ผู้สูงอายุคนไทยและนักท่องเที่ยวคนญี่ปุ่นผู้สูงอายุในจังหวัดภูเก็ตต่างมีความพร้อมในการมีกิจกรรมทางสังคมร่วมกันตามทฤษฎี Social Engagement Theory โดย Saito, Lee, and Kai (2007) กล่าวว่า ระดับของการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ จะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับของความสามารถในการควบคุม (ทั้งแบบอาสาสมัครและแบบไม่อาสาสมัคร) และการเตรียมพร้อมในการย้ายสถานที่อยู่อาศัย (อ้างถึง Baglioni, 1989; Schultz and Brenner, 1989) ในการวิจัยของ Saito, Lee, and Kai (2007) พบว่า ผู้ที่ย้ายถิ่นที่อยู่ต้องการแสวงหาสิ่งอำนวยความสะดวกที่ดีกว่าเดิม เช่น ความต้องการมีสิ่งแวดล้อมอันเป็นธรรมชาติ การแสวงหาเขตที่มีอากาศอบอุ่นกว่าอยู่อาศัย รวมทั้งการค้นหากิจกรรมหลังการเกษียณอายุทำ ซึ่งก่อให้เกิดสุขภาวะที่ดีกว่าแก่ผู้สูงอายุเหล่านี้ (อ้างถึง Cuba and Longino, 1991; Speare and Meyer, 1998) เมื่อเปรียบเทียบกับผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับลูกหลานเพียงเพื่อรอการช่วยเหลือ (อ้างถึง Longino, et al. 1991) การเติมเต็มบทบาททางสังคมอย่างเป็นเชิงรุกนี้ถูกระบุว่ามีส่วนสำคัญต่อการมีสุขภาวะของผู้สูงอายุ (อ้างถึง Goto, et al., 2003) ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้ผู้สูงอายุขาดความกระตือรือร้น จึงจำเป็นที่ผู้สูงอายุผู้เดินทางเคลื่อนย้ายสถานที่อยู่เป็นนิจ ต้องมีความสามารถในการสร้างและรักษาบทบาททางสังคมกับหมู่คนในครอบครัว และได้รับการสนับสนุนกิจกรรมทางสังคมจากภายนอกบ้านอีก

⁶⁰ บริษัท ฟิวส์ เทคโนโลยี จำกัด. (2552). *โครงการศึกษาการเพิ่มศักยภาพการรองรับการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต*. รายงานฉบับสุดท้าย. เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552.

ด้วย (น. 229) ⁶¹ การให้การสนับสนุนทางสังคม การสร้างเครือข่ายทางสังคม (เช่น การติดต่อสื่อสารกับครอบครัว กับญาติ กับเพื่อนบ้าน กับเพื่อนฝูง และกับคนรู้จัก) และการมีกิจกรรมต่างๆ ทางสังคม นับเป็นตัวกำหนดสุขภาพทางร่างกาย สุขภาพจิต และการมีอายุยืนยาวก่อนการเสียชีวิตของผู้สูงอายุ ⁶² นอกจากนี้ ตามหลักการของทฤษฎี Successful Aging Theory หรือ การก้าวผ่านการเป็นผู้สูงอายุอย่างประสบผลสำเร็จนี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็น “การหลีกเลี่ยงโรคภัยไข้เจ็บและการทุพพลภาพ การรักษาไว้ซึ่งการทำหน้าที่อย่างดีของร่างกายและพุทธิปัญญา และการคงไว้ซึ่งการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางสังคมและกิจกรรมซึ่งก่อให้เกิดผลิตภาพ” การระบุว่า “ประสบผลสำเร็จ” นั้น หมายรวมถึง การมีชีวิตที่ยืนยาว การมีสุขภาพทางร่างกายและจิตใจที่ดี มีความสามารถทางพุทธิปัญญา มีความสามารถทางสังคม มีความพึงพอใจในชีวิต มีภาวะที่ดีตามความรู้สึกของตนเอง สามารถควบคุมตนเองได้มีส่วนร่วมในชีวิตระดับสูง พร้อมทั้งยังสามารถสร้างผลิตภาพได้อีกด้วย (น.138) ⁶³ ทฤษฎีการมีส่วนร่วม (Activity Theory) ซึ่งเป็นขั้วตรงข้ามกับทฤษฎีการปราศจากการมีส่วนร่วม (Disengagement Theory) อ้างว่า การก้าวผ่านการเป็นผู้สูงอายุอย่างประสบผลสำเร็จนั้น เกิดขึ้นได้ด้วยการดำรงไว้ซึ่งหรือการทดแทนบทบาทและความสัมพันธ์ต่างๆ (อ้างถึง Kessler and McRae, 1982; Leeflang, Klein-Hesselink, and Spruit, 1992; Feinstein, 1993; Adler et al., 1994; Macintyre & Hunt, 1997; Stolzenberg, 2001; Morrow-Howell et al., 2003; Weiss, et al., 2005) งานวิจัยต่างๆ เหล่านี้ ได้สร้างฐานรากขององค์ความรู้ซึ่งกระตุ้นให้มีการพัฒนาโครงการต่างๆ ทางสังคมและโครงการเชิงนโยบาย ซึ่งก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมระดับสูงในบทบาทของอาสาสมัครของบรรดาผู้สูงอายุ เช่น นโยบายของรัฐบาลประเทศญี่ปุ่นซึ่งกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง โดยให้ผู้สูงอายุทำงานแบบบางเวลาทำงานอาสาสมัคร และร่วมกิจกรรมทางสังคมอื่นๆ ซึ่งกระตุ้นให้เกิดการก่อร่างสร้างจิตสำนึกของวัตถุประสงค์หรือแนวคิด Ikigai ⁶⁴ ซึ่งถูกมองว่ามีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ ในสังคม

---

⁶¹ Saito, T., Lee, H., and Kai, I. (2007) Health and motivation of elderly relocating to a suburban area in Japan. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, Vol. 45, pp. 217-232.

⁶² Sugisawa, H., Liang, J., and Liu, X., (1994). Social networks, social support, and mortality among older people in Japan. *Journal of Gerontology*, Vol. 49, pp. S3-S13; Rogers, R.G. (1996) The effects of family composition, health, and social support linkages on mortality. *Journal of Health and Social Behavior*, Vol. 37, pp. 326-338.

⁶³ Willcox, D.C., Willcox, B.J., Sokolovsky, J., and Sakihara, S. (2007) The Cultural Context of “Successful Aging” Among Older Women Weavers in a Northern Okinawan Village: The Role of Productive Activity. *Cross Cultural Gerontology*, Vol. 22, pp. 137-165. Retrieved from DOI 10.1007/s10823-006-9032-0, accessed on 6 July 2010.

⁶⁴ Ikigai หมายถึง “ความรู้สึกว่าชีวิตมีคุณค่าในการดำรงชีวิตอยู่” (“Feeling that life is worth living”) โดยคำกล่าวนี้นับวันแต่จะมีความสำคัญในสังคมผู้สูงอายุของญี่ปุ่นและ

ผู้สูงอายุของประเทศญี่ปุ่นในปัจจุบัน (อ้างถึง Yonemura, 1994; Clark & Ogawa, 1996; Bass, 1996; Fujiwara, Sugihara, and Shinkai, 2005; Weiss et al., 2005) (น. 138)⁶⁵ สังคมญี่ปุ่นผู้สูงวัยถูกรายล้อมด้วยเครือข่ายทางสังคมระดับสูงซึ่งเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมในสังคมได้ เพราะมากกว่าร้อยละ 85 ของชาวญี่ปุ่นวัย 85 ปีขึ้นไปจะมีเพื่อนสนิท (อ้างถึง Japan Cabinet Office, 2003) สมาคมหรือชมรมในชุมชนที่มีอยู่ทุกละแวกบ้านในญี่ปุ่นล้วนส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้านซึ่งมีคนหลายรุ่นวัยอาศัยอยู่ด้วยกันผ่านการจัดกิจกรรมร่วมกันซึ่งเน้นการช่วยเหลือและความร่วมมือของผู้อยู่อาศัย (อ้างถึง Nakata, 2000) ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นจะมีจิตสำนึกอันแรงกล้าของการยึดติดกับเพื่อนบ้าน จาก สำมะโนประชากรของนครโตเกียวแสดงให้เห็นว่า ร้อยละ 70 ของชายและหญิงชาวญี่ปุ่นในวัย 70 ปีขึ้นไปมีอัตลักษณ์ของการเป็นเพื่อนบ้าน (อ้างถึง Tokyo Metropolitan Government, 2002) การมีส่วนร่วมทางสังคมระดับสูงและการมีจิตสำนึกอันเข้มแข็งของการยึดติดกับเพื่อนบ้านจะเป็นคุณลักษณะเด่นของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น (น.543) คุณลักษณะเหล่านี้เองที่ห้ามมองว่า นโยบายสุขภาพต้องเน้นบทบาทของความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนและสถานที่ต่างๆ ในชุมชนเพื่อการดำรงรักษาไว้ซึ่งชีวิตความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ (น.544) ชุมชนซึ่งให้โอกาสแก่ผู้อยู่อาศัยสูงวัยให้เกิดความรู้สึกเชื่อมโยงและมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันนั้น เป็นการช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงไว้ซึ่งสุขภาพและชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีได้ (น. 548).⁶⁶

สำหรับผู้สูงอายุชาวไทยนั้น Fried et al. (1997) อ้างถึง Erikson, Erikson, and Kivnick (1986) กล่าวว่า ภาระของการพัฒนาหลักอันเป็นพื้นฐานของการก้าวผ่านการเป็นผู้สูงวัยอย่างประสบผลสำเร็จ คือ การมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นและอย่างมีความหมาย หรือการ

มีความสำคัญต่อกระทรวงสาธารณสุข แรงงาน และสวัสดิการสังคมของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งได้นำแนวคิด Ikigai นี้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์การส่งเสริมสุขภาพ (อ้างถึง Healthy Japan 2010) เพื่อกระตุ้นให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดีขึ้นและมีชีวิตที่เติมเต็มได้มากกว่าเดิม (อ้างถึง

Nakanishi, 1999 โดย Willcox, D.C., Willcox , B.J., Sokolovsky, J., and Sakihara, S. (2007) The Cultural Context of “Successful Aging” Among Older Women Weavers in a Northern Okinawan Village: The Role of Productive Activity. *Cross Cultural Gerontology*, Vol. 22, pp. 137-165. Retrieved from DOI 10.1007/s10823-006-9032-0, accessed on 6 July 2010)

⁶⁵ Willcox, D.C., Willcox , B.J., Sokolovsky, J., and Sakihara, S. (2007) The Cultural Context of “Successful Aging” Among Older Women Weavers in a Northern Okinawan Village: The Role of Productive Activity. *Cross Cultural Gerontology*, Vol. 22, pp. 137-165. Retrieved from DOI 10.1007/s10823-006-9032-0, accessed on 6 July 2010)

⁶⁶ Morita, A., Takano, T., Nakamura, K., Kizuki, M., and Seino, K. (2010) Contribution of interaction with family, friends and neighbours, and sense of neighbourhood attachment to survival in senior citizens: 5-year follow-up study. *Social Science & Medicine*, Vol. 70, pp. 543–549.

มีบทบาทของการให้หรือโอกาสของการให้คืนสู่สังคม (Generativity) ซึ่งคนสูงวัยจะมีโอกาสของการสร้างตำนาน (Legacy) ของการให้ในวัยเกษียณน้อยลงไปเรื่อยๆ (อ้างถึง Kotre, 1996)⁶⁷ การที่จะกระทำสิ่งเหล่านี้ได้ผู้สูงอายุจะต้องเป็นผู้มีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรงและสามารถทำหน้าที่ต่างๆ ได้ตามปกติ การมีส่วนร่วมทางสังคม (การให้การสนับสนุนและการสร้างเครือข่าย) มีความสัมพันธ์กับสุขภาพที่ดีขึ้น ทั้งนี้ การทำหน้าที่ต่างๆ ในวัยสูงอายุ การให้การสนับสนุนทางสังคม รวมทั้งการมีเครือข่ายทางสังคมเชิงบวก ล้วนแล้วแต่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การปกป้องสุขภาพและการทำหน้าที่ของคนสูงวัยทั้งสิ้น (อ้างถึง Seeman et al, 1995) กิจกรรมทางสังคมยังมีความสัมพันธ์กับสุขภาพที่ดีขึ้น การทำหน้าที่ต่างๆ ได้ดีกว่าเดิม รวมทั้งการมีความสุขทางใจมากขึ้นอีกด้วย (อ้างถึง Palmore and Erdman, 1981) ความสม่ำเสมอและความเข้มข้นของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อาจเป็นสิ่งจำเป็นหากต้องการให้เกิดผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของผู้สูงอายุ ซึ่งส่งผลให้คนสูงวัยเหล่านี้มีจำนวนปีของการเจ็บป่วยลดน้อยลงและยังสามารถช่วยลดความพิการลงได้อีกด้วย ความพยายามต่างๆ เหล่านี้เองที่มีส่วนช่วยลดค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพและการดูแลสุขภาพผู้สูงวัยของประเทศ (น. 217)⁶⁸

3.2 ผลการศึกษาพบว่า

3.2.1 ภูเก็ตเป็นพื้นที่ปลายทางของการท่องเที่ยวกระแสหลักมายาวนานถึง 25 ปี จึงประสบปัญหาเช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ ในโลก ซึ่งยึดถือเศรษฐกิจการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมหลักทางเศรษฐกิจ โดยเป็นพื้นที่ปลายทาง (Destination area) ของแหล่งท่องเที่ยวซึ่งดึงดูดความสนใจของบรรดานักท่องเที่ยวกระแสหลักต่างๆ เพื่อพัฒนาให้เป็นหนึ่งในนโยบายของประเทศ (อ้างถึง Jenkins, 1991, p. 61) สืบเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ ได้แก่ การท่องเที่ยวนานาชาติเริ่มเป็นที่นิยมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 เป็นต้นมา โดยมีการคาดการณ์ว่าการท่องเที่ยวยังคงเติบโตต่อไปในศตวรรษที่ 21 นี้ (อ้างถึง WTO, 1997) การท่องเที่ยวเป็นที่มาของรายได้อันเป็นเงินตราต่างประเทศสำคัญ เป็นแหล่งการสร้างงาน เป็นการดำเนินธุรกิจซึ่งใช้ต้นทุนประกอบการค่อนข้าง 'ต่ำ' ทั้งยังค่อนข้างเป็นอิสระจากกฎเกณฑ์การค้าระดับสากลอีกด้วย จนทำให้ในบางประเทศนั้นการท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้หลักของชาติเลยทีเดียว (อ้างถึง Brown, 1998)⁶⁹

⁶⁷ Fried, L.P., Freedman, M., Endres, T.E., and Wasik, B. (1997) Building Communities That Promote Successful Aging. *The Western Journal of Medicine*, Vol. 167, pp. 216-219.

⁶⁸ Fried, L.P., Freedman, M., Endres, T.E., and Wasik, B. (1997) Building Communities That Promote Successful Aging. *The Western Journal of Medicine*, Vol. 167, pp. 216-219.

⁶⁹ Sharpley, R. (2000) The influence of the accommodation sector on tourism development: lessons from Cyprus. *Hospitality Management*, Vol. 19, pp. 275-293.

การท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีมุ่งเน้นผลกระทบทางเศรษฐกิจ เช่น รายได้จากภาษีอากรและการสร้างงาน ภายใต้สมมติฐานที่ว่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยพื้นฐานซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ และส่งผลต่อการสนับสนุนทางการเมืองด้วย อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจโดยลำพังนั้นอาจไม่เพียงพอ การปรับปรุงอื่นๆที่ต้องมีด้วย คือ การให้บริการของชุมชน สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และโอกาสทางสังคมแห่งการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัย วรรณกรรมที่ผ่านมาจำนวนมากได้กล่าวถึงผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว (อ้างถึง Belisle and Hoy, 1980; Sheldon and Var, 1984; Liu and Var, 1986; Liu, Sheldon, and Var, 1987; Perdue, Long, and Allen, 1987; Ross, 1992) โดยปกติแล้ว ผู้คนจะจดจำผลกระทบในแง่บวกด้านเศรษฐกิจของการพัฒนาการท่องเที่ยว หากแต่ยังคงวิตกกังวลถึงผลกระทบในแง่ลบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น ปัญหาการจราจรติดขัด การก่ออาชญากรรม ความปลอดภัยของสาธารณะ และการก่อมลพิษ เป็นต้น⁷⁰

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลกระทบจากการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมนั้น ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่อพื้นที่แถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เพราะสภาพภูมิอากาศและแหล่งท่องเที่ยวอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมทำให้เมดิเตอร์เรเนียนเป็นสถานที่หมายปองของบรรดานักท่องเที่ยวจากทั่วทุกมุมโลก หากแต่เพราะการไร้ซึ่งการควบคุมของการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่จึงทำให้เกิดการถดถอยของสิ่งปนเปื้อนลงในท้องทะเล และส่งผลกระทบต่อภาพพจน์ของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวอันเลื่องชื่อ อ้างถึง United Nations Environment Program (1981) โดย Murphy (1983):

...เป็นผลของการกระทำของน้ำมือมนุษย์ ทำให้มีน้ำมันรั่วไหลจำนวน 120 ตัน ผงซักฟอก 60 ตัน สารปรอท 100 ตัน สารตะกั่ว 3,800 ตัน โครเมียม 2,400 ตัน สังกะสี 21,000 ตัน ยาฆ่าแมลง 90 ตัน ในโคโรเจนและฟอสฟอรัส 1,120 ตัน และ radio-nuclides 2,500 curies เข้าสู่ทะเลเมดิเตอร์เรเนียนทุกๆปี คิดเป็นต้นทุนที่เป็นตัวเงินเพื่อจำกัดการปล่อยวัสดุเหล่านี้ทุกๆปีจากแหล่งปนเปื้อนบนภาคพื้นดินสูงถึง 5,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (น. 193)⁷¹

Sharpley (2000) ได้ยกตัวอย่างของเกาะไซปรัสในฐานะเกาะแห่งการท่องเที่ยวกระแสหลักซึ่งเน้นแสงอาทิตย์-หาดทราย-ทะเล (Sun-sand-sea destination) เป็นเศรษฐกิจหลักของพื้นที่ ซึ่งพบว่าสภาพการณ์ของสถานที่พักอาศัยนั้นมีมากและล้นเกินกว่าความต้องการของตลาด

⁷⁰ Perdue, R.R., Long, P.T., and Kang, Y.S. (1999) Boomtown Tourism and Resident Quality of Life: The Marketing of Gaming to Host Community Residents. *Journal of Business Research*, Vol. 44, pp. 165–177.

⁷¹ Murphy, P.E. (1983) Tourism as a community industry- an ecological model of tourism development. *Tourism Management*, Volume September, pp. 180-193.

นักท่องเที่ยว เนื่องจากไซปรัสพึ่งพิงผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวต่างชาติ (Overseas tour operator) มากจนเกินไป นอกจากนี้ Mallorca และ Greek island of Rhodes ก็ประสบปัญหาของการมีห้องพักเกินความต้องการของตลาดระหว่างปี พ.ศ. 2523-2533 และระหว่างปี พ.ศ. 2533-2543 ด้วย (อ้างถึง IFTO, 1994) ปรัชญาการณของไซปรัสแสดงให้เห็นถึงการดำเนินการซึ่งอยู่นอกการควบคุมของผู้มีอำนาจภาครัฐในการวางแผนงานร่วมกับภาคเอกชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยว จึงส่งผลให้เกิดการจำกัดตัวของการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมของเกาะไซปรัส (อ้างถึง , 1991; Kamas, 1993; Apostolides, 1996) ⁷² อาจกล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวซึ่งเน้นเงินตราและรายได้มากกว่าความยั่งยืนของพื้นที่ได้กลายเป็นตัวการสำคัญในการทำลายความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ ทำลายสายสัมพันธ์ที่ดีของผู้คนในสังคม และบ่มเพาะความเลื่อมของสังคมด้วยอาชญากรรมในรูปแบบต่างๆ ⁷³ Sharpley (2000) ยังได้กล่าวถึงการนำนโยบายสู่การปฏิบัติจริงโดยผู้มีอำนาจภาครัฐเพื่อแนะแนวทางและเพื่อควบคุมการก่อสร้างสถานที่พักอาศัยบนเกาะ โดยนำเสนอแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (จากปี พ.ศ. 2532-2536) เพราะหากปล่อยให้การท่องเที่ยวของเกาะไซปรัสยังคงดำเนินต่อไปเช่นนี้ ย่อมส่งผลกระทบยาวต่อความสามารถในการแข่งขันของผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยวของเกาะไซปรัสในตลาดระดับสากลในที่สุด (อ้างถึง CPC, 1989, p. 156) โดยในปี พ.ศ. 2532 ได้มีการจัดทำข้อตกลงยุติการก่อสร้างเป็นระยะเวลาตามแต่จะกำหนดร่วมกัน (Moratorium) และได้มีการกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวใหม่เพื่อลดความหนาแน่นของเตียงพักบริเวณชายฝั่งของเกาะไซปรัส และสนับสนุนให้มีการจัดสถานที่พักอาศัยระดับที่ดีขึ้นกว่าเดิม รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมมากกว่าเพื่อเป็นการทดแทนด้วยการส่งเสริมการท่องเที่ยวเฉพาะในรูปแบบใหม่ๆ เช่น การท่องเที่ยวชนบทและการท่องเที่ยวเพื่อการประชุมสัมมนา เป็นต้น โดยดำเนินไปในทิศทางซึ่งรองรับแผนงานระดับชาติด้วยในตัว ตัวอย่างอื่นๆ ของการดำเนินงานเชิงรุกของภาครัฐ ได้แก่ กรณีของ Greek islands (อ้างถึง Tsartas, 1992) และในประเทศสเปน (อ้างถึง Oliver-Smith et al., 1989) เป็นต้น การทำงานเชิงรุกเช่นนี้เป็นไปเพื่อยับยั้งตลาดตามระบบเสรีนิยมใหม่ (Neoliberalism) ซึ่งนิยมการปกครองดูแลตนเอง (Self-regulation) หากแต่ในหลายๆ กรณีรวมทั้งกรณีของการมีสถานที่พักเกินความต้องการของตลาดบนเกาะไซปรัสนี้ ถือเป็นกรกระทำที่ทำความร้ายความก้าวหน้าของพื้นที่การท่องเที่ยวเองในท้ายที่สุด

ในการศึกษาครั้งนี้ ความคิดเห็นจากสื่อสารมวลชนต่อกรณีของปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และการเมืองการปกครองของจังหวัดภูเก็ต ได้ถูกกล่าวถึงเมื่อ

---

⁷² Sharpley, R (2000) The influence of the accommodation sector on tourism development: lessons from Cyprus. *Hospitality Management*, Vol. 19, pp. 275-293.

⁷³ Sharpley, R (2000) The influence of the accommodation sector on tourism development: lessons from Cyprus. *Hospitality Management*, Vol. 19, pp. 275-293.

ได้รับการสอบถามถึงความเป็นไปได้ของการจัดการการท่องเที่ยวลงสเคย์ของคนญี่ปุ่นสูงอายุ ในจังหวัดภูเก็ตว่า เป็นไปได้ หากแต่ต้อง

(ชาย – สื่อสารมวลชน)

R135 - มีข้อดกลงยุติการก่อสร้างและต้องรักษาระดับความสูงของอาคารไว้เพียง 80 เมตรเพื่อรักษาผืนดินสีเขียว และเพื่อปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน (รวมทั้งการขนส่งมวลชนสาธารณะ) โดยต้องดำเนินการในปีนี้อย่างไร เพราะภูเก็ตอยู่ในสภาพหลังชนฝาแล้ว หากมองในแง่ดีอีกด้านคือ ภูเก็ตยังคงมีความสวยงามในฐานะที่เป็นเกาะริมทะเลอันดามัน มีอากาศ มีหาดทราย มีอาหารทะเล มีพระอาทิตย์ลับขอบฟ้า มีบริการและมีสิ่งอื่นๆ ที่ดีเหลืออยู่ ซึ่งทำให้ภูเก็ตยังเป็นสถานที่ที่น่าอยู่อาศัยต่อไปได้หากมีการบริหารจัดการที่ดี

3.2.2 การท่องเที่ยวลงสเคย์เป็นประเภทหนึ่งของการท่องเที่ยวทางเลือก ซึ่งเน้นประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ (Quality tourism experience) ด้วยการมีกิจกรรมร่วมกับคนท้องถิ่น เน้นการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมแก่ชาวบ้าน และเน้นความยั่งยืนของธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม

จากมุมมองของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนั้น การท่องเที่ยวเป็นเครือข่ายอันสลับซับซ้อนของเส้นทางการขาย รูปแบบการคมนาคม สถานที่ดึงดูดความสนใจ สถานที่พัก และเทคโนโลยีต่างๆ อย่างไรก็ตาม ณ จุดใจกลางของสิ่งเหล่านี้ คือ ประสบการณ์ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้รับจากสถานที่และจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนท้องถิ่น กับนักท่องเที่ยวรายอื่นๆ และกับตัวแทนการท่องเที่ยว ณ สถานที่แห่งนั้นๆ หรือการได้รับประสบการณ์จากสถานที่ซึ่งตนเองเดินทางท่องเที่ยว นั่นเอง แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสังคม (Social tourism) อาจขยายความไปถึงเรื่องของความเสมอภาคในการท่องเที่ยว (Equity in tourism) ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงสังคมได้รับการนิยามโดย Hall (2000, น. 141) (อ้างใน Ryan, 2002) ว่าหมายถึง 'ความสัมพันธ์และปรากฏการณ์ในสาขาการท่องเที่ยว อันเป็นผลจากการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวโดยผู้ยากจนหรือผู้ที่เป็นฝ่ายเสียเปรียบในสังคม' นิยามนี้มองว่า การท่องเที่ยวเชิงสังคมนั้นมีนัยยะทั้งในฐานะที่เป็น 'อุปสงค์' และเป็น 'อุปทาน' ในตัวของตัวเอง⁷⁴

World Tourism Organisation (WTO) ในปี พ.ศ. 2542 ณ การประชุมที่ Santiago ได้ปรับใช้ 'Code ระดับสากลใหม่ของจริยธรรมสำหรับการท่องเที่ยวสากล' โดยมีจำนวน 10 มาตรา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตราที่ 1 ได้กล่าวถึงความเชื่อที่ว่า การท่องเที่ยวสามารถส่งผลต่อความเข้าใจร่วมกันของประชาชนทั้งสองประเทศ ซึ่งนับเป็นการสะท้อนถึงข้อความจริงพื้นฐาน

⁷⁴ Ryan, C. Equity, management, power sharing and sustainability- issues of the 'new tourism' (2002) *Tourism Management*, Vol. 23, pp. 17-26.

เรื่องการท่องเที่ยวเชิงสังคมว่า คนทุกคนมีสิทธิ์ในการเป็นนักท่องเที่ยว โดยตามมาตรา 1 วรรค 2 และ 3 ได้กล่าวไว้ว่า⁷⁵

วรรค (2) กิจกรรมการท่องเที่ยวควรดำเนินไปอย่างกลมกลืนกับขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของคนในพื้นที่และคนในประเทศ ด้วยการเคารพต่อกฎหมาย การปฏิบัติ และขนบธรรมเนียมพื้นถิ่นนั้นๆ

วรรค (3) ในทางกลับกัน ชุมชนผู้เป็นเจ้าของพื้นที่และนักวิชาชีพท้องถิ่นควรทำตนให้ คำนึงแก่นักท่องเที่ยวด้วยความเคารพต่อกันและกัน เพราะนักท่องเที่ยวคือผู้มาเยี่ยมเยือน และเป็นผู้ค้นหารูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น รวมถึงรสนิยม และความคาดหวัง ต่างๆ จึงทำให้การศึกษาและการอบรมสามารถก่อให้เกิดการต้อนรับด้วยน้ำใจไมตรีขึ้นได้

ในขณะที่มาตรา 6 กล่าวถึงการผูกพันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในสังคม ต่อพัฒนาการของการท่องเที่ยว โดยระบุว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเหล่านี้หมายถึงนักวิชาชีพ ด้านการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ผู้มีอำนาจภาครัฐ ตลอดจนสื่อสารมวลชน⁷⁶

การท่องเที่ยวเชิงสังคมและความเสมอภาคทางสังคมมีความเชื่อมโยงกันอย่างแนบแน่น กับประเด็นของความยั่งยืน ซึ่งได้รับการอภิปรายที่ Asia-Pacific Economic Cooperation International Tourism Symposium ณ กรุงโซลปี พ.ศ. 2543 (อ้างถึง Hawkins & Smith, 2000; Zhang, 2000) ตัวอย่างเช่น ในปี พ.ศ. 2536 WTO ได้นิยามการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ว่าเป็นแบบจำลองของการพัฒนาเศรษฐกิจซึ่งถูกออกแบบให้ (1) ปรับปรุงคุณภาพชีวิตของ ชุมชนเจ้าของพื้นที่ (Host community) (2) จัดให้มีประสบการณ์การท่องเที่ยวซึ่งมีคุณภาพ (High quality of tourism experience) ของผู้มาเยือน และ (3) ดำรงรักษาไว้ซึ่งคุณภาพของ สิ่งแวดล้อมซึ่งทั้งเจ้าของพื้นที่และผู้มาเยือนต้องพึงพิงอาศัย (อ้างถึง WTO, 1995)⁷⁷

ทั้งนี้ การท่องเที่ยวตามความสนใจพิเศษ (Special interest tourism) ซึ่งรวมถึงการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยนั้น กำลังเป็นตลาดการท่องเที่ยวซึ่งเติบโตมากขึ้นเรื่อยๆ และเป็น การท่องเที่ยวซึ่งเป็นตัวแทนของการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่จากการท่องเที่ยวกระแสหลัก โดยมีนัยยะว่า นักท่องเที่ยวของ Special interest tourism นี้ เป็นนักท่องเที่ยว ที่มีคุณภาพ 'ดีกว่า' ด้วยเป็นผู้ต้องการค้นหาการเป็นตัวของตัวเอง (Self-actualisation) หรือ เป็นผู้มีความหวังโยต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งยังเป็นผู้ที่ต้องการมีผลกระทบอันเป็นคุณค่าต่อชุมชนต่างๆ ที่ตนเองเดินทางเยี่ยมเยือน การท่องเที่ยวนั้นต่างจากผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมอื่นๆ ตรง ที่ 'คน' บ้านของ 'คน' พฤติกรรมของ 'คน' ความสัมพันธ์ของ 'คน' กับวัฒนธรรมของกลุ่ม

⁷⁵ Ibid.

⁷⁶ Ibid.

⁷⁷ Ibid.

ตัวเอง และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ล้วนเป็น ‘สินค้า’ ของการท่องเที่ยวแทบทั้งสิ้น (น. 180/181)⁷⁸

3.2.3 จากการสนทนากลุ่มกับนักท่องเที่ยวเพื่อการเล่นกอล์ฟ (Golf tourist) ซึ่งเป็นการผูกโยงกีฬาเข้ากับการท่องเที่ยวและการเดินทาง อันเป็นปรากฏการณ์สากลในขณะนี้ (อ้างถึง Higham and Hinch, 2002) ตลาดการเดินทางเพื่อการเล่นกอล์ฟกำลังเติบโตขึ้นอย่างมากโดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวประเภทนี้ประมาณ 25 ล้านคนที่เป็นชาวอเมริกัน 15 ล้านคนที่เป็นชาวญี่ปุ่น และอีก 2.5 ล้านคนที่เป็นชาวยุโรป (อ้างถึง Shmanske, 1999) โดยนักท่องเที่ยวเหล่านี้นิยมเดินทางพักผ่อนช่วงเวลาสั้นๆ ในต่างประเทศ เพื่อเล่นกอล์ฟในบรรยากาศที่แตกต่างไปจากชมรมกอล์ฟซึ่งตนเองสังกัดในประเทศบ้านเกิด เพื่อหาสถานที่อยู่ซึ่งมีอากาศดีและอบอุ่นกว่าแทนการอยู่ช่วงฤดูหนาวในประเทศของตนเอง⁷⁹

การศึกษาครั้งนี้พบว่า นอกจากการท่องเที่ยวเพื่อการเล่นกอล์ฟระยะเวลา 3 เดือนของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวญี่ปุ่นแล้ว นักท่องเที่ยวเหล่านี้ขาดโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์กับคนไทยท้องถิ่น ขาดข้อมูลในการใช้ชีวิตประจำวัน และขาดการประสานงานจากภาคีที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้การท่องเที่ยวของสเตย์ของคนญี่ปุ่นผู้สูงอายุซึ่งเน้นการแลกเปลี่ยนภาษาและวัฒนธรรมอย่างแท้จริงไม่เคยมีมาก่อนเลยในจังหวัดภูเก็ต อย่างไรก็ตาม กลุ่มต่างๆ ที่ได้สนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ร่วมกัน ต่างแสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ระดับสูงของการมีกิจกรรมทางสังคมร่วมกันของผู้สูงอายุทั้งสองฝ่าย การสนทนากลุ่มแสดงให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์เชิงบวกและความร่วมมืออันดีของทุกๆ กลุ่มทั้งชาวไทย ชาวญี่ปุ่น และชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษ การอภิปรายอย่างเปิดเผยนี้ชี้ให้เห็นถึงความเต็มใจในการมีส่วนร่วมการอภิปราย ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 3 แห่งทั้งในระดับองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล และเทศบาลเมืองได้เสนอตัวให้เป็นพื้นที่ของการนำร่องโครงการนี้ โดยผ่านหน่วยงานการท่องเที่ยว ชมรมผู้สูงอายุ และสวัสดิการสังคมขององค์กรตนเอง

3.2.4 อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวของสเตย์ท่ามกลางการท่องเที่ยวกระแสหลักอย่างมีโครงสร้างชัดเจน (Highly structured mainstream mass tourism) เช่นจังหวัดภูเก็ต นับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงกระบวนทัศน์อย่างถอนรากถอนโคน (Radical shift of paradigm) เนื่องมาจากความต้องการลดการท่องเที่ยวกระแสหลักซึ่งรุกรานธรรมชาติ สร้างความเหลื่อมล้ำ

⁷⁸ Murphy, P.E. (1983) Tourism as a community industry- an ecological model of tourism development. *Tourism Management*, September, pp. 180-193.

⁷⁹ Barros, C.P., Butler, R., and Correia, A (2010) The length of stay of golf tourism: A survival analysis. *Tourism Management*, Vol.31, pp. 13-21.

ทางสังคม ไร้การกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมแก่คนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปราศจากซึ่งความเคารพในวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้เร่งให้เกิดการท่องเที่ยวซึ่งจัดการโดยชุมชน (Community-based tourism) ของชุมชน และเพื่อชุมชน โดยสร้างแบบจำลองใหม่ของการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อการมีกิจกรรมทางสังคมร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวในฐานะแขกผู้มาเยือน (Visitor) และชาวบ้านในฐานะเจ้าของบ้านผู้ให้การต้อนรับ (Host) เน้นการสงวนรักษาธรรมชาติ เน้นการแบ่งปัน การกระจายรายได้ การมีส่วนร่วม การมีขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying capacity) พอเพียง การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และการปราศจากการมีอำนาจเหนือทางวัฒนธรรม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าบ้าน (คนไทยผู้สูงอายุ) และแขกผู้มาเยือน (คนญี่ปุ่นสูงอายุ) (Host and guest relationship) ให้เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวซึ่งจัดการโดยชุมชนจำเป็นต้องมีการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ (อ้างถึง Gunn, 1994; WTO, 1994) ทั้งในเรื่องของสังคม สิ่งแวดล้อม และความร่วมมือจากฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การวางแผนเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ ‘องค์กรประกอบต่างๆ ส่วนถูกพัฒนาอย่างเชื่อมโยงเพื่อรองรับการท่องเที่ยวและรองรับความต้องการของสาธารณะ’ (อ้างถึง Inskeep, 1991, น. 16 โดย Sharpley, 2000)⁸⁰

เมื่ออ้างถึง McIntosh (1977) Murphy (1983) กล่าวว่า เป้าหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวควรตั้งอยู่ในกรอบของชุมชนเพื่อให้เกิดการควบคุมและการกำหนดทิศทางในระดับท้องถิ่น โดยยังคงรูปของการเป็นธุรกิจอยู่ เป้าหมายแรกคือ ‘การกำหนดกรอบเพื่อยกระดับมาตรฐานการครองชีพของคนท้องถิ่นจากผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจของการท่องเที่ยว’ เป้าหมายประการที่สองคือ ‘การพัฒนาสาธารณูปโภคและการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเชิงสันถนาการแก่ผู้มาเยือนและคนในท้องถิ่น’ และเป้าหมายประการที่สามคือ ‘การพัฒนารูปแบบของศูนย์กลางผู้มาเยือนและสถานที่พักนั้นจะต้องมีความเหมาะสมกับพื้นที่นั้นๆ’ ในตอนท้าย McIntosh หวังจะให้เห็นโครงการซึ่งมีความสม่ำเสมอกับปรัชญาทางวัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจของรัฐบาลและคนท้องถิ่น⁸¹

เป็นที่คาดว่า หากจะทำให้การท่องเที่ยวเชิงสังคม (Social tourism) เกิดความหมายและมีผลต่อนโยบายในทางปฏิบัติได้นั้น จำต้องมีความใส่ใจในแนวคิดของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและความรับผิดชอบร่วมกันตามที่กล่าวไว้โดย Code ของ WTO ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ถูกนิยามว่า เป็นบุคคลรายเดี่ยวหรือกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบหรือเป็นผู้ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยหมายรวมถึงการผูกพันทางศีลธรรมซึ่งรวมเอากลุ่มต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมอย่างมีความหมายในกระบวนการตัดสินใจ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ

⁸⁰ Sharpley, R. (2000) The influence of the accommodation sector on tourism development: lessons from Cyprus. *Hospitality Management*, Vol. 19, pp. 275-293.

⁸¹ Murphy, P.E (1983) Tourism as a community industry- an ecological model of tourism development. *Tourism Management*, Volume September, pp. 180-193.

จึงควรถูกระบุตัวตนเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ในขั้นแรกจะต้องตระหนักว่า กระบวนการอันแท้จริงของการมีส่วนร่วมต้องการกระบวนการสื่อสารสองทาง ขั้นที่สอง การสร้างโครงการต่างๆ อาจไม่จำเป็นต้องมาจากผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว (Tour operator) เพียงฝ่ายเดียวเพราะอาจเป็นโครงการที่มาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือคนในพื้นที่เองก็ได้ ซึ่งสามารถเข้าพบผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ของการท่องเที่ยวขึ้นใหม่ ขั้นที่สามคือ กระบวนการของการหารือร่วมกันนั้นอาจไม่จำเป็นต้องมีเพียงสองฝ่าย แต่อาจมีหลายๆ ฝ่ายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งมีส่วนร่วมตลอดระยะเวลาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การท่องเที่ยวทางเลือกหรือการท่องเที่ยวใหม่เช่นการท่องเที่ยวลงสเคย์สามารถเพิ่มคุณค่าด้วยการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมภายใต้กระบวนการของความเสมอภาคของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน⁸²

3.2.5 ข้อจำกัดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ควรระบุถึงข้อจำกัดบางประการ ดังนี้

3.2.5.1 งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวลงสเคย์ของผู้สูงอายุเชิงประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ (Quality experience tourism) มีจำนวนน้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจัยเรื่องการท่องเที่ยวทางเลือก (Alternative tourism) ในประเทศซึ่งมีรายได้น้อย (ซึ่งยังต้องการรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศจากนักท่องเที่ยวกระแสหลัก) ทั้งยังขาดแบบจำลองหรือทฤษฎีทั่วไปที่เกี่ยวข้องอีกด้วย

3.2.5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพมักได้รับการมองว่า มีความเชื่อถือได้น้อยกว่าการวิจัยเชิงการทดลอง อย่างไรก็ตาม การวิจัยเชิงคุณภาพมี Face validity สูงโดยผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มทุก ๆ รายแสดงออกซึ่งความรู้และความคิดเห็นของตนเองต่อหัวข้อการสนทนาอย่างทันทีและเปิดเผย โดยปราศจากการมีอำนาจเหนือกว่าของสมาชิกกลุ่มรายอื่นๆ โดยงานวิจัยนี้ได้เพิ่มการวิจัยเชิงปริมาณเข้าด้วยเพื่อให้ได้รายละเอียดด้านกิจกรรมทางสังคมร่วมกันในปริมาณที่มากขึ้น

3.2.5.3 การสุ่มตัวอย่าง (Sampling) เนื่องจากผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเป็นผู้อาสาตนเข้าร่วมการอภิปรายจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดภูเก็ต และยังมีประสบการณ์/การได้รับสัมผัส (Exposures) กับการท่องเที่ยวลงสเคย์ในฐานะการท่องเที่ยวชุมชนในระดับน้อยมาก หากแต่เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้มิได้มีเป้าประสงค์หลักในการสร้างบทสรุปที่สามารถนำไปใช้ได้บริบทอื่นๆ (Generalization) หากแต่มีเป้าประสงค์หลักในการสำรวจและแสวงหาความ

⁸² Ryan, C. Equity, management, power sharing and sustainability- issues of the 'new tourism' (2002) *Tourism Management*, Vol. 23, pp. 17-26.

เข้าใจเชิงลึกต่อมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 7 กลุ่มในจังหวัดภูเก็ต (ตามคำนิยามของ WTO) ต่อการมีกิจกรรมทางสังคมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุชาวไทยและผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นดังกล่าว ข้อจำกัดจึงอยู่ที่การแปลความผลการศึกษาก่อนการนำไปสู่บทสรุปสำหรับบริบทอื่นๆ โดยการจัดกลุ่มชนชนากลุ่มหลายๆ กลุ่มในการวิจัยนี้มุ่งเป้าประสงค์ในการตั้งการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันเชิงพลวัตออกมา ด้วยความรุ่มรวยทางข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มต่างๆ นั้นเอง

4.สรุปและข้อเสนอแนะ

การนำเสนอ 'การท่องเที่ยวทางเลือก' ในบริบทของการท่องเที่ยวกระแสหลักอย่างเต็มพิกัดของจังหวัดภูเก็ตนั้น อาจแสดงให้เห็นถึงความสุดโต่งของสองกระบวนทัศน์ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวซึ่งเกิดมาจากฐานปรัชญาแนวคิดแบบขัดตรงข้าม กล่าวคือ ในขณะที่การท่องเที่ยวกระแสหลักเน้นการมีอยู่ของอำนาจ เงินตรา และการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติและความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในทางที่มีได้ก่อให้เกิด Win-win situation ของแต่ละฝ่าย การท่องเที่ยวทางเลือกกลับพยายามแสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันของมนุษย์สองชาติ (ซึ่งเป็นกรณีของงานวิจัยฉบับนี้) ได้อย่างสันติสุข โดยเริ่มตั้งแต่ปรัชญาของการดูแลกันและกันอย่างมนุษย์ร่วมโลกในวัยเกษียณด้วยฐานะซึ่งเท่าเทียมกันของการเป็นเจ้าของของผู้สูงอายุชาวไทยและการเป็นแขกผู้มาเยี่ยมเยือนของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่น ซึ่งไม่มีฝ่ายใดเป็นผู้รับใช้/ผู้ให้บริการ และไม่มีฝ่ายใดเป็นนายของบ้าน/ผู้ซื้อบริการ การเติมเต็มความรู้สึกของการให้และการทำประโยชน์แก่สังคมของบุคลากรสูงวัยจากความรู้ ความชำนาญ และจากประสบการณ์ที่ตนมีอยู่แต่หันหลังให้แก่กันและกันในช่วงเวลาหนึ่งของชีวิตในวัยเกษียณ ผ่านการใช้ภาษาซึ่งมิได้มุ่งหวังความเลอเลิศอย่างลึกซึ้ง หากแต่หวังที่จะเห็นภาษาเป็นสื่อของการทำความเข้าใจของมนุษย์ร่วมโลกผู้ต่างก็มีความปรารถนาที่ดีต่อกัน โดยหวังจะฝากสิ่งเหล่านี้ไว้ให้เป็นมิตรภาพอันยาวนานยามบั้นปลายของชีวิต รวมทั้งการส่งผ่านสิ่งดี ๆ ให้แก่เยาวชนคนรุ่นหลัง

จากจุดเริ่มต้นของการท่องเที่ยวพลองสเดย์ของคนญี่ปุ่นวัยเกษียณซึ่งเกิดขึ้นในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 แม้จะยังมีได้มุ่งเน้นอย่างสุดโต่งเรื่องการรับเอาคนสูงวัยจากต่างประเทศไว้ที่ Nursing home ตามแผนงาน Silver Columbia Plan ของประเทศญี่ปุ่นซึ่งอาจพลิกผันกลายเป็นเรื่องของอาณานิคมทางประชากรของประเทศญี่ปุ่นในประเทศเป้าหมายปลายทางก็ตาม หากแต่มีแนวโน้มของการเน้นการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก (ด้านอสังหาริมทรัพย์ของสถานที่พักอาศัยและกิจกรรมสันทนาการเฉพาะกลุ่มคนญี่ปุ่นวัยเกษียณ เช่น การเล่นกอล์ฟหรือการซื้อโปรแกรม University of the Third Age เช่น การจ่ายค่าชั้นเรียน การปรุงอาหารครั้งละแพ่งๆ แก่เจ้าของสถานที่พักอาศัยหรือแก่ผู้จัดกิจกรรมการค้าเชิงพาณิชย์นั้นๆ) แทน ซึ่งไม่อาจบรรลุจุดมุ่งหมายของการท่องเที่ยวพลองสเดย์อย่างแท้จริงของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวร่วมกับคนท้องถิ่นได้จริง

การท่องเที่ยวแบบพลองสเดย์เป็นการพลิกองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวกระแสหลัก จาก 4A's อันได้แก่ การคมนาคม (1a- Access) สถานที่พักอาศัย (2a- Accommodation) สถานที่ท่องเที่ยว (ตามธรรมชาติและที่สร้างขึ้นโดยมนุษย์) (3a- Attraction) และผู้ประกอบการท่องเที่ยว (4a-Actor) มาเป็น 'การท่องเที่ยวซึ่งจัดการโดยชุมชน' ซึ่งแทนที่ 'สถานที่ท่องเที่ยว' ด้วยกิจกรรม (Activity) ทางสังคมร่วมกันระหว่างเจ้าบ้านและแขกผู้มาเยือนซึ่งมีสถานภาพเท่าเทียมกันโดยไร้การเป็นผู้รับใช้หนักท่องเที่ยวผู้มีกำลังซื้อสูง และแทนที่ 'ผู้ประกอบการท่องเที่ยว'

ด้วยอาสาสมัครคนท้องถิ่นผู้สูงอายุ (Senior volunteer) ผู้ให้การต้อนรับด้วยมิตรไมตรี แทนการดำเนินธุรกิจแสวงหากำไรอันเกินควร ด้วยการให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่มิตรแทนการขายโปรแกรมทัวร์เชิงพาณิชย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้วยการเป็นมิตรยามเกษียณในความหมายของพันธมิตรชีวิต (Life alliances) ที่แท้จริง หรือเป็นองค์ประกอบด้วยส่วนประสมใหม่ของการท่องเที่ยวพลองสเคย์ คือ **2As1C (Access-accommodation-community-based tourism management through senior voluntary activities)** นั่นเอง

4.1 การวิจัยในขั้นต่อไป

เป็นที่แนะนำว่า การวิจัยในระยะต่อไปควรเป็นการค้นหารูปแบบและการสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อโครงการการท่องเที่ยวพลองสเคย์ของนักท่องเที่ยวคนญี่ปุ่นผู้สูงอายุกับผู้สูงอายุคนไทย ทั้งด้านการท่องเที่ยวซึ่งจัดการโดยชุมชนและการประสานงานกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละ อปท. ในการแข่งขันกันอย่างเกื้อกูลและดำรงการเป็นพันธมิตรทางการจัดการไว้

4.2 การประยุกต์ใช้ผลงานวิจัยที่ได้

แต่ละ อปท. ในจังหวัดภูเก็ตสามารถศึกษาผลการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณจากการวิจัยครั้งนี้ ในฐานะข้อมูลพื้นฐานของการตอบโจทย์เรื่องความร่วมมือในการมีกิจกรรมทางสังคมร่วมกันของผู้สูงอายุทั้งสองฝ่าย รายละเอียดของกิจกรรมประเภทต่างๆ รวมทั้งรูปแบบของกิจกรรมอันพึงประสงค์ ซึ่งได้มาจากการสนทนากลุ่มกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดภูเก็ตและจากการสำรวจด้วยแบบสอบถามดังกล่าว เพื่อวางแผนการดำเนินการสร้างแบบจำลอง (Model) การบริหารจัดการของตนเองต่อโครงการนี้ต่อไปอย่างเหมาะสมและในท่วงทำนองซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนตนเองได้จริง

5. บรรณานุกรม

5.1 เอกสารอ้างอิงภาษาไทย

- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และกอบกุล รายนาคกร.(2552). *ชุดการวิเคราะห์ช่องว่างทางนโยบาย การขับเคลื่อนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการจัดบริการสาธารณะที่ดี*. บริษัท ทีคิวพี จำกัด, กรุงเทพมหานคร.
- บัณฑิตา พิลึกดีเดช. (2548). *พฤติกรรมการอยู่อาศัยในสถานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว: กรณีศึกษาโครงการสแกนดินเนเวียน วิลเลจ จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาเคหการ ภาควิชาเคหการ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บริษัท พิสุทธิ์ เทคโนโลยี จำกัด. (2552). *โครงการศึกษาการเพิ่มศักยภาพการรองรับการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต*. รายงานฉบับสุดท้าย. เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552.
- ประเทือง หงสรานากร. (2549). *ความต้องการและความพร้อมในการสนองตอบความต้องการเรื่องการท่องเที่ยวแบบพำนักรถไฟเพื่อการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมโดยชุมชนไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประเวศ วะสี. *ยุทธศาสตร์ อบต.: จุดเปลี่ยนประเทศไทยหัวใจคือชุมชน*. กรีนปัญญาญาณ, กรุงเทพมหานคร.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (2551). *รูปแบบที่พักแบบพำนักระยะยาวที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย*. เสนอต่อสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. มกราคม, 2551.
- วิฑูรย์ เวชประสิทธิ์. (2542). *บทบาทของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม: ศึกษากรณีอำเภอศรีธรรมราช*. รายงานการประชุมทางวิชาการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร '42 สิ่งแวดล้อมในศตวรรษใหม่. คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 24-25 กันยายน 2542.

วิพรรณ ประจวบเหมาะและคณะ. (2552). *โครงการสร้างระบบการติดตามและประเมินผลแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564)*. วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมชาติ เจศรีชัย. (2546). *รวมกฎหมายเกี่ยวกับองค์กรปกครองท้องถิ่นและการเลือกตั้งท้องถิ่น พ.ศ. 2546 (ควบคุมและจัดให้มีการเลือกตั้งโดย กกต.)*. บริษัท รำไทยเพลส จำกัด, กรุงเทพฯ.

อเนก เหล่าธรรมทัศน์. *ประชาธิปไตยท้องถิ่น แง่คิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น*. บริษัท ทีคิวพี จำกัด, กรุงเทพมหานคร.

5.2 เอกสารอ้างอิงภาษาอังกฤษ

Antonucci, T. C. Social supports and social relationships. In R. H. Binstock & L. K. George (Eds.), *Handbook of aging and the social sciences* (pp. 205–226). 3rd ed. Academic Press, San Diego, 1990.

Baltes, P. B., and Baltes, M. M. Psychological perspectives on successful aging: The model of selective optimization with compensation. In P. B. Baltes & M. M. Baltes (Eds.), *Successful aging: Perspectives from the behavioral sciences* (pp. 1–34). Cambridge University Press, Cambridge, 1990.

Barbour, R.S., and Kitzinger, J. Afterword. In R.S. Barbour and J. Kitzinger (Eds.), *Developing Focus Group Research – Politics, Theory and Practice*. (p. 201). Sage, London, 1999.

Barros, C.P., Butler, R., and Correia, A (2010) The length of stay of golf tourism: A survival analysis. *Tourism Management*, Vol.31, pp. 13–21.

Berkman, L. F. (1995) The role of social relations in health promotion. *Psychosomatic Medicine*, Vol. 57, pp. 245–254.

Berkman, L. F., Leo-Summers, L., and Horwitz, R. (1992) Emotional support and survival after myocardial infarction. *Annals of Internal Medicine*, Vol. 117, pp. 1003–1009.

Berkman, L. F., Seeman, T. E., Albert, M., Blazer, D., Kahn, R., Mohs, R., Finch, C., Schneider, E., Cotman, C., McClearn, G., Nesselroade, J., Featherman, D., Garnezy, N., McKhann, G., Brim, G., Prager, D., and Rowe, J. (1995) High, usual, and impaired functioning in community dwelling older men and women: Findings from the MacArthur Foundation Research Network on Successful Aging. *Journal of Clinical Epidemiology*, Vol. 46, pp. 1129–1140.

- Berkman, L. F. and Syme, S. L. (1979) Social networks, host resistance, and mortality: A nine-year follow-up study of Alameda county residents. *American Journal of Epidemiology*, Vol.109, pp.186–204.
- Blumenthal, J. A., Burg, M. M., Barefoot, J., Williams, R. B., Haney, T., and Zimet, G. D. (1987) Social support, Type A Behavior, and coronary artery disease. *Psychosomatic Medicine*, Vol. 49, pp. 331–340.
- Brohman, J. (1996) New directions in tourism for third world development. *Annals of Tourism Research*, Vol. 23, pp. 48-70.
- Davidoff, P. (1965) Advocacy and pluralism in planning. *Journal of the American Institute of Planners*, Vol. 31, pp. 331-338.
- Downe-Wamboldt, B. (1992). Content analysis: Method, applications, and issues. *Health Care for Women International*, Vol. 13, pp. 313-321.
- Everard, K.M., Lach, H.W., Fisher, E.B., and Baum, M.C. (2000) Relationship of Activity and Social Support to the Functional Health of Older Adults. *Journal of Gerontology*, Vol. 55, pp, S208-212.
- Fried, L.P., Freedman, M., Endres, T.E., and Wasik, B. (1997) Building Communities That Promote Successful Aging. *The Western Journal of Medicine*, Vol. 167, pp. 216-219.
- Fries, J. F. (1980) Aging, natural death, and the compression of morbidity. *New England Journal of Medicine*, Vol. 303, pp.130–136.
- Garfein, A. J. and Herzog, A.R. (1995) Robust aging among young-old, old-old, and oldest-old. *Journal of Gerontology: Social Sciences*, Vol. 50B, pp. S77–S87.
- Glass, T. A., Mendes de Leon, C., Marottoli, R. A., and Berkman, L. F. (1999) Population based study of social and productive activities as predictors of survival among elderly Americans. *British Medical Journal*, Vol.319, pp. 478–483.
- Hahn, R.A., and Inhorn, M.C. (2009) *Anthropology and Public Health – Bridging Differences in Culture and Society*. 2nd ed. Oxford University Press, Oxford, p. 23.
- Hamish McDonald, “Leiter from Silver Columbia” *Far Eastern Economic Review* (February 19, 1987), p. 122; “Japan Drafts Plan to Promote Overseas Travel for elderly,” *Honolulu Star-Bulletin* (May 11, 1988), p. A17.
- Herzog, A. R., Franks, M. M., Markus, H. R., and Holmberg, D. (1998) Activities and well-being in older age: Effects of self-concept and educational attainment. *Psychology and Aging*, Vol. 13, pp.179–185.

- Hilber, A.M., Hull, T.H., Preston-Whyte, E., Bagnol, B., Smit, J., Wacharasin, C., and Widyantoro, N (2010) For the WHO GSVP Study Group. A cross cultural study of vaginal practices and sexuality: Implications for sexual health. *Social Science & Medicine*, Vol. 70, pp. 392–400. Retrieved from doi:10.1016/j.socscimed.2009.10.023, accessed on 2 June 2010.
- Hongsranagon, P. (2006) Research note: Needs of, and readiness to respond to the needs of Japanese pensioners in long-stay tourism in Chiangmai province, Thailand. *Tourism Economics*, Vol 12, pp. 475-485.
- Horgas, A. L., Wilms, H., and Baltes, M. M. (1998) Daily life in very old age: Everyday activities as expression of successful living. *The Gerontologist*, Vol. 38, pp.556–568.
- House, J. S., Robbins, C., and Metzner, H. L. (1982) The association of social relationships and activities with mortality: Prospective evidence from the Tecumseh Community Health Study. *American Journal of Epidemiology*, Vol. 116, pp.123–140.
- Kaid, L. L. Content analysis. In P. Emmert and L. L. Barker (Eds.), *Measurement of communication behavior* (pp. 197-217). Longman, New York, 1989.
- Keeney, G. *On the nature of things: Contemporary American landscape architecture*. Gavin Keeney Basel, Birkhauser, 2000.
- Kondracki, N. L. and Wellman, N. S. (2002) Content analysis: Review of methods and their applications in nutrition education. *Journal of Nutrition Education and Behavior*, Vol. 34, pp. 224-230.
- Krueger, R.A. and Casey, M.A. (2000) *Focus Groups – a Practical Guide for Applied Research*. 3rd ed. Sage, Thousand Oaks, pp. 4-5.
- Kuzel, A.J. Sampling in qualitative inquiry. In B.F. Crabtree and W.L. Miller (Eds.), *Doing Qualitative Research* (pp. 31-44). Sage, California, 1992.
- Lemon, B. W., Bengtson, V. L., and Peterson, J. A. (1972). An exploration of the activity theory of aging: Activity types and life satisfaction among in-movers to a retirement community. *Journal of Gerontology*, Vol. 27, pp.511–523.
- Lindkvist, K. Approaches to textual analysis. In K. E. Rosengren (Ed.), *Advances in content analysis* (pp. 23-41). Sage, California, 1981; McTavish, D.-G. and Pirro, E.-B. (1990) Contextual content analysis. *Quality and Quantity*, Vol. 24, pp. 245-265.
- Litwin, H., and Shiovitz-Ezra S. (2006) The association between activity and well-being in later life: what really matters? *Ageing & Society*, Vol. 26, pp. 225-242.

- Longino, C. F. and Kart, C. S. (1982) Explicating activity theory: A formal replication. *Journal of Gerontology*, Vol. 37, pp.713–722.
- Martin, L.G. (1989) The Graying of Japan. *Population Bulletin*, Vol. 44, pp. 1-48.
- Menec. V.H. (2003) The relation between everyday activities and successful aging: a 6-year longitudinal study. *Journal of Gerontology*, Vol. 58B, pp. S74-S82.
- Morita, A., Takano, T., Nakamura, K., Kizuki, M., and Seino, K. (2010) Contribution of interaction with family, friends and neighbours, and sense of neighbourhood attachment to survival in senior citizens: 5-year follow-up study. *Social Science & Medicine*, Vol. 70, pp. 543–549.
- Murphy, P.E. (1983) Tourism as a community industry- an ecological model of tourism development. *Tourism Management*, September, pp. 180-193.
- Park, N.S. (2009) The Relationship of Social Engagement to Psychological Well-Being of Older Adults in Assisted Living Facilities. *Journal of Applied Gerontology*, Vol. Online First, pp. 1-21.
- Penninx, B. W. J. H., van Tilburg, T., Kriegsman, D. M. W., Deeg, D. J. H., Boeke, A. J. P., and van Eijk, J. T. M. (1997) Effects of social support and personal coping resources on mortality in older age: The Longitudinal Aging Study Amsterdam. *American Journal of Epidemiology*, Vol.146, pp. 510–519.
- Perdue, R.R., Long, P.T., and Kang, Y.S. (1999) Boomtown Tourism and Resident Quality of Life: The Marketing of Gaming to Host Community Residents. *Journal of Business Research*, Vol. 44, pp. 165–177.
- Poole, M. S., and Folger, J. P. (1981) Modes of observation and the validation of interaction analysis schemes. *Small Group Behavior*, Vol. 12, pp. 477-493.
- Rogers, R.G. (1996) The effects of family composition, health, and social support linkages on mortality. *Journal of Health and Social Behavior*, Vol. 37, pp. 326–338.
- Ryan, C. Equity, management, power sharing and sustainability- issues of the ‘new tourism’ (2002) *Tourism Management*, Vol. 23, pp. 17–26.
- Saito, T., Lee, H., and Kai, I. (2007) Health and motivation of elderly relocating to a suburban area in Japan. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, Vol. 45, pp. 217-232.
- Scammell, M.K., Senier, L. Darrah-Okike, J., Brown, P., and Santos, S. (2009) Tangible evidence, trust and power: Public perceptions of community environmental health studies. *Social Science & Medicine*, Vol. 68, pp. 143–

153, Retrieved from doi:10.1016/j.socscimed.2008.10.002, accessed on 2 June 2010.

- Seeman, T. E., Berkman, L. F., Charpentier, P. A., Blazer, D. G., Albert, M. S., and Tinetti, M. E. (1995) Behavioral and psychosocial predictors of physical performance: MacArthur studies of successful aging. *Journal of Gerontology: Medical Sciences*, Vol. 50A, pp. M177–M183.
- Sharpley, R. (2000) The influence of the accommodation sector on tourism development: lessons from Cyprus. *Hospitality Management*, Vol. 19, pp. 275-293.
- Simmons, D.G. (1994) Community participation in tourism planning. *Tourism Management*, Vol. 15, pp. 98-108.
- Sirven, N., and Debrand, T. (2008) *Promoting Social Participation for Healthy Ageing A Counterfactual Analysis from the Survey of Health, Ageing, and Retirement in Europe (SHARE)*. IRDES Working Paper No 7, January 2008.
- Sugisawa, H., Liang, J., and Liu, X., (1994). Social networks, social support, and mortality among older people in Japan. *Journal of Gerontology*, Vol. 49, pp. S3-S13.
- Tosun, C. and Timothy, D.J. (2003) Arguments for Community Participation in the Tourism Development Process. *The Journal of Tourism Studies*, Vol. 14, pp. 2-15.
- Uchino, B. N., Cacioppo, J. T., and Kiecolt-Glaser, J. K. (1996) The relationship between social support and physiological processes: A review with emphasis on underlying mechanisms and implications for health. *Psychological Bulletin*, Vol.119, pp. 488–531.
- Unger, J. B., Johnson, C. A., and Marks, G. (1997) Functional decline in the elderly: Evidence for direct and stress-buffering protective effects of social interactions and physical activity. *Annals of Behavioral Medicine*, Vol. 19, pp.152–160.
- Wannarat L. (2000). *Livable city concept*. Public Health Academic Bureau, Thailand Ministry of Public Health, Bangkok.
- Willcox, D.C., Willcox, B.J., Sokolovsky, J., and Sakihara, S. (2007) The Cultural Context of “Successful Aging” Among Older Women Weavers in a Northern Okinawan Village: The Role of Productive Activity. *Cross Cultural Gerontology*, Vol. 22, pp. 137-165. Retrieved from DOI 10.1007/s10823-006-9032-0, accessed on 6 July 2010)

6.ภาคผนวก

6.1 เอกสารผ่านการพิจารณาจริยธรรม

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาคารสถาบัน 2 ชั้น 4 ซอยจุฬาลงกรณ์ 62 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทรศัพท์: 0-2218-8147 โทรสาร: 0-2218-8147 E-mail: eccu@chula.ac.th

COA No. 076/2553

ใบรับรองโครงการวิจัย

โครงการวิจัยที่ 039.1/53 : กิจกรรมของผู้สูงอายุชาวไทยและชาวญี่ปุ่นผ่านทฤษฎี Social Engagement Theory กรณีศึกษาธุรกิจลองสแตย์กับการท่องเที่ยวชุมชนโดยองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดภูเก็ต

ผู้วิจัยหลัก : ดร.ประเทือง หงสรานากร อาจารย์

หน่วยงาน : วิทยาลัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้พิจารณา โดยใช้หลัก ของ The International Conference on Harmonization – Good Clinical Practice (ICH-GCP) อนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวได้

ลงนาม..... ลงนาม.....
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ปรีดา ทัศนประดิษฐ์) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทรี ชัยชนะวงศาโรจน์)
ประธาน กรรมการและเลขานุการ

วันที่รับรอง : 12 กรกฎาคม 2553 วันหมดอายุ : 11 กรกฎาคม 2554

เอกสารที่คณะกรรมการรับรอง

- 1) โครงการวิจัย
  - 2) ข้อมูลสำหรับผู้ประกอบการหรือผู้มีส่วนร่วม ในการวิจัยและ ใบยินยอมของกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
  - 3) ผู้วิจัย
  - 4) แบบฟอร์ม
- เลขที่โครงการวิจัย 039.1/53
วันที่รับรอง ..... 12 ก.ค. 2553
วันหมดอายุ ..... 11 ก.ค. 2554

เงื่อนไข

1. ข้าพเจ้ารับทราบว่าเป็นการผิดจริยธรรม หากดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัยก่อนได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยฯ
2. หากใบรับรองโครงการวิจัยหมดอายุ การดำเนินการวิจัยต้องยุติ เมื่อต้องการต่ออายุต้องขออนุมัติใหม่ล่วงหน้าไม่ต่ำกว่า 1 เดือน พร้อมส่งรายงานความก้าวหน้าการวิจัย
3. ต้องดำเนินการวิจัยตามที่ระบุไว้ในโครงการวิจัยอย่างเคร่งครัด
4. ใช้เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วม ในการวิจัย ใบยินยอมของกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วม ในการวิจัย และเอกสารเชิญเข้าร่วมวิจัย (ถ้ามี) เฉพาะที่ประทับตราคณะกรรมการเท่านั้น แล้วส่งต้นฉบับแรกที่ใช้เอกสารดังกล่าวมาที่คณะกรรมการ
5. หากเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ร้ายแรงในสถานที่เก็บข้อมูลที่ขออนุมัติจากคณะกรรมการ ต้องรายงานคณะกรรมการภายใน 5 วันทำการ
6. หากเกิดการเปลี่ยนแปลงการดำเนินการวิจัย ให้ส่งคณะกรรมการพิจารณารับรองก่อนดำเนินการ

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุชาวไทยและชาวไทยกลุ่มอื่นๆ จำแนกตามข้อมูลด้านประชากร (n=500)

ข้อมูลด้านประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 35	37	7.4
36-45	25	5.0
46-55	27	5.4
56-65	179	35.8
66-75	185	37.0
มากกว่าหรือเท่ากับ 76	47	9.4
อายุเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	62.7840 (12.901)	
ค่ามัธยฐาน (ค่าต่ำสุด : ค่าสูงสุด)	65.000 (23.25 : 87.00)	
2. เพศ		
ชาย	191	38.2
หญิง	309	61.8
3. กลุ่ม/หน่วยงาน		
ผู้สูงอายุชาวไทย	429	85.8
ไม่ระบุ	419	97.7
ระบุ	10	2.3
- ช่างราชการบ้านนาญ	3	0.7
- ค้าขาย	3	0.7
- ธุรกิจส่วนตัว	1	0.2
- ผู้ใหญ่บ้าน	1	0.2
- แม่บ้าน	1	0.2
- อาจารย์	1	0.2

ข้อมูลด้านประชากร	จำนวน	ร้อยละ
- อบต.(นายช่าง โยธา)	1	1.7
- อบต.(ผช.จนท.ธุรการ)	1	1.7
- อบต.(ผช.เจ้าหน้าที่พัสดุ)	1	1.7
- อบต.(พยาบาลวิชาชีพ)	1	1.7
- อบต.(พนักงานจ้าง)	1	1.7
มหาวิทยาลัย	11	2.2
รวมทั้งสิ้น	500	100.0
4. ระดับการศึกษา		
น้อยกว่าประถมศึกษา 6	325	65.0
น้อยกว่ามัธยมศึกษา 6	61	12.2
ปวช. ปวส. อนุปริญญา	25	5.0
ปริญญาตรี	64	12.8
สูงกว่าปริญญาตรี	24	4.8
อื่นๆ ระบุ.. ปริญญาเอก	1	0.2
5. สถานภาพการสมรส		
โสด	87	17.4
แต่งงานแล้ว	287	57.4
แยกกันอยู่/หม้าย/หย่า	126	25.2
6. บ้านเกิดของท่าน		
จังหวัดภูเก็ต	434	86.8
จังหวัดอื่น	63	12.6
ไม่ระบุ	5	7.9
ระบุ	58	92.1
กทม./ธนบุรี	1	1.6
กระบี่	5	7.9
ขอนแก่น	1	1.6
ชัยนาท	1	1.6

การพูดจากันคนละภาษาและอุปสรรคต่อกิจกรรม		
- คิดว่าเป็นอุปสรรค	213	60.0
- คิดว่าไม่เป็นอุปสรรค	142	40.0
อุปสรรคด้านภาษาควรแก้ไขอย่างไร		
- ควรให้มีล่ามอาสาสมัคร	220	62.0
- ควรว่าจ้างล่ามมืออาชีพ	133	37.4
- อื่นๆ ระบุ	2	0.6
นำหลักสูตรการเรียนภาษาญี่ปุ่นมาสอน	1	50.0
สอนภาษาญี่ปุ่นที่บ้านให้กับคนไทย	1	50.0

รูปแบบของที่พักอาศัยซึ่งเหมาะสม	จำนวน	ร้อยละ
รูปแบบที่พักอาศัยซึ่งเหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นระหว่างการลงสแตย์		
ที่พักอาศัยที่มีอยู่แล้ว	205	57.7
ที่พักอาศัยซึ่งสร้างใหม่เฉพาะสำหรับชาวญี่ปุ่น	34	9.6
ที่พักซึ่งสร้างใหม่เฉพาะสำหรับชาวต่างชาติ	32	9.0
อยู่กับคนไทยโดยต่างมีกฎเกณฑ์การคัดเลือกซึ่งกันและกัน	83	23.4
ข้อเสนอแนะอื่นๆ	1	.3
พื้นที่ตั้งของที่อยู่อาศัยดังกล่าว		
ภายในจังหวัดภูเก็ต	337	94.9
นอกจังหวัดภูเก็ต	14	3.9
จ.สุราษฎร์ธานี	1	
ท้ายเหมือง จ.พังงา	2	
จ. พังงา	1	
อ.กะปง จ.พังงา	1	
อ.คุระบุรี จ.พังงา	1	

รูปแบบของที่พักอาศัยซึ่งเหมาะสม (ต่อ)	จำนวน	ร้อยละ
อ. โกลลอย จ. พังงา	1	
อ. ตะกั่วป่า จ. พังงา	1	
อ. พะโต๊ะ จ. ชุมพร	1	
อื่นๆ ระบุ	4	1.2
จังหวัดใดก็ได้ที่มีความพร้อม	1	
ชานเมืองและธรรมชาติที่เหมาะสม	1	
โรงแรมตามชายทะเล	2	

ตัวกลางเชื่อมโยงการจัดกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
รัฐบาลไทยและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานของประเทศญี่ปุ่น	202	56.9
รัฐบาลไทยร่วมกับหน่วยงานของประเทศญี่ปุ่น	81	22.8
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานของประเทศญี่ปุ่น	18	5.1
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บริษัทเอกชนไทยร่วมกับหน่วยงานของประเทศญี่ปุ่น	39	11.0
บริษัทเอกชนไทยร่วมกับหน่วยงานของประเทศญี่ปุ่น บริษัทเอกชนของประเทศญี่ปุ่น	15	4.2

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยประชากรกับกิจกรรมทางสังคมพึงประสงค์

ปัจจัยประชากร	กิจกรรมทางสังคมพึงประสงค์					χ^2	p-value
	หัตถกรรม	อาหาร	กีฬา	กิจกรรมท้องถิ่นและสิ่งดีมีชื่อเสียงของไทย-ญี่ปุ่น	อาสาสมัคร		
1. อายุ (ปี)						53.0246	< 0.001
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 35	5 (15.2)	7 (21.2)	6 (18.2)	7 (21.2)	8 (24.2)		
36-45	5 (26.3)	3 (15.8)	5 (26.3)	3 (15.8)	3 (15.8)		
46-55	3 (14.3)	6 (28.6)	3 (14.3)	3 (14.3)	6 (28.6)		
56-65	59 (42.8)	21 (15.2)	25 (18.1)	7 (5.1)	26 (18.8)		
66-75	49 (40.5)	28 (23.1)	14 (11.6)	4 (3.3)	26 (21.5)		
มากกว่าหรือเท่ากับ 76	2 (8.7)	5 (21.7)	3 (13.0)	0 (0.0)	13 (56.5)		
2. เพศ						20.247	< 0.001
ชาย	24 (20.7)	32 (27.6)	24 (20.7)	5 (4.3)	31 (26.7)		
หญิง	99 (41.4)	38 (15.9)	32 (13.4)	19 (7.9)	51 (21.3)		

ปัจจัยประชากร	กิจกรรมทางสังคมทั้งประสงค์					χ^2	p-value
	หัตถกรรม	อาหาร	กีฬา	กิจกรรมท้องถิ่นและ แลกเปลี่ยนสิ่งดีมี ชื่อเสียงของไทย-ญี่ปุ่น	อาสาสมัคร		
3. กลุ่ม/หน่วยงาน						-	0.016
ผู้สูงอายุชาวไทย	113 (38.3)	55 (18.6)	43 (14.6)	15 (5.1)	69 (23.4)		
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7 (14.0)	12 (24.0)	12 (24.0)	9 (18.0)	10 (20.0)		
มหาวิทยาลัย	2 (25.0)	2 (25.0)	1 (12.5)	0 (0.0)	3 (37.5)		
4. ระดับการศึกษา						-	< 0.001
น้อยกว่าประถมศึกษา 6	76 (36.5)	43 (20.7)	27 (13.0)	5 (2.4)	57 (27.4)		
น้อยกว่ามัธยมศึกษา 6	28 (58.3)	6 (12.5)	8 (16.7)	3 (6.3)	3 (6.3)		
ปวช. ปวส. อนุปริญญา	2 (10.0)	5 (25.0)	6 (30.0)	3 (15.0)	4 (20.0)		
ปริญญาตรี	12 (21.1)	10 (17.5)	8 (14.0)	13 (22.8)	14 (24.6)		
สูงกว่าปริญญาตรี	4 (19.0)	6 (28.6)	7 (33.3)	0 (0.0)	4 (19.0)		
อื่นๆ ระบุ.. ปริญญาเอก	1 (100.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)		

ปัจจัยประชากร	กิจกรรมทางสังคมทั้งประสงค์					χ^2	p-value
	หัตถกรรม	อาหาร	กีฬา	กิจกรรมท้องถิ่นและ แลกเปลี่ยนของดีมี ชื่อเสียงของไทย-ญี่ปุ่น	อาสาสมัคร		
5. สถานภาพการสมรส						14.9123	0.061
โสด	19 (28.8)	10 (15.2)	11 (16.7)	10 (15.2)	16 (24.2)		
แต่งงานแล้ว	73 (33.3)	44 (20.1)	38 (17.4)	12 (5.5)	52 (23.7)		
แยกกันอยู่/หม้าย/หย่า	31 (44.3)	16 (22.9)	7 (10.0)	2 (2.9)	14 (20.0)		
6. บ้านเกิดของท่าน						-	0.860
จังหวัดภูเก็ต	105 (35.5)	57 (19.3)	47 (15.9)	19 (6.4)	68 (23.0)		
จังหวัดอื่นๆ	18 (31.0)	12 (20.7)	9 (15.5)	5 (8.6)	14 (24.1)		
7. ความถี่ของกิจกรรม						32.0429	<0.001
ทุกสัปดาห์	35 (50.0)	10 (14.3)	18 (25.7)	2 (2.9)	5 (7.1)		
ทุกเดือน	83 (33.7)	51 (20.7)	29 (11.8)	18 (7.3)	65 (26.4)		
อื่นๆ ระบุ	5 (12.8)	9 (23.1)	9 (23.1)	4 (10.3)	12 (30.8)		

ปัจจัยประชากร	กิจกรรมทางสังคมหึ่งประสงค์					χ^2	p-value
	หัตถกรรม	อาหาร	กีฬา	กิจกรรมท้องถิ่นและแลกเปลี่ยนสิ่งตีมีชื่อเสียงของไทย-ญี่ปุ่น	อาสาสมัคร		
รูปแบบของกิจกรรม						-	0.213
- การแข่งขันดนตรีมิมิคร	3 (23.1)	2 (15.4)	5 (38.5)	0 (0.0)	3 (23.1)		
- การซื้อ-ขายในราคามิตรภาพ	4 (40.0)	2 (20.0)	2 (20.0)	0 (0.0)	2 (20.0)		
- การแลกเปลี่ยนกัน	34 (38.6)	18 (20.5)	17 (19.3)	4 (4.5)	15 (17.0)		
- การเรียนรู้ร่วมกัน	61 (33.5)	29 (15.9)	26 (14.3)	17 (9.3)	49 (26.9)		
- การเล่าเรื่องให้ฟัง	9 (47.4)	5 (26.3)	3 (15.8)	0 (0.0)	2 (10.5)		
- กิจกรรมอาสาสมัคร	12 (27.9)	14 (32.6)	3 (7.0)	3 (7.0)	11 (25.6)		
การพูดจากันคนละภาษาและอุปสรรคต่อกิจกรรม						62.149	< 0.001
- คิดว่าเป็นอุปสรรค	41 (19.2)	45 (21.1)	41 (19.2)	17 (8.0)	69 (32.4)		
- คิดว่าไม่เป็นอุปสรรค	82 (57.7)	25 (17.6)	15 (10.6)	7 (4.9)	13 (9.2)		

ปัจจัยประชากร	กิจกรรมทางสังคมที่ประสงค์					χ^2	p-value
	หัตถกรรม	อาหาร	กีฬา	กิจกรรมท้องถิ่น และแลกเปลี่ยน ของคิมช็อนเสียง ของไทย-ญี่ปุ่น	อาสาสมัคร		
การแก้ไขเรื่องภาษา						-	<0.001
- ควรให้มีล่ามอาสาสมัคร	110 (50.0)	40 (18.2)	31 (14.1)	17 (7.7)	22 (10.0)		
- ควรว่าจ้างล่ามมืออาชีพ	13 (9.8)	28 (21.1)	25 (18.8)	7 (5.3)	60 (45.1)		
- อื่นๆ ระบุ	0 (0.0)	2 (100.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)		
รูปแบบที่พักอาศัยซึ่งเหมาะสมสำหรับ ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นระหว่างการลงสเคย์						-	<0.001
ที่พักที่มีอยู่แล้ว	89 (43.4)	38 (18.5)	33 (16.1)	9 (4.4)	36 (17.6)		
ที่พักอาศัยซึ่งสร้างใหม่เฉพาะชาว ญี่ปุ่น	4 (11.8)	6 (17.6)	8 (23.5)	1 (2.9)	15 (44.1)		
ที่พักซึ่งสร้างใหม่เฉพาะชาวต่างชาติ	10 (31.3)	7 (21.9)	7 (21.9)	2 (6.3)	6 (18.8)		
อยู่กับคนไทยโดยต่างมีกฎเกณฑ์การ	20 (24.1)	18 (21.7)	8 (9.6)	12 (14.5)	25 (30.1)		

คัดเลือกร่วมกันและกัน							
ข้อเสนอแนะอื่นๆ	0 (0.0)	1 (100.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)		

ปัจจัยประชากร	กิจกรรมทางสังคมที่ประสงค์					χ^2	p-value
	หัตถกรรม	อาหาร	กีฬา	กิจกรรมท้องถิ่น และแลกเปลี่ยน ของดีมีชื่อเสียง ของไทย-ญี่ปุ่น	อาสาสมัคร		
ตัวกลางประสานงานด้านกิจกรรม						-	<0.001
รัฐบาลไทยและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับหน่วยงานของประเทศญี่ปุ่น	41 (20.3)	47 (23.3)	35 (17.3)	12 (5.9)	67 (33.2)		
รัฐบาลไทยร่วมกับหน่วยงานของประเทศ ญี่ปุ่น	58 (71.6)	7 (8.6)	5 (6.2)	5 (6.2)	6 (7.4)		
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับ หน่วยงานของประเทศญี่ปุ่น	5 (27.8)	4 (22.2)	6 (33.3)	1 (5.6)	2 (11.1)		
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บริษัทเอกชน ไทยร่วมกับหน่วยงานของประเทศญี่ปุ่น	13 (33.3)	8 (20.5)	7 (17.9)	5 (12.8)	6 (15.4)		

บริษัทเอกชนไทยร่วมกับหน่วยงานของ ประเทศญี่ปุ่น บริษัทเอกชนของประเทศญี่ปุ่น	6 (40.0)	4 (26.7)	3 (20.0)	1 (6.7)	1 (6.7)		
---	----------	----------	----------	---------	---------	--	--

ตารางที่ 8 ผลการวิจัยเชิงปริมาณของกลุ่มตัวอย่างชาวญี่ปุ่น (n=74)

ข้อมูลประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ (ปี)		
50-59	21	28.4
60-69	35	47.3
70-79	18	24.3
อายุเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	63.8773 (7.638)	
ค่ามัธยฐาน (ค่าต่ำสุด : ค่าสูงสุด)	64.4167 (50.42 : 79.33)	
2. เพศ		
ชาย	48	64.9
หญิง	26	35.1
3. อาชีพ		
ไม่ระบุ	44	59.5
ระบุ	30	41.5
ผู้อำนวยการของบริษัทเอกชน	1	2.0
แม่บ้าน	5	9.7
ศาสตราจารย์	1	2.0
ไม่ได้ทำงานแล้ว	3	5.9

ข้าราชการ	1	2.0
ครูที่เลี้ยงโรงเรียนอนุบาล	1	2.0
ธุรกิจส่วนตัว	1	2.0
พนักงานบริษัท	5	9.7
ลูกจ้างอำเภอ	1	2.0
วิศวกร	1	2.0
อาจารย์	1	2.0

ข้อมูลประชากร	จำนวน	ร้อยละ
4. ระดับการศึกษา		
มัธยมต้น	3	4.1
มัธยมปลาย	29	39.2
วิทยาลัย 2 ปี/อาชีวะ 2 ปี	12	16.2
มหาวิทยาลัย	26	35.1
ปริญญาโท	4	5.4
5. สถานภาพการสมรส		
โสด	12	16.2
แต่งงานแล้ว	53	71.6

หย่า/แยกกันอยู่	4	5.4
หม้าย	5	6.8
6. บ้านเกิด		
ไม่ระบุ	9	17.6
ระบุ	65	82.4
Aichi	4	7.8
Akita	2	3.8
Fukuoka	2	3.8
Fukushima	2	3.9
Gifu	1	2.0
Gunma	2	3.9
Hyogo	2	3.9
Ibaraki	1	2.0
Iwate	1	2.0
Kanagawa	1	2.0
Kumamoto	1	2.0
Osaka	5	9.8
Qumma	1	2.0

ข้อมูลด้านประชากรและสังคม	จำนวน	ร้อยละ
Shizuoka	1	2.0
Tochigi	1	2.0
Tokyo	14	27.5
Oita	1	2.0
7. รายได้ต่อปี		
7.1 เงินบำนาญที่ท่านได้รับในขณะนี้		
ไม่มี/ไม่ประสงค์จะแจ้ง	35	47.3
ได้รับ	39	52.7
น้อยกว่า 500,000 เยน/ปี	2	5.1
1,000,000 เยน/ปี	6	15.4
1,500,000 เยน/ปี	2	5.1
2,000,000 เยน/ปี	8	20.5
2,500,000 เยน/ปี	6	15.4
3,000,000 เยน/ปี	8	20.5
3,500,000 เยน/ปี	2	5.1

ความยินดีร่วมกิจกรรมทางสังคมกับผู้สูงอายุคนไทย	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีความยินดี ไม่เต็มใจ ไม่มีความพร้อม	23	31.1
มีความยินดี เต็มใจ มีความพร้อม	51	68.9

กิจกรรมทางสังคมพึงประสงค์	จำนวน	ร้อยละ
หัตถกรรม	8	15.7
อาหาร	17	33.3
กีฬา	5	9.8
กิจกรรมท้องถิ่นและแลกเปลี่ยนสิ่งดีมีชื่อเสียงของไทย-ญี่ปุ่น	9	17.6
อาสาสมัคร	12	23.5
ความถี่ของกิจกรรม		
ทุกสัปดาห์	3	5.9
ทุกเดือน	38	74.5
อื่นๆ ระบุ	10	19.6
- แล้วยแต่กรณี	2	20.0
- เดือนละ 2-3 ครั้ง	1	10.0
- เดือนละ 2 ครั้ง	2	20.0
- เดือนละ 2 หรือ 3 ครั้ง	1	10.0

- ปีละ 2-3 ครั้ง	2	20.0
- ปีละครั้ง	2	20.0

กิจกรรมทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
รูปแบบของกิจกรรม		
- การแข่งขันฉันฉันมิตร	7	13.7
- การซื้อ-ขายในราคามิตรภาพ	2	3.9
- การแลกเปลี่ยนกัน	21	41.2
- การเรียนรู้ร่วมกัน	14	27.5
- การเล่าเรื่องให้ฟัง	2	3.9
- กิจกรรมอาสาสมัคร	5	9.8
การพูดจากันคนละภาษาและอุปสรรคต่อกิจกรรม		
- คิดว่าเป็นอุปสรรค	46	90.2
- คิดว่าไม่เป็นอุปสรรค	5	9.8
การแก้ไขเรื่องภาษา		
- ควรให้มีล่ามอาสาสมัคร	49	96.1
- ควรว่าจ้างล่ามมืออาชีพ	2	3.9

รูปแบบของที่พักอาศัยซึ่งเหมาะสมสำหรับคนผู้ป็นเมื่อลงสเคย์	จำนวน	ร้อยละ
ที่พักซึ่งมีอยู่แล้ว	46	90.2
- คอนโดมิเนียม	13	29.5
- คอนโดมิเนียม, บ้านจัดสรร	1	2.3
- คอนโดมิเนียม, บ้านเช่า	1	2.3
- บ้านจัดสรร	14	31.8
- บ้านเช่า	2	4.5
- รีสอร์ท	5	11.4
- อพาร์ทเมนต์	7	15.9
- อพาร์ทเมนต์, คอนโดมิเนียม, บ้านเช่า (แบบไหนก็ได้แล้วแต่สิ่งแวดล้อม)	1	2.3
ที่พักอาศัยซึ่งสร้างใหม่เฉพาะสำหรับชาวผู้ป็น	3	5.9
- คอนโดมิเนียม	2	66.7
- บ้านเช่า	1	33.3
อยู่กับคนไทยโดยต่างมีกฎเกณฑ์การคัดเลือกซึ่งกันและกัน	2	3.9
- พักเป็นครั้งคราวของการลงสเคย์	2	100.0
พื้นที่ตั้งของที่อยู่อาศัย		
ภายในจังหวัดภูเก็ต	50	98.0

- Phuket Town	6	13.0
- ฉลอง	5	10.9
- ชายหาดทางตะวันออกของภูเก็ต	1	2.2
- พันวา	1	2.2
- หาดสุรินทร์	1	2.2
- ไม้ระບู	32	69.5
นอกจังหวัดภูเก็ต	1	2.0

ตัวกลางประสานงานการจัดกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
รัฐบาลไทยและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานของ ประเทศญี่ปุ่น	31	60.8
รัฐบาลไทยร่วมกับหน่วยงานของประเทศญี่ปุ่น	2	3.9
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานของประเทศญี่ปุ่น	3	5.9
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บริษัทเอกชนไทยร่วมกับหน่วยงานของ ประเทศญี่ปุ่น	8	15.7
บริษัทเอกชนไทยร่วมกับหน่วยงานของประเทศญี่ปุ่น	1	2.0
บริษัทเอกชนไทยร่วมกับบริษัทเอกชนของประเทศญี่ปุ่น	6	11.8

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยประชากรกับกิจกรรมทางสังคมทั้งประสงค์

ปัจจัยประชากร	กิจกรรมทางสังคมทั้งประสงค์					χ^2	p-value
	หัตถกรรม	อาหาร	กีฬา	กิจกรรมท้องถิ่นและ แลกเปลี่ยนสิ่งดีมีชื่อเสียง ของไทย-ญี่ปุ่น	อาสาสมัคร		
1. อายุ (ปี)						-	0.414
50-59	1 (6.6)	7 (46.6)	0 (0.0)	2 (13.4)	5 (33.4)		
60-69	3 (13.0)	6 (26.2)	3 (13.0)	6 (26.1)	5 (21.7)		
70-79	4 (30.8)	4 (30.8)	2 (15.3)	1 (7.7)	2 (15.4)		
2. เพศ						-	0.362
ชาย	6 (18.2)	10 (30.3)	2 (6.1)	8 (24.2)	7 (21.2)		
หญิง	2 (11.1)	7 (38.9)	3 (16.7)	1 (5.6)	5 (27.7)		

ปัจจัยประชากร	กิจกรรมทางสังคมทั้งประสงค์					χ^2	p-value
	หัตถกรรม	อาหาร	กีฬา	กิจกรรมท้องถิ่นและ แลกเปลี่ยนสิ่งดีมี ชื่อเสียงของไทย-ญี่ปุ่น	อาสาสมัคร		
3. ระดับการศึกษา						-	0.165
มัธยมต้น	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (50.0)	1 (50.0)		
มัธยมปลาย	3 (13.6)	11 (50.0)	1 (4.5)	2 (9.0)	5 (22.9)		
วิทยาลัย 2 ปี/อาชีวะ 2 ปี	0 (0.0)	1 (16.7)	1 (16.7)	1 (16.7)	3 (50.0)		
มหาวิทยาลัย	4 (23.5)	5 (29.4)	3 (17.6)	4 (23.5)	1 (5.8)		
ปริญญาโท	1 (25.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (25.0)	2 (50.0)		
4. สถานภาพการสมรส						-	0.107
โสด	1 (9.1)	3 (27.6)	2 (18.2)	2 (18.2)	3 (27.3)		
แต่งงานแล้ว	5 (14.3)	14 (40.0)	2 (5.7)	5 (14.3)	9 (25.7)		
หย่า/แยกกันอยู่	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (100.0)	0 (0.0)		
หม้าย	2 (66.7)	0 (0.0)	1 (33.3)	0 (0.0)	0 (0.0)		

ปัจจัยประชากร	กิจกรรมทางสังคมทั้งประสงค์					χ^2	p-value
	หัตถกรรม	อาหาร	กีฬา	กิจกรรมท้องถิ่นและ แลกเปลี่ยนสิ่งตีมี ชื่อเสียงของไทย-ญี่ปุ่น	อาสาสมัคร		
5. เงินบำนาญที่ท่านได้รับในขณะนี้						-	0.003
ไม่มี/ไม่ต้องการจะแจ้ง	2 (9.1)	10 (45.5)	0 (0.0)	1 (4.5)	9 (40.9)		
ได้รับ	6 (20.7)	7 (24.1)	5 (17.2)	8 (27.6)	3 (10.4)		
6. รายได้อื่นๆ						-	< 0.001
ไม่มี/ไม่ต้องการจะแจ้ง	0 (0.0)	16 (59.3)	0 (0.0)	8 (29.6)	3 (11.1)		
ได้รับ	8 (33.3)	1 (4.2)	5 (20.8)	1 (4.2)	9 (37.5)		
7. ความถี่ของกิจกรรม						-	0.327
ทุกสัปดาห์	0 (0.0)	1 (33.3)	0 (0.0)	1 (33.3)	1 (33.4)		
ทุกเดือน	7 (18.4)	12 (31.6)	2 (5.3)	8 (21.1)	9 (23.7)		
อื่นๆ ระบุ	1 (10.0)	4 (40.0)	3 (30.0)	0 (0.0)	2 (20.0)		

ปัจจัยประชากร	กิจกรรมทางสังคมพึงประสงค์					χ^2	p-value
	หัตถกรรม	อาหาร	กีฬา	กิจกรรมท้องถิ่นและ แลกเปลี่ยนสิ่งดีมี ชื่อเสียงของไทย-ญี่ปุ่น	อาสาสมัคร		
8. รูปแบบของกิจกรรม						-	0.256
- การแข่งขันฉันท์มิตร	0 (0.0)	2 (28.6)	2 (28.6)	1 (14.2)	2 (28.6)		
- การซื้อ-ขายในราคามิตรภาพ	1 (50.0)	0 (0.0)	1 (50.0)	0 (0.0)	0 (0.0)		
- การแลกเปลี่ยนกัน	4 (19.1)	10 (47.5)	1 (4.8)	4 (19.1)	2 (9.5)		
- การเรียนรู้ร่วมกัน	2 (14.3)	2 (14.3)	1 (7.3)	3 (21.4)	6 (42.7)		
- การเล่าเรื่องให้ฟัง	0 (0.0)	2 (100.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)		
- กิจกรรมอาสาสมัคร	1 (20.0)	1 (20.0)	0 (0.0)	1 (20.0)	2 (40.0)		
9. การพูดจากันคนละภาษาและอุปสรรค ต่อกิจกรรม						-	0.881
- คิดว่าเป็นอุปสรรค	8 (17.4)	14 (30.4)	5 (10.9)	8 (17.4)	11 (23.9)		
- คิดว่าไม่เป็นอุปสรรค	0 (0.0)	3 (60.0)	0 (0.0)	1 (20.0)	1 (20.0)		

ปัจจัยประชากร	กิจกรรมทางสังคมทั้งประสงค์					χ^2	p-value
	หัตถกรรม	อาหาร	กีฬา	กิจกรรมท้องถิ่น และแลกเปลี่ยน สิ่งดีมีชื่อเสียง ของไทย-ญี่ปุ่น	อาสาสมัคร		
10. การแก้ไขเรื่องภาษา						-	0.840
- ควรให้มีล่ามอาสาสมัคร	8 (16.4)	16 (32.6)	5 (10.2)	8 (16.3)	12 (24.5)		
- ควรว่าจ้างล่ามมืออาชีพ	0 (0.0)	1 (50.0)	0 (0.0)	1 (50.0)	0 (0.0)		
11. รูปแบบที่พักอาศัยซึ่งเหมาะสมสำหรับ ผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นระหว่างลงสเคย์						-	0.497
ที่พักซึ่งมีอยู่แล้ว	7 (15.2)	16 (34.7)	5 (10.8)	8 (17.6)	10 (21.7)		
ที่พักอาศัยซึ่งสร้างใหม่เฉพาะสำหรับ ชาวญี่ปุ่น	1 (33.3)	1 (33.3)	0 (0.0)	1 (33.4)	0 (0.0)		
อยู่กับคนไทยโดยต่างมีกฎเกณฑ์การ คัดเลือกซึ่งกันและกัน	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (100.0)		

ปัจจัยประชากร	กิจกรรมทางสังคมทั้งประสงค์					χ^2	p-value
	หัตถกรรม	อาหาร	กีฬา	กิจกรรมท้องถิ่น และแลกเปลี่ยน สิ่งที่มีชื่อเสียง ของไทย-ญี่ปุ่น	อาสาสมัคร		
12. ตัวกลางประสานงานการจัดกิจกรรม						-	0.250
รัฐบาลไทยและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับหน่วยงานของประเทศญี่ปุ่น	5 (16.1)	11 (35.5)	2 (6.5)	6 (19.3)	7 (22.6)		
รัฐบาลไทยร่วมกับหน่วยงานของประเทศ ญี่ปุ่น	0 (0.0)	1 (50.0)	0 (0.0)	1 (50.0)	0 (0.0)		
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับ หน่วยงานของประเทศญี่ปุ่น	0 (0.0)	0 (0.0)	3 (100.0)	0 (0.0)	0 (0.0)		
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บริษัทเอกชน ไทยร่วมกับหน่วยงานของประเทศญี่ปุ่น	2 (25.0)	2 (25.0)	0 (0.0)	1 (12.5)	3 (37.5)		
บริษัทเอกชนไทยร่วมกับหน่วยงานของ ประเทศญี่ปุ่น	1 (14.3)	3 (42.8)	0 (0.0)	1 (14.3)	2 (28.6)		

7. ประวัตินักวิจัยหลักและคณะผู้วิจัยพร้อมหน่วยงานต้นสังกัด

ชื่อหัวหน้าโครงการ

Assistant Professor Prathurng Hongsrnagon, Ph.d.
Assistant Dean in Foreign Affairs and Student Affairs and Lecturer
College of Public Health Sciences, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand
Tel: 02-218-8049 Fascimile: 02-253-2395 email: arbeit_3@hotmail.com

Education

- Doctor of Philosophy in Integrated Sciences, Thammasat University, Thailand, 2005.
- Master's degree in Communication Arts and Sciences, Michigan State University, East Lansing, U.S.A, 1983, with 2-year consecutive teaching assistantship, Michigan State University, Faculty of Communication Arts and Sciences.
- Bachelor's degree in Arts, Chulalongkorn University, Thailand, 1981, German major, First Class Honor and 4-year Golden Medalist.

Fields of research interest

- i. health tourism for ageing population
- ii. health for informal sector workers
- iii. consumer health informatics
- iv. anthropology in public health

Selected published papers

1. **Hongsrnagon, P.** (2006) Research note: Needs of, and readiness to respond to the needs of Japanese pensioners in long-stay tourism in Chiangmai province, Thailand. *Tourism Economics – The Business and Finance of Tourism and Recreation*, Vol. 12, pp. 475-485.
2. **Hongsrnagon, P.** (2008) Ubon Ratchathani Province and its Involvement Stage in the Tourist Destination Life Cycle. *Journal of Thai Hospitality and Tourism*, Vol. 3, pp. 11-25.
3. **Hongsrnagon, P.**, Pongpanich, S., Eamratsameekul, W., Prachusilpa, K., Havanond, P., and Deelertyuenyong, N. (2008) "How Ready Are the Distance Education Learners in Thailand Context?". Association of Pacific Rim Universities 9th Distance Learning and the Internet Conference, November 2008, Waseda University, Tokyo, Japan, pp. 143-153.
4. **Hongsrnagon, P.** (2009) Using the focus group approach to analyze the strengths, weaknesses, opportunities, and threats of Ubon Ratchathani Province, Thailand, for senior Japanese long stay tourists. *Journal of Thai Hospitality and Tourism*, Vol. 4, pp. 49-61.
5. **Hongsrnagon, P.**, Havanond, P., Zongram, O., Huannaklang, N., Chuemchit, M., and Wimugtayon, S. (2009) Prevalence of smoking during pregnancy in Thais. *Asian Biomedicine*, Vol. 3, pp. 401-406.
6. Raksarat, S., **Hongsrnagon, P.**, and Havanond, P. (2009) Work morale of health center staff in Krabi province, Thailand. *Journal of Demography*, Vol. 25, pp. 83-109.

7. ธนพร วงษ์ดนตรี, ดร. ธนภณ พันธเสน, และ ดร. ประเทือง หงสรานากร.
(2552) สถานที่พักตากอากาศพำนักระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุหลังวัยเกษียณตามแนวคิด
เศรษฐกิจพอเพียงและการออกแบบสถาปัตยกรรมที่ยั่งยืน. *วารสารประชากรศาสตร์*.
ฉบับที่ 2, หน้า 89-104.

8. **Hongsranagon, P.** (2009) "Public Health, Poverty and New Technology"
Conference papers for "Measuring and Fostering the Progress of Societies: Key Issues
for the Asia and Pacific regions", Kyoto, Japan, 23-24 March 2009, with cooperation
with the Organisation For Economic Co-operation and Development, pp. 1-18.

9. **Hongsranagon, P.** (2009) Maha-Cheewalai-Esarn: An Autonomous Thai
University of Life. *The International Journal of Science in Society*, Vol. 1, pp. 39-45.

*** More updated international invited speaker, publications, and books – to
be continued ***

VITAE

Name Naoyuki Koyama
Address 80 Mool, Vichitsongkram Rd, Kathu, Phuket 83120, Thailand
Telephone 089-9630261
E-mail naoyuki828@hotmail.com / naoyuki828@yahoo.co.jp
Date of Birth 28, August, 1972
Sex Male
Nationality Japanese

Educational Background

2004 Sendagaya Japanese Institute The major in Japanese (450h)
2002 Srinakharinwirot University/ Intensive Thai for International Programs (300h)
2001 Hosei University (56 units / 130 units) drop out
1994 Tokyo institute of tourism Major in tourism
1991 Hoya high school

Work Experience

2009- Faculty of International Studies, Prince of Songkla University Phuket Campus / Japanese Lecturer
2004-2008 The Institute of Languages, Prince of Songkla University Phuket Campus /Japanese Lecturer
2001-2002 Sirketnomklow School / A volunteer Japanese teacher (NGO)
2000-2001 The construction planning consultant Co.,/ (Assistant staff)
1999 Crocus Co.,/ Tour conductor(staff)
1998 Tosui Co.,/ Maintenance and inspect of the filter of pools (staff)
1997 Seiko Epson Co.,/ Produce and inspect of the precision instruments(staff)
1995-1996 Sanko-shoji Co.,/ Travel Section (staff)
1994 M O tourist Co.,/ Travel Section(Assistant staff)

Certification and Skills

The travel agent license of International (The Japanese government examination)
The travel agent license of Domestic (The Japanese government examination)
The Certificate of Japanese teacher
English/The Pre-Second Grade Test (The Society of Testing English Proficiency, Inc)
Thai/The Fourth Grade Test (Japan-Thailand Economic Cooperation Society)
Driver license (International Driving Permit)
The customs clearance license (The Japanese government examination)
The real estate business license (The Japanese government examination)
The bookkeeping Second Grade Test (The Japan chamber of commerce)

ประวัติ

ชื่อ นางสาวพิมพากรณ์ สุวัตติกุล / ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษ

รับผิดชอบด้านกิจการต่างประเทศ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

สถานที่ติดต่อ พิมพากรณ์ สุวัตติกุล

ศูนย์กิจการนานาชาติ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

80 ถนนวิชิตสงคราม

อ.กะทู้ จ. ภูเก็ต 83120

โทรศัพท์ 076276521, 0897310825

e-mails: pim @ phuket.psu.ac.th OR su_pim@msn.com OR

iacpaporn@gmail.com

ประวัติการศึกษา

- M.A. in TESL (University of California at Los Angeles : UCLA)
- อ. บ. คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Certificate in Teaching English for Specific Purposes (College of St. Mark) St. John, Plymouth, U.K.

ประสบการณ์ด้านวิชาการ – งานบริหาร

- ศึกษาดูงาน ณ ประเทศออสเตรเลีย พ.ศ. 2528
  - ศึกษาดูงาน ณ ประเทศออสเตรเลีย ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2538
  - ศึกษาดูงาน ณ ประเทศอังกฤษ พ.ศ. 2540
  - ศึกษาดูงาน ณ ประเทศจีน พ.ศ. 2544- 2545
  - ศึกษาดูงาน ณ ประเทศกัมพูชา (8 – 16 กรกฎาคม พ.ศ 2547)
- ในฐานะกรรมการจัดทำหลักสูตรการจัดการบริการและท่องเที่ยวมหัพพันิต (หลักสูตรนานาชาติ)
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

- เดินทางไปราชการ ณ มหาวิทยาลัยซิลลา เมืองปูซาน ประเทศเกาหลี 22-26 ตุลาคม 2549
- ดูแลนักศึกษาโปรแกรมจีนศึกษาซึ่งไปศึกษาภาคฤดูร้อนที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และ เจรจาสรุปผลความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนนักศึกษาโครงการวิเทศธุรกิจจีน กับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เหล่านั้น (2544 – ปัจจุบัน)

หัวข้อบรรยาย/อบรม/ลักษณะงานที่มีความเชี่ยวชาญ

- การสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ/ภาษาที่สอง
- บรรยายเรื่อง “การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม” (เป็นวิทยากรประจำปีให้แก่ “International Association Cross-Cultural Competence and Management : IACCM” ซึ่งมีสำนักงานใหญ่ที่ประเทศออสเตรเลีย และ วิทยาลัยนานาชาติดัลลิส จัหวัดภูเก็ต)
- ทำแบบทดสอบภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการ: กรรมการจัดทำแบบทดสอบมาตรฐานภาษาอังกฤษสำหรับภาคธุรกิจของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- ทำแบบทดสอบมาตรฐานภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต
- สอนภาษาอังกฤษแก่นักศึกษาโครงการปริญญาโทบริหารธุรกิจ (2543 – ปัจจุบัน)
- บรรยายพิเศษ ในหัวข้อ “Thai Ways & Intercultural Communication” ให้แก่กลุ่มนักศึกษาต่างประเทศทุกโครงการที่มาศึกษา ณ วิทยาเขตภูเก็ต ภายใต้ความร่วมมือ และข้อตกลงระหว่าง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต และมหาวิทยาลัยต่างประเทศ (2543 – ปัจจุบัน)

ตำแหน่ง/ประสบการณ์การทำงาน

- หัวหน้าภาควิชาภาษาต่างประเทศ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ (2532 – 2535)
- รองผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งคณะกรรมการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว (2536-2538)
- ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ โครงการจัดตั้งวิทยาเขตภูเก็ต (2537-2538)
- ประธานโครงการสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต (2538 –2549 คำสั่งที่ 1886/2538 ลว 11 สิงหาคม 2538)
- กรรมการสอบมาตรฐานภาษาอังกฤษสำหรับภาคธุรกิจ ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2543 – 2546)
- กรรมการจัดทำหลักสูตรการจัดการบริการและท่องเที่ยวมหัพพันชาติ (หลักสูตรนานาชาติ) มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี หนังสือจาก ม.อุบลฯ ที่ ศธ 0529/3690 ลว 22 มิถุนายน 2547)

- อนุกรรมการวิชาการศูนย์พัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ในกำกับของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (คำสั่ง ที่ 1/2547 ลว 11 พฤษภาคม 2547)
- ผู้เชี่ยวชาญภาษาอังกฤษด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (คำสั่ง แต่งตั้งที่ 677/2547 ลว 28 ธันวาคม 2547)
- ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษ (คำสั่งแต่งตั้งที่ 490/2548 ลว 9 ธันวาคม 2548)
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาเพื่อการสื่อสารและธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี (มอ 935/21 ลว 20 กุมภาพันธ์ 2549)
- กองบรรณาธิการวารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (2547 – ปัจจุบัน)
- คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาภาษาเพื่อการสื่อสารและธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เขตการศึกษาสุราษฎร์ธานี (มอ 0311/2550 ลว 21 กุมภาพันธ์ 2550)
- กรรมการบริหารของสถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต (2549 - 2550)
- ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพภายในคณะศิลปศาสตร์ประจำปีการศึกษา 2549

สมาคมวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสมาชิก

- สมาคมครูภาษาอังกฤษแห่งประเทศไทย (ThaiTESOL)⁸³
- สมาคมนักวิชาการการท่องเที่ยว (ประเทศไทย) : สนนท⁸⁴

ผลงานในราชการและในทางวิชาชีพ

- สอนภาษาอังกฤษให้แก่นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์, คณะวิทยาศาสตร์, คณะแพทยศาสตร์, คณะวิทยาการจัดการ, คณะการจัดการ โรงแรมและการท่องเที่ยว
- งานวิจัยเรื่อง "Needs Analysis of Teachers in Southern Thailand" (2527)
- เสนองงานวิชาการ " English for Tourist Police : ESP in Reality" การประชุมนานาชาติของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ (2532)

⁸³ <http://www.thaitesol.org>

⁸⁴ <http://www.gems-tourism.com>

- ตำรา "English for Tourist Police" (2532)
  - ตำรา "Report Writing in English : What & How" (2534)
  - งานวิจัยเรื่อง "การสร้างพจนานุกรมศัพท์เกษตรโดยใช้คอมพิวเตอร์" (Computer-aided Production of English-Thai Reader's Dictionary in Agriculture) (พ.ศ.2532) *
- *A team-based research conducted between Prince of Songkla University-Hat Yai Campus and King Mongkut Institute of Technology-Pranakorn Nua, Bangkok*
- งานวิจัยเรื่อง "การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม : ปัจจัยเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว" ร่วมกับคณะวิจัยอีกสองคน คือ นางสาว จินตนา สุทธนู และ นางจุฑามาศ ชัยเพชร (กุมภาพันธ์ 2546) โดยทุนอุดหนุนของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย – สกว
  - งานวิจัยเรื่อง "โครงการการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการในการใช้ภาษาอังกฤษของบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (สิงหาคม 2547) โดยทุนอุดหนุนของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
  - บทเรียนและสื่อการเรียนรู้ในชุดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง สำหรับพนักงานบริการของร้านอาหาร (โครงการพัฒนาจังหวัดภูเก็ตสู่ความเป็นเมืองนานาชาติ – ปีงบประมาณ 2546)
  - บทเรียนและเอกสารประกอบการอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการบริการ (English for Service Industries)
  - บทเรียนและเอกสารประกอบการอบรมภาษาอังกฤษสำหรับฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม (English for Food & Beverages)
  - บทเรียนและเอกสารประกอบการอบรมภาษาอังกฤษสำหรับมัคคุเทศก์ (English for Tour Guides)
  - บทเรียนและเอกสารการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง "การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมในการเรียนภาษาอังกฤษ" โดยทุนสนับสนุนจาก คณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (กันยายน 2549 ตามหนังสือที่ ศธ 0506(7)/769 ลว 30 ธันวาคม 2548)
  - บทความวิชาการเรื่อง "Developing Autonomy in Language Learning: A view from Thailand" ตีพิมพ์ในวารสารนานาชาติชื่อ The Language Teacher - Japan Association for Language Teaching, [JALT: May 2006, Vol. 30, No. 5].
- * Co-authors: Patareeya Wisaijorn, Bob Tremayne [UBU]
- บทความวิชาการด้านการท่องเที่ยวไทย เรื่อง " การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม – ปัจจัยเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว" ตีพิมพ์ใน วารสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์การท่องเที่ยวนานาชาติ ประจำฉบับที่ 2 ปี 2548 ใน www.ttresearch.org

- ที่ปรึกษาสถาบันคีนันแห่งเอเชีย ในโครงการอบรมวิทยากรและผู้ประกอบการเพื่อการท่องเที่ยวยั่งยืน ภายใต้โครงการ "ร่วมใจบรรเทาภัยสึนามิ" (2550)

งานแปล และ เรียบเรียง

- แผ่นพับของคณะ : FSI Faculty of Service Industries (พ.ศ. 2545)
- แปล Prospectus ของคณะอุตสาหกรรมบริการ (พ.ศ. 2545)
- แปล Power Point แนะนำวิทยาเขตภูเก็ต และ คณะอุตสาหกรรมบริการ
- แปลบันทึกความทรงจำของคุณประชา ตันชวณิช (Pracha's Memoires of His Ancestors & His House – Pracha Tandavanich , Ban Chinpracha, 98 Krabi Road, Phuket, 83000)
- ตรวจแก้ไขและเรียบเรียงภาษา เอกสารเกี่ยวกับความเป็นมาของพระบรมสารีริกธาตุ : พระมหาธาตุเจดีย์พระจอมไทยบารมีประกาศ – วัดฉลอง จังหวัดภูเก็ต (จัดทำโดย องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต)
- จัดทำสุนทรพจน์ให้แก่ รองอธิการบดีวิทยาเขตภูเก็ต (2543 – ปัจจุบัน)

บริการวิชาการ

- สอนภาษาอังกฤษ "English for Tourist Police" ให้แก่ตำรวจท่องเที่ยวอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา (2530-2532)
- สอน และ อบรมภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการ (เป็นวิทยากรให้แก่องค์กรและโรงแรมต่างๆ ในภูเก็ต)
  - อบรมภาษาอังกฤษแก่พนักงานขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยเขตภาคใต้ (2543)
  - อบรมภาษาอังกฤษแก่พนักงานฝ่ายอาหารและเครื่องดื่มให้แก่ โรงแรม Pearl Village (2545-46)
  - อบรมภาษาอังกฤษเพื่อการบริการให้แก่พนักงานของบริษัทครัวการบินภูเก็ต (2545)
  - อบรมภาษาอังกฤษเพื่อการบริการให้แก่พนักงานประจำ Airport Counter ของบริษัทลากูนา - Laguna Service Co., Ltd. (2550)
  - อบรมภาษาอังกฤษเพื่อการบริการให้กับผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวซึ่งจัดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้เขต 6 (2550)
- บรรยายเรื่อง " บุคลิกภาพและการสื่อสาร" ให้แก่ สโมสรโรตารีภูเก็ต ภาค 3330 โรตารีสากล (2546)
- บรรยายเรื่อง "การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม" ให้แก่โรงพยาบาลกรุงเทพภูเก็ต (2548)

- จัดอบรมและเป็นวิทยากรพิเศษให้การสัมมนานักการศึกษาและผู้ประกอบการรายย่อยของสถาบันคีนันแห่งเอเชียเกี่ยวกับการวางพื้นฐานการพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืน (2550)
- เป็นวิทยากรพิเศษให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้เขต 4 ในการอบรมผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวระหว่างวันที่ 2 – 4 กรกฎาคม 2550, 5 สิงหาคม 2550 (เกาะ พี พี)
- บรรยายเรื่อง “มารยาทการเข้าสังคม” ให้แก่นักศึกษาในโครงการสหกิจศึกษา รุ่นที่ 2 ปีการศึกษา 2550 คณะเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เขตการศึกษาภูเก็ต
- บรรยายเรื่อง “ภาษาอังกฤษกับการท่องเที่ยว” ซึ่งจัดโดยสำนักงานเทศบาลตำบลกะรน โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในภาคการท่องเที่ยวในเขตเทศบาล ต.กะรน 31 สิงหาคม 2550
- เป็นวิทยากรในการอบรมในการใช้หลักสูตร “การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ” ให้ศูนย์พัฒนาภาษาอังกฤษ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 28 กันยายน 2550
- เป็นวิทยากรในการอบรมหัวข้อ “การบริการสู่ความเป็นเลิศ เพื่อประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน”

โครงการพัฒนาศักยภาพการทำงานของบุคลากร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

(ตุลาคม 2551)

- เป็นวิทยากรในการอบรมหัวข้อ “Communication Skills in English” โครงการปฐมนิเทศนักศึกษาฝึกงานสาขาไทยศึกษา ปีการศึกษา 2552 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิมพาภรณ์ สุวัตติกุล

มิถุนายน 2553

ประวัติบุคคล

ชื่อ	นางสุริยา วีรวงศ์ (MRS. SURIYA VEERAVONGS)	
ตำแหน่งหน้าที่	นักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญ ระดับ 9 อาจารย์พิเศษ/วิทยากร ให้กับสถานศึกษาและหน่วยงาน หัวหน้าโครงการฝึกอบรมของสถาบันวิจัยสังคม (ปี 2542-2548)	
การศึกษา	- ประกาศนียบัตรการศึกษาระดับสูง Advanced Research HSPH (Harvard University) ประเทศสหรัฐอเมริกา, 2537. - ประกาศนียบัตรการศึกษาระดับสูง สาขาวิชา Rural Research and Rural Policy IDS (Sussex University) ประเทศอังกฤษ, 2528. - ปริญญาโท (ศ.ม.) สาขาสังคมศาสตร์ วิชาเอก สังคมวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. - ปริญญาตรี (ศ.บ.) สาขาสังคมศาสตร์ วิชาเอก เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2511.	
ความชำนาญพิเศษ	- การวางแผนและประเมินผล - การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม - การวิจัยและพัฒนาทางสังคมศาสตร์ - สังคมศาสตร์สาธารณสุข	
ตำแหน่งงานบริหาร	ที่ปรึกษาสถาบัน	2543 - 2549
	ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบัน	2525 - 2543
	กรรมการบริหารสถาบัน	2522 - 2550
	เลขานุการสถาบัน	2518 - 2522

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

2512-2514	- Ayutthaya Project : Rural Manpower Utilization in Central Region. (ผู้ร่วมวิจัย)
2514-2516	- Chonburi Project : Human Resource and Institutional Development in Chonburi Region. (ผู้ประสานงานและผู้ร่วมวิจัย)
2520	- Socio-cultural Impact on Tourism in Thailand. (ผู้วิจัยหลัก)
2521	- Food Habits in Ayutthaya. (ผู้ร่วมวิจัย)
2522	- โครงการรังสิต : ปัญหาการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตเมือง-ชนบทของภาคกลาง (นักวิจัยหลัก)
2523-2524	- Research Associate, Rural dynamics in Ayutthaya Region. (ผู้ร่วมวิจัย)
2524	- Thung Kula Ronghai Project : Review of Master Plan and Implementation. (ผู้ประสานงานโครงการ)
2525	- การวางแผนพัฒนาจังหวัดพิจิตร (ผู้จัดการ โครงการและผู้วิจัย)
2525-2526	- Interrelationship between Basic Needs Satisfaction and Environmental Quality in the East Region of Thailand. (ผู้วิจัยหลัก)
2526	- Feasibility Study on Second Medium Scale Irrigation Package Project. (ผู้ร่วมวิจัย)
2526-2527	- People's Participation in Rural Development in Southern Thailand. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท

กรณีศึกษาชุมชนชนบทภาคใต้ (หัวหน้าโครงการ)

- 2527-2528 - Study on the Improvement of Agricultural Marketing in Northern, Central and Southern Regions. (ผู้ร่วมวิจัย)
- 2528-2529 - A Study on Food Habits in Central Thailand. (นักวิจัยร่วม)
- 2529 - The Phaisali Project : An Evaluation. (หัวหน้าโครงการร่วม)
- 2530 - Study on Possibilities for the Promotion of Income Generating Measures in Thai- Khmer Border Area. (นักวิจัยหลัก)
- 2530-2532 - การวิจัยและพัฒนาเพื่อหารูปแบบการปรับปรุงและส่งเสริมพฤติกรรมกินของชาวชนบทภาคกลาง (หัวหน้าโครงการ)
- 2532 - อิทธิพลภายในและภายนอกกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม (หัวหน้าโครงการร่วม)
- 2533 - National Mechanisms for Strengthening the Role of Woman in Development. (ผู้ร่วมวิจัย)
- 2534 - Participatory Action Research Approach for the Reduction of Child Diarrhea in a Slum Area of Bangkok. (ผู้ร่วมวิจัยหลัก)
- 2534 - การวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจและสังคมในบริเวณพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและอ่าวไทยตอนบนเพื่อการวางแผนสิ่งแวดล้อม (ผู้ร่วมวิจัย)
- 2535 - AIDS and Family. (ผู้ร่วมวิจัย)
- 2534-2536 - Participatory Approach in the Development and Validation of Indicators for Quality of Life. (ผู้ร่วมวิจัยหลัก)
- 2535-2536 - การศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนในแนวกันชนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง (ผู้ร่วมวิจัย)
- 2535-2536 - Social-Culture Change and political development in Central Thailand. (ผู้ร่วมวิจัย)
- 2535-2536 - โครงการการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม : กรณีศึกษาชุมชนชนบทอยุธยา (หัวหน้าโครงการ)
- 2535-2536 - การวิจัยแบบมีส่วนร่วมใน โครงการบัตรประกันสุขภาพจังหวัดภูเก็ต (ผู้ร่วมวิจัย)
- 2536 - โครงการการจัดทำคู่มือการฝึกอบรม “ครอบครัวและการพัฒนา” (ผู้เขียนหลักสูตรและคู่มือ)
- 2537 - การสำรวจทัศนคติภาวะทางสังคมในเขตเมือง (ผู้ร่วมวิจัย)
- 2537-2538 - การศึกษาพฤติกรรมทางสุขภาพกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเมือง (หัวหน้าโครงการ)
- 2538 - การวิจัยและประเมินผลโครงการการป้องกันเด็กในภาวะเสี่ยง : กรณีศึกษาโตเมณีเด็ก (ผู้ร่วมวิจัย)
- 2538 - การวิจัยและประเมินผลเชิงคุณภาพการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรมการบริโภคไวตามินเอ (หัวหน้าโครงการ)
- 2539 - การประเมินความต้องการและประเมินความพร้อมของทรัพยากรบุคคลในพื้นที่ (หัวหน้าโครงการร่วม)
- 2539-2540 - วิถีชีวิตคนกรุงเทพฯ (หัวหน้าโครงการร่วม)
- 2539-2540 - วิถีชีวิตชุมชนกับการพึ่งพิงป่า (หัวหน้าโครงการ)
- 2540 - การวิจัยและประเมินผลเชิงคุณภาพโครงการแม่รักลูก (ภาคสอง) (หัวหน้าโครงการ)
- 2540-2541 - การศึกษาตัวบ่งชี้สถานภาพเศรษฐกิจสังคมในประเทศไทย (หัวหน้าโครงการ)
- 2540-2542 - Livelihood Dependency Study Project in Huay Kha Khang Sanctuary and Mae- Wong National Park (หัวหน้าโครงการ)
- 2540-2541 - โครงการการฝึกอบรมและจัดทำคู่มือการติดตามประเมินผลโครงการ (หัวหน้าโครงการ)

- 2540-2541 - การสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บริการรถไฟ : โครงการประเมินผลแผนงานพัฒนากิจการรถไฟ (นักวิจัยร่วม)
- 2541 - THAI-UNCAP Poverty Strategies Initiative : Capacity Building and Strategy on Poverty Alleviation (หัวหน้าโครงการร่วม)
- 2542-2543 - โครงการการสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตและการพัฒนาสังคม ระยะที่ 2 (นักวิจัยหลัก)
- 2542-2544 - โครงการการศึกษาผลกระทบทางสังคม โครงการฝ่ายรายปีและโครงการแก้ไขผลกระทบอย่างยั่งยืน (นักวิจัยหลักและผู้จัดการโครงการ)
- 2544 - Sustainable Livelihoods in Southeast Asia : A Grassroots-Informed Approach to Food Security (นักวิจัยหลัก)
- 2544 - โครงการการประเมินแผนงานรณรงค์ให้คนไทยเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย "ไทยเที่ยวไทย" (นักวิจัยหลัก)
- 2544-2545 - โครงการติดตามและประเมินผลมาตรการเสริมการพัฒนาชนบทและชุมชน (มพช.) (นักวิจัยหลัก – หัวหน้าโครงการย่อยภาคเหนือ)
- 2544-2545 - โครงการติดตามผลการปฏิบัติงานและประเมินผลโครงการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์ (นักวิจัยหลัก)
- 2545-2546 - โครงการประเมินผลการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- 2547 - โครงการการสำรวจความพึงพอใจของผู้จองและผู้ซื้อบ้าน โครงการบ้านเอื้ออาทรของการเคหะแห่งชาติ ปี 2546 (หัวหน้าโครงการ)
- การติดตามประเมินผลการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพและการจัดทำรายงานประจำปี กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม (หัวหน้าโครงการ)
- โครงการการวางระบบประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (นักวิจัยหลัก)
- 2547-2548 - โครงการการสำรวจความพึงพอใจผู้ใช้บริการจากการเคหะแห่งชาติ ปี 2547 (หัวหน้าโครงการ)
- โครงการการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2545-2549) ระยะครึ่งแผน (นักวิจัยหลัก)
- 2548 - โครงการการสำรวจความเข้าใจของพนักงานการไฟฟ้านครหลวงในเรื่องการเพิ่มศักยภาพองค์กร ประจำปี 2548 (หัวหน้าโครงการ)
- 2548-2550 - โครงการ Rural-Urban Dynamics in a Globalizing World: Changing โดยทุนของ DANIDA (Danish International Development Agency) (หัวหน้าโครงการ : อยู่ในระหว่าง ดำเนินการ)
- 2549 - โครงการการศึกษาติดตามผลการปฏิบัติตามนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทแห่งชาติด้านสิทธิมนุษยชน (แผนแม่บทสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 1) (หัวหน้าโครงการ)
- 2549 - โครงการพัฒนาการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานจากการใช้งบประมาณ (PART) ภาคปฏิบัติ (สำนักงานงบประมาณ) (นักวิจัยหลัก)
- 2549- 2550 - โครงการการวางกรอบนโยบายและแผนแม่บทสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (หัวหน้าโครงการ)
- 2550-2551 - โครงการจัดทำแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (กระทรวงยุติธรรม) (หัวหน้าโครงการ)
- 2551-2552 - โครงการจัดจ้างที่ปรึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของกระทรวงการต่างประเทศตาม แนวทางการประเมินผล PART (นักวิจัยร่วม)
- 2552 - โครงการส่งเสริมและติดตามประเมินความก้าวหน้าการปฏิบัติตามนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทแห่งชาติด้านสิทธิมนุษยชน
- 2552 - โครงการประเมินประสิทธิภาพของระบบบริการปฐมภูมิ (หัวหน้าโครงการ)

- 2552 - โครงการจ้างที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการประเมินองค์การของศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (หัวหน้าโครงการ)
- 2552 - โครงการงานระบบติดตามประเมินผล (สำนักงานอัยการสูงสุด) (นักวิจัยหลัก)
- 2553 - โครงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2554- 2557) (นักวิจัยหลัก)

**FIRST DRAFT OF MANUSCRIPT
TO CHULALONGKORN
UNIVERSITY– NEED NATIVE-
ENGLISH EDITING
Submitted first on 8 June 2011**

Social activities for the elderly Thais and the elderly Japanese through the concept of the Social Engagement Theory – A case study of long-stay tourism business and community tourism conducted by local government in Phuket province, Thailand

Prathurng Hongsrnagon ¹ *, Naoyuki Koyama ² , Pimpaporn Suwতিকul ² ,
Suriya Veeravongs ³

¹ College of Public Health Sciences, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand

² Prince of Songkla University, Phuket Campus, Phuket, Thailand

³ Independent Researcher (with former position at the Institute of Social Research, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand)

To whom the correspondence should be addressed to:

Assistant Professor Prathurng Hongsrnagon, Ph.d.

Assistant Dean in Foreign Affairs and Student Affairs and Lecturer

College of Public Health Sciences, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand

Tel: 02-218-8049 Fascimile: 02-253-2395 email: arbeit_3@hotmail.com

Social activities for the elderly Thais and the elderly Japanese through the concept of the Social Engagement Theory – A case study of long-stay tourism business and community tourism conducted by local government in Phuket province, Thailand

Background: Rare research on joint social activities between the elderly long-stay Japanese visitors and the elderly Thai hosts prompted the current study to investigate within the context of Phuket province, Thailand, (1) the readiness of the two nationalities of the elderly for joint social activities during long-stay period (2) suggested joint social activities (3) nominated focal points for the project and (4) potential support from the local governments in Phuket for these activities.

Methods: Both focus group discussion (FGD) and survey questionnaires were employed during 2010-2011 after getting an ethical protocol. There were 81 participants categorized into seven group of stakeholders for FGDs and 574 respondents for the survey questionnaires, divided into 500 Thais and 74 Japanese (both in Phuket and in Japan).

Results: FGDs revealed the general agreement among participants on the adverse consequences of over-developed mainstream mass tourism of Phuket. An elicitation was made on different perceptions of long-stay tourists in Phuket; legacy values of the two nationalities of the elderly in their retirement life; suggested joint social activities (with further investigation in the survey); positive feedbacks from Phuket's local governments. On the other hand, the survey found the majority of the samples (70%) of both nationalities were willing to participate these joint social activities. Preferred activities highlighted volunteerism and food tourism. The accommodation of choice, nominated focal points for the project, Phuket's local government potential support, and other suggestions were also explicitly made.

Discussion: Issues of an over-carrying capacity based on mainstream tourism in Phuket and elsewhere; previous intention of Japan's Silver Columbia Plan in Phuket; concepts of 'Ikigai' of the elderly Japanese and 'Generativity' of the elderly Thais; highlights on volunteerism and food tourism as preferred activities during long-stay period; roles of destination management organization (DMO) for authentic tourism experiences through community-based tourism management were discussed.

Conclusion: Through joint social activities for long-stay tourism of the elderly Japanese in Phuket, it is recommended that future research continue on sustainability with the Thai counterparts.

Key words: social activities, elderly, Social Engagement Theory, long-stay tourism, community tourism, Phuket, Thailand.

Background

The changing pattern of population demography moving toward 'aging society' becomes a global trend. To maintain the quality of life of the citizens, successful aging has been an attention of the governments. Successful aging refers not only to the avoidance of disease and disability, but also to maintain a high physical and cognitive function while sustain an engagement in social and productive activities (Willcox, et al., p. 138). Due to health reason, temporary migration of the elderly becomes more common as they seek locations with more benign climates during the non-summer seasons (Rogers, 1988). When combines with the elderly's interests in socially engaging with the local hosts, this short-term migration of the elderly creates a type of sustainable tourism. By definition, sustainable tourism takes into consideration the life quality of the local community, the quality tourism experiences of the visitors, and the preservation of the surrounding environments (cited WTO, 1995 in Ryan, 2002). In its original sense, long-stay tourism is counted as a type of sustainable tourism. The Long Stay Foundation (in Tokyo, Japan) defined long-stay tourism of the Japanese as an overseas trip of the retired Japanese on a temporary basis but for a longer period of time (in months/years) with an aim to exchange languages and to establish social activities with the local hosts. Since the elderly depend on their pension beneficiaries, they do not work in the long-stay destination. All of the elderly shall travel back to Japan upon the completion of their long-stay period (Hongsrnanagon, 2006,a, p.2). Inskeep (1987) stated that to minimize environmental impact and to spread economic benefits, one alternative is "quality tourism" which implies limited, highly controlled development and selective marketing. Emphasis is placed on attracting a smaller number of affluent tourists who spend more and stay more days than conventional tourists. This approach can bring substantial economic benefits with fewer environmental and social impacts (Inskeep, 1987, p. 124).

For the past 50 years, Thailand has been one of the world renown destinations for international mass tourists and the Japanese have been ranked as one of the top ten. During 1999-2004, there were an approximate 1,000,000 Japanese visiting Thailand per year (Hongsrnanagon, 2006,a, p.31). However, fewer staying days of international tourists prompted the concern of the Tourism Authority of Thailand (TAT) in 2002 to focus on the niche market of long-term stay tourists. TAT's aim was to attract further numbers of the elderly foreign tourists with potentially high purchasing power to stay in Thailand for longer (Hongsrnanagon, 2006, b). From 1999-2004 there were approximate 65,000 Japanese over 65 years old visiting Thailand annually (Hongsrnanagon, 2006, a, p. 32) and approximate 8% of these numbers were the long-stay visitors (Hongsrnanagon, 2006,a, p.12). Unfortunately, since its start, the management of Thailand long-stay tourism project has placed the major emphasis on extravagant accommodation only (Faculty of Commerce and Accountancy, 2002). As a result, the elderly Japanese tourists are simply the 'stay-longer' groups with no social interactions with the local Thais – a contradiction to the originally defined concept of long-stay tourism.

Phuket province, the study site of the current research, is an island in Andaman Sea in south Thailand. Phuket has been promoted as the well-known mainstream tourist attractions for the past 25 years after the end of the mining era. With tropical climate and international glamour, Phuket now attracts up to 5 million tourists worldwide with

a projection of 10 million in 2020 (Pisut Technology Co., Ltd, 2009, p. 4-3). This number includes the Japanese golf tourists who compose a number of 15 million worldwide (Barros, Butler, and Correia, 2010). The province has only three districts (Thalang in the north, Katu in the middle, and Muang in the south) with a total number of 18 local governments. The breakdown of tourist age bracket (table 1 in appendix) demonstrates Phuket as the favorite destination for mainstream tourism of the younger age group (Pisut Technology Co., Ltd, 2009, p. 2-53).. However, from the situational analysis of Phuket's competitive advantage, the province is still capable of positioning itself as the destination of long-stay tourism and the destination for repeated visitors (cited the Bureau of Thailand National Economics and Social Development Board or NESDB) ((Pisut Technology Co., Ltd, 2009, p. a-16 appendix a). From an interview with the Phuket Japanese Association officer revealed that there are approximate 500 Japanese, both young and old adults, staying in Phuket (An interview with an officer of the Phuket Japanese Association, 2010). Data compiled (table 2 in appendix) by the Phuket Immigration Bureau showed the seasonal variation of Japanese who requested for 90-day stay in 2010. It was noted that the high season for Japanese's visit to Phuket falls between the two periods year-round. First is from November to March as an escape of harsh winter and again between June to August when Japan has its peak-summer. From Thailand's decentralization plan year 1999, same as other rival local governments, Phuket local governments are entitled to supervise the quality of life of the elderly who belong to the 'Geriatric Club'. The local governments are also expected to manage the local community, to take care of local tourism activities, to preserve the surrounding environment, and to support the elderly's knowledge management activities, in addition to their duty to provide sufficient basic infrastructure (Jesrichai, 2003, pp. 57/88/90-91/151).

As long-stay tourism between the elderly Japanese visitors and the local elderly Thai hosts has never been taken place in Phuket and as there are scanty research projects regarding the joint social activities between them, we would want to learn about

- (1) the readiness of the two nationalities of the elderly regarding joint social activities
- (2) suggested joint social activities
- (3) nominated focal points for the project and
- (4) potential support from the local governments in Phuket.

Methods

We used a qualitative method of focus group discussion (FGD) as an exploratory phase of quantitative projects (Barbour and Kitzinger, 1999, p. 201). After getting an approval for ethical protocol number 039.1/53 from the Ethics Review Committee for Research Involving Human Subjects, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand, the current study was conducted between 2010-2011. There were 7 groups of stakeholder participating in FGDs according to World Tourism Organization's definition – public sector, tourism professionals, tourism industries, and the media (Ryan, 2002). Based on their willingness and availability, the participants were inclusive of voluntary male and female from (1) the group of retired Thais of 60 years and older who were the members of the 'Geriatric Club' of the three local governments (one from each district in Phuket) (2) the executives and the staff of these three local governments (3) the elderly Japanese

visitors of 50 years and older who were golf tourists and/or the members of Phuket Japanese Association (4) the executives and the staff of local tourism-related organizations (5) the faculty staff in tourism management of the local higher educational institute (6) the staff of local Thai press, and (7) the staff of local English-speaking media. Besides the two elderly groups, no distinctions were made on the age of other groups of participant as long as they were exposed to tourism industry in Phuket or were in the position dealing with local tourism. The aim was to maximize the interactions and outcomes of the research project. The participants suggested the venue and the date of FGD sessions to be conducted where the number of participants per one FGD group was scoped to 6-8 persons with approximate 1.5 hours per session. There were 13 FGDs organized for 81 participants: FGDs 1-10 were with the elderly Thais and Thai stakeholders (67 participants), FGDs 11-12 were with the elderly Japanese (10 participants), and FGD 13 was with the foreign media (4 participants). If after the FGDs 10 with the elderly Thais and Thai participants content saturation was not achieved, additional FGDs were planned. Since the previous qualitative research projects on authentic long-stay tourism is very rare, different items of FGD questions in the current study were derived from the results of a review of literature on aging, alternative tourism/quality tourism/special interest tourism, Social Engagement Theory, and community-based tourism management. To cover the themes appropriate for each stakeholder group, we generated a number of open-ended core questions for an exploration of the participants' perceptions (table 3 in appendix). The first FGD with the local higher educational institute served as a pilot. Since no indistinctness with regard to the questioning or other procedures were allocated, and since the results were very similar to the other FGD sessions, especially an emphasis on the detrimental circumstances and consequences of mainstream tourism in Phuket, we decided to keep these first results in the analyzing process. Through FGDs, we explored the thoughts and feelings of the participants regarding long-stay tourism between the elderly Thai hosts and the elderly Japanese visitors in Phuket, and sounded out how the stakeholders perceived the issue of joint social activities. All moderators observed that the level of involvement was as non-directive as possible. The principal investigator (PH) served as an observer and was attentive for non-verbal communication and interactions between participants in all FGDs. In this way, special attention could be given in the analysis, to those pronouncements and text fragments where verbal and non-verbal consensus existed. At the end of every FGD, there was a debriefing between an observer and the three moderators to discuss the most important themes and possible differences with other FGDs. Since the elderly Thais and other Thai participants of FGDs 1-10 added no new information, content saturation was supposed to be reached. All FGDs were audio-taped and transcribed for qualitative content analysis which was done by manually coding (Hilber, et al., 2010). Three researchers (PH, PS, and NK) independently performed the initial coding with a few feedback comments. Collectively, we defined the different themes and performed cross-referencing within the different coding categories, and by text word search in the document or selected sections of it. In so doing, we clarified ideas, discovered further themes, searched for patterns and explored participants' explanatory models. The goal was "to provide knowledge and understanding of the phenomenon under study" (Downe-Wamboldt, 1992. p. 314). In our analysis, we tried to explore, from the perspectives of different stakeholders, the pull factors for tourists to

visit Phuket and the consequences of Phuket's mainstream tourism and the reaction of the stakeholders; participants' perceptions on Phuket's long-stay visitors in general and on elderly Japanese in particular. We also explored the core personal values in retirement life of the elderly Thais and the elderly Japanese; their willingness to join social activities, expected language barriers, preferred accommodation of choice, nominated focal points for the project, and potential collaboration for long-stay social activities by the local governments. First drafts with result were sent to the Thai and the Japanese participants for agreement on content and comprehensiveness only. This participant's checking led to only a few interpretative comments. We added or corrected most of them in the draft after discussion and agreement with the moderators.

As for the quantitative research, a survey questionnaire was developed based on derived information from the FGD sessions. A total of 574 copies were obtained (with response rate of 76.92% for the Thais and 100.0% for the Japanese elderly)⁴. The statistics in use were frequency, percentage, mean, standard deviation, and median. P-value of 0.05 is considered statistically significant.

Results:

1. Results from qualitative study

The five structured themes from qualitative content analysis are shown in table 4. These themes were (1) adverse effects from mass tourism development in Phuket (2) perceptions on Phuket's long-stay visitors (in general and the elderly Japanese in particular) (3) core values in retirement life of the elderly Japanese and the elderly Thais (4) joint social activities suggested (serving as further investigation in the larger quantitative survey questionnaires), and (5) response from Phuket's local governments in regards to joint social activities.

---

⁴ It is worth noting that the Japanese questionnaire were distributed first in Phuket and the continued in Japan due to the fact that there was a natural disaster, earthquake and Tsunami in Japan on 11 March 2011, together with leakage from the Fukushima Daiichi Nuclear Power Plant, all of which resulted in a low flow of the elderly Japanese tourists to Phuket during first half of 2011 when the research project was supposed to be due. With NK's high commitment to the research project, NK volunteered to distribute the survey questionnaires in Japan during an annual vacation during April to May 2011.

Table 4 Themes, categories and codes

Themes/Catagories	Codes
<i>1. Adverse effects from mass tourism development in Phuket</i>	
1.1 Effect on environment	Pollution Hillside invasion Deterioration of water quality
1.2 Effect on people	Latent immigrant population Harm to the indigenous
1.3 Effect on society	Social problems Crime and robbery
1.4 Effect on economics	Being more expensive Paying for the tourists price by the local people
1.5 Effect on politics	Political stability Phuket's development policy and direction
<i>2. Perceptions on long-stay visitors in Phuket</i>	
2.1 in general	Stay-longer western tourists Western tourists getting married with the local Thais and running local business
2.2 the Japanese	Golf tourists Safety-concerned tourists The 'Talk- of- the- town' about the elderly Japanese in nursing home in northern Phuket
<i>3. Core values in retirement life of the elderly Japanese and the elderly Thais</i>	
3.1 the elderly Japanese	Learning the ropes Using leisure time effectively
3.2 the elderly Thais	Helping out Giving back
<i>4. Joint social activities suggested (serving as further investigation in the quantitative survey questionnaires)</i>	
Handicraft	Cloth-made products, bamboo weaving, crafting, ceramics, cloth weaving, embroidery, beads ornament, flower arrangement, paper folding
Food/cuisine	Fruit crafting, cooking-food, making-dessert
Light sports	Playing golf, exercising, playing chess (Thai and Japanese chess)

Customary activities	Festival events, annual traditional events, wedding party, funeral event
Volunteering	Teaching (teaching subjects, teaching language), environment preservation, gardening, cleaning up the neighborhood, advice-giving as per one's expertise
Narratives	Tourist attraction, cultural show, songs, literature, local herbs, traditional massage, histories on religion-temple, traditional dance (Japanese and Thai dance), Japanese tea-making ceremony, Thai rituals, kimono/yukata dressing, Thai national dressing
<i>5. Response from Phuket's local governments</i>	Tourism with income distribution Tourism with environmental protection Tourism with community participation

1. Adverse effect from mass tourism development in Phuket

The participants in all stakeholder groups experienced the downside of mainstream tourism – sun & sand & sea - in Phuket from one aspect to the others. Phuket has come to an edge for the problems of natural resource deterioration and depletion with various socio-economic problems. Dated back to 1511, Phuket used to be the famous seaport area for mining, rubber plants, and palming industries. Not until 1986 had Phuket been turned to be one of the most renown international mass tourism destinations in Andaman Sea in Thailand south. Phuket's development plan for the past 25 years has put tourism industry at the forefront to generate tourism revenues but unfortunately with no proper direction and control (general agreement among participants). Adverse effects from mass tourism in Phuket included effect on environment; people; society; economics; and politics:

1.1 effect on environment:

Pollution - R1 (male) - The word 'sustainable' keeps coming up. This is not sustainable. You cannot have a paradise island and keep bringing in six, seven, or eight million visitors a year and keep that paradise island paradise. The degradation of the island is apparent everywhere you look. And it's not pleasant. You see a lot of pollution, visual pollution, noise pollution, the seas – raw sewage being pumped onto beaches, wildlife disappearing, turtles are not laying their eggs any more, they are not coming to the beaches any longer, and so on and so on. So the longer you live here, the more you realize that it is not sustainable.

Hillside invasion - R2 (female) - Price of houses in Phuket has been skyrocketed. There are those 100- million-baht-price houses on the hill. Hillsides are invaded.

Deterioration of water quality- R3 (female) - Phuket is a small island with problem of water shortage especially in dry seasons. Here, we have low quality of red water, at times

we also have blackouts. All is caused by over-carrying capacity of Phuket's tourism industry.

1.2 effect on people:

Latent immigrant population - R4 (male) - The registered population of Phuket is around 330,000. Official estimates by the Interior Ministry said that there are at least that many migrant workers both Thais and non-Thais living in Phuket. Local people are really marginalized and they are also spread out across the island.

Latent immigrant population - R5 (female) - An alarming issue of public health takes place when we continue to have a bulk of Myanmar migrants as construction workers in Phuket. Re-emerging diseases seem to be brought back. In time of epidemics, we do feel frightened to mingle in a large crowded group.

Harm to the indigenous - R6 (male) - 'Thai-Mai' indigenous people of Phuket normally live in Si-rae Island, Rawai Beach, Chatchai Port, Nga-Peninsula, and Kaew Island. They earn their living by fishing in the deep sea water. Lately, there seems to be conflicts between them and the beach enterprisers (shops and hotels). The conflicts went up to the court since the 'Thai-Mai' people were cut off their oxygen tank when they dived. The conflict arose when the beach enterprisers claimed their right over the beach area.

1.3 effect on society:

Social problems - R7(female) – mainstream tourism, on one hand, brings us incomes from foreign tourists. On the other hand, it causes bad social consequences. Crimes, accidents, drug addiction, prostitutes, and so on. Things happen so fast that we can not adapt ourselves quick enough to live in current globalized stream. Our kids do not want to take on our old cultural heritage any more. Sometimes I wonder if we really gain comparing to what we have to loose?

Crime and robbery- R8 (elderly Thai male) - In the past 40-50 years, Phuket was still a real quiet place and nice to live in. Now with so many newcomers, things have changed. There are lots of thieves and robberies from tourism development as we have so many kinds of people in Phuket now.

1.4 effect on economics

Being more expensive- R9 (elderly Japanese male) - Prices have really gone up comparing to the past.

Paying for the tourists price by the local people- R10 (female) - Local people get affected from mainstream tourism to a large extent. For me, Phuket becomes a special town, everything is so special. We need to pay the same or almost the same prices as what the tourists are paying.

1.5 effect on politics:

Political stability- R11 (male) - I think Japan is a very civil society. It's indoctrinated into them from a very young age that they all play by the rules. You don't hear a lot of protests coming out of Japan. We have protests in Phuket every week.

Phuket's development policy and direction -R12 (male) - Highly ranked executives here are appointed from Interior Ministry too much often. Development projects can not be performed continuingly.

2. Perceptions on long-stay visitors in Phuket

As shown in table 1, Phuket has been serving the market of international young tourists, therefore, the perceptions of local stakeholders regarding long-stay tourists seem to be missing. They often referred to the stay-longer western tourists who live with their clans in an exclusive living place or the western tourists who get married with the local Thais and run businesses in Phuket. Since Phuket serves as a major all-year-round golfing destination due to its privileged location and weather conditions (only hot and rainy seasons), golf tourism in Phuket is considered one of the world renown attractions for those 15 million Japanese golf tourists traveling around the world (Barros, Butler, and Correia, 2010). As a result, the stakeholders perceived the Japanese golf tourists as 'long-stay tourists in Phuket'. They also recognized the previous 'talk-of-the town' regarding the potential for the elderly Japanese to live in nursing home in northern Phuket.

2.1 long-stay tourists in general:

Stay-longer western tourists - R13(male) - There is a place here called 'Sai-Yuan' neighborhood where westerners live with their clan exclusively. This makes Thai people's social status a bit inferior to them due to the fact that the Thais have very limited roles in these areas.

Western tourists getting married with the local Thais and running local business - R14 (elderly Thai female) - Long-stay tourists are westerners who get married with Thai females. The wives sell food or open the furniture shops. We have a lot of these long- stay tourists here in Phuket.

2.2 long-stay Japanese tourists in particular

Golf tourists - R15 (Thai male) - Japanese like to play golf. They have their own group and some of them seem to be quite introvert.

Safety-concerned tourists - R16 (Thai female) - Japanese are well-to-do people. They are fearful about Thailand's tsunami that happened in Thailand south about 6 years ago. They also seem to concern about protests and political unrests [*especially in the southern most Thailand* - italics by authors]. Elderly Japanese want security and high level of safety while being abroad.

Regarding the 'Talk- of- the- town' about the elderly Japanese to live in nursing home in northern Phuket in the past 5 years:

The discussion between males and females of one stakeholder group:

R17(male) – There were times when people in Phuket said they wanted Phuket to be the long-term stay for retired Japanese. Phuket has all required amenities such as good hospitals, super tourist attractions, and international airlines and airport.

R18 (male) – This has been discussed like 4-5 years ago.

R19 (female) – Lately, it faded out.

R20 (female) – In fact, it was Saku sub-district which was identified as the target area - an out-of- town area next to the Phuket International Airport -a quiet area.

R21(female) – Like nursing home area for the retired frail Japanese.

3. Core values in retirement life of the elderly Japanese and the elderly Thais

Though, from the FGDs, it showed that there is no authentic long-stay tourism with an exchange of language and social activities between foreign visitors and the Thais in Phuket, the elderly Japanese and the elderly Thais in the current study still suggested and were willing to join social activities to learn the ropes and to use leisure time effectively by the elderly Japanese, and to help out and to give back by the elderly Thais.

3.1 Discussion between the Japanese moderator and the elderly Japanese couples:

Moderator- Having been in Phuket for times, do you know any Thai friends?

R22(elderly Japanese male) - Very minimal, only greetings. People I talked to when I stayed in condominium were front officers and maids, that's all.

R23(elderly Japanese female spouse)- I feel unfortunate that I could not speak a single word of Thai. I do feel uncomfortable and frustrated at times.

Moderator – In case there is an organized course to teach Thai language offered by Phuket sub-district organization/local government, will you participate?

R23 - I want to join.

R24 (another elderly Japanese female spouse)- If we know some Thai, it would help us a great deal to negotiate the bus fare.

The elderly Japanese wanted to use their leisure time effectively:

R25(elderly Japanese female) – For me, I love trees and flowers. I take care of them in my neighborhood for beautiful surroundings.

R26 (elderly Japanese male) I help cleaning-up a little bit every day. My life is slowly paced here in Phuket. Everyday, I always think whether I can help other people in whatever ways.

However, one concern the elderly Japanese have toward the local Thais in Phuket is the fact that:

R27 (elderly Japanese male) – The local people may look at us simply one tourist who often comes and goes. They might not want to interact with us.

3.2 The elderly Thais wished to help out and give back to the society.

To help out - R28(elderly Thai male) - One source of my happiness in retirement life is to help the society whenever and whatever I can. I can do a number of things as a help to my social world.

To help out - R29 (elderly Thai female) When we meet our friends in the 'Geriatric Club'), we talk out which helps reducing our life pressure somewhat.

To give back – R30 (elderly Thai male) - At this old age, we prefer not to be the 'receiver' of any sorts of funds or materials (*analogy to societal burden* – italics by authors). We don't want to feel of being 'no-use'. We want to give back to the community. We can teach our kids to do several things. Developing both our body and mind is the goal in retirement life. .

As well, one concern the elderly Thais in Phuket have toward the elderly Japanese tourists was:

R31(elderly Thai female) – Hierarchy of power may come from the Japanese's wealth. They might think we are economically inferior to them.

4. Joint social activities suggested

Categorizing into 6 groups, the suggested joint social activities were handicraft; food & cuisine; light sports; customary activities; volunteering; narratives. These suggested items served as further investigation in the quantitative survey questionnaires (to be further mentioned). Of important highlights from FGDs were suggested activities of handicrafts, food & cuisine, and volunteering (language teaching).

Volunteerism (teaching of language) - R32(male) – Volunteer in teaching language is quite a good idea. Japanese is fond of studying language, whether or not they learn anything, they still have fun going through the process of studying. Knowing foreign language is an honor for Japanese. Lots of Japanese register to study English in Japan now.

Food & cuisine - a discussion between the two elderly Japanese couples:

R33 (female of first couples) – The elderly Thais should be skillful in making Thai food.

R34 (female of second couples) –Without knowing the language for conversation, cooking food can be easily understood. We need only food raw materials in front, then we can go!

R35(male of first couples) – It should be possible for the government to organize this sort of things at low cost.

R34 (female of second couples) – Cooking food together should help establishing relationship easily.

R33(female of first couples) – Cooking food and eating together should make people understand one another fast.

5. Response from Phuket's local governments

Though it might be too soon for the local governments in Phuket to state any detailed future plans on long-stay tourism activity management of their own during the FGD sessions, they showed quite positive responses for joint social activities as long as the community gains some incomes, the environment is well-protected, and the community has a participating role.

Income generation for the community - R36 (male) - Local governments would want to have the type of tourism that provides genuine income to the community, not to the business/overseas business enterprisers.

Environmental preservation - R37 (male) - I think the elderly long-stay visitors would like to be brought around to a number of Phuket's historical sites. We can narrate to them the background and history of each site. The local governments should have no objection to this kind of tourism. I support the program, let's say, for 95%.

Participating roles of the community - R38(male)- If we are going to have the elderly Japanese long-stay visitors, the way we should work this out is to have all community leaders, both naturally- and officially- appointed, to take part in planning for the preparedness, particularly, to plan on how-to keep the tourism activities sustainably as possible.

Participating roles of the community- R39(male) – If the project is going to happen, we need to prepare our elderly, at least for the minimum basic language of Japanese so as to be more confident to welcome visitors.

2. Results from quantitative study

From the quantitative research with 574 samples (500 Thais – 429 elderly Thais and 71 other Thais – plus 74 elderly Japanese) with the response rate of 76.92 % for the Thais and 100% for the Japanese respectively, the result revealed the followings:

The average age of the Thais was approximate 63 years old, female (approx. 62%), finished less than primary education (approx. 65%), married (approx. 58%), and approx. 87% of the samples were born in Phuket. However, the Thai samples of 71% (a total of 355 persons) were willing for joint social activities. These ready-to-go chose handicraft activities (34.6%), volunteerism (23.1%), food and cuisine (19.7%), light sports (15.8%), and customary activities (6.8%). These proposed activities should be held monthly (approx. 70%) in form of mutual learning (approx. 52%) or as mutual exchange (approx. 25%). Among the Thais, approx. 60% believed in the differences of language as an obstacle for conducting joint social activities. The suggestion was to have volunteer interpreter (approx. 62%). As for the accommodation for the elderly Japanese during the long-stay period, the Thais of 58% would like to see the visitors live in existing facilities (for instance, apartment, condominium, or houses). Thais of approx. 24% offered living in the Thai house but with certain selection criteria on both sides. Approx. 95% would

like Phuket to be the site of accommodation facilities. In terms of joint social activities collaborative body, the Thais for approx. 57% would like the Royal Thai Government, the local governments in Phuket, and concerned Japanese organization, take care of this issue. Approx. 23% would like the Royal Thai Government to co-operate with concerned Japanese organization directly. From an analysis of association between independent variables and joint social activities, age, gender, group membership, educational level, frequency of activities hold, difference in language, solution for language problem, types of accommodation during long-stay period, and collaborative bodies, had the relationship with joint social activities between the elderly Thais and the elderly Japanese with statistical significance at 0.05 (p -value <0.001 for all factors, except for group membership with p -value of 0.016). Overall, the Thai samples would want to support joint social activities during long-stay period as the activities could bring about good relationship of the two nations and could serve as sources of exchange for language and cultural activities. However, the samples would like to study more about the scopes of responsibilities and accountabilities of the local governments in Phuket as the collaborative body. The Thais also recommended to have local university students keen in Japanese to volunteer as interpreters for the elderly.

From the quantitative research with 74 elderly Japanese, the result revealed that the average age of the Japanese was approximate 64 years old with approx. 65% were males. Approx. 42% identified their work background as company's staff and housewives. The samples had secondary school (approx. 40%) with 35% university graduates. Approx. 72% were married and approx. 83% indicated their hometown in Japan that 27.5% of them were from Tokyo (central/Kanto); 10.0% from Osaka (central/Kansai) and approx. 8% from Aichi (central/Chubu). With an exchange rate of 100 yens equaled to 37 Thai baht, the Japanese of approx. 21% specified an amount of their pension beneficiaries at 2,000,000 yens annually (approx. 61,666 baht per month) and another approx. 21% had 3,000,000 yens annually (approx. 92,500 baht per month). Moreover, approx. 23% of the samples had another source of income (for instance, renting charge) of less than 1,000,000 yens per year (approx. 30,833 baht per month) as well as for 2,000,000 yens per year (approx. 61,666 baht per month), with approx. 13% of the samples had 4,000,000 yens annually other type of income (approx. 123,333 baht per month). However, the Japanese samples of approx. 70% (a total of 51 persons) were willing for joint social activities. These ready-to-go chose food and cuisine (33.3%), volunteerism (23.5%), customary activities (17.6%), handicrafts (15.7%), and light sports (9.8%). These proposed activities should also be held monthly (approx. 75%) in form of mutual exchange (approx. 42%), mutual learning (approx. 28%), and volunteerism (approx. 10%). Among the Japanese, approx. 90% believed in the differences of language as an obstacle for conducting joint social activities and would want to have volunteer interpreter as well (approx. 96%). As for the accommodation, the elderly Japanese of approx. 90% would like to live in existing facilities: 31.8% in houses, 29.5% in condominium, and 15.9% in apartment. There were only approx. 4% of the samples who would want to live with Thai houses with selection criteria on both sides. The samples opined that accommodation facilities should be located in Phuket (approx. 98%), for instance, at Phuket Town (13.0%) and Tha-lang district (10.9%). In terms of joint social activities collaborative body during long-stay period, the elderly Japanese for approx. 61% would like the Royal Thai Government, the local governments in Phuket, and

concerned Japanese organization, to take care of this issue. Approx. 16% would like the local governments in Phuket and Thai private sectors cooperate with concerned Japanese organization. Still approx. 12% of the samples would want the Thai and the Japanese private sectors to cooperate each other. From an analysis of association between independent variables and joint social activities, it found that amount of pension beneficiaries and other source of income had the relationship with joint social activities with statistical significance at 0.05 (p-value 0.003 and <0.001 respectively). Overall, as Thailand is a developing country, the Japanese sample would want to know the level of education of the Thais and the environment in Thailand, and how foreigners would be taken care of by the Thai government and general Thai people; they felt that this survey was impressive as it was the first time ever that Asians asked questions among themselves; if staying longer in Thailand, the sample would want to join activities with the Thais but the obstacle was language competency, therefore, mutual daily life activities should be the first to start; the samples wondered how safe are foreigners living abroad as there were often criminal news on newspaper and televisions.

Discussion

This research was conducted with an aim to learn about (1) the readiness of the elderly Thai hosts and the elderly Japanese visitors regarding the long-stay tourism in Phuket (2) suggested joint social activities between the two nationalities of elderly (3) nominated focal points for the project and (4) potential support from the local governments in Phuket. The results from FGDs and from survey questionnaires revealed the perceptions and feedbacks of Phuketian stakeholders as elaborated here below for an identification or practice as well as research implications:

1. Adverse impact from mainstream mass tourism

From the dynamic FGDs with 7 groups of stakeholder in Phuket, we may conclude that the consequences of mainstream tourism in Phuket were the major concern among the participants. International mass tourism has demonstrated its consistent growth since the 1960s as an effective source of foreign exchange earnings; a significant generator of employment; relatively low 'start-up' costs, and relatively free of trade restrictions (Sharpley, 2000). Residents generally recognized the positive economic impacts of tourism development, but were concerned with potentially negative social and environmental impacts entailed with mass tourism development (Perdue, Long, and Kang, 1999). Through the Social Disruption Theory, Park and Stokowski (2009, pp. 906-907) posited the causal relations of the negative consequences of mass tourism growth through an investigation of community disruptions in tourism settings. The theory states that communities experiencing rapid growth typically enter a period of generalized crisis and loss of traditional routines and attitudes. The crisis affects individuals, whose mental health, worldviews, ways of behaving, and social relationships and networks may all be affected (cited England & Albrecht, 1984, in Park and Stokowski, 2009). The Theory further asserts that rapid community change resulting from population increases will lead to an array of social problems indicative of overall community disorganization

(cited Greider, Krannich, & Berry, 1991, in Park and Stokowski, 2009). Applied in tourism settings, Social Disruption Theory may contribute to understanding how growth may be significantly related to adverse social impacts such as crime in tourism communities. Crime levels not only influence actual and perceived visitor safety and residents' quality of life, but also affect the community's reputation as a successful tourism destination (Park and Stokowski, 2009).

Environmental problems from mainstream tourism development in the Mediterranean basin are caused by unrestricted industrial development and dumping. This has contaminated the sea and badly damaged the area's tourist image. Murphy (1983) cited the United Nations Environment Program (1981) when stated:

... as a result of man's activities, 120 tons of mineral oils, 60 tons of detergents, 100 tons of mercury, 3, 800 tons of lead, 2 400 tons of chromium, 21,000 tons of zinc, 90 tons of pesticides, 1,120 tons of nitrogen and phosphorous, and 2,500 curies of radio-nuclides enter the Mediterranean annually. A price of some five billion dollars has been estimated as the cost of putting into effect a protocol that would limit the annual discharge of these substances from land-based sources (Murphy, 1983, p. 193)

Other literatures review by Graefe and Vaske (1987) demonstrated that the emphasis on limiting growth is difficult to implement and expensive to operate at many tourist attraction sites (cited Gunn 1979, in Graefe and Vaske, 1987). The belief that any potential growth should never be limited was due to the economic consequences to dependent populations (cited Getz 1983, in Graefe and Vaske, 1987). On the other hand, uncontrolled and unplanned mass tourism growth was mentioned by Ap (1992, p. 666) cited Butler (1975) who observed:

Unless the often unforeseen and thus unplanned effects of tourism development can be controlled, or at least recognized and predicted, then opposition to the development of tourism, particularly in less developed parts of the world, is likely to increase. Such a situation would be extremely unfortunate and could result in the loss of potentially valuable economic benefits to many areas (cited Butler, 1975, p. 89, in Ap, 1992).

In the context of Phuket, for the past 25 years, Phuket's major economic development plan relies solely on tourism sector for economic income generation. Started up with some 800,000 million tourists in 1986, Phuket now receives up to 5-8 million tourists annually (Pisut Technology, Co., Ltd, 2009, p. 4-3). Without appropriate direction and control on mass tourism growth with over-development to the area, Phuket encounters multiple types of degradation and deterioration. Public concerns demonstrate that excessive consumption of natural resources in Phuket harms the island and put Phuket to an edge. As one member of the stakeholder group stated in response to the question if Phuket has a possibility to become a destination for long-stay tourism:

R40 (male) - Yes, if there was a moratorium tomorrow, and they said no more building, and now improve the infrastructure. I think it would have to be this year, I can't see it going on much further.

According to the report by Pisut Technology Co., Ltd (2009), indicators for physical problems of Phuket are inclusive of the followings: the proper land use for tourism (ie people density per area; room per area; building height; building pattern); the adequacy of water supply (ie liter per person; amount of raw water per tourist and per resident); the ability for garbage management (amount of garbage per person, amount of garbage picking-up and getting rid of the garbage); the ability to treat waste water (amount of waste water; numbers of system for waste water treatment; amount of treated waste water). On the other hand, the indicators for environmental problems of Phuket include water quality (ie BOD, DO, Faeco Coliform); forests and wild animals (forests/area of wild animals/area); coral reef (coral reef's wealth); and erosion of land and beach (rate of erosion, slope, width of the beach) (Pisut Technology, Co., Ltd, 2009, p. 4-13).

2. Previous Japan's Silver Columbia Plan – a controversial issue

The stakeholders' misperceptions on long-stay Japanese tourists stemmed from the issue of the elderly frail Japanese who required institutional care of nursing home at Saku sub-district in Thalang district, north of Phuket, which was a 'talk-of-the-town' among Phuketians for the past 5 years. This can be explained through the former 'Exporting of Japanese elderly' Program. The proposal was made in 1986 by Japan Ministry of International Trade and Industry and known as the 'Silver Columbia Plan'. Though quite innovative at the time of proposing, the program was also highly controversial. The strong Japanese yens in 1986 created high purchasing power as an example of Spain. An idea to invest in overseas silver towns constructed by Japanese private companies was originated to welcome occupancy by the elderly Japanese with pension beneficiaries beginning in 1992 - the year of the 500th anniversary of Columbus' landing in the United States of America. Besides Spain, Australia and various other Asian countries (including Thailand) were targeted as possible destinations. There was considerable public outcry in some of these countries against the idea of enclave settlements and potential colonization by the Japanese. The Ministry of International Trade and Industry of Japan had withdrawn the proposal. However, according to 'Japan Drafts Plan to Promote Overseas Travel for the elderly', the Ministry was still considering a plan to ask foreign countries to give extended tourist visas to the elderly Japanese and to encourage Japanese companies to build leisure facilities abroad (Martin, 1989, p.31). For a 90-day request of extended visa in Phuket by the Japanese is one example of this overseas travel promotion plan of Japan.

3. The Social Engagement Theory – the legacy values of the two nationalities of the elderly

Fried et al. (1997) posited that the major developmental task that underlies successful aging is 'generativity' - that is, defining one's life contributions and ensuring

one's legacy through active participation in meaningful, contributory roles or the chance to "give back" (cited Erikson, Erikson, and Kivnick, 1986, in Fried, et al., 1997). There are few opportunities for older adults to engage in such meaningful roles or leave such a legacy in the postretirement years (cited Kotre, 1996, in Fried, et al., 1997). This may reduce the number of years of late life lived sick and disabled. Such efforts should also help to decrease health care costs and care needs of the country (in Fried, et al., 1997, p. 217). The elderly Thais in the current study belong to the 'Geriatric Club' supervised by Phuket's local governments. As respected figures, the elderly Thais are requested to serve as retired teachers who give narrative teachings to young Thai children as future 'junior tour guide' of the villages. The elderly can also lead the group of physical fitness program for the elderly in the village. For the female elderly, they can gather in small group and produce local handicrafts to earn some extra family incomes with support of sales and marketing by the local governments. When chances arise, these elderly Thais perform their social welfare roles such as paying home visits to the ill and helping out with the village's funeral events. The elderly Thais also take part in customary activities in Phuket every month.

Japan has experienced one of the largest increase in the proportion of persons aged 65 years and over in the world. Health promotion and support for quality of life for the elderly is therefore an important task in such a society (Shirai, et al., 2006). Japan is considered to be one of the healthiest countries in the world, having been shown to have the longest life expectancy and longest healthy life expectancy, in particular among women (cited The World Bank Group, 2007 in Morita, et al., 2010). This is thought to be due to the hygienic environment, national investments in education, high standards of living, universal healthcare coverage, successful preventive and health screening systems, and the advanced medical system (cited Hashimoto, 2007; Kawachi, 2007; Ministry of Health and Welfare, 2007) (Morita, et al., 2010, p.543). A high level of social engagement and a strong sense of attachment to a neighborhood seem to be key features of Japanese seniors (Morita, et al., p. 544). In this connection, the idea that psychosocial conditions are related to the enhancement of health and reducing the risk of mortality in later stage of life is attracting growing attention. Most commonly, subjective well-being, social relations, participating productive activities and meaningful engagement towards one's life, have been studied as psychosocial factors associated with health and mortality of older populations (Shirai, et al., 2006, p.2). Growing literatures show that activities such as social participation, volunteering, and customary activities may offer important health benefits and lower the overall mortality. Cultural engagement may alleviate chronic stress and improve psychological well-being by providing various coping resources (e.g., emotional, cognitive, social) that are likely to be important to many forms of mortality through the functioning of biological regulatory systems (e.g., endocrine, immune) and behavioral choices. In contrast, low engagement in cultural activities may indicate problems in emotional life, which are all associated with reduced well-being and increased mental health problems (Väänänen, et al., 2009). Shirai et al. (2006) made a notion on Japanese "Ikigai" or subjective well-being - a feeling that life is worth living - that may represent prognostic factors for longevity and healthy aging in the later stages of life, related to life-satisfaction, self-esteem, morale, happiness as well as evaluation towards meaning of one's life. The concept of "Ikigai" can be an important supportive

element for health among the elderly, not only for those who are frail, but also for those who wish to maintain or promote their health and life. Traditional hypotheses of social gerontology, such as Engagement Theory and Continuous Theory supported the relationship with opportunities to engage in productive activity and subjective well-being in the concept of successful aging (Shirai et al., 2006). From the current study, the elderly Japanese opined about public building provided in their prefectures in Japan where the Japanese elderly can go out on a daily basis to gather in groups of their cohorts for doing various activities. These include activities with the young, cooking in the provided kitchen, participating in several clubs, ie food club, paper-folding club, letter-writing club, etc. All are taken care of by the District with low rent rate. Elderly Japanese can also get an access to the public park simply for a walk and for a friendly chat. It is the policy in Japan to have foundation/governmental agency promote the going-out of the Japanese elderly. The support is free-of-charge. The Japanese in the current study also thought of opening a Japanese language class for the Thais by themselves if necessary same as in Malaysia at Cameron Island where the District and the Japanese Association join hand-in-hand in opening the course for Japanese language and Japanese traditional dance to the interested public.

4. Volunteerism and food & cuisine tourism during one's long-stay period

The highlighted activities between the two nationalities of the elderly in FGDs were volunteer roles and food & cuisine activities which also reflected in the survey. As for the volunteerism, to escape from the existing structures and power hierarchies between the privileged mass tourists and the locals, it is important that intentions of empowering and benefiting locals emerge (Sin, 2010). Sin (2010, p. 983) cited Wearing (2001 and 2003) when defined volunteer tourism as the tourism that situates within the field of alternative tourism and ecotourism that has the potential to induce change, specifically “value change and changed consciousness” (cited Wearing, 2003, p. x, in Sin, 2010). Volunteer tourism is viewed “as a development strategy leading to sustainable development and centering the convergence of natural resource qualities, locals and the visitors that all benefit from tourism activity” (cited Wearing, 2001, p. 12, in Sin 2010). Volunteer tourism does appear to be a suitable platform in realizing “the role of international travel in promoting understanding and trust among people of different cultures – a foundation on which to build improved relationships towards the goal of world peace and prosperity” (cited D’Amore, 1988, p. 152, in Sin, 2010). There are “heterogeneous spaces” where volunteer sites become the meeting point and indeed point of exchange between hosts and guests (cited Edensor, 1998, in Sin, 2010).

To respond to food & cuisine, the rise of the organic and the Fair Trade phenomenon is presently being conditioned by people’s desire for ‘real food’ that tastes of something and comes from a real place, especially the *Slow Food movement* as an alternative lifestyle. Slow Food is all about real food, regional identity, something that is ethical, natural and honest (Yeomen, Brass, and McMahon-Beattie, 2007, p. 1135). Quan and Wang (2004) argued that while art, music, and history are commonly seen as main cultural resources, food, together with religion, events, festivals, and architecture are considered to be ‘gray zones’ of cultural tourism (cited Scarpato, 2002, in Quan and Wang, 2004) and in tourism in general. In fact, up to 25% of total tourist expenditure is

accounted for by foods (cited Hudman, 1986, in Quan and Wang, 2004). Since food consumption can help local food producers to add value to their products by creating a tourist experience around the raw materials (cited Hjalager & Richards, 2002a, in Quan and Wang, 2004), food has been proven to be an important means of selling the identity and culture of a destination and is regarded as one of the important factors in the destination marketing development (Quan and Wang, 2004).

5. Phuket's local governments as destination management organization (DMO) with the concept of destination community for aging population through decentralized community-based tourism management

Bornhorst, Ritchie, and Sheehan (2010, pp. 572-573) stated that tourism destination has two primary roles. First and foremost, it must seek to enhance the social and economic well-being of the residents. Secondly, it must provide this enhancement of resident wellbeing by offering a range of activities and experiences of "tourism" experiences (Bornhorst, Ritchie, and Sheehan, 2010). Such provision, when enjoyed by the visitor at a price which he/she is willing to pay, and which enables the destination to operate in a sustainable manner in terms of economics, environment, society, and cultural to the benefit of residents might generally be regarded as success in tourism (Bornhorst, Ritchie, and Sheehan, 2010). In line with education for tourism development in particular to an aging population, Dwyer et al. (2009) recommended that people need the skills to work in different cultural environments. Education in volunteering will become increasingly important as tourism takes advantage of an aging population and that opportunities exist to capitalize on re-skilling an aging population (Dwyer, et al., 2009, p. 68). The aging of populations has implications for the type of tourism experiences that will be demanded by visitors and the types of products and services that tourism businesses need to develop (Dwyer, et al., 2009, p. 71). There was a need for new product development to incorporate the range of tourism experiences that will be demanded by the seniors segment. This view is consistent with research emphasizing that the aging of populations combined with improvements in health and subsequent longevity will expand the seniors market globally (cited Coleman, Hladikova, & Savelyeva, 2006, in Dwyer, et al., 2009, p.71). Yeomen, Brass, and McMahan-Beattie (2007) proposed the concept of authenticity in tourism product management as a way to understand the meaning in people's life. Present day consumers are seeking new meaning which is consistent with Maslow's self-actualization concept. It is a search for a deeper meaning and a sense of worth beyond material possessions. It is a fulfillment of moving beyond goods and services to experiences. Authenticity emerges as a selection criterion for tomorrow's tourists (cited Wilmott and Nelson, 2003 in Yeomen, Brass, and McMahan-Beattie, 2007, p. 1130). Yeomen, Brass, and McMahan-Beattie (2007, pp. 1130-1131) continued that authentic tourists includes 'ethical consumption and volunteerism'. It is observed that the issue of sustainability and community involvement is a representation of ethical consumption. Those tourism product providers who are trying to be authentic and appeal to visitors whilst also undertaking niche marketing will last (Yeomen, Brass, and McMahan-Beattie, 2007, p. 1137). Murphy (1983) came up with the point of 'destination community' as a corporate enterprise that represented the interests of the whole community. A destination community provides the community assets (landscape

and heritage), public goods (parks, museums and institutions), and hospitality (government promotion and welcoming smiles) that are the backbone of the industry (Murphy, 1983, p. 118).

The decentralization plan of Thailand in 1999 shifts the political control from central governments to lower order civil divisions by giving opportunities to local residents to deal with their own problems and concerns (Jesrichai, 2003, pp. 57/88/90-91/151). Community-based tourism management was ushered in by the decentralizing trend and democratization processes, and community involvement further encourages democratic governance (Davidoff, 1965). By this, it provides opportunities for communities to use their own resources and popular creativity to find locally appropriate methods of tourism development (Brohman, 1996, p. 61). Tosun and Timothy (2003) stated that socio-cultural considerations are particularly sensitive, and participation of the local community in planning and implementation is necessary to ensure that the industry benefits the local community and is not disruptive to its everyday life (cited Inskeep, 1991, in Tosun and Timothy, 2003). By the same token, the visitor needs to feel that a place is worth visiting to keep up with the place's popularity (cited Cooper, 1993 in Tosun and Timothy, 2003, p.6). In response, Phuket's local governments as tourism planners and tourism product planners should highlight the need to decentralize tourism planning and to integrate it into overall community objectives (cited Howell and Bemisderfer, 1982; Spanoudis, 1982; Getz, 1987; Haywood, 1988, in Simmons, 1994, p. 98). Community tourism planning must be concerned not only with defining suitable tourism developments, but also with implementation by way of human resource development (skills training and support), and the empowerment of the local groups (Simmons, 1994, p. 106). How to manage the balance of the legacy values of the elderly Japanese who wanted to learn the ropes and to use their leisure time effectively when staying in Phuket with the requirements of the helping out and giving-back by the elderly Thais remains the challenge for tourism management by Phuket's local governments.

Study's limitations

At least some limitations to our study have to be considered. First, the research method in use. Qualitative research is often deemed to have lower reliability compared with experimental research. Yet, it has a strong face validity, especially when it includes an observational component that enables the researcher to compare oral statements with actual practice (Pope, Van Royen, and Baker, 2002). Qualitative methods have their special strengths not only in the discovery and generation of hypotheses, but also to get a more in-depth understanding of the ideas and views of a person (Schilling, 2006). Qualitative designs are the first step to analyze a topic and can be followed by quantitative approaches (Schilling, 2006, p.35).

Second, the sampling. The stakeholder groups in the current study were all voluntary participants being interested in a focused group discussion on the potential long-stay tourism in Phuket. Though not an expert in alternative tourism, these participants were willing to discuss this rarely mentioned issue. Since our sample fits well with the frame of societal stakeholders which, according to the World Tourism Organization (1999), should consist of tourism professionals, the public authorities, and

tourism-oriented press and media (Ryan, 2002), we assume having described a maximal variation of answers in Phuket. The diversity of the group was meant to elicit a rich dynamic interaction in the FGDs. As the main goal of our study was not to generate conclusions that could be generalized, but to explore and gain a deeper understanding of the stakeholders' perspective on the topic, this limitation should be taken into account with care when interpreting the results and before transferring the conclusions to other contexts.

On the other hand, the current study made some contributions. With an integrated approach, the study emphasized on the issue of successful aging with an application of the Social Engagement Theory which claims that successful aging can be achieved by maintaining or replacing roles and relationships (cited Kessler and McRae, 1982; Leeflang, Klein-Hesselink, and Spruit, 1992; Feinstein, 1993; Adler et al., 1994; Macintyre and Hunt, 1997; Stolzenberg, 2001; Morrow-Howell, Hinterlong, Rozario, and Tang, 2003; Weiss, Bass, Heimovitz, and Oka, 2005, in Willcox, et al., 2007, p.138). The topic further itself into an exchange of language and social activities between the two different elderly nationalities – the Thai hosts and the Japanese visitors – through community-based tourism management by Phuket's local governments. To pilot the concepts of alternative tourism of long-stay tourism within the context of highly structured mass tourism destination such as Phuket province is a true challenge for the paradigm shift on tourism destination management. In addition to conventional access and accommodation components of mass tourism (the first 2As), the current study recommended the switching of tourism attraction and actors (*business-oriented actors* – italic by the authors) (the second 2As) (McIntosh, Goeldner, and Ritchie, 1995 and Murphy, 1983) – to local senior volunteer hosts as tourism products and services themselves – the 2As1C new proposed components for long-stay tourism in Phuket. By so doing, long-stay tourism can encourage a new way of looking at tourism industry as a continuous learning process with human resource development, on-going learning of the market's needs, while preserving natural surroundings and environment of the destination area (Hongsraragon, 2006, a, p. abstract).

Conclusion

The thoughts and feelings of Phuket's local stakeholders to find an alternative solution for existing mainstream tourism with adverse effects turned into a generating of a number of potential joint social activities between the elderly Thai hosts and the elderly Japanese long-stay visitors. It is recommended that future research should pursue on the issues of how to make the period of the elderly Japanese long-term stay sustainable with their Thai counterparts. A radical shift of paradigm from over-developed mainstream tourism to alternative long-stay tourism is a true challenge for Phuket.

Acknowledgement

The authors would like to thank Chulalongkorn University for the research funding support of this project (CU-CLUSTER-Aging- 1-28-53) regarding 'Community for healthy ageing research projects - Intervention / programs for maintaining

independence and promoting social participation'. Special thanks go to Phuket Immigration Bureau, Phuket Japanese Association, and all FGDs participants (Thais and Japanese) and all survey respondents both in Phuket and in Japan.

Conflicting interests

The authors state that they have no conflict of interests to declare.

References

An interview with an officer of the Phuket Japanese Association on 13 October, 2010.

Ap, J. (1992) Residents' perceptions on tourism impacts. *Annals of Tourism Research*, Vol 19, pp. 665-690.

Barbour, R.S. and Kitzinger, J. Afterword. In R.S. Barbour and J. Kitzinger (Eds.), *Developing Focus Group Research – Politics, Theory and Practice*. (p. 201). Sage, London, 1999.

Barros, C.P., Butler, R., and Correia, A (2010) The length of stay of golf tourism: A survival analysis. *Tourism Management*, Vol.31, pp. 13–21.

Bornhorst, T., Ritchie, B.J.R., and Sheehan, L. (2010) Determinants of tourism success for DMOs & destinations: An empirical examination of stakeholders' perspectives. *Tourism Management*, Vol. 31, pp. 572–589.

Brohman, J. (1996). New directions in tourism for third world development. *Annals of Tourism Research*, Vol. 23, pp. 48-70.

Davidoff, P. (1965). Advocacy and pluralism in planning. *Journal of the American Institute of Planners*, Vol. 31, pp. 331-338.

Downe-Wamboldt, B. (1992). Content analysis: Method, applications, and issues. *Health Care for Women International*, Vol. 13, pp. 313-321.

Dwyer, L., Edwards, D., Mistilis, N., Roman, C., and Noel Scott, N.(2009) Destination and enterprise management for a tourism future. *Tourism Management*, Vol. 30, pp. 63–74.

Faculty of Commerce and Accountancy. *Guidelines for promotion and development of long stay tourism: a case study of elderly tourists older than 50 years of age on relaxation trips. Proposal to the Tourism Authority of Thailand*, Research paper, 20 June, Faculty of Commerce and Accountancy, Thammasat University, Bangkok, Thailand, 2002.

Fried, L.P., Freedman, M., Endres, T.E., and Wasik, B. (1997) Building Communities That Promote Successful Aging. *The Western Journal of Medicine*, Vol. 167, pp. 216-219.

Graefe, A.R. and Vaske, J.J. (1987) A framework for managing quality in the tourist experience. *Annals of Tourism Research*, Vol. 14, pp. 390-404.

Hilber, A.M., Hull, T.H., Preston-Whyte, E., Bagnol, B., Smit, J., Wacharasin, C., and Widyantoro, N. (2010) For the WHO GSVP Study Group. A cross cultural study of vaginal practices and sexuality: Implications for sexual health. *Social Science & Medicine*, Vol. 70, pp. 392–400. Retrieved from doi:10.1016/j.socscimed.2009.10.023, accessed on 2 June 2010.

Hongsranagon, P. (a) *Needs of and Readiness to respond to the Needs of Long Stay Tourism for Cultural Exchange by the Thai Community – a Case Study of Japanese Pensioner Target Market*. Doctoral Degree Dissertation. Integrated Sciences, Thammasat University, Bangkok, Thailand, 2006.

Hongsranagon, P. (b) (2006) Research note: Needs of, and readiness to respond to the needs of Japanese pensioners in long-stay tourism in Chiangmai province, Thailand. *Tourism Economics*, Vol 12, pp. 475-485.

Inskip, E. (1987) Environmental planning for tourism. *Annals of Tourism Research*, Vol. 14, pp. 118- 135.

Jesrichai, S. *Summary of laws regarding Thai local governments and local election year 2003*. Rumthai Press, Bangkok, 2003.

Martin, L.G. (1989) The Graying of Japan. *Population Bulletin*, Vol. 44, pp.1-48.

McIntosh, R.W., Goeldner, C.R., and Ritchie, J.R.B. *Tourism: Principles, Practices, Philosophies*. 7th ed. John Wiley & Sons, New York, 1995; Murphy, P.E. (1983) Tourism as a community industry- an ecological model of tourism development. *Tourism Management*, September Volume, pp. 180-193.

Morita, A., Takano, T., Nakamura, K., Kizuki, M., and Seino, K. (2010) Contribution of interaction with family, friends and neighbours, and sense of neighbourhood attachment to survival in senior citizens: 5-year follow-up study. *Social Science & Medicine*, Vol. 70, pp. 543–549.

Murphy, P.E. (1983) Tourism as a community industry- an ecological model of tourism development. *Tourism Management*, Volume of September, pp. 180-193.

Park, M. and Stokowski, P.A. (2009) Social disruption theory and crime in rural communities: Comparisons across three levels of tourism growth. *Tourism Management*, Vol. 30, pp. 905–915.

- Perdue, R.R., Long, P.T., and Kang, Y.S. (1999) Boomtown Tourism and Resident Quality of Life: The Marketing of Gaming to Host Community Residents. *Journal of Business Research*, Vol. 44, pp. 165–177.
- Pisut Technology Co., Ltd. *The Project on Increasing the potential of tourism carrying capacity in Phuket – the final report November 2009*, Pisut Technology Co., Ltd., Bangkok, 2009.
- Pope C., Van Royen P., and Baker R. (2002) Qualitative methods in research on healthcare quality. *Quality & Safety in Health Care*, Vol. 11, pp. 148-152.
- Quan, S. and Wang, N. (2004) Towards a structural model of the tourist experience: an illustration from food experiences in tourism. *Tourism Management*, Vol. 25, pp. 297–305.
- Rogers, A. (1988) Age Patterns of Elderly Migration: An International Comparison, *Demography*, Vol. 25, pp. 355-370.
- Ryan, C. (2002) Equity, management, power sharing and sustainability- issues of the 'new tourism'. *Tourism Management*, Vol. 23, pp. 17–26.
- Schilling, J. (2006) On the Pragmatics of Qualitative Assessment – Designing the Process for Content Analysis. *European Journal of Psychological Assessment*, Vol. 22, pp. 28–37. Retrieved from DOI 10.1027/1015-5759.22.1.28, accessed on 11 March 2011.
- Sharpley, R. (2000) The influence of the accommodation sector on tourism development: lessons from Cyprus. *Hospitality Management*, Vol. 19, pp. 275-293.
- Shirai, K., Iso, H., Fukuda, H., Toyoda, Y., Takatorige, T., and Tataru, K. (2006) Factors associated with "Ikigai" among members of a public temporary employment agency for seniors (Silver Human Resources Centre) in Japan; gender differences. *Health and Quality of Life Outcomes*, Vol. 4. Retrieved from doi: 10.1186/1477-7525-4-12, accessed on 10 March 2011.
- Simmons, D.G. (1994) Community participation in tourism planning. *Tourism Management*, Vol. 15, pp. 98-108.
- Sin, H.L. (2010) Who are we responsible to? Locals' tales of volunteer tourism. *Geoforum*, Vol. 41, pp. 983–992.
- Tosun, C. and Timothy, D.J. (2003) Arguments for Community Participation in the Tourism Development Process. *The Journal of Tourism Studies*, Vol. 14, pp. 2-15.
- Väänänen, A., Murray, M., Koskinen, A., Vahtera, J., Kouvonen, A., and Kivimäki, M. (2009) Engagement in cultural activities and cause-specific mortality: Prospective cohort study. *Preventive Medicine*, Vol. 49, pp. 142–147, retrieved from doi:10.1016/j.ypmed.2009.06.026, accessed on 1 July 2010.

Willcox, D.C., Willcox, B.J., Sokolovsky, J., and Sakihara, S. (2007) The Cultural Context of “Successful Aging” Among Older Women Weavers in a Northern Okinawan Village: The Role of Productive Activity. *Cross Cultural Gerontology*, Vol. 22, pp. 137-165. Retrieved from DOI 10.1007/s10823-006-9032-0, accessed on 6 July 2010.

Yeoman, I., Brass, D., and McMahon-Beattie, U. (2007) Current issue in tourism: The authentic tourist. *Tourism Management*, Vol. 28, pp. 1128–1138.

Appendix

Table 1 The Thai and the international tourist age brackets visiting Phuket in 2006 and 2008

Items	Year 2008	Year 2006	Percentage of change
Less than 25 yrs	1,461,122	373,148	+ 291.57
Between 25-34 yrs	1,731,969	1,515,089	+14.31
Between 35-44 yrs	899,122	1,251,046	-28.13
Between 45-54 yrs	408,556	688,728	-40.68
More than 55 yrs	504,884	671,313	-24.79

(Referred to the Tourism Authority of Thailand for the “Increasing the potential of tourism carrying capacity in Phuket – the final report November 2009”, Pisut Technology Co.,Ltd., Bangkok, 2009, p. 2-53).

Table 2 Request made by Japanese for 90-day stay in Phuket in 2010

Nationality	Month	Request for 90-day stay in Phuket (number of persons)
Japanese	January	52
	February	49
	March	37
	April	27
	May	17
	June	22
	July	32
	August	27
	September	17
	October	14
	November	24
	December	21

Source: Immigration Bureau, Phuket, February 2011.

Table 3 Open-ended questions for each stakeholder group

The elderly Thais	The elderly Japanese visitors	Other stakeholder groups (Thais and foreigners)
<ol style="list-style-type: none"> 1. As an elderly, what is/are your need (s) and requirement? 2. Is 'the Geriatric Club' able to respond to your need (s)? 3. What brings tourists to Phuket? 4. What kind of consequences from Phuket tourism have on your daily living? 5. How do Phuketians respond to the consequences of Phuket tourism? 6. Have you ever heard/known about long-stay tourism in Phuket? 7. Have you ever met the elderly Japanese long-stay visitors in Phuket? 8. Do you have a chance to talk to them? 9. What are the kind of social activities that are possible with them, if any? 10. Will there be any language barriers in doing the activities with them? 11. Should the elderly Japanese long-stay visitors stay with Thai families in the village while they are in Phuket? 	<ol style="list-style-type: none"> 1. What motivates you to visit Phuket? 2. Where do you live in Phuket? 3. Have you had any interactions with the local Thais? 4. Are there any language barriers in communicating with them? 5. Have you ever met the elderly Thais while staying in Phuket? 6. What do the elderly Thais do in their leisure time? 7. In case a local organization invites you to join social activities with the elderly Thais, will you come? 8. Would you like to name a few social activities that you wish to do with the elderly Thais, if any? 9. When you are ill during your stay in Phuket, which hospital do you visit? 10. Is there any suggestion (s) to the Thai relevant organization (s) to improve the visitors' long-term stay in Phuket? 	<ol style="list-style-type: none"> 1. What is/are the pull factor (s) for tourists to visit Phuket? 2. What is/are the consequence (s) from Phuket tourism? 3. How do Phuketians respond to the consequences of tourism in Phuket? 4. Have you ever heard/known about long-stay tourism in Phuket? 5. Have you ever met the elderly Japanese long-stay visitors in Phuket? 6. What is/are the way (s) of living of the elderly Thais in Phuket? 7. Should there be any social activities between the elderly Thais and the elderly Japanese long-stay visitors? 8. What kind of social activities could they possibly be? 9. Can one expect any language barriers between the two elderly in their communication process? 10. Can local governments be the focal point for the collaborating of long-stay tourism project activities? 11. What steps could local governments take to accomplish the task? 12. Should the elderly Japanese long-stay visitors stay with Thai families in the village while they are in Phuket?